

اووڊ ڳامه منزل

(يُونليڪ)

دَ سياحتي هراڄهه سڀل او دَ پڻتون سڀلاني دَ ادراڪي مشاهدو په رڻا ڪي...
(دَ ملائيشيا ، سنگاپور ، تهائي لڀند ، ايران ، ترڪي ، سري لنڪا او دَ انڊونيشيا سفري
حال)

افضل شوق

Ketabton.com

له اڄه دَ

سڪام ادبي اڪيڊمي ڪوئٽه

حقوق محفوظ

اووه گامه مزل	کتاب
افضل شوق	ليکوال
محمد طارق فېروز	کمپيوټر آپريټر
ميرا جان (ژوب)	لاسي عکسونه
ډاکټر بافي دراني	ټائيټل
مارسېلا ډيخا (بارسلونا - سپېن)	د مصنف لاسي عکس
جولائي ۱۹۹۲ع	د چاپ کال
۵۰۰	د چاپ شمېر
سکام ادبي اکېډمي کوئټه	خپرونکې اداره
۲۰۰ کالداري	بهيه

سمسور ويب پاڼې پينځم کليزي په وياړ

انتساب د کتاب (د کتابي برخي)

زړه ته راتېر ملگري او جديد پښتو شاعر ښاغلي سهېل جعفر په نوم

انتساب د کتاب (د برېښنایي برخي)

د هر هغه پښتون په نوم ، چې نه یوازې ځان د پښتو په ټول درنوي ، بلکې د پښتون قام د سرلوړۍ په نېک نیت ځانته په انساني نړۍ کې ځانگړې بڼه غوره کولو په خاطر خپل فکري ځغل د علاقیت ، مقامیت او مکانیت له محدودو رُجحاناتو او سوچونو څخه د لا محدود انساني نړۍز آفاقیت په لور ساتل خپل پښتني ننگ ، پټ او اصل مرام گڼي -

افضل شوق

مننه ---

- د خپل محترم استاد رب نواز مايل ، چې د هغه د راهنمائي په سوب زه نن شاعر او اديب يم -
- د ابراهيم عطائي ، چې د ځينو تاريخي حقائقو وضاحتونه يې راته وړاندي کړو -
- د ډاکټر خدايداد خان ، چې نه يوازې يې په سوچه پښتو ليکلو و پارولم بلکې کومک يې هم راسره وکړو -
- د طاهر آفريدي ، چې ماته يې نه يوازې د سفرنامې ليکلو مشوره راکړه بلکې د چاپ کولو وعده يې هم راڅخه واخيسته -
- د سعيد گوهر ، چې گټورې مشورې يې راکړې -
- د سهيل جعفر ، چې په گټورو مشورو باندې يې زه نن د دې کتاب خالق کړم -
- د محمود اياز ، چې د کتاب په پروف ريډنگ او چاپي کې يې کومک راسره وکړو
- د محمد طارق خان فېروز ، چې په ډېره مينه او اخلاص يې د دې کتاب کتابت په کمپيوټر وکړو -
- د ميراجان ، چې په ډېره مينه يې د دې کتاب د پاره لاسي عکسونه جوړ کړو -
- د ډاکټر باقي دراني ، چې د کتاب د تائيتل په جوړولو يې زما د دغه يون ليک مسوده درنه کړه -
- د رامبلاس سټريټ بارسلونا سپين نامتو مصورې مارسېلا ډيخا ، چې د کتاب د بېک تائيتل د پاره يې زما عکس په لاس جوړ کړو -
- د سيد محمد انور شاه ، چې هر قسم تکنیکي کومک يې راسره وکړو -

فهرست

- خو خبرې ---
- د سېلي لمر ختيځې اېشيا په زړه کې
- د مونکي گاډ په جنت کې
- د تھائيانو په کرانگ تهپ کې
- هلته --- چرته چې سترگې ژغېږي
- د جمال په دُرشل کې
- د جنت څخه لرې جنت
- هلته لمر د شپې راخېږي
- خوب مې ليدو --- خو ، ویده نه وم
- له بنکلا څخه تر بنکلا پورې
- د سېلاني په څير --- خپل ځاني سفرې تاثر

ستا خدائي نه شوه بربنډه

چې مې زړه غواړي الوت ته
نو، لاسونه مې وژر شي
او په بڼه د مارغه شم
د هوا په اوږو کښېنم
او آسمان ته په ختو شم
بيا چې خو په ما کې وس وي
الوخمه
الوخمه

هن تر دې ... چې سترې شمه
او وژر مې دواړه شل شي
بې وسي راسره مل شي
هم په سترگو تياره راشي
هرڅه زما وړاندې فنا شي
په فضا کې معلق شم...
په دې خيال، چې
لويه ربه !

خونې پورته دی،
دا عرش ستا
د انسان له خاورين فرشه،
چې مزل کې د پېريانو
فاصله نه شوه رالڼده
ستا خدائي نه شوه بربنډه

خو خبرې ---

دَ نقشې له رُويه دَ انسانانو دَ پاره جوړه شوي دغه نړۍ چې په وړو او غټو ټاپوگانو باندې اړه لري ، که يوې خواته په يوه لمر روښانه ده نو بلې خواته دَ جوړښت، رنگونو او موسمونو په اړه خای خای بدله او ځانگړي هم ښکاري - دا توپير څله تر منځ راغلی دی ؟ ... ولې دَ يوه ټاپو انسانان دَ بل ټاپو دَ انسانانو څخه ، نه يوازې په ښکاره کړو وړو اه په گوڼو بدل بدل دی بلکې په سوچ او فکر ، خوۍ او بُود ، ژبو او ژوند کولو کې بېخي ځان ځانته ... چرته په ازل کې دَ ژوند ونډې وېښلو په وخت زه او زما په چاپېر کې راغونډ کړل شوي انسانان تش په ژوند (دَ ساه په اړه) راسپارلو خو نه یو غولول شوي ؟ که هو.. نو بيا دَ پرون په مقابل کې نن موږ څله دَ اخلاق او کردار په اړه ، نه يوازې خپل غوره حيثيتونه بائيلو بلکې دَ پرمختگ تعميري جذبه او دَ نورو قامونو سره دَ مثبتې سيالۍ کولو سوچ هم نه لرو - که يه ... داسې خبره هم نه ده ، گوا انسان په فطرت يو رقم دي او ټول ټال له خاورو څخه جوړ شوي دي .. نو بيا دا خبره مزغو ته راځي چې څله بيا زموږ دَ هوارو او ډبرينو سيمو خلگ په تېره پښتانه دَ نړۍ دَ نورو قامونو په سره څه گڼل کېږي ؟

هو دا هغه سوچونه دي ، چې زه يې په شاعر ځان سپلاني کړم - اوس شاعري په خپل ځای ، خو پښتني هوډې زه په دې خبره مجبوره کړی يم ، چې دَ څلورنيمو ورځو په دې بې باوره ژوند کې دَ خپل مانده وِس په سمه هغه ټولې بندې دروازې خلاسې کړم ، چې له مودو راهسې په ټکولو په يو بل باندې ځکه نه شوې راخلاسي چې تر منځه روابط نه لري - چرته رواجونه دَ لارې خنډ جوړ شوي دي ... چرته نسلي او لساني توپير منځ ته راغلی دی او چرته مذهبي کړ کې ... لاري تر منځ جوړي دي ، خو دَ خورو ازغو او ځيژو کاهو سره سره دومره دېوالونه په کې ولاړ دي ، چې دَ دوؤ گامونو لاره به مزل لندولو کې نيم عمر

خوړي - کرکه څله محبت څله نه ...؟ کېدلی شي ، د دې خبرې ځواب هم هغه وخت ومومم چې کله زه د نړۍ په ورستني تاپو باندې گامونه کښېږدم ... منم چې کارگران دی او د دې څارمې ژوند هم هیڅ نه ده معلومه ، چې کله رسی وشلوي - خو بیا مې هم په خپل سر د زړه سره دا قول دی ، چې وس به تر آخري ساه پورې نه ورڅخه گرانوم - او خدائی پاک دي وکړي ، چې په خپل دې نېک مشن کې بریالی شم -

په " اووه گامه منزل " نامي سفرنامې کې چې ما د لیکلو کوم اسلوب خپل کړی دی ، هغه د یو عام سېلاني د طرز بیان څخه بېل په دې وجه دی چې زه له اصله شاعر یم - او شاعر د ژور نظره سترگو لرو پرته که د مصلحت څخه کار نه هم اخلي ، خو ذوق یې بیا هم شاعرانه وي - گوا حقائق هم په افسانوي او ډرامايي انداز خپري - نو ځکه ما هم وس کړی دی او هغه ټولې پېښې او خبرې مې په ښکاره ، مگر په شاعرانه انداز نوشته کړي دي ، چې زه ورسره مخامخ شوی یم او یا په ما باندې راغلې دي - زما په فکر ، که لوستونکی وغواړي نو د سېل د حال احوال سره سره په ما باندې راغلو پېښو په رڼا کې د هغو هېوادونو په حقله خپلې رايې هم غوره کولی شي ، کوم چې ما بېخي د نېرېدې څخه لیدلي دي -

دعوه نه کوم ، خو دا به ووايم چې په دې سفرنامه کې د لیدل شوو هېوادونو په حقله ما ځينې داسې تاريخي او معاشرتي حقائق هم راغونډ کړي دي ، چې د مخه هیچا کېدلی شي ځکه نه وي خپرلي ، چې په یوه نا یوه وجه به قلم ورسره ملگري نه وي کړې - او ما داسې ځکه کړي دي ... ولې ، زه غواړم چې دا نړۍ او په نړۍ باندې خور وور معاشرتي ژوند د حقائقو په رڼا کې نه یوازې وینم بلکې پښتو لوستونکو ته یې هم وړاندې کړم - مطلب دا ، چې زه اراده لرم ، چې د سېل سره سره د سېل حالونه (نېغ په نېغه) لیکل هم جاري وساتم -

..... افضل شوق

د سهېلي لمړختيځې اېشياء په زړه کې

تاثيراتي لنډيز ---

د خبرو تر حده اسلام خو په هر اسلامي هېواد کې شته ، گوا په جامو مسلمانان او يا د شپې او ورځې د پرله پسې لمونځونو د پاره جوگه په موسلو ولاړ مسلمانان چې په عملي ژوند کې د انسانيت په اړه تول مانده لري - نو و به وايم ، چې که د سوچه مسلماني کردار او بې ساري اخلاق خبره منع ته راځي ، نو د ملائيشيا د سپېڅلو خلگو (مسلمانانو) مثال نه ورکول د حقيقت څخه سترگې اړول دي - مگر دا بېله خبره ده چې د دې ځای د خلگو زړې رواجي جامې څوکه څوکه خپل مشرقي طرز بائيلي او مغربي انداز په تېزۍ خپلوي لگيادي (شوق)

شعرونه

د خپل روح له اضطرابه
راته داسې څرگندېږي
چې هم ته هغه رانی یې
چې د زړه له سلطنته
د خلوص په قافله کې
زما د سترگو تر چوکاټه
هره شپه راوړې و ماته
په ځولۍ کې ډېره مینه
او د سرو گلو هارونه ،
خو چې څنگه بیا سهار شي
نو د درستي شپې خوبونه
تېر له تا سره وختونه
په ما ولیکي شعرونه
(شوق / کوالالمپور - ملائیشیا / ۱۹۹۲ع)

د هوټل گرېنډ کانتینېنټل کوالالمپور په لویه دروازه چې څنگه وړدنه شوم ، و
درېدم ، شاوخوا مې په دې پراخه او بنایسته غونډې لابي کې وکتلو او بیا
خپل بڼي لاس ته جوړ د استقبالې Reception کاؤنټرونو په لور روان شوم -
لانه وم ورته رسېدلی چې د کاؤنټرونو تر شا په نیمه خلاسه دروازه کې ولاړې
انجلۍ ته مې پام شو ، چې په ما کې یې سترگې داسې اچولي وې لکه ما چې
پېژني او بس چې څنگه کاؤنټرونو ته ورسېږم ، نو دا به ژغ راباندې وکړي -
ځکه خو مې له اوله گامونه د هغې په لور چسپ شوي ؤ - ژغ یې نه راباندې

و کړو ، خو چې ترڅو پورې د کاؤنټرونو سره جوخت ولاړوم نو دې راته کتلو - دلته مې د خوښې د پاره کارې کولې ، هلته مې سوچ په دې انجلۍ کې بند ؤ .. او په وار وار مې ورته کتلو هم - خلاص وېښته ، په تندي باندې ټيکه او په ژېړې هندي جامې کې داسې ښکاره کېدله ، لکه جوړه چې د مودو راهسې زما په تمه ولاړه وي - بس که چېرته وړی وم ، نو دې خبرې ته چې گیر دی غنم رنگې خبرې یې حال نه وئیلو - گوره چې دا اوس زما په رنځ اخته شوې وه او که مې په تن پراخو پښتني جامو ته چېرانه وه - په مزغو چې به مې څومره زور ورکړو ، معامله به هومره کرکېچنه شوه - مگر ناشوډه خو یې هغه وخت وکړو ، چې زه څنگه له دې ځایه د لفت په خوا روان شوم ، نو دې دروازه شاته پورې وهله او دوه گامه مخته راغله - بیا نه یم خبر چې دې په کاؤنټرونو باندې ولاړو Malay انجونو سره څه خبرې کولې ؟

خبره دا وه ، چې زه په دې فائيو ستار هوټل کې ځکه اوسېدو ته راغلی وم ، چې د انټرنېشنل کونسل آن مېنېجمنټ آف پاپولېشن پروگرام ICOMP په څورلس ورځني نړیوال ورکشاپ کې ، چې د زیاتې آبادۍ په کشالو باندې ؤ ، د پاکستان د غړي په توگه مې گډون په کې درلودو - کوم چې په دولسمه جنوري ۱۹۹۲ع گوا بل سبا سهار پیل کېدو - خو دې وخت زه د هوټل په ۲۳م پوړ کې په ۲۳۰۱ نمبر کوټې کې ناست په ټېلي ویژن کتو کې بوخت وم ، چې اووه نیمې بجې شاوخوا ته ډاکټر ثريا ابراهيم رشيد نامي ښځې په فون خبرتيا راکړه ، چې نن ما حُستن په اته نیمې بجې به د ټاکل شوي پروگرام په سمه د ICOMP په درنه ډوډۍ کې د گډون د پاره له هوټل څخه روانېږو .. او وئیل یې که تاسو مهرباني وکړئ ، څه لس منټه د مخه لاندي لابي ته راشئ ، نو ښه خبره به وي - ما ورته وئیل ... هو ، حتماً به درځم او بیا په تیاري بوخت شوم -

څه وخت ورسته زه د هټل په لابي کې د ډاکټر ثريا او ځينو نورو د ورکشاپ په سلسله کې راغلو ملګرو سره ولاړ د سفر حال مې ورته تېرولو - گوا داسې د کراچۍ څخه تر بنکاک پورې په يو جهاز کې او بيا له بنکاک څخه تر دې ځايه په بل جهاز کې راغلم - غرض دا چې، څه وئيلي، څه اورېدلي، چې څوکه څوکه سړي او ښځې، چې د بېلو بېلو هېوادونو سره يې اړه لرله هلته غونډېدل شروع شول -

اته نیمې بجې يوه سړي په موږ باندې ژغ وکړو ... گاديانې تيارې دي، راضي چې څو ...

بيا چې څنگه روانېدو، نو گورم چې هغه انجلۍ په هغه نيمه خلاسه دروازه کې بيا هغسې ولاړه او په هغه رنگه راته گوري ... مگر څله؟ دا سوال مزغوله ځکه راغلو، چې دې وخت خوزه په پښتني جامو کې هم نه وم - رښتيا خبره داده، چې سوچ مې په کې بند شو او بيا درستۀ لاره نه شوم پوهې چې څنگه او په کوم لارو وېگنان تر Titi Wangsa نامي ځای پورې ورسېدو - بس چې له وېگنه کښته کېدم، نو لومړی نظر مې په مخامخ دوو بورډونو باندې ولگېدو - په يوه باندې ليک ؤ "نېلايان رېسټورېنټ" او په بل "سلامت ديتانگ" گوا "ښه راغلي" - دلته داسې ښکاره کېدو، لکه تر لرې لرې پورې چې مېله لگېدلې وي - په سرو، ژېړو او شنو بلبونو کې عجيبه غوندې د شاعرۍ موسم او د مستۍ مودۀ، چې څنگه څنگه مخته تلو، رڼاگانې زياتېدلې - بيا څه مخته لکه موږ چې کشتۍ ته وختو - ولې چې اوس د لرګي په ډېرو باندې روان وو او دواړو خواؤ ته اوبه څرکېدلې - په هر مېز د يوه نايوه هېواد پرچۍ پرته وه - ځان مې د پاکستان تر مېزه ورسولو، چې څنگه په چوکۍ کېښېستمه، نو يو سړي راباندې ژغ وکړو ...

”زما نوم نسيم دی ، زه دلته په پاڪستاني سفارت خاني كې تهره سپكړتري يم”
 بيا راسره داسې غاړې وتولكه زه چې د ده سكه وروروم او حالونه مويو بل ته
 سره تېرول شروع كړو - اوس كه يوې خواته ما له ده سره خبرې كولې ، نو بلې
 خواته مې گېرچاپېره سترگې هم غړولې - عجيبه غوندې بنائيسته خای و ،
 آسمان خو بالا د رېستورېنټ په بام راڅخه پټ و ، لاکن نور هر لور خلاسه
 خلاسي وه -

كله چې ټول مېلمانې كېنېنسټو ، نو نورميان نامي بنځه مخامخ د واړه ټاپو په
 رنگه جوړ سټېج ته وره غله او د ” سلامت ديتانگ ” وئيلو ورسته په ملي
 (Malay) ژبه كې د هركلي سندرې د سازونو سره وئيلو ته چمتو شوه - نور خونه
 ورباندې پوهېدمه ، بس چې كله يې د نړيوال وركشاپ د غړو يعني د مېلمنو
 نومونه يې اخيستلو ، نو يو ځل مې خپل نوم هم تر غوږه شو - بيا له دې سندرې
 ورسته په سټېج باندې ډله ډله انجونې او هلكان چې قامي جامې يې اغوستې
 وې راغلو او خپل رواجي رقص يې پيل كړو - اوس دلته څلو خواږه خوړلو او
 هلته سترگو ديد كولو ، چې يو وخت مې يوه بڼكلې Malay پېغله ، چې كټ
 مټ د شهزادگۍ په بڼه سازه كړل شوې وه د سترگو شوه او سوچ مې په كې بند
 په دې خبره شو ، چې هغه شهزادگۍ له يوه مېزه دويم ته او له دويمه دريم ته او
 دغه رنگه كرار كرار زموږ په خوا را روانه وه - دا يوازې نه وه ، يو كېمره مېن هم
 ورسره و ، چې د شهزادگۍ تصويرونه يې د هر راغلي مېلمه سره اخيستلو - نو
 ځكه چې څنگه څنگه يې زما په لور فاصله رالڼدوله ، هومره هومره مې زړه
 واكې ورته شلولې - بيا چې زموږ تر مېزه راوړسېده ، نو كېمره مېن راته
 وائې ...

”سر ! تاسو مهرباني وكړئ ... د يو تصوير د پاره له دې انجلۍ سره ودرېږئ”
 څنگه انجلۍ زما لاس په لاس كې واخيستو او څنگه يې د ځان سره ودرولم ... ؟
 نه يم خبر ، خو چې بيرته په چوكۍ كېنېنسټمه ، نو نسيم صاحب راته وائې ...

ستادغه تصوير به سبا يا بل سبا سفارت خانې ته رالېږل کېږي.^٢
په مالکه گوزار چې وشي، له خلې مې يو دم ورته ووتو^٣ ولې؟^٤ او اوس به مې
لا بدن د بېلابېلو امکاني خطراتو له سوبه بڅي نيولو، چې نسيم زما په حالت
وځنډلو.. وئيل يې...

ه پرېښانه کېږه مه - دا د انټرنېشنل پروټوکول يوه لازمي برخه ده - گوا د
سرکاري مېلمه يوازي ځانته تصوير د ریکارډ دپاره په داسې موقعو کې
اخيستل بې عزتي گڼل کېږي - ځکه ورسره يو داسې شهزادگۍ له څنگه ته
دروي^٥

دې خبرو مې نه يوازې له ځايه بنورېدلی زړه بيرته په ځای کړو، بلکې په خپل
حېثيت هم پوهی شوم - بيا تر يولس نيمې بجو پورې د شپې رنگارنگ
محفلونه وو، چې د تږو سترگو تنده يې راماتوله.. او بيا چې له دې ځايه
ولاړېدو، نو نسيم صاحب راته په کلکه وئيل... چې
څنگه ورکشاپ په ٢٥مه جنوري سرته ورسېږي، نو زموږ د خوا به گاډۍ درشي
، او دوې درې ورځې به زموږ په مېلمستيا کې تېرې کړئ^٦
خدائی شته، چې د ده په دې ست ډېر خوشحاله شوم -

دې وخت د سهار اته نيمې بجې وې او د هوټل په رېسټورېنټ کې مې خوړل
څېښل کولو، چې يو سړی د خپلې خوا راغلو او گوډ مارننگ کولو سم دستي
د ما سره په مخامخ چوکۍ کې کښېښتو...
ماته ډاکټر کنول وائي... زه له انډيا څخه په دې ورکشاپ کې د گډون کولو د
پاره راغلی يم^٧

که څه هم ده دا خبره په انگرېزي کې وکړه، خو ما ورته په اردو ژبه کې په خپله
باره کې حال ورکړو - په دغه شناخت زه ترده او دائی ترمازيات خوشحاله شو
او بيا يو خواته خوراک، بل خواته خبرې، چې د برايه شپې له تاوده محفله
راپيل شوې او د نن د سټي ټوور په فېصله حتمي شوې -

نهه نیمې بجې زه او ډاکټر کنول ټکټونه په لاس کې د Bestasy Travel و بس ته وختو - په بس کې څه نور سړي او ښځې هم وې ... بس چې څنگه د هوټل له گټې څخه د جالان راجه لاؤت په تور سړک مخته روان شو ، نو د ډرائیور شاته سیټ کې ناست گائیډ ځلې ته مائیک ونيولو -

سلامت دیتانگ ... هېواد ملائیشیا ، چې د ۱۳ ریاستونو Confederation نوم دی ، آبادي یې دې وخت ۳ - ۱۸ ملیونه ته رسېدلې ده - دلته ۵۰ فیصده مسلمانان ، ۳۰ فیصده چینیان ، ۱۰ فیصده هندوان او داسې نور نور مېشته دي - ۹ ریاستونه موروثي باچهان لري او د دغو نهو باچاهانو په خوښه هر ریاستي باچا پنځه پنځه کاله په ملائیشیا باندې باچهي کوي - کوالالمپور چې دې وخت یې موږ په جالان اسماعیل باندې روان یو ، د ملائیشیا دارلحکومت دی - بیا چې څنگه د جالان اسماعیل او جالان امپانگ د چوک څخه تېرېدو ، نو گائیډ وئیل ...

دا کین لاس ته چې کومه ښائسته ودانۍ تاسو وینئ .. دا ملائیشیا ټوورسټ انفارمېشن کمپلېکس دی ، چې لویه دروازه یې جالان امپانگ ته خلا سېږي - گائیډ چې په کوم کوم لور زموږ توجه اړوله ، هلته په جدید طرز جوړې ودانۍ ولاړي وې ، چې دواړو اړخونو ته یې زرغونې ونې او شنه چمنیان ښکاره کېدو - خو ما د گائیډ خبرې هم په ډاډۍ کې نوشته کولې ... وئیل یې ،

ملائیشیا یو آزاد خیاله اسلامي هېواد دی - دلته مذهبي آزادي ده - که تاسو یو کال دلته تېر کړئ ، نو خپله به وگورئ ، چې دلته د مسلمانانو د اخترونو پرته چائینیز نیو ائیر ، کرسمس او دېوالي هم په ډېر خوند لمانځل کېږي - گائیډ چې څنگه دا خبره سرته ورسوله ، نو بس د سیگنل په سره لاټه ودرېدو - دا یو چوک وو او څلور طرف ته روډونه ښکاره کېدو - د نوي ماډل موټرانو سره سره موټرسائیکلان هم زیات ښکاره کېدو ، چې جوړه جوړه انجونې او هلکان ورباندې ناست وو - له دې څخه سړی اندازه لگولی شي ... چې ملائیشیا

خومره خپل واکه اسلامي هېواد دی ، چې مینه په کې جرم نه او مټین په کې واکمن

چې بس څنگه د شنګرېلا هوټل سره ورته دغه چوک څخه مخته روان شو ، نو گائیډ د اوبو ګلاس په غاړه اړولو ورسته خبرو ته یو وار بیا ملا و تړله ...

“ کوالالمپور ته ” ګارډن سټي آف لائټس ” وئیل کېږي - دې وخت موږ د Equatorial Hotel سره تېرېږو او هغه مخته هلتن هوټل دی - نو ما خبره کوله ، چې که په تاسو کې څوک دا د رڼاګانو ښار د شپې خواته کتل غواړي ، نو هغه دي مونږ سره تماس ونیسي ”

د دنگو دنگو او ښائیسته ودانیانو په دې ښار کې موږ مخته روان وو ، چې یو وخت گائیډ وئیل ...

“ زمونږ ښي لاس ته دا غټ د سایه وان په رنگه جوړ سټېډیم نگارا دی - او دا بل چې مخته په څه فاصله ښکاري ، مرداکا سټېډیم دی - او اوس چې موږ تاسو کوم ځای ته وړو ، هلته لېک ګارډن ، ورسره نېشنل مونامنټ او بیا آسیان پارک درې واړه ځایونه د کتو وړ دي ”

ښه ډېر وخت ورسته بس د نېشنل مونامنټ نامي ځای سره ودرېدو ، ټول سړي او ښځې د بس څخه راکښته شولو او په دې وړه ، مګر ښائیسته غونډې د نیا کې یوې بلې خواته ووېشل شولو - ما او ډاکټر کنول هم یو خواته مخه وکړه - دلته د یو ښائیسته او غټې ودانۍ پرته د فوارو په ماښام کې د کاهو په یو غټ بلاک باندې د عسکرانو بټان د اوسپنو څخه داسې جوړ کړل شوي دي ، چې ورباندې د بټانو ګمان لږ او د ژوندیو باور زیات کېدو - دا بټان په کال ۱۹۶۲ع کې دلته لګول شوي ؤ - او بله خبره دا ، چې دلته ډېر زیات سره او سپین خلګ چې د بېلو هېوادونو سره یې اړه لرله ګرځېدو - څه تصویرونه مې واخیستو او مخته د Asean Park په لور روان شولو - له دې ځایه ډېر ښائیسته لاره ورغلې وه - په آسیان پارک کې هر لور د شنو چمنیانو په منع کې د نادره آرټ ځینې چوڼي کړل شوې نمونې د نمائش د پاره اېښول شوي وې - د ځینو سرونو او خبرو پرته

زیاتره داسې کاره واره شیان، چې د لرگیانو او له کاهو څخه جوړ و، چې ورته په لومړي کتو یې سترگې کمال ته نه رسېږي - دا ټول شیان د آسیان نامي نړیوال تنظیم د ملگرو هېوادونو، لکه سنگاپور، تهاښی لېنډ، فلپائن، برونائی، انډونېشیا، او ملائیشیا د فنکارانو د آرټ نمونې وې -

د آسیان پارک څخه چې زه او ډاکټر کنول دواړه د روډ په دې بل اړخ لېک ګارډن خواته روان و، نو د یوې انډین خبرې په کتلو ما ته د هوټل د لابي هغه انجلۍ چې څوکه څوکه یې زما په زړه کې کور جوړولو ډېره راپه زړه شوه - ځکه خومې بیا بیا تر شا ورته کتلو - خبر دلته هر لور لکه ځنګل چې وي او په منع کې یې ښې ډېرې اوبه هم ولاړې وې - دا یو غټ کړوم وو، په دې کې خلکو وږې وږې کشتیانې چلوکې - او د قدرت له نندارو څخه یې خوندونه اخیستلو - گوا چا په یوازې ځان او د ژوند د ملګري سره - فطرت په سوچه بڼه کې سترگو ته ښکلاګانې ښکاره کولې - د دې شنې او ځنګلي سیمې ځینې برخې د کتو وږ وې - لکه په قدرتي چاپېر کې جوړ د هوسیانو ځای، د رنګارنګ گلونو او د ونو ګڼ باغ، د ۵۰۰۰ بېلا بېلو مارغانو ځانته ښائسته علاقه - مګر خلکو تر ټولو زیاته دلچسپي د تنکو عبدالرزاق، چې د دې هېواد خلګ ورته د دي فادر آف ډویلپمنټ هم وائي د ژوند په هغو نڅښو او شیانو کې اخیستله چې ده تر استعمال لاندې راوړي و ... لکه کور، لائبرېری، جامې او نور نور - موږ به لا نور هم ګرځېدلې وای، که وخت راسره وی -

دولس بجې بس مخته روان شو او ډېر ژر د یوې ښائسته غټې ودانۍ مخته ودرېدو، ګائیډ وئیل ...

بخښنه غواړم، دې تګي سپینې ودانۍ ته تاسو بې دلاس لیک اجازت نامې نه شئ دننه کېدلې - ولې چې دا پارلیمنټ هاؤس دی - هغه مخامخ ولاړه هسک ټاور هم د دې هاؤس برخه ده - که څه هم په ملائیشیا کې باچهي نظام دی، خو د انګلېنډ په رنګه .. گوا د ملک وزیر اعظم د قامي اسمبلۍ يعني Dewan Rakyat په اکثریتي خوښه ټاکل کېږي - دغه رنګه په هر ریاست کې ریاستي

اسمبليانې وجود لري چې ځان ځانته وزير اعلى ټاكي - د دې پرته سپنت ، گوا
Dewan Negarat هم شته ، چې د غړو چوڼي يې باچا سلامت خپله کوي
بس بيا مخته روان شو ، چې يو وخت موږ په جالان تون باندې جوړ پخواني
ټيمپل سره په اړخ تېرېدو ، نو گائيد وئيل...

لکه څنگه چې مخ کې ما تاسو ته وئيلي و ، چې آزاد اسلامي هېواد دى ... نو د
دې مثال دا بنائيسته د هندوانو مندر هم دى - چې يو وخت درست وران شوى
ؤ - لاکن گورنمنټ په خپل خرڅ په کال ۱۹۸۵ع کې بيرته جوړ کړو او څه ۱ - ۲
مليونه ډالرونه يې ورباندې ولگولو

د دې بنائيسته تاريخي هندو ټيمپل په بام بې شمېره بنائيسته او رنگ برنگه
بُتان داسې جوړ کړل شوې و ، چې دلري څخه هم ښکاره کېدلو - ما که څه هم دې
وخت مندر ته کتلو ، خو په مزغو کې مې دا خبره راغلې وه چې دا مندر به نه
واى ... که په موږ کې جوړ واى ... هو ، ځکه خو مې د باميان بُت او ځينې نور غېر
محفوظه تاريخي ودانيانې او پلارني آثار له خياله ډېر ژر په کنډراتو کې بدل
بدل پرېښېدو - او بيا چې څنگه دا مندر د سترگو څخه پټ شو ، نو په ډاکټر
کنول کې په خوب ویده هندو راوين شو او وئيل يې ...

دې مندر ته چې مې وکتلو ، نو زړه ته دا خبره راغله ، لکه دلته چې ډېر پخوا هم
هندوان پاته شوي وي
ما وئيل ...

هو ، ډاکټر صاحب ..، تاريخ هم داسې واي ، چې په کال ۱۲۰۰ع کې د ملاکه ملي
باچهي مخ کې دا سيمه چې ځنگل و د هندوانو او بدها منونکو ترواک دلاندې
پاته شوي وه - او بيا اسلام خورېدلو ورسته دلته په کال ۱۵۱۱ع کې Dutch گوا
د نيدرلېنډ خلک هم راغلي دي - ولې چې دا سيمه د لمر ختيځ او لوېديځ دواړو
خواؤ خلکو د پاره مهمه وه - گوا د سېلانيانو او سوداگرانو لاره په دې ولات
باندې سپره وه

موږ خبرې کولې ، چې بس د جی پي او او سپنټرل مارکیټ څخه تېر شو او چائینا
ټاؤن شاپنگ ائیریا نامي خوش رنگه ځای ته ورسېدو -

چائینا ټاؤن د جالان پټانگ ، جالان سلطان او جالان باندر په ماښام کې د
چینیانو یوه ګڼه علاقه وه - یو پراخ روډ له یوه سره تر بله سره پورې له رنگا
رنگه سایه واني رېږهیانو څخه داسې ډک ؤ ، چې لاره په کې نه کېدلې - دلته
زیاتره خوراکي شيان خرڅېدلو - ځای په ځای له سرونو سره ، مګر پخې کرل
شوي هېلیانې او وچ کرل شوي ماهیان راڅښېدلو - او بیا خود لکه چې دې
خلګو ملخان او د اوبو موریانې او نور خسمانان هم په خوند خوړلو ، چې په هره
پنځمه یا شپږمه رېږه کې پاڅه پراته ؤ - دلته ښځې د سپړانو څخه یو په لسه
زیاتې وې - ډاکټر کنول چې په عمر څه راڅخه غټ وو ، ګوره چې زړه یې څله
وتځنېدو ، چې وئیل یې ...

“ زړه مې غواړي چې د دې ښایسته او نازکو انجونو د لاس یو شئ وخورم
ځواب مې ورکړو ...

زما خو زړه ته نه کېږي ... که یې خورې ، نو خوره یې ... زه به درته ودرېږم
بیا مې تر لاس ونيولو او د پخو ملخانو و رېږه ته مې ودرولو ...
“ دا و خوره ”

ده چې د چشمکو تر شا ورته وکتلو ، نو اوس به یې یو څه وئیلو ، چې د رېږه و
بل اړخ ته ولاړې چيني انجلۍ ورته وائي ...
“ وایه ... ! خومره غواړې ؟ ”

په ډاکټر لکه ټک چې وشي . یو دم یې شاته ټوپ کړو او وائي ...
یاره ! دا دي څه خسمانانو ته ودرولم ”

او بیا تر برېتو دلاندې تر ډېره پورې موسېدو - چائینا ټاؤن ، یو خو خپله د
سپل ځای وو او بل ورسره جوخت د کوالالمپور تر ټولو غټ او ښایسته
مارکېټ ، چې سپنټرل مارکېټ په نامه پېژندل کېدو ، هم زیات خلګ ځانته
ورکښولو -

درې بجې خواته نېشنل آرټ گېلري ودانۍ ، ماجت نگارا ، انډيا ماجت او دَ
 ښار ځينې بازارونه راښکاره کولو سره سره موږ پنځه بجې هوټل ته ورسول
 شولو - که څه هم سترې وم ، خو ماځيگري مې دَ هوټل په لابي کې تېر کړو - بيا
 دَ ماښام ډوډې خوړلو ورسته ، ما غوښتلو چې ژر سترگې ولگوم - ولې چې
 سبا ته دَ ورکشاپ لومړۍ ورځ وه - نو ځکه ترڅه وخته مې ټي وي کتله او بيا دَ
 ويدېدو په نيت په پلنگ باندې و غزېدم - خو چې څنگه مې سترگې سره ورتلې
 ، نو سوچونو بيرته دَ هوټل لابي و انجلۍ ته مخامخ ودرولم ... او له خياله ما
 ځينې پوښتنه وکړه ...

”خبرې ولې نه کوي؟“

دې راته وئيل ، چې ...

”گونگۍ يم ... ژبه نه لرم“

او بيا دَ لاس په اشارو راته گلډه شوه - دا سوچ څه ؤ ، چې زما دَ سترگو څخه
 خوب و تښتېدو او ښه مې په ياد دي ، چې ترډېره وخته پورې خوب نه راتلو -

دَ تېلي فون په زنگ مې سترگې راخلاسې شوې - گهرۍ ته چې مې وکتو ، نو دَ
 سهار پنځه بجې وې ... حريان پاته شوم ، چې دې وخت دَ چا تېلي فون کېدلې
 شي ؟ خبر ، چې دَ تېلي فون رسيور مې دَ غوږو سره ونيولو ، نو دا هغه ثبت
 شوی Awakening call وو ، چې پرون سهار يې هم زه زما په خوښه په اووه بجې
 ژغولۍ وم - مگر پرون چې دا کال څومره خوږ او ښه راباندې لگېدلې ؤ ، نن
 هومره راباندې و غمېدو - يو دم مې رسيور کښېښولو او په سر مې پرستن
 راواړوله ... خو مجال ؤ ، چې خوب راغلی وي - ولې چې خشم مې خوب
 تېښتولی ؤ - که څه هم دَ بې خوبۍ دَ لاسه مې بدن ويده ؤ ، خو سترگې مې نه
 سره ورتلې - چې ښه په ځان پوهی شوم چې زياته خوب نه کېږي ، نو رسيور مې
 راپورته کړو او آپرېتره مې په لائن راويستله ...

"اوس خو بجي دي" ما پوښتنه وکړه
 پنځلس منټه بالا پنځه بجې ... ولې خبر خودی؟
 خبر خونه دی ، بس دا حال راکړه ، چې زما د Awaking Call وخت خو بجي
 وو
 "سريو منټ"
 او خو لمحې ورسته يې ژغ بیره زما تر غورږو شو ...
 "اووه بجې سر !"
 که څه هم دا په سر سر راته ژغېدله ، خو دلته زما دا حال ؤ ، چې ابله مې وس نه
 په رسېدو ، گنې تر غاړې به مې نيولي وای -
 "ښه ، چې د وينولو وخت مې اووه بجې ؤ ، نو دا زه دي په پنځه بجې ځله
 راوژغولم ؟" ما پوښتنه وکړه -
 دا څه چپ غوندې شوه ... اوس به يې لا څه وئيلو ، چې بيا مې وار ورباندې
 وکړو ...
 "عجه خلگ ياست"
 دې په ماته ځله بخښنه وغوښتله او د خپلي ورانۍ د پاره يې د پښېمانۍ اظهار
 هم وکړو - لاکن لا زه وم ، چې مزغو مې ټکهار درلودلو ...
 "ستا په دې سوري سوري خو ، نو اوس ماته خوب نه راځي"
 او په خشم مې ټپلي فون بند کړو او بیره مې سترگې پټې کړې - زياته به د يوه
 نا يوه سوچ په نيلي باندې سپرېدمه ، چې بیره د ټپلي فون گهنټۍ و
 گرنجېده ...
 "سر ! ستا د بې وخته وينولو د پاره زه يو ځل بيا بخښنه غواړم"
 که څه هم له خشمه ورته خوځکېدمه ، خو په پسته ژبه مې ورته وويل ...
 "څه خبر دی ... بل وار خيال کوه"
 او بيا "خوب نه درځي ؟" دې په نرمه پوښتنه وکړه
 "يه"

زما دا "يَه" خه وو، چې انجلی په وړې او پستې خدا کې راته و وئیل ...
"غم مه کوه... زه به دي وخت در تېر کړم"
ما وئیل "هغه څنگه؟"

"هغه داسې، چې تر اووه بجو پورې به خبرې درسره کوم"
په ما د دې دا خبره داسې ښه او خوږه غوندې ولگېده او د نه غوښتلو پرته مې
هم ورته ځله ویرې کړه ...
"ښه ښه وایه"

زما خبره لا تر سره نه وه رسېدلې، چې دا راته وائي ...
"که زه دا ووايم، چې دا هر څه ما له کسته وکړو، نو؟"
"له کسته؟"

دا توری خه وو، چې اېله مې رسيور د لاسه ونه لوېدو ...
"مگر څله؟"

دې په واز کې غوندې انداز وئیل ... "هغه ځکه، چې ... او بیا يې مخته خبره په
خوږه خدا کې داسې سر ته ورسوله ...
"زړه راته وئیل .. هغسې هم یوازي يم ... راشه چې تا راوینس کړم او خه خبرې
درسره وکړم ... او بس دا دی راوینس مې کړې"
د دې خبرې ورسته، لکه هغه چې زما د ځواب په هیله چپ شوه او دلته زه نه
پوهېدم، چې خه ورته ووايم ... خو خه وخت ورسته هغې سره واخیستله او راته
وائي ...
"یو منت"

گوره چې د چا فون وو او یې د چا Awakening Call آن کولو - په دې چپه چپیا
کې ما له تندي څخه خولې وچې کړې ... لږ مې همت سره په یو ځای کړو او چې
څنگه دا په لائن راغله، نو مې ورته وئیل ...

” ښه ښه ، که داسې خبره ده ، نو بيا خودي ډېر ښه وکړو ، چې دي راوینس کړم ...
هووون ښه ، نو په دې خبره سر راخلاص کړه ، چې تا زه لیدلی هم یم که بس
مازي ...”

لا به مې خبره مخته کښوله ، چې هغې زما خبره ماته کړه ...

” ولې نه ، ما نه یوازې لیدلی یې ، بلکې ډېر ښه دي پیژنم هم ... هو ، په دې چې د
هوټل د آپریټر مخې ته د هرې خوښې چارټ پروت وي - او بيا زه خو کله کله ...
زما مطلب ، چې اول ځل مې ولیدې ، نو د یو تُرک ځوان گمان مې درباندي
وښو ، خو بيا چې ستا د خوښې چارټ مې وکتلو ، نو هغه ته تُرک نه بلکې
پاکستاني وختې او نوم دي ... دا دی ”

دا ژغېدله او ما هان ... هون ورته کولو ، خو چُر مې هلته په لابي کې په
کاؤنټرونو ولاړو انجونو کې ، کله یوې انجلۍ خواته تلو او کله بلې ته ... او پرته
له داسې سوچونو مې هم د دې خواږه ژغ تر شا پټه خبره نه کړه سهي - بيا عجب
خبره دا هم وه ، چې Awaking Call د دې انجلۍ په خواږه ژغ کې ثبت شوی ؤ -
خیر دغه رنگه د دې انجلۍ خوږو خبرو او زما په خوښو سوچونو کې د سهار
اووه بجې شوي -

دغه ورځ د ورکشاپ د افتتاحي ناستې او Tea Party ورسته غرمه یولس بجې
خواته د ډاکټرایم - ای - ستار ، چې د ICOMP ایگزېکټیو ډائریکټر هم ؤ ،
په مشرۍ کې د ورکشاپ لومړۍ غونډه سم د لاسه د نېشنل پاپولېشن اپنډ
فېميلي ډویلپمنټ بورډ LPPKN ملایشیا چې د هوټل گرېنډ کانتیننټل څخه
په څه فاصله د یوې هسکې پلازې په دویشتم پور باندې ؤ ، په حال کې پیل
شوه - دې وخت د ورکشاپ ملگري په یوه غټه دائره کې ناست وو - د
پیژندگلوی ضرورت ځکه نه شو پېښ ، چې د هر ملگري مخته په مېز باندې د
هغه نوم او هېواد تختۍ پرته وه - ډاکټر ستار ، چې په ورلډ پاپولېشن
پالیسي باندې خپله مقاله وړاندې کوله ، نو په یوه نا یوه اړه به په کې د

پاکستان ذکر خامخا راتلو... لکه دا چې "د پاکستان د آبادی د زیاتوب شرح د
 حېرت وړ ده" - لنډه دا، چې څنگه به د پاکستان ذکر راغلو، نو د ورکشاپ
 بنځو او سړیانو به ماته داسې په حېرانتیا وکتلو... لکه دا هر څه هر څه چې هلته
 په پاکستان کې زما له وجې کېږي - او بیا د مقالې ورسته د سوال ځواب
 سپشن پیل شو - په دغه توده څېړنه کې د الازهر یونیورسټی د ډاکټر مراد په
 دې ورکشاپ کې گډون، که یوې خوا ته زه حریان کړی وم، نو بلې خوا ته دې
 سړي فېميلي پلاننگ په قرآن، سنت او نورو مذهبي اړو داسې ثابتولو، لکه دا
 پروگرام چې پیل کړی مسلمانانو وي - دغه ورځ د ورکشاپ لومړۍ ورځ د
 چيني ملگري ټين ياؤ زانگ په پرله پسې چپيا، د بنگله دېش د باقي سرکار د
 پنډو چشمکو د شیشو تر شا په حېرت حېرت یو بل خواته کتلو، د انډین ډاکټر
 کنول په خالاکۍ، د گانا د "کوفي" نامي توريار په پوښتنو، د LPPKN
 ملائیشیا د "چوا" په ډېرو ژغېدلو، د نائجېریا د "مارگرېټ" د هیڅ نه منلو، د
 کینیا د "ماریه موسومي" په خندلو راخندلو، د ماؤریشییس د هندوي پېغلې
 سوبهراتي په غور اورېدلو، او د مالديپ د "احمد خلیل" په بې ځایه تنقیدونو
 کې ماڅیگر پنځه بجاء شوي -

گوا، یو وار بیا زه وم او زما د تېرو سترگو تنده، چې د هوټل په لابي کې د هغې
 ښکلې څېرې و دیدن ته نه یوازې مضطربه وې بلکې شاعر زړه هم د فراق په
 تراخه اور کې داسې سوځېدو... لکه ما چې په مودو مودو مینه ورسره کړي
 وي.....

منم، چې مټین نه وم ورباندې، خو زړه مې ځینې صبر کېدو هم نه.....
 "دا هر څه گوره چې څه وو؟"

د دې سوال، که به مې هر څو په مزغو زور ورکړو، خو ځواب یې په گوتو نه راتلو
 - هر څه هر څه، خو د زړه په تختۍ مې دا نظم بیا بیا د "هما" په نامه داسې
 نوشته کولو، لگیا وم....
 "ای په خپل حسن غاوري!"

تا هم کړي دي وزرې
په مثال د هماغو غوندي
حکمه

نه کړي په ما سيوري
داسې نه

چې زه باچا شم
او زړگي دي کړم تر لاسه

(شوق / کوالالمپور - ملائيشيا / ۱۹۹۲ع)

مانښام د باقي سرکار او ډاکټر کنول سره د باندې د ښار په سپل وټم - په تگ
تگ کې د هوټل سره په څه فاصله يو هان پلازه ته وره غلو - د پلازې په هر
پور کې دوکانونه جوړ و ، چې زياتره ملي او چينايي انجونو چلولو - د دنيا هر
شئ په کې خرڅېدو - د رنگا رنگه رڼاگانو ، رقم رقم خبرو سره سره د دې
مارکېټ دغه له شمېره وټې دوکاندارې انجونې په رنگينو جامو کې ، چې
سکرټونه او پېنټونه يې اغوستي وو د ښکلا د سپوا کولو اصل سوب گڼل
کېدې - غرض دا ، چې د گودر د ماڅيگري تنده ورباندې ښه ماتېدله - کله يو
دوکان ، کله بل دوکان ، کله چاته خندلې ... چا راته خندلې او کله چا سره
سترگې اړ باسلي - دغه رنگه تر څلورم پوره پورې په لفتونو کې وختو - دلته
يو وخت په خيال کې څنگه ما دا لفتونه او موونگ سټيرز د خپل هېواد په يو
شاپنگ پلازه کې ولگولو ، نو سم دستي د بجلي د پټ پټاڼې احساس زما دغه
د وينو خوب بې تعبيره غوندي کړو او زړه راته وئيل ، چې ...

کرار کښېنه نادانه ... چرته چې بجلي په خپل حال نه وي ، هلته د رڼاگانو او
مشينې ژوند تصور کول لېونتوب دی

د شپې چې تر ډېره وخته پورې ناست وم ، د لېونو غوندي به کله په لفت کې بالا
خوښي ته وره غلم او کله به لاندې لابي کې د مطلوبې انډين انجلي د کتو په

تمه بيا د وخت دا ظلم لا بېل ؤ، چې دولس بجو خوا ته ما د نا اُمېدۍ ورسته څنگه په لفت کې قدم ږدلو، نو هلته د کاؤنټر تر شا هغه انجلۍ رابښکاره شوه - خو راغبرگ ځکه نه شوم، چې يو گام مې په لفت کې ايښی ؤ - ما وئيل ... څه خبر دی بيرته به را کوژ شم ... مگر چې څنگه بالا خوښې ته وردننه شوم، نو د ټېلي فون زنگ گرځېدو ... او بيا بيرته لاندې ځکه نه راغلم چې د هوټل آپرېټرې زه په ټېلي فون باندې تر نيمې شپې پورې اخته ساتلی وم -

وخت مخ په وړاندې روان وو او تاريخونه اوښتو - گوا ورځ په ورکشاپ کې، ما ځيگريان او ماښامونه د ښار په چکرونو کې ښه په خوند تېرېدلو، لگيا ؤ - يعنې په کوالالمپور کې مې زړه دومره لگېدلې ؤ، چې ورڅخه د بيرته تگ احساس به زه په گټه وگټه پوښانه ساتلم - مگر کولی مې هيڅ نه شو، ولې چې د وخت د نيولي باگې چې به مې څومره په خپل ځای باندې درولو د پاره راتينگولي، نو دا نيلى به په هومره چسپاندى، مخته په تريکو روان ؤ - مخ مخ ته ښکلې نندارې وې او شا شا ته سپېرې دُورې - او دغه خو وجه وه، چې په سترپانه پوهېدم بس کله يو ځای کله بل ځای - گوا هر وخت په ليدو کتو کې بوخت ښکاره کېدم - چې زړه مې بيرته خپل ځای ته ځله نه راتلو؟ که څه هم هغه د روسلينا نامي پېغلې چې د LPPKN سره يې اړه لرله، خبره، چې ...

”شوق په طبيعت سېلانی دی ... هر وخت کله په يوه روډ (جالان) کله په بل روډ باندې ليدل کېږي“

د ورکشاپ د ۱۷مې جنورۍ ۱۹۹۲ع لومړۍ دوې غونډې په دې اړه ډېرې اهمې وې، چې هر ملگري د خپل خپل هېواد په باره کې د خانداني منصوبه بندۍ په اړه مقاله وړاندې کوله - خو چې کله زما مقاله پائى ته ورسېده. نو عبدالباقي سرکار ته د مقالې اورولو د پاره بلنه ورکړل شوه - ده چې څنگه مائیک اوچت کړو، نو د مقالې اورولو د مخه يې ماته برگ برگ وکتلو او پئيل يې له دې خبرې وکړو ...

٭ بنگله دېش چې له پاکستان څخه د هندوستان په کومک یو خپل واکه هېواد جوړ شو، نو تاسو خبر یاست، چې موږ ته څه راپاته شوي ؤ.....؟ ٭
 ده به اوس یوه ناوړه خبره کوله، چې ځان مې ترده لومړی کړو...
 ٭ ولې باقي صاحب! چرته ستا اشاره خو ستا د ملک د باد و باران او سمندري طوفانونو په خوا نه ده؟ ٭

دا خبره څه وه، چې ټولو وځنډلو او باقي سرکار هم غاښونه سپین کړو... ځواب به یې په نره راکولو، چې راملي بن عثمان، چې د LPPKN ملائیشیا ډائرېکټر جنرل ؤ، مېر وټکولو او خواست یې وکړو....
 ٭ نو پرسنل اټېک پلېز ٭

بیا که څه هم درسته ورځ په یو بل باندې ٭ پرسنل اټېکونه ٭ و نه شو، باقي سرکار د خپلو پنډو عېنکو تر شا گړۍ گړۍ داسې راته په قهرناکه نظر کتلو را کتلو، لکه ما چې یې په زخمونو مالگې دوړولې وي -

سبا سهار د ریاست ترینګانو په دوره د دوؤ شپو د پاره تلو... خو عجبه ناپېښه دا وه، چې هغه دواړې انجونې، لکه چې خبرې وي... ځکه خو یوې په لابی کې په دیدنونو موږ کړم او بلې بالا په خوڼې کې د ټېلي فون په خوږو خبرو - هرڅه هرڅه، خو خبره بیا هم هغه رنگه وه - یعنې چا، چې خبرې راسره کولې.. هغه د سترگو وړاندې نه راغله او چا، چې سترگې په سترگو کې راته بیا بیا اچولې.. هغې خبرې نه کولې - که څه هم ما ډېرې هلې ځلې وکړې، خو بریالی نه شوم -

د ۱۸مې جنورۍ سهار نهه بجې په دوؤ مرسدېز بسونو کې، چې سیتونه یې د جهاز له سیتونو کم نه وو، د ترینګانو ریاست په لور روان شولو - چې څنگه بسونه د کوالالمپور په قطبي خوا مخه وکړه، نو ریاست Pahang بنار Bentong زموږ لومړی منزل وو- د بنایسته پراخ سړک دواړو خواؤ ته، که څه هغه هواره محکه وه او غریزه علاقه، وړباندې تر لرې لرې پورې شنبزه او گڼې درختې ښکاره کېدې - په لاره کې وږې او غټې آبادیانې هم مخې ته راتلې - د

کورونو په اړه یې خاص خبره مخې ته دا راغله ، چې یو ، خو یې کورونه واړه او د لرگیانو له دږو او بانسونو څخه جوړ شوي وو او بل ، هیچرته مې د خوڼو شاوخوا ته دېوالونه تر سترگو نه شو - خوڼې له مخکې څخه درې څلور فته بالا جوړې وې او د دغو خوڼو دلاندې چې کوم خالي ځای ؤ ، هلته یا خو چرگې او یا بوزې او پوسونه تړل شوي ؤ - دلته په بنځو کې د مخ پټولو رواج نه ؤ ، ټولې لوڅ مخ گرځېدلې - ایراني او عربي وزمه وړوکی د شمالونه یې په سروني پېچلې ؤ - اوږده پراخ سکر تونه او پنجابي لنگ یا هندي ساړی ته نږدې نږدې جامې یې په تن وې - سړي زیاتره په تورو خولیانو کې لیدل کېدو -

یو وخت بسونه د Bentong ښار څخه یو څه رادې خوا ، یانې په لنډه لار (بای پاس) باندې څه مخته په Karak هائي وې روان وو مزل یې لنډولو - د Karak ښار شاته پرېښولو ورسته Maran او بیا Temerloh نامي ښارونه هم شا ته پاته شول - او دې وخت موږ د ریاست Pahang ساحلي ښار Kuantan په لور مخه کړې وه - د قدرتي نندارو څخه خوندونه اخیستلو سره سره په بس کې د ناستو ملگرو گپه هم خوږه وه - چا ټوکې کولې ، چا خندلو ، یو نیم په سنجیده خبرو چمتو وو او چا به د نورو د خبرو څخه خوندونه اخیستلو سره سره یوې بلې خواته جریان جریان کتلو - غرض دا ، چې ماڅپښین خواته بسونه په Kuantan کې د South China Ocean یعنی د سهېلي چینائي سمندر په څنډه جوړ کېدو Merlin Resort Inn نامي رېسټورېنټ ته ورسېدو - دا رېسټورېنټ خاص د سمندر په غاړه د ښایسته کانو او لرگیانو څخه داسې جوړ کړل شوی ؤ ، چې سور سمندر مخامخ ښکاره کېدو - او سمندر څخه لږ رادې خواته ، گوا د سمندر د غاړې او د رېسټورېنټ په منځ کې خلاسه مخکه یا خو په شنو چمنیانو نیول شوې وه ، یا بیا سوئمنگ پولونه په کې جوړ شوي ؤ - چرته چې سره سپین خلگ ، چې زیاتره په کې ښځې وې لمېدلې - ځینې ښځې او سړي د Sun Bath کولو په نیت په اوږدو سپینو چوکیانو باندې پراته ؤ - موږ ته نږدې مخامخ دوې ښځې ، چې ځیگرونه یې لوڅ برېښه وو پرتې وې - نو ځکه د

هوټل په برانډه کې ناستو خلگو بلې خواته لږ لږ او هغو بنځو ته زيات کتلو -
خو د الازهر يونيورسټي ډاکټر مراد خليل په وار وار غوږونو ته لاسونه وړلو او
وئيل يې ...

”دومره آزادي هم انسان ته نه ده په کار ...“

مگر په ډاکټر کنول دا خبره ، لکه چې بده ولگېده ، چې په ځواب کې يې ورته
وئيل ...

”ډاکټر صاحب ! په دې کې نو اوس څه بده خبره ده ، دېر څه خو يې پټ ساتلې
دي“

لنډه دا ، چې چا په پټه ځله تماشه کوله او چا ورباندې خپلې رائيې ورکولې -
هن تردې چې ، د زموږ د ډلې بنځو هم يو بل ته په غوږونو کې خبرې کولې او بيا
بيا يې ورته کتلو - د غرمې ډوډۍ خوړلو ورسته ټول ملگري په پارکونو يا د
سمندر په غاړه دانه وانه شول - بڼه مې په زړه دي چې دلته يو وخت د پېغلې
سوبهراتي د تندي ټيکې او خلاسو وېښتانو ما ته د هوټل گرېنډ کانتينېنټل د
لابي هغه انجلۍ رايا ده کړه ، چې زما په زړه کې يې ځای جوړ کړی ؤ -

چې له دې رېسټورېنټ څخه بسونه روانېدو ، نو نری نری باران هم ورېدو - يو
خواته باران او بلۍ خواته شنه مځکه او دلته په بس کې د ما سره لا دا ظلم بېل ،
چې سوبهراتي زما د بڼې لاس په دوو سیتونو کې د کهرکۍ د خوا په سیت کې
د Lous د انجلۍ سره داسې کښېنستله ، چې د خبرو کولو په وخت به يې خلاص
وېښته په څېره باندې داسې را ايله شولو ... لکه جوړه چې په سپوږمۍ باندې
نری اورپخ راغلې وي - نو ځکه خو مې سترگې د هغې په لور کړې شوي وې او
تر ډېره مې ورته کتلو - خو يو وخت چې د هغې راته پام شو ، نو مخ يې په يوه
جټهکه هغې بلې خواته داسې واړولو ، لکه زما په سترگو کې چې سور او روي
او دا په ژوندي ځان ستی کوي - او بيا چې به يې په هېره يا له کسته کله مخ
راواړولو ، نو لکه ټپي زمری ، چې ايله يې وس نه رارسېدلو ، گنې په مخ به يې
منگولې رالکولې وې - د سوبهراتي په دې خاموش ظلم مې فېصله وکړه ، چې

څنگه له ترينگانو څخه راغبرگ شم، نو د هغې اندېن انجلۍ سره به خبري کوم -
او په داسې سوچونو کې يو وخت د رياست ترينگانو لومړی ښار Kemamen
څخه مخته تېر شولو -

ما حُستن اتهه نيمې بجې خواته بسونه ترينگانو ښار ته ورسېدو - دا يو غټ ،
ښائسته، د وړو او غټو ودانيانو ښار ؤ - ځای په ځای چمنيان او هر لور پراخ
پراخ سرکونه جوړ ؤ - دلته موږ د دوو شپو د پاره د ښار په منځنۍ برخه کې په
هوټل ډيسا ، چې په يوه زرغونه غونډې غونډۍ باندې جوړ وو کې کښته کړلې
شولو - د ما حُستن ډوډۍ خوړلو ورسته ملگري ډله ډله په لاننو کې کښېنستو
- زموږ ډله چې په کې د فېميلي پلاننگ بورډ کوربه لياوټي د خپل
معصوميت سره ، ډاکټر ثريا د شوخۍ سره ، ډاکټر کنول يو وار بيا د خپلې
ځالاکۍ او رنگينو ټوکو سره ، او زه د خپل شوق سره، زما د خوڼې په خلاص
کاريدوړ کې په چوکيانو کښېنستو - او تر يولس نيمو بجو پورې د شپې په
خبرو او ټوکو ټکالو اخته ؤ -

سهار نهه بجې موږ په بسونو کې و " وسېما دارالايمن " ته وره غلو - په دې
نوي ډول جوړې غټې ودانۍ کې د ترينگانو رياست د انتظاميې دفترونه ؤ د
وزيراعلی او سټېټ سپکرېټري دفترونه هم هلته ؤ - لومړۍ ناسته مو د سټېټ
سپکرېټري سره په کمېټي روم کې وشوه - او بيا ورپسې وزيراعلی دفتر ته
ورغلو - د ملاقات ورسته موږ يو ښائسته هال ته وروړلې شو - هلته زموږ په
مېلمستيا کې وړوکی لاکن خوندور تقريب وشو - د تقريب ورسته هر مېلمه ته
وزيراعلی ترينگانو په خپل لاس د زېږو يعنې Bross جوړ څيزونه نڅښه کې
ورکړل شو - هلته حال دا ؤ، چې رياستي وزيراعلی د خپل ساده او درانه خوڼۍ
او بُود له کبله هر مېلمه سره جلا جلا خبرې کولې - بيا د دې شاهي ډوډۍ خوړلو
ورسته د اووؤ ملکونو مېلمنو، چې زه هم ورگډ وم ، د ټېلي ويژن ټيم سره د
وزيراعلی په مشرۍ کې د ورکشاپ د اهميت په حقله مرکه وکړه -

په دې مرکه کې د ورکشاپ په حقله د خبرو او حکومتی انتظاماتو د ستائینې سره سره ځینې داسې خبرې هم منځ ته راغلې ، چې په کې په یوه نا یوه اړه د دې هېواد خلک و ستائیلې شو - لکه

“ دا خلک بې ساري مسلمانان دي ”

د نرانو سره سم یې ښځې هم ژوند کولو ته جوگه دي ”

“ هر وخت موسکني او خندني ښکاره کېږي ”

او و به وایم ، چې ملائیشیا ته راغلی هر سړی نه یوازې دا هر څه محسوسولی شي بلکې د سترگو وړاندې یې لیدلی هم شي -

یوه نیمه بجه موږ یو نرسري هوم ته د سټېټ سپکرېټري په مشرۍ کې دوره وکړه - دلته د څلورو کلونو څخه کم ماشومان د روزنې د پاره په بېلو بېلو لوبو کې بوخت ساتل شوي و - څوک مې ښکل کړو ، څوک مې واخیستو او د چا سره مې بازی وکړې دغه رنگه مې د خپل وړو کې زوې قامیار خان تنده پرې ماتوله - د ماشومو فرښتو له دې جنته موږ د دستکاری یو ادارې ته وره غلو - هلته ټول کارونه انجونو ، چې واره رومالونه یې په سرونو پېچلي وو کولو - یو ځای رخت جوړېدو ، بل ځای رنگېدو او دریم ځای یا خو ټاپې ورباندې لگېدلې یا بیا د هرې انجلۍ په لاس کې درې درې برشان د بېلو رنگونو وو ، چې د مشین غوندې تېز تېز چلېدلو او په رختونو باندې یې نقش نگاري کوله - د خندنښو خبرو له دې څانگې موږ یوې ټمۍ ته یو وړل شولو - دلته لکه زموږ د هېواد د سندهي اجرک ، دغه رنگه ټوکران په ایښېدلو او بو کې رنگول کېدو او بیا یې د وړو بلاکونو په کومک ټاپې ورباندې لگولې - دا د ملائیشیا بوتیک ، د گائیډ له قوله ، په دُنیا کې ډېر زیات خوښول کېږي - او بیا موږ له دې ځایه د ژېړو او سپینو زرو شیان جوړولو کارخانې ته بوتلل شولو - کارخانه خو یې نه کړه رانېکاره ، خو د فلم په ذریعه یې د ځینو شیانو د جوړولو عمل رانېکاره کړو - او چې له دې ځایه راوتو ، نو هر میلمه ته یې د ژېړو څخه جوړې چارې ورکړې

، خو دومره په مینه ، چې ماته چاره راکولو په وخت زړه حلق ته راغلو - او زړه راته وئیل چې دا خلک د ژوند په هر ډگر کې په زړونو منگولې لگوي - مازیگر چې بسونو د هوټل ډیسا په لور مخه وکړه ، نو ترینگانو دریاب ته ورته جوړ سپنټرل مارکېټ سره ډاکټر ثریا بس ودرولو ، ماته یې راڅغ کړو...
 " شوقه ! په دې مارکېټ کې ستا د کتو د پاره ډېر شيان دي - که غواړې نو کښته شه شاپنګ وکړه"
 ما وئیل " هو "

او بیا مې ډاکټر کنول د لاسه ونيولو او په نه ساعت کې دواړه کښته شولو - موږ چې څنګه کښته شولو ، نو څه گورم چې لیلوتي هم راکښته شوه او درې سره ملګري په مارکېټ ننوتلو - دلته ملائیشین بوتیک ، د ژېړو او سپینو زرو جوړ خیزونه ، د کانټیو جوړې خولیانې ، توري ، په لاس کشیده شوي رختونه او پروني د کتو وړ و - ډېر په کې وگرځېدو - ما څه شيان واخیستو او چې له دوکانه دباندې راووتم ، نو لیلوتي هم له مخامخ دوکان څخه راووته - په لاس کې یې ملائیشین رومال وو ، وئیل یې راته...
 " دا واخله زما له خوا ستا کور ودانې ته نڅښه "

که څه هم ما نه ورڅخه اخیستله ، خو چې د ډاکټر کنول دا خبره (په اردو کې) ، گوا " وایې خله ... گنې د خوارکۍ زړه به مات شي " تر غوږه شوه ، نو مې ځینې تر لاسه کړه - اوس مخته خدائی خبر ، چې ما هغه ماشوم زړه مات کړو او که جوړ...

په دې بله ورځ بیا موږ و او هغه زړه لاره ، گوا بیرته په هغو ښارونو راتېرېدلو - خو دې ځل یو هم په بس کې چپ نه و - د ډاکټر ثریا په کست هر میلمه د خپلې علاقې یوه یوه سندره تېره کړه - په عمر یو هم هلک نه و ، خو دې وخت هلکوالی ، گوره چې څله په هر یوه کې سر راپوته کړی و ...؟ چپ له دې چې په Kuantan ښار کې موږ د غرمې ډوډۍ د Merlin Inn په ځای په Hyatt Restaurant کې وخوړله - کوم چې هم په خپل ځای غټ او ښایسته رېستورېنټ و - بیا یو دوه

خاڀه بسونه ډ تېلو اچولو ډ پاره په پمپونو و درېدو گڼې روان روان به وو -
 حڪه خو په اول ماښام هوټل گرېنډ ڪانټينېنټل ڪواللمپور ته راوړسېدلو - ډ
 سټريا وسا ڪولو ورسته زه ډ شپې يولس بجې خواته لاندي لابي ته را کښته شوم
 - مگر ډ بېخي انتظار ڪولو پرته هم هغه غم رنگه خپره ما و نه لیده او نه بالا په
 خوڼې کې تېلي فون وگرځېدو - يو خوا ته سټري وم او بل ډ انتظار داسې
 سټري او زاوال جن ساعتونه ... وایم چې زه يو ځل بيا خړو او بو ډ مخه کړي وم -
 اوس به لا ډ مايوسي ډ درياب مستو څپو ډ غم و سمندر ته ور غورځولم، چې ډ
 پخوا ډ يوې شپې په رنگه ، چې ډ لفت په خوا ور روان شوم، نو ډ کاؤنټرونو ډ
 شا دروازه خلاسه شوه - زه به اوس بيرته راغبرگېدم، چې هغې انجلۍ په ځان
 پسې دروازه بيرته پورې کړه ... او زه هم غېرت اخيستی په لفت کې بالا و ختم -
 اوس چې څنگه څنگه ورځې شپې مخ په وړاندې لندېدلې ، ما ته خپله ماته
 هومره هومره باوري کېدله - او په ځان مې خندلې هم نه شو، ولې چې ډ خپله
 لاسه او ښه په هوش کې مې ځان په دې جنجال کې اچولی ؤ - که مې څه هم ډېرې
 هلې ځلې وکړې ، خو نه ما هغه ډ لابي گونگۍ انجلۍ وژغوله او نه مې ډ خواږه
 ژغ تر شا پته خپره ډ سترگو وړاندې راغله - بيا ډ حېرانتيا خبره دا ، چې ورڅخه
 صبرېدم هم نه - لکه جوړه چې يې جادو راباندې کړي وي - خير ، وخت
 تېرېدو ښه يا بد ، تېر شو

سبا ډ ورکشاپ ورستی ورځ وه - داسې خو زه له دې ځايه په ۲۷مې جنوري
 ۱۹۹۲ع ډ بنکاک په لور تلم، لاکن ډ سبا ماښام نيت مې سنگاپور ته له ډاکټر
 کنول سره ډ تلو ؤ - ولې چې تردغې ورځې پورې ډ پاکستاني سفارت خانې له
 خوا راسره کړي قول په سمه ډ مېلمستيا بلنه لانه وه راغلې - خيال مې دا ؤ، که
 سبا تر مازيگره هم گاډۍ راغله، نو ډ سنگاپور پروگرام به کېنسل کړم ، گڼې
 داسې به ولاړ شم او داسې به بيرته راشم - او بيا به مخته گورم، که مې نورې
 شپې کولې او که په هغه ۲۷مه نېټه ډ جنوري به بنکاک ته ځم - غرض دا، چې
 دغه شپه چې څنگه لابي له ديدونو څخه راخلاص شوم ، نو هلته په خوڼې کې ډ

تېلې فون په تارو کې ايله ما او آپرېټرې يو بل ته وانه ژړلو - ښه مې په ياد دي ، چې هغې په دې شپه بېخي ډېرې خبرې راسره کړي وې -
 سهار مې په Awakening Call سترگې راخلاسې شوې - درست کال مې د آخري
 ځل دپاره ډېر په خوند واورېدو - چې څنگه مې رسيور کښېښولو ، نو تر پرونه
 پورې خلاسې ټولې دروازې راباندې بندې شوې - نور خو نور ، د برايه شپې
 قول هم آپرېټرې په ځای نه کړو چې وئيل يې سهار دي په خوشحالي
 رخصتوم - مگر د Awakening Call سره هر څه هر څه داسې پاته شول ، چې زه يې
 يوازې خپلو مايوسيانو او غمونو ته پرېښولم - لا به نور نور په زړه کې ژړېدم ،
 چې دروازه وټکېده ، گهرې ته مې وکتو ، د سهار ۱۳ منټه بالا اووه بجې وې -
 يو دم زړه راته ووئيل
 " دا هغه ده "

چې څنگه مې دروازه خلاسه کړه ، نو څه گورم چې د آپرېټرې په ځای د هوټل د
 لابي انډين انجلۍ مخامخ راته ولاړه ده نه هيلو نه هائي يو دم مې د
 خلې څخه ورته ووتو
 " ته ؟ "

دې د ځواب په ځای په کاريدو کې يوې بلې خواته وکتو او په څرپي خوښې ته
 رادننه شوه ... بيا ساه کېدلې ساه کېدلې د چوکۍ په خوا وره غله - بس چې
 څنگه کښېښسته ، نو يې فقط دومره ووئيل

Shut The Door Please

او په ما خوله ځکه را ايله شوه ، چې دا هغه ژغ و ، چې هره شپه به ما په تېلې فون
 باندې اورېدو -

د موني ګاډ په جنت کې

تاثراتي لنډيز ---

د انسان عظمت ، د قانون احترام او د ژوند په اړه د پرمختګ خومره اخلاصمنه
جذبه چې د سنگاپور په خلګو کې شته ، داسې مثال مې بل هيچرته نه خو
وليدو او نه مې د چا څخه واورېدو - نو ځکه د دې فائن سټي په باره کې په باور
سره وایم ، چې د محکې په سر د داسې جنت جوړونه يا خو د موني ګاډ کرشمه
کېدلی شي او يا دلته مېنسته د موني وزمه انسانانو د پرله پسې زيار
نتيجه ګني انسانان خو موږ هم يو ، چې د لاسو خیرې لاهم نه شو صفا کولی
(شوق)

پټ پټانی

چې له ګرومو مې دا زړه بډه وکړي
محکه آسمان راباندې تنګ شي دوني
چې د مرګ ویره ما په تېنست مجبور کړي ،
پرېږدم خپلوان او و پرېدو ته لاړ شم
د نړۍ هغو هېوادو ته لاړ شم
چرته ، چې غم نه وي تر لرې لرې
چرته ، چې وي د خوشحاليانو موسم ...
خو ، درېغه درېغه ځان ساتلی نه شم
که هر څو پټ شم او ترې منډه وکړم
غمونه زما په تعاقب وي هر ځای
زه يم د مخه او دوی ټول راپسې
بيا چې مې ساه راوړي ځلې ته څنګه ،
په خپلو پلونو شم راغبرګ وکورته

او بس په داسې رنگه پټ پټياني
ټوکی کوي راباندې ژوند هر کله

(شوق / کوالالمپور - ملائیشیا / ۱۹۹۲ع)

د ملائیشیا ائیرلائن فلائټ نمبر MH 613 ټکټونه په جیب کې زه او ډاکټر کنول د ۲۵ مې جنوري ۱۹۹۲ع په مازیگر څلورنیمې بجې د گربند کانتینېنټل کوالالمپور په گاډۍ کې کښېنستلو ... گاډۍ چې څنگه روانه شوه، نو تر شا مې وکتو او د مینې و دې دنگ او هسک مزار، چې زما ارمانونه په کې ښخ و، ته مې آخري ځل لاسونه پورته کړو - بیا چې څنگه څنگه گاډۍ د Subang ائیرپورټ په لور مزل لنډولو، نو زړه مې وار په وار بډه کوله - که څه هم زما فاتح پښتون زړه ته پته وه چې بل سبا به بیرته د سنگاپور څخه دلته راځم او بیا به یې تربې تنده د مېش وري په دیدن ماتوم - لاکن گوره چې په ده څه ټکه رالوبدلې وه، چې په ځای د هوسېدو یې ژړلو -

هسې خو مې د سرکاري پروگرام په سمه له دې ځایه په ۲۷ مې جنوري VIA بنکاک کراچۍ ته د تلونیت و - لاکن و سنگاپور ته په دې لنډه دوره پخپل خرڅ ځکه روان وم، چې ما وئیل، سهار ته مې د سنگاپور ته کتو ارمان په زړه پاته نه شي - پروگرام مې داسې جوړ کړی و، چې نن شپه او د سبا درسته ورځ به په سنگاپور کې تېروم او سبا ما حستن لس بجې به په تېرې کې بیرته کوالالمپور ته را روانېږم - او بل سبا به په سرکاري ټکټ غرمه دولس نیمې بجې د بنکاک په لور مخه کوم - هم هغه ورځ به د تگ له مخه د چائینا ټاؤن سره جوخت سپنټرل مارکېټ په مېن گېټ کې له مېش وري سره د ټاکلې وخت په سمه لیدل کتل هم کومه -

شپږ بجې جهاز پورته شو او د سنگاپور په لوري مخه وکړه - یوه گنټهه ورسته بیا زه او اندین ملگری ډاکټر کنول د سنگاپور په ائیرپورټ کې د انټري کولو دپاره په لائن کې ولاړؤ - که یوې خواته دا ائیرپورټ زما سترگو ته په خپل جوړښت او لوړ بنایست ښه وایسېدو ، نو بلې خواته په دې ائیرپورټ کې ما ته خپله پېژندگلوي د پاکستان په حبشیت کولو کې خورا گرانه هم پرېوته - هغه داسې ، چې د ایميگرېشن په کاؤنټر ناستې انجلۍ (کلرکې) ماته گوته ونيوله او وئیل یې ...
 "ته پاکستانی نه یې"

او زما د پاسپورټ تصویر ته یې داسې په ژور نظر بیا بیا کتلو ، لکه ما چې د بل په پاسپورټ کې خپل تصویر لگولی وي - ډېر مې ورته وئیل ، چې ...
 "باور وکړه ، زه پاکستانی یم"

مگر دا وه ، چې هر ځل یې سړ یوې بلې خواته ښورولو او په تکرار یې راته وئیل ...

"نو... نو... یو آرنات پاکي پاکي ، بلېک بلېک"

اوس که په یو بله موقعه داسې چا راته وئیلی وی ، نو ډېر به خوشحاله شوی وم - چې څه یاره ! شکل دي سپین پوستو ته شوی دی مگر دلته زه په دې خبره خورا ډېر پښېمانه وم او هڅه مې کوله چې د خپل سېل د لارې دا خنډ ژر تر ژره لرې کړم - خو هغه کلرکه وه چې زما د پاسپورټ پانې یې اړولو ورسره د ځان سره یو خواته کښېښولو او زما تر شا یې ولاړو مسافرانو ته په پاسپورټونو د انټري ټاپې لگول شروع کړې - د څه انتظار ورسته چې بیرته هغې انجلۍ ځان سره نږدې ولاړ د ائیرپورټ یو بل کارنده ته خدائی خبر چې څه وئیلو او د سر په اشاره یې د هغه ځوان توجه راواړوله - هغه ځوان هم یو وار سر تر پایه راته وکتلو او بیا یې پوښتنه وکړه - لاکن زما په ځواب یې داسې سترگې په سترگو کې راته واچولې ، لکه جوړه چې ، یو غټه ښکښا مې ورته کړي وي سړ یې یوې بلې خواته وښورولو او د ځان سره وېږېدو - دوی ماته

او زه دوى ته حريان وم...، چې يو دم مې په مزغو کې راغلو، چې شوقه! بس دى... ډېره وشوه.. ځان ورته پښتون کره، گنې بې گناه به يې ترلې يې - او سرې سترگې مې د دوى په سترگو کې واچولې او څه غوندې په کلکه لهجه کې ورته گډ شوم...

”زه له اصله Pathan يم Pathan، خو د ډيورېنډ د کرښې په لمرختيځې خوا، گوا په پاکستان کې مې کور دى”
لا به مې نور څه وئيلو، چې دواړو يو بل ته وکتلو، څه سره و هم بونېدو او بيا انجلۍ راته واي...
”يس پتهان... پتهان”

دواړه و موسېدو او د بخښنې غوښتلو ورسته يې په پاسپورټ ټاپه ولگوله، چې پاسپورټ يې راكولو، نو د نوم په ځاى يې وئيل راته....

Ok, Take this Pathan

ماڅستن اتهه بجې خواته په ټېكسي کې كښېنستو، ډاكټر كنول و ډرائيور ته وئيل، سرنگون روډ ته مې ورسوه، بيا به مې نو خود په كرايه كمولو کې څه جنجال هم ورسره كړى وي - ولې چې داسې كول خو هندي او پاكستاني كلتوري خاصه گرځېدلې ده - هم په دې خو شايد چې دې سنگاپورين ډرائيور خوا بده كړې وه - چې په درسته لاره يې د ځان سره گرېز ختو - نور نه پوهېدم، خو د ځلې څخه يې ”بارگېنينگ... بارگېنينگ” او ”لټل انډيا... لټل انډيا” رنګه توري په تکرار سره وټو - خو ما او ډاكټر خوند ورباندې اخيستو او ورته خندلو مې هم - بس چې يو وخت سړي په رښتيا راواړوله او نور نور توند شو، نو ما په ملا وټكولو او ورته ومې وئيل...

”څه برېر دي خبرې... پيسې دركوؤ... مفت مې نه وړې، گاډۍ ودره... موږ كښته كېږو”

سړي چې د كښته كېدو واورېدو، نو كرار شو، خود لكه چې و وېرېدو. چرته دا خلک پوليس ته نه وواي... بيا دا نوره پاته لاره مې د سړک دواړو خواؤ ته ولاړو

ښائيسته او په رڼاگانو جل بل دنگو دنگو ماڼيانو او ودانيانو ته په کتلو تېره کړه - شپه وه ، مگر زموږ تر ورځې رونه او ډېره زياته رنگينه هم - څه نيمه گنټه ورسته ټپکسي ودرېدو ، ډرائيور وئيل ...
 " دالټل انډيا ، گوا سرنگون روډ دی "

ډاکټر کنول يو ځل مخ کې هم سنگاپور ته راغلی وو - چې د ټپکسي څخه راکښته کېدو ، نو يې مخامخ غټ مار کېت ته په لاس اشاره کولو په وخت وئيل ...

" خان بهائي يه مصطفی مارکيت هې " خان بهائي او ورسره ورته جوړ ښائيسته دوکانونو او رش گش دومره خوند راکړو ، چې زړه مې غوښتو ... چې ورته په چکر شم - لاکن بيا مې په اوږه راټال درانه بېگ ته پام شو ، نو ډاکټر کنول ته مې ورڅرگند کړو ...
 ډاکټره ! اوس ته د مخه او زه درېسې ، هوټل رابښئيه ، چې له دې بېگونو خلاص شو "

بيا داي د مخه او زه ورېسې ، څو هوټلانو باندې وگرځېدو - مگر هر هوټل دومره گران وو ، چې وس مونږ په رسېدو - چې ښه سترې شولو ، نو ډاکټر کنول د يو لاروي څخه د انډين گيسټ هاؤسونو تپوس وکړو - د لاروي په ښول شوې لاره روان شولو ... خدای حق دی ، چې ښه ډېر سترې هم وو - مگر د سترېا وساکولو حاجت مې ځکه نه محسوسولو ، ولې چې زموږ له مخه يوه خورې او چټه غونډې پېغله ، چې ښائيسته خونه وه ، لاکن په تک تور او تنگ مني سکرټ کې يې ټکې غورځولې او زموږ مخ مخ ته روانه وه - يو دوه ځله خو يې مخ هم راواړولو - گوره چې اوس دا موږ ته چرټ ورې وه او که يې څه بل مطلب و ..؟ ډاکټر ته مې څوکه غونډې وئيل ...

" چرته د دې انجلۍ وکورته خو مې نه وړې ، چې د سرنگون روډ څخه دا د مخه ده او موږ ورپسې پسې روان يو؟ "

ډاکټر وځندل او اوس به يې لا څه وئيل ، چې هغې انجلۍ بيا شاته وکتلو او و
موسېده ... نو ځکه د ډاکټر ځواب په ځلې کې پاته شو او راته وئيل يې ...
"خان ... خيال رکھنا ... يه لږکي مجھې اچھي نهين لگتي"
ما ورته وئيل ...

"فکر مه کوه ، دومره لاهم کمزوره نه يم ، چې هر چا ته به زړه په لاس کې ږدم"
ما چې څنگه دا خبره کوله ، نو هغې انجلۍ د يو دوکان په تړه باندې پرته
چوکی کې ناست ځوان ته لاس پورته کړو ، وئيل يې ...
"هائي"

د هغې انجلۍ "هائي" څه وو ، چې د پښو دلاندې مې مخکې وخته - ما او ډاکټر
يو بل ته داسې وکتو ، لکه دواړه چې ښه مزېداره بې وقوفان جوړ کړل شوې ؤ -
او په دې خبره کې څه شک هم نه وو پاته شوی ... ولې چې هغه انجلۍ ، انجلۍ
نه بلکه Lady Boy يعنې "نرښځی" ؤ -

د دواړو په صلاح د يو تامل کورنۍ د بالائي پور په يوې ځونې کې Paying
Guest جوړ شول - ځونه څه وه ، بس هسې ساده کوټه وه - نه په کې حاجت ځای
او غسل خانه وه او نه بل د ضرورت خاص شئ - بس دوه کتونه پراته ؤ ، چې
ورباندې نياليانې او څادران پراته ؤ - باک مې ځکه نه کولو ، چې مازې شپه
تېرول ؤ - او بيا ډاکټر دومره خوشحاله ؤ ، لکه جوړه چې خپلو عزيزانو ته
راغلی وي - ولې نه ، که يې سکه عزيزان نه هم ؤ ، خو په بهگوانانو خو ورگډه ؤ -
له زړه يې منلو که نه ، خو زما او د هغوی د مخه يې د دې کور په تاخچو کې پرتو
بهگوانانو ته په وار وار جوړه لاسونه نيولو ضرور - په دې کورنۍ کې دوې
سرتوري او په رنگ هم تکې توري او لغوړنې ، دوه ځوانان او د هغوی زړو مور
او پلار استوگنه کوله - دې ځوانانو او پېغلو زموږ داسې خدمت کولو ، چې که
مې غوښتې وای نو د ماما زامن يې جوړېدلې شو - لاکن د يوې شپې خبره وه ،
بس يو رنگه مې تېروله -

څه درې پاوه وخت مې هلته سترېا وسا کړه او تيارې ورسته دباندې راووتو ...
 په سرنگون روډ کې په يو اندېن هوټل کې مې دال او چاول وخورلو او مصطفى
 مارکېټ ته په سپل شولو - شه خوش رنگه مارکېټ وو - لکن د کوالمپور د
 مارکېټونو په سربيا هم نه ؤ - په دې مارکېټ کې په گرځېدو راگرځېدو مې يو
 ځای نابره شپږينه پښتو تر غوږه شوه ... ودرېدم او شاته چې گورم ، نو دوه کچه
 ځوانان ، چې پښتنې جامې يې په تن وې ، خپلو کې خبرې په پښتو کولې -
 دومره خوند يې راکړو ، چې ژغ مې ورباندې وکړو ...
 "پښتانه ياست ؟"

هغوی وئيل "هو پښتانه يو"

"د کوم ځاي ... ؟"

دوی وئيل

"د چمن"

دا "چمن" توری يې داسې په ځله راغلو ، لکه دا چمن ښار چې جوړه ځانته يو بېل
 هېواد وي - په خبرو خبرو کې مې بيا ورڅخه پوښتنه وکړه ...
 "دا اليکټرانکس سامان خو دلته ډېر گران دی - که څه هم زموږ هېواد ته له دې
 ځايه ورځي"

په هغو دوو هلکانو کې يوه وئيل ...

"هو گران دی ، چې يو يو شئ اخلي ... مگر موږ خو د کنټېنرانو په حساب له دې
 ځايه سامان وړو .. ځکه راته ارزان پرېوځي"

اوس که څه هم هغه دواړه هلکان تر موږ په غمرونو باندې واړه وو ، خو دې غټو
 خبرو يې موږ ورڅخه په حېثيت واړه او نابنده ويسولو ... او مخته ورڅخه تېر
 شولو - په گرځلاؤ کې چې ښه سترې شولو ، نو بيرته د تامل کورنۍ په لور روان
 شولو - چې دې وخت له موږ څخه په ډېره فاصله باندې پاته شوی ؤ - نو ځکه تر
 هغه ځايه رسېدلو پورې موږ ښه ډېر سپل کولی شو -

دَ سرنگون یوه اړخ ته سپین ماجت او ورسره ورته دَ چینیانو وړه غونډې اوپن ا
 ئیر عبادت گاه وه - ماجت کې مې دَ ماځستن لمونځ ادا کړو او مخته له ډاکټر
 کنول سره تېر شوم - چې کله دَ چيني عبادت گاه سره په څنگ کې تېرېدو، نو څه
 گورو، چې چينائي نران او بنځې لاس په لاس، په يوه غټه دائره کې په یو څيز
 باندې شاوخوا ګرځېدو راګرځېدو - په مخونو يې سره شنه، تور او ژېړ رنگونه
 لګولي وو او قسم قسم لفظونه يې په ګډه له څلو څخه راوتلو - دلته ډاکټر کنول
 د دې چينائي مېلې کتلو سم دستي راته و وئيل ...

“ یاره! دې چينائي عبادت کولو انداز ته چې وگورم، نو ستاسو د دين په
 ريښتونولۍ مې باور شي”

یو وار مې لا خبره حلق ته راغله، چې ورته ووايم، چې نه يوازې دَ چينايانو څخه
 ، بلکې ... خوبيا مې زړه ته راغلو، چرته راڅخه خفه نه شي - ځکه مې په ټوټو
 کې ورسره ټوټو و تړلو - او يو وار بيا دَ سنگاپور دَ روڼې شپې په خوش رنگيانو
 کې رنگېدلو د ده په خوبه او ملګرتيا جوګه شولو -

دا شپه راباندې دېره په زاوال تېره شوه - يو خواته غوماشې وې، چې کرار ته
 يې نه پرېښولم او بلې خواته دَ زړې پنکھې کړپې - ډاکټر بختور لارښوونکي وو، ژر
 ویده شو - لکن زه وم، چې سترګې مې نه سره ورتلې - يو اړخ بل اړخ او ښتم
 او زړه مې غوښتو چې په يو کتاب يا رساله باندې سترګې کرارې کړم - لکن
 داسې مې هم ځکه نه شو کولی، ولې چې دَ دباندې دَ بلبونو په لږه رڼا، چې دې
 وخت دَ کهرکيانو دَ شيشو څخه دننه راتله، کې لوست نه شو کېدلی او دَ خوڼې
 بلب مې هم په دې نه بلولو، چې په خواږه خوب ویده هندو يار مې نه شو
 راوښتولی - بس دې وخت زه وم او ډول ډول راڅرخه شوې سوچونه، چې يو
 وخت يې هغو اژدهاگانو مخامخ و درولم، چې دَ چيني يا منګولي نسل بډها
 منونکو خلکو په برخه دَ خوښ بختۍ، سوکالۍ او نورو ښو علامتونو په څير
 ورغلي دي ... چرته دا ځناور خو بډها نه دی ورته په ګوتو کړی ..؟”

او بيا مې په خپل سوچ او فکر د دې خبرې داسې نفې وکړه ... چې د تاريخ له رويه
بدها په درست ژوند کې

چپ د مارانو له باچا "ناگما" څخه نور داسې رنگه ځناوران نه دي ياد کړل شوي -
نو، خبره بيرته دې ځای ته ورسېدله، چې دغه اژدها خود لکه چې د افسانوي
علامت په توگه د دوی په پخوانيو افسانو، نکلونو، کيسو او متلونو کې
غوره کړل شوی دی ... او بيا کرار کرار دغې ځناور د بدها منونکو په مذهب کې
ځای موندلی دی - ځکه خونن د دې نسل خلک چې په کومو هېوادونو کې هم
په زيات شمېر مېشته دي، هلته د دې اژدها بنودنې نه يوازې په سرکاري
مونوگرامونو کې شوې دي بلکې په قامي او مذهبي مېلو کې هم د رنگينو
رختونو څخه يې جوړونې او بنودنې په خصوصيت سره کېږي -

خو د پورتنيو ذکر شوو خبرو پرته موږ دغه اژدها نه يوازې د تهائي لېنډ،
لاؤس، وېتنام، برما، کمبوديا، او نېپال رنگه ملکونو د پاره د اېډز په شکل کې
د تباهي علامت گڼلی شو، بلکې د چين او انډيا د پاره يې د زياتې آبادۍ هغه
بلاهم، چې خلک به ډېر ژر په وېشو او پاڼو خوړلو باندې مجبور کړي - او بيا
دغه اژدها د سنگاپور د خلکو د پاره قانوني ويره، د سري لنکا د پاره د
خوشحاليانو دښمن، د هانگ کانگ، کوريا او ملائيشيا د پاره د صنعتي
انقلاب زېږی او د پاکستان يا برما د پاره د منشياتو لعنت او عذاب هم گڼلی
شو - غرض دا، چې په داسې رنگه گډوډ سوچونو کې د نيمې شپې خواته
خوب په خپله پسته غېږه کې واخيستم -

د سهار چائی او ډوډۍ (ناری) مې په ډېرو لږو پيسو په تامل کورنۍ تاوان کړه
او دباندې راوختو - په لومړي نظر د دباندې چاپېر د لمر په رڼا کې داسې راته
بنکاره شو، لکه موږ چې په انډيا کې گرځو - سنگاپور او دومره زيات انډين ...
؟ سر مې د تېکسي ډرائيور په هغه خبره يو دم خلاص شو، چې وئيل يې ... دا
لټل انډيا دی - خبر، د دې لټل انډيا د مېن روډ، گوا سرنگون روډ د يو بس

سټاپ د ښائسته ټکټ کېښځه مې ټکټونه تر لاسه کړو او د سېنټوزا روت بس ته وختو - په دې بس کې په شمېر یو څو سیتان وو، چې د خواپاکۍ یو مثالي ماحول په کې زما په رنگه د یو کلیوال سړي د پاره د حېرت خبره نه یوازې سوال کوله بلکې د دې بس دننه د خلاسې خلاسۍ ماحول د روح د خوشحاله کولو په خیر ځواب لټولو ته مجوره کولم هم - عجبه خودا وه، چې په دې بس کې هیڅوک هم د بل په اوږه نه وو سپور... هرې سوارلۍ ځان ځانته پراخ سیتونه درلودلو - گوا سړي د سړیانو سره نه او نه ښځې د ښځو سره ناستې وې ، بلکې دلته ښځې او سړي یو بل سره څنگ په څنگ په ښائسته او غټو سیتونو باندې پټه ځله ناست وو - هیڅ قسم شور شرابه نه وه - زه د یوې زړې آنتي ، گوره چې د کوم هېواد وه ، په څنگ کې کښېنستم او ډاکټر زموږ مخته په سیت له یوې چټې پېغلې سره اوږه په اوږه کښېنستو... او په وار وار به یې تر شا داسې راته کتلو لکه جوړه چې هغه توره وهلې وي -

دغه بس د ښائسته ، څرکېدونکو او دنگو دنگو ودانیانو په منځ کې په جوړ هوارو سړکونو باندې مخته منډه وهله - شاوخوا غوره شوی چاپېر هغه... د چا خبره په ما ومنله، چې سنگاپور ته Fine City نه یوازې د ښائسته ښار له سوبه وئیل کېږي بلکې دلته که څوک د تېرېفک د قوانینو خلاف ورزي کوي او یا هر قسم سخن خېزونه غورځوي. نو سمدستي یې پولیس جرمانه کوي - هم دغه وجه وه ، چې یو هم داسې ځای مې په سنگاپور کې تر سترگو نه شو، چې زړه پرې خراب شوی وي - هرځواته خواپاکي او ښائست وو، چې سترگې یې گټلې - ما د سنگاپور په ښائست خوند اخیستو او زما مخته ناست ډاکټر کنول د څنگ انجلۍ سره وړې، سړې او خوږې خبرې کولې - یو وار مې لا په اوږه هم و تومبلو، لکن ظالم گرسره چرټ را په کې نه وهلو - نو ځکه بیا نو ما هم دای خپل عشق ته ابله کړو -

سېنټوزا، د سنگاپور سره جوخت یو وړوکی ټاپو (جزیره) وو - دلته ډېر پخوا یوه عسکري چهاونۍ وه - لکن اوس د خلکو د سېل دپاره درست ټاپو او

شاوخوا دَ سمندر غاړې په کار راوړل شوې وې - دې واړه ټاپو ته دوي لارې تللې وې - یوه سمندري لاره وه ، چې دَ Ferry ، گوا وړو ، غټو کشتیانو په ذریعه سړی ورتلی شو او بل ، دَ سنگاپور دَ خوا ، له سمندري غاړې دَ هسکې مینارې څخه دَ سېنتوزا تر ساحلي مینارې پورې په چټیر لفت کې — په دواړو لارو سړی په لس منټه کې ورته ښه په کراره رسېدلی شو - موږ دَ لفت چټیر ټکتونه وکړو او مینارې ته په ساده لفت کې وختو - چې کله په چټیر لفت کې دَ سېنتوزا په خوا روان وو ، نو تر لرې لرې پورې دَ سنگاپور غټې ، ښایسته او بېخي دنگې دنگې ماڼیاني ، ودانیاني او ښایسته کورونه داسې ښکاره کېدو ، لکه هغه چې دَ خوبونو یوه ښار یه وي - او دلاندې دَ سمندر په شنو اوبو کې واړه او غټ لانچونه او کشتیانې هم دَ کتلو وړ نندارې وړاندې کولې - موږ دلته له بالا څخه خورا ډېر عکسونه هم واخیستلو او ځانونه مې دَ دې خوبولې ماحول برخه کړلو -

په سېنتوزا کې ۲۲ واړه سټېشنان یا دَ کتو ځایونه جوړ وو ، چې په ټولو باندې یو Mini Train ، گوا وړه رېل گاډۍ راگرځېدله - ښه خبره دا وه ، چې بیا بیا به دَ ټکټ اخیستلو ضرورت نه پېښېدو - په یوه ټکټ هر سټېشن ته تگ کېدلی شو - تر ټولو لومړی موږ دَ Butterfly Park نامي سټېشن په لور وره غلو - چرته چې دَ رنگارنگ گلونو ، زرغونو بوټو او چمنیانو دغه ښایسته پارک هغه وخت لا نور نور هم دَ رُوحاني سکون راکولو پلمه شو ، کله زموږ سترگې هغو ښایسته تمترو ته په کتو شوې ، چې فضا یې گل ورینه او داسې رنگینه کړې وه ، لکه شمال چې دَ رنگارنگ گلونو پانې یوې بلې خواته الوځوي - دَ یوې اندازې په سمه ، دلته پنځوست قسمه ... څه کم او زیات دوه نیم زره تمترې خپل مخته آزاد دَ گلونو شاوخوا الوځي را الوځي - داسې خو هر تمتری و ځانته په ښایسته کې ځانگړی وو ، خوځینې داسې تمترې هم لیدل کېدو ، چې دَ یو ماشوم په رنگه مې زړه ورته ټالۍ وهلې او غوښتلو مې چې وایې نیسم او بازی ورسره وکړم - لکن داسې مې نه شو کولی ... ولې چې دلته هر څه ته قانون

تحفظ وربخښلی دی - ځکه خو، هر څه او هر کس د یو سیستم دلاندې ژوند ته په خوشحالی اوږې ورکوي - خیر، له دې ځایه چې څنگه بیرته موږ په وږې رېل گاډۍ کې کښېنستلو، نو په وږه ډبه کې په مخامخ دوو سیتونو باندې دوی جاپانی انجونې کښېنستې - گوره، چې ما او ډاکټر کنول ورته د بلې دُنیا مخلوق ښکاره شولو، که بل څه چل وو، چې یو دم یې کپمږې آن کړې او راته وائي...

"که تاسو خوانه بدوئ، نو موږ له تاسو سره ګډ تصویرونه اخلو" وږې څه غواړي... فقط دوی ډوډۍ - ډاکټر ورته په ځواب کې له ژبې سره سم د سر په اشاره وویل...
"ولې نه... ولې نه... یقیناً"

او بیا یو وار یوه انجلۍ زموز په ماښ کې کښېنسته... هغې بلې تصویر واخیستو او بیا دویمه راسره کښېنسته... دغه رنگه مې په ګډه ډېر زیات تصویرونه واخیستو - یو وخت د لاس په اشارو کې ما ورڅخه پوښتنه وکړه...
"یوازې یاست، که څوک نرینه هم درسره دی؟"

زما په دې سوالیه اشارو دواړو په خپله ژبه کې راته ګډې شوې...
ډاکټر ته مې وویل...

یاره! دا انجونې څه وائي... سر دې ورباندې خلاسېږي، که څه؟"
هغه په خندا ځواب راکړو...

دوئ وائي، چې له موږ سره ملګرې شي او بس"
زه پوهی شوم، چې ډاکټر ټوکه راباندې وکړه، نو ځکه مې د خپلې خوا داسې وار ورباندې وکړو...

"یه یه دوئی دا نه وائي... بلکې دوئی وائي، چې ستا په رنگه پلار او زما په رنگه ورور لري"

او بیا موږ دواړه په خندا سر شولو - د خوند خبره دا وه، چې هغو انجونو هم راسره خندلو او په خندا خندا کې یوې زما لاس هم داسې ونيولو، لکه زما په

خبره چې يې سر خلاص شوی وي - ډاکټر چې زما لاس د جاپانۍ په لاس کې وليدو، نو يې وئيل ...

“ما نه وئيل ... چې د دوئی څه مطلب دی؟”

او بيا گوره، چې ځله نه ما لاس ورڅخه راټول کړو او نه دې په کراره ايله کړم - د ډاکټر کنول خبره کېدای شوه، چې رښتيا شوی هم وی ... بس که موږ د Musical Fountain نامي فوارو، چې تر ورځې د شپې خواته په دې خوند کوي چې نه يوازې د هرې فوارې د اوبو رنگ په بېلو بېلو رنګانو ځانګړی وي بلکې خواره سازونه هم ژغوي، څخه مخته په دې بل سټېشن نه وی کوژ شوی - لکن دا څه دوئی خو هلته پاته شوې او بيا يې لاسونه داسې راته بنورولو، لکه د دوئی وخت چې زموږ سره ښه تېر شوی وي ... يو وار لا زړه راته وئيل ... چې بيرته ورشم او ورسره څنګ کې کښېنم، لکن چې ډاکټر ته مې پام شو، نو د خواهش په مړۍ مې پښه کښېښوله -

دلته د Under Water Sea World نامي ځای د کتو وړ دی - که ووايم، چې په دې Sentoza کې تر ټولو زيات زړه خوشحاليونکي او د حېرت وړ ځای دغه يو دی، نو غلط به نه يم - ولې چې د شيشې جوړ يو غټ ټيوب د سمندر په تله کې داسې لګول شوی ؤ، چې ورڅخه د سمندر د مخلوق او رنگين ماحول ننداره په آسانه کېدلې شوه - ټکټونه مې واخيستو او په Moving Belt و درېدو - دا غټ ګرځنده بېلټ کرار کرار مخته روان وو، د سمندر ښائېسته او رنگا رنگ مخلوق، لکه ماهيان، کيشوګان، کومباران او شنه ټوپي (اوبړۍ) په خپل فطري چاپېر کې ډېر ښائېسته ښکاره کېدو - ځای په ځای دا ټيوب تر خطرناکو پاڼونو دلاندې داسې تېر کړل شوی ؤ، چې کله به سړی ورڅخه تېرېدو، له ډېرې ويرې به يې زړه د حلق ژبه ښکلوله او سترګې به يې وازې نيولې وې چې چرته هغه غره هومره پان ورباندې را ايله نه شي - غرض دا، چې د ماشومانو سره سره د ځوانانو د پاره هم ډېرې زړخوښيانې په کې ليدل کېدې

په سپنتوزا کې ، یو بل ځای د "مني ترېن" چې دوئی ورته "مونو رېل" هم وئیلو ، څخه کښته شولو - دا یوه ښائسته سمندري غاړه وه -- که یوې خواته پېغلې او ځوانان ، واړه او زاړه د سمندریه اوبو کې لمبېدلو ، نو بلې خواته ، تر لرې لرې پورې په رېگ باندې پراته هم وو او Sun Bath یې کولو - زه او ډاکټر هم په رېگ باندې و غزېدو او ځانونه مې د دې رنگین او ښائسته سمندري غاړې په رنگونو کې ورنګولو ، گوا په خپله و نه لمبېدو ، خو د نورو خلکو لمبېدل مې په هډو واخیستو -

بیا یو پارک ، بل پارک وګرځېدو او دولس بجو خواته په چټیر لفت کې بیرته د سپنتوزا د ورې لکن ښائسته دنیا څخه د سنگاپور د ښار و محکمې ته راغلو - ما سره دغه یوه ورځ وه ، نو ځکه مې غوښتلو ، چې ډېر ځایونه و وینم - په بس کې کښېنستو او Tang Dynasty نامې تاریخي ځای ته وره غلو - دا د براعظم ایشیاء تر ټولو لوی تاریخي او ثقافتي پارک ؤ - دلته ورې لوی د زړې زمانې چینایي طرز ودانیانې د ټانګ زمانه اقتدار یادونه تازه کوي - پارکونه او ودانیانې دومره په ترتیب جوړې وې ، لکه پخوا چې نه ، په نن زمانه کې جوړې کړل شوي وي - محلونه ، د مشهورو چینایي شاعرانو کورونه او د عدلیه ودانۍ د کتو وړ ځایونه ؤ -

دلته په پلنو پلنو د پوالونو یې موږ له یوه سره تر بله سره چکرو وهلو - یو ځای د بېزوګۍ مجسمه هم جوړه شوې وه ، چې ورته په ډېر احترام یې مونکي ګاډ هم وئیلو - داسې داسې ښکاره کېدو ، لکه د زړې زمانې چینایانو چې دا بېزوګۍ (توبه نعوذ بالله) خدای یا دېوي منلې وي - پرته د پوښتنو ، که څه هم چا غوره ځواب رانه نه کړو را ، لکن د دې باوجود هم د دې مجسمې په حقله د دې ځای د اصل چینایي خلکو عقیدت دا څرګندولو ، چې د دې مونکي ګاډ ځانته یو تاریخي او مذهبي حیثیت پاته شوی دی او خبره وه هم دغه رنگه ، ولې چې مونکي ګاډ که څه هم په ښکاره ژوندی نه وو ، خو د منونکو د عقیدې له کبله فېض یې ورته رسېدلو - دا عقیده ، چې څومره زړه نه منله ... خو سترگو د غومره

باور ورباندې په دې وجه کولو ، چې د مونکي گاد جنت د سنگاپور په نامه خائنه په درسته نړۍ کې په هره اړه ساری نه درلودلو ... لاکن دا بیا بېله خبره ده ، چې Raffles نامي انسان د سنگاپور دغه بېکلې سیمه لومړی ځل د نیا ته په گوته کړې وه - د ډاکټر کنول د دې پوښتنې ، گوا....

”دا بُت ، خوزموږ د بهگوانانو څخه زوړ نه دی“

په ځواب کې ما ورته وویل ...

”بخښنه غواړم ، دا د عوه ته هم نه شي کولی“

ډاکټر زما په خوا داسې څه غوندې په تريو تندي را وکتل - خود زما خبره ، لکه چې بده ورباندې ولگېدله ، ځکه خو مې مخته و نه خپرله هو ، په زړه کې مې وئیل چې ، چې آيا ، دای په دې خبرو و هم ، که نه ، چې د بُتانو د جوړولو تاریخ د انسان د وجود هومره پخوانی دی - غلط به نه یم ، که ووايم ، چې کله حضرت آدم عليه السلام سترگې رُونو کړې په وخت د خدای پاک د کلیمې سره پېوست د حضرت محمد صلی الله عليه واله وسلم نوم په حقله پوښتنه د حضرت جبرائیل عليه السلام څخه وکړه ، نو د حسد او رشک سلسله شروع شوه - او بیا ورپسې هابیل او قابیل د شر او امن پېلامه شولو ، نو انسانان څوکه څوکه په دوو ډلو کې سره ووېشل شولو - یوه ډله د رحمان په لاره او بله د شېطان په لاره روانه شوه ... او له دې سره سره د بڼه ژوند کولو او سر ساتنې تکل او احساس په انسانانو کې د نیا جوړونکې او ژوند سپارونکې خالق د لټولو تجسس پیدا کړو - او هر چا د خپل خپل سوچ او فکر په سمه خدایان ټاکل شروع کړو - ځینو انسانانو ته سجدې لگول شروع کړې او ځینو په عقلي دلیلونو غرونه ، لمر ، سپوږمۍ ، اور ، اوبه ، هوا او غټ ځناوران خدایان وگڼلو او د هغوی عبادت کولو د پاره یې د هغوی په بڼه د خټو او لرگیانو ، یا بیا د کاهو څخه بُتان جوړولو ته چمتو شول - هم دغه رنگه د خدایانو په جوړولو د مجسمه سازی آرټ پیل شو -

درې نیمې بجې خواته زه او ډاکټر کنول د سنگاپور ښار و چائينا ټاؤن ته وره غلو - دلته هم هغه رنگه کیسه وه ، لکه د کوالالمپور په چائينا ټاؤن کې - گوا هغسې رنگین ساپه واني دوکانونه او رېرهيانې، چې په کې اکثره خوراکي شيان خرڅېدلو، د کتو وړ و - هر لور چينائي پېغلې ښکاره کېدې - دلته موږ له يوې رېرهي سره ودرېدو او په ولاړو مې د وريژو غابونه صفا کړو - موږ خو شوم، خو د ډوډۍ بار مې نه شو ورباندې مات ... مجبوري وه، څه مې کولی شو - ولې چې د دوې و نورو خوراکونو ته مې زړه نه کېدو - خبر، د سترگو تنده مې نو ښه په کې سره کړه او بيا له دې ځايه مخته روان شولو - مړينه سپنټر، رېفلس شاپنگ سپنټر او فېسټيول شاپنگ سنټر ، چې درې واړه د سنگاپور غټ او نامي مارکېټونه وو، کتو سره سره مازيگر خواته په آرچرډ روډ کې له يوه سره تر بل سره پورې وگرځېدو او وگرځېدو - دلته د کتو وړ خبره دا وه، چې نرينه وو که ښځې ... زياتره د جامو او ظاهري کړو وړو څخه داسې ښکاره کېدو، لکه د دې علاقې خلگ چې د High Gentry سره اړه لري - ولې چې د کبر د لاسه هريو په کې په ملا غوټ ماتېدو ... ښائيست هم په کې زيات وو، خو له بده مرغه دې زړه مې ورڅخه استفاده نه شوه کولی - غرض دا، چې په دې آرچرډ روډ کې د سترگو خوږولو پرته ، چې سړی پلازه سنگاپوره او لکي پلازه ، چې په هره اړه ساری نه لري ته ورشي ، نو زړه په رنگ رنگ ښکلاگانو باندې جارېدو ته په سينه کې په ټوپونو شي ، ولې چې دلته په حُسن غره سنگاپورين خبرې تر نورو ځايونو په شمېر زياتې ليدل کېږي - گوا زما او د هندو ملگري هم څه دغه رنگه حالت وو ، چې د سترگو تنده مې ، په ځای د ماتولو ... نوره نوره زياته شوه او آخر پای د باندې را ووتو - خبره دا چې، ما به سنگاپور نور نور تر پښو ايستلی وای ، که ډاکټر کنول راته جوړه لاسونه نه وای نيولې او وئيل به يې راته ...

~ خانه ! تا خو په يوه ورځ کې د سنگاپور ټول خوندونه واخيستو ~

او خبره وه هم دغه رنگه ، د سترپيا احساس راته ځکه نه کېدو، چې يو خو هر لور ښکلاگانې وې او بل مې دا اراده کړې وه، چې شپه به درسته په تېرېن کې په

خوب تېروم - ولې چې هغه د چا خبره، چې د تېرې او ځانگو خوب يو برابر دی،
 ښه ستړيا په کې وسا کېږي - خبر، د لمر پټېدو سره سم زه او ډاکټر کنول
 سرنگون روډ ته بيرته ورسېدو -

ما حُستن د تياري ورسته مې بېگ په اوږه راوځوولو او انډين ملگري په اجازت
 په تېکسي کې کښېنستم ... تېکسي چې څنگه روان شو، نو د کنول غورېدلې
 خېره په لومړي ځل رانه مړغونې غوندې ښکاره شوه - داسې يې لاسونه راته
 وښورول، لکه زما و بېلتون ته چې يې زړه نه کېږي - خدائي حق دی، چې زما
 زړه هم له هغه څخه د بېلېدو له سوبه ډېر خفه وو - ځکه خو تر ډېره مې تر شا
 ورته کتلو او خپل خواږه هندو يار خېره مې په ذهن او زړه کې په وروستي ځل
 ثبت کولو هڅه کوله - درسته لاره مې د ډاکټر سره د تېر کړل شوي وخت فلم بيا
 بيا له سره کولو او په نمناکو سترگو مې هغو خوش رنگه لمحو ته زړه پسخولو،
 چې ده به په ټوکو ټکالو کې راسره گډولې - څنگه رېلوې سټېشن ته ورسېدم ...
 په دې نه شوم پوهی او چې لږ په حال کې شوم، نو څه گورم، چې ټکټ او
 پاسپورټ مې په لاس کې او زه د سنگاپور رېلوې سټېشن په غټ حال کې د
 کاؤنټرونو خلاسېدو په تمه ولاړ وم - دا رېلوې سټېشن په هره اړه زما د هېواد
 تر غټ او ښائېسته ائيرپورټ څخه يو په سله ښه او صفا ؤ -

تېرې په لس نيمې بجې د شپې د سنگاپور رېلوې سټېشن څخه د کوالالمپور
 ملائيشيا په لور مخه وکړه - د دې صفا او ښائېسته تېرې ډېو له يوه سره تر بله
 سره پورې تر خپلو په ماښام کې لاره درلودله او داسې ښکاره کېدو، لکه
 درست تېرې چې په يوه اوږده ډبه باندې اړه لري - ولې سړی په آسانه له اولې
 ډبې څخه تر آخېرنۍ ډبې پورې تلې راتلې شو - او بل، د ډېو ترمنځه جوړې دې
 لارې داسې څرگندولو لکه دلته چې مسافران په رېل گاډيانو کې بې ټکټه سفر
 نه کوي او نه د ټي ټي د چېکنګ په وخت له يوې ډبې څخه بلې ډبې ته ځان
 پټولو دپاره هلې ځلې کوي - لنډه دا، چې په خپل برت وزمه اوږده سيټ باندې
 کښېښولو او د نيردې ډائينګ کار په يوه صوفه وزمه چوکۍ کې کښېنستم -

زما شاوخوا ځينې نور خلگ هم ناست ؤ - د زياتره خلگو سترگې په ما کې کېدای شي په دې وجه ښخې وې ، چې د څېرې کړو وړو مې له ناستو ټولو خلگو سره هيڅ سمون نه خوړلو - ولې هغوی ټول پيت پوزې وو او زه په کې د کاکاشاهي د نسل يوازينی کس وم - يو وخت مخامخ ناسم ځوان ، چې په څنگ کې يې گرل فرېنډ ناسته وه ، له ما پوښتنه وکړه ...

Hi Mr. Where do you come from?

او بيا يې زما د ځواب انتظار لا نه وکړو او خپله يې مخته وئيل ...

Are you Indian?

ما ورته وئيل ...

" يه ... زه انډين نه يم "

لا به مې نور ورته وئيل ، چې بيا يې پوښتنه وکړه ...

" ايراني يې که عرب ؟ "

ورسره ناستې گرل فرېنډ يې په خدا کې وئيل ...

" نو ... نو انگلېنډ "

او د دوئی په خبرو د نورو ناستو خلگو هم راته پام شو .. نو ځکه مې په خدا

ورڅخه پوښتنه وکړه ...

" زه او انگرېز ... دا خبره تا څنگه او په کومه حواله وکړه ؟ هغه خو سره او سپين

خلگ دي او زه ... زه خو "

انجلي چې لا يې هغه رنگه غاښونه سپين کړي وو ، وئيل ...

" All looking same same "

دا خبره چې يې کوله نو لاس يې په خپله پوزه باندې ايښی وو - گوا ټول د جگې

پوزې خلگ يو رقم مونږي - د پېژندنې په اړه دا مجلس تر ډېره پورې تود وو ...

که څه هم سترې وم او خوب ته مې ټالۍ وهلې ، خو د دې مجلس څخه پورته

کېدو ته مې زړه په دې نه کېدلو ... چې په داسې رنگه خو ما د دې خلگو د روئيو

او خوی او خصلت صحیح اندازه لگولی شوه - ولې چې هوشیاران واي ، چې سړی په سفر کې پېژندل کېږي او ما د دوئی اندرون ته ادراکي نظر اچولی ؤ - ترېن ۳۵ منته سفر کولو ورسته ودرېدو ، ما پوښتنه وکړه چې دا سټېشن دی .. هغه هلک و موسېدو او راته وئیل یې ..

” یه ... دې وخت ترېن د سنگاپور او ملائیشیا په باهر ولاړ دی او د ان آوټ تر مرحله تېرېږي ”

او بیا چې ترېن څنګه مخته روان شو ، نو له دې همسفر یارانو څخه مې اجازه واخیسته او په خپل اوږده سیټ باندې وغزېدم - د درستی ورځې سټریا داسې د کاره ایستلی وم ، چې څنګه مې سترګې پټې کړې ، نو خو پ په خپله غېږ کې واخیستم - او بیا زه وم او چپه راسته خوبونه ... څو ځله مې سترګې هم خلاسې شوې ، خو داسې به مې وسنځولو ، لکه زه چې ماشوم وم ... په ځانګو کې پروت یم او څوک مې کرار کرار ځنګوي - نو ځکه به مې سترګې بیرته سره وره غلې -

سهار شپږ بجې خواته مې له خوبه سترګې خلاسې شوې - دې وخت ترېن له کوالالمپور څخه د یوې ګنټه په واټن باندې ؤ - راپورته شوم ، د ډېي و واش روم ته وره غلم ، مخ لاس مې پرېمنځلو او ږیره پرتېر راتېر کړو - په ډائینګ کار کې مې لا چائی سمې نه وې کړې ، چې ترېن د خپل ټاکلي وخت څخه تش لس منته په ځنډ ، گوالس منته بالا اووه بجې کوالالمپور رېلوې سټېشن ته ورسېدو - په انټري کولو کې څه نیمه ګنټه ولګېده - چې د سټېشن څخه د باندې راووتم ، نو لمر ښه بالا راغلی ؤ - پیاده مې یوې خواته مخه وکړه - په دې روډ باندې له ما څخه پرته بلا ډېرې انجونې او واړه لوی هلکان د بېلابېلو سکولونو او کالجونو یونیفارم اغوستي یوې بلې خواته په غټو ګامونو روان ؤ - نیردې یو ریستورېنټ کې کښېنستم او چائی سره مې څو دانې بسکوټونه وخورلو - بیا چې سګرېټ ته مې تلې بلوله ، نو دې وخت زما په ګهږۍ کې د دې

هېواد په سمه پنځه منټه بالا اتهه بجې وې - گوا د ټاکلي پروگرام په سمه زما او د مهېش وري د دیدن تر منځه بس فقط ۵۵ منټه پاته و -

نهه بجو ته لا څو منټه پاته و، چې زه د سپنټرل مارکېټ کوالالمپور په غټ گېټ کې یو اړخ ته ولاړوم - شاوخوا مې سترگې غوړولې او سوچ مې کولو ، چې اوس به راځي ... اوس به راځي ... یه له دې خوا به راځي ... یه یه له هغې خوا به راځي ... بس چې څنگه راغله ، نو لاس په لاس به دواړه مارکېټ ته دننه کېږو ... زه به هغې ته تحفه اخلم او هغه به یې ماته ... هو ، کېدای شي چې په یو نېرېدې رېسټورېنټ کې هم کښېنو ... بیا به لس نیمې بجې خواته ورڅخه اجازه اخلم او دا به ضد کوي ، چې هغه هم راسره ائیرپورټ ته ځي - هلته به هغه په ژړا ژړا ما خدائی ته سپاري او زه به ډاډگیرنه ورکوم ، " ته فکر مه کوه ، زه به هرکله لیکونه درته رالېږم او هغه ټول تصویرونه هم ... کوم چې ما او تا په تېرو ورځو کې په هوټل گرېنډ کانتیننټل کې د وصال په وخت اخیستي و " - بس دغه رنگه یوې خواته د شېخ چلي غوندې په سوچونو کې غرک ترک وم او بلې خواته مې دگهرۍ ستنې په ډېره چټکۍ باندې د لس بجو خواته روانې وې - زړه ماتې به شوم ، خو د مهېش وري هغه پخوانی جنون چې به راپه زړه شو ، نوراتگ به مې یې باوري وگڼلو - مگر ترڅو پورې؟ آخر پای دا باور هم کرار کرار په مایوسی او محرومۍ کې بدل شو - اوس که څه هم نا اُمیده شوی وم ، له هغه ځای مې بنورېدو ته زړه نه کېدو - ما وئیل کېدای شي ، چې راشي ... مگر دا نه راتله ، نو نه راغله -

لنډه دا ، چې په ټېکسي کې کښېنستم ... یو ځل مې د مارکېټ و گېټ او شاوخوا ته سترگې و ځغلولې او ډرائیور ته مې وئیل ...
" ائیرپورټ ته درځه "

دلته ټېکسي د ائیرپورټ په لور منډه وهله او هلته زه د مهېش وري په سوچونو کې غرک ... کله وایم ، چې کېدای شي ، ډیوټي یې بدله شوې وي ... کله وایم چې کېدای شي ، چه هغه لومړي ملاقات کې لا راڅخه بېزاره شوې وي - بیا له

خان سره وایم ، یه داسې کیسه که وای ، نو په لومړي ملاقات کې به یې د نن د ملاقات دپاره ضد نه کولو - په دغه رنگه گډو وډو سوچونو کې زه یولس بجې خواته ائیرپورټ ته ورسېدم - هلته مې هم تر یو څه وخته پورې هیله وه چې کېدای شي د آخيري سلام دپاره راشي - ولې چې خبره خو وه چې زه نن د فلاني وخت په فلاټ کې د دې له هېواده وځم - قسمتونه مو سره نه وو شوي ، نو ځکه دا نه راغله - او بڼه مې په یاد دي چې کله دتهائي ائیر وېز انټرنېشنل کاؤنټرونه د بورډنگ کارډونه ورکولو دپاره پرانستل شول ، نو د مایوسی او محرومۍ داسې خپه راباندې راغله ، چې نه پوهېدمه ، څه وکړم او بیا مې کولی هم څه شو؟ ولې چې اوس خو وخت زما له لاسو څخه وتی ؤ -

د عجیبه غوندي کیفیت سره مخامخ وم ... که مې هر څو ماشوم زړه په ژړا سر ؤ او کرارېدو نه ، خو په خان پورې خندا هم راتله - ولې چې د تعلق په اړه دغه د یو څو ورځو پېښه ، محض یو اتفاق وو ، نور هیڅ نه ... او داسې پېښې په ژوند کې په هر دویم ګام سړي سره پېښېږي - هرڅه هرڅه ، خو زړه مې په دې ګرم نه گڼلو ، چې زړه خو بس زړه دی ... په هرې ښکلا باندې غولېږي او په سینه کې ورته ټوپونه وهي - منم چې ویرجن کیفیت عارضي ؤ - لاکن د یو شاعر دپاره ... که نور نه ، د شاعرۍ کولو سوب په حواله بې معنا نه - نو ځکه مې د نه غوښتلو پرته هم خپل دا نظم په زړه باندې بیا بیا راوړېدو - که څه هم دغه نظم دوه کاله په خوا په یو بله موقعه ما په پښین کې په کال ۱۹۹۰ع کې لیکلی وو - خو دې وخت زما د کیفیت ، حالت او خټه شوو خیالاتو ترجماني یې کوله - نو ځکه زه غواړم ، چې هغه نظم دلته نوښته کړم ... داسې نه چې زه خپل لوستونکو ته سهار جواب ده یم ...

خوبولی تعبیر

ستا په لیدو راته زړه ووتیل
هېر زړیه شوقه !
په فرېبي نظر د سترگو
غولېذلیه شوقه !
دا ملاقات هم د خوبونو یوه برخه بوله
ځکه چې دا څېره ... هغه څېره وه ... بله نه وه ،
چا ، چې دا ستا قلم په تورو باندې وژغورئ
چا ، چې په ځان پسې په روغ ځان لېونی کړلې ته
که یه ، ته وائي ...
چې دا خوب نه و
تعبیر و د خوب ،
نو دا بنایست د جنی نه
د یو پری کېدی شي
او په دې ته هم ښه خبرې لېونی شوقه !
چې ښاپېریانې خوا کثره
په خوبو کې راځي

(شوق)

دَ تَهائيانو په کرانگ تهیپ کې

تاثراتي لنډيز---

که څوک انسان تر ځناوړه هم په بد او لړلې حال کې لیدل غواړي، نو هغه دې په خپل ژوند کې یو ځل خامخا تهائې لېنډ ته په چکر شي ... خپله به یې په سترگو وويني، چې دغه دَ عظمت په جامه کې پت انسان چې کله خپلې مخې ته ايله کړلې شي، نو څومره په اخلاقي توگه ولوېږي....؟ خبره دا نه ده، چې گوندې د دې هېواد خلگ په بنو او بدو نه پوهېږي - بلکې زه فکر کوم چې هرڅه دلته له کسته کېږي - څوک یې کوي؟ ... څله یې کوي؟ او دَ چا په ضد یې کوي؟ د دې خبرو ځوابونه به هغه وخت مخې ته راشي، چې کله دغه تهائې هېواد د نیمې نړۍ د خلگو د پاره د مرگ د فرېستې پرته د اول یا دویم بادار حبثیت و مومي (شوق)

؟

پتایا او تر بنکا که
 تر آئي لېنډه د کورال ما
 کومه پېغله
 تهائې پېغله
 په بنو کې و پئيله
 خو، خبر نه یم چې څله؟
 چې یې ځله ځلې له راوړله
 ما به شاته ځینې توپ کړو
 په څلورو به و ځغاستم

دا به هم وروژدېدله
 راپسې به گرځېدله....
 پټ پټانې به شروع شو،
 زه د مخه، دا تر شا شا
 لکه روگې، روح مې اخلي
 پټېد مه وېرېد مه
 کله یو بار
 کله بل بار
 خو، نه زه ترې ورنه پټ شوم
 اړونه دا ترې شوه پاته

(شوق / پتایا بیچ - تهائي لېنډ / ۱۹۹۲ع)

د جنوري په ۲۷ مه نېټه کال ۱۹۹۲ع کې چې، څنگه په سبانګ ائیرپورټ
 کوالالمپور کې د تهائي ائیر وېز انټرنېشنل TG 416 کاؤنټرونه بنکاک ته
 تلونکو مسافرانو دپاره خلاص شو، زه هم په لائن کې تر ټولو ورسته ودرېدم -
 یوې خواته که زه د لائن سره سره مخته روان وم، نو بلې خواته د سهېلي
 لمړختیځې ایشیاء له زړه څخه کرار وکرار وتمه هم، او شاته پرېښې یادونه وار
 په وار راباندې غمېدو هم - نو ځکه مې د شاوخوا چاپېرېه ورستي ځل په مزغو
 کې ثبت کولو هڅه کوله - هرچا او هر څه ته مې ډېر په ژور نظر کتلو او بیا هغه
 وخت هم راغلو، چې ما خپل پاسپورټ او ټکټ له ملائیشیا څخه د وتو دپاره
 په کاؤنټرناسټې ملي پېغلې ته وړاندې کړو - انجلۍ یو ځل ماته وکتو او بیا
 یې په پاسپورټ باندې د خروج ټاپه ولگوله او بورډنګ کارډ یې سره د ټکټه
 زما په پاسپورټ ډډلو په وخت و وئیل ...

”ته دڅه دپاره روان يې؟“

”په چکر باندې ځم“

ما ورته په عاجزۍ ځواب ورکړو ، له دې سره وخت لکه چې ډېر وو او يا زه آخيري مسافروم ، چې راسره په ټوکو شوه ...

”زړه دې لکه چې دلته نه ولگېدو ، چې دومره ژر روان يې او هغه هم بنکاک ته ...“
او بيا يې ځان سره نېرېدې دې بلې کاؤنټر و انجلۍ ته په خدا خدا کې و وئيل ...
”په بنکاک کې داسې څه دي ، چې هر ځوان ورته روان دی؟“
هغې بلې هم وځندلو او وئيل يې ...

”په بنکاک کې نو ... نور څه دي ... بې د لېږي ... لېږي“

او بيا دواړو په يوه صلاح کلک وځندلو ... لازمي خبره ده ، چې ما به هم ورسره غاښونه سپين کړي وي او په ځواب کې مې لږ غوندې په اړامه انداز کې ژغ ورباندې وکړو ...

”يه داسې خبره نه ده ، دا لېږي ... لېږي خو دلته هم شته او ولې ته نه يې لېږي
مخامخ ناستې انجلۍ خواته چې مې اشاره کولو په وخت دا سې و وئيل ، نو د
نېرېدې کاؤنټر هغې انجلۍ زما د خبرې په ځواب کې داسې په شرارت و وئيل ...
”ستا دا لېږي که خوښېږي ، نو پاته شه دلته ... دا به واده درسره وکړي“
او کټ کټ يې وځندلو او بيا چې زه مخته تېرېدمه ، نو داسې څوکه غوندې مې
په لغازي موسکا کې ورته و وئيل

”د زامنو پلاريم ... وايه څه دې خوښه ده؟“ او په خدا ورڅخه تېر شوم - زما په
دې شرارت دواړو وځندل او تر ډېره يې راپسې نارې وهلې ..
”اېږز ... بنکاک ... اېږز“

اوس بيا زه وم ، چې په جهاز کې ناست ، تهائي هېواد ته روان وم - هرڅو چې به
مې سوچونه يوې بلې خواته اړولو هڅه کوله ، نو بيرته به مې مزغو ته هغه توره
بلا راننه وته ، چا ، چې د نړۍ زياتره خلک .. يا خو وځورل او يا يې له ډېرې ويرې

څخه د يو بل له ملاقاته څخه وگرځولو - زه ملامت نه وم، د دې ځای د اېډز په باب مې دومر لوستلې او اورېدلې وو، چې اوس راته تهائې لېنډ د انسانانو نه ، بلکې د اژدهاگانو، لېوانو، مارانو او سړي خورو ځنگل محسوسېدو - نور خو نور... وايم، چې د تهائې جهاز ائير هوسټيسه له څنگه څخه تېرېده، نو ځان به مې ورڅخه راټول غوندې کړو.... هو، ما گڼل، چې چرته د هغې په لمس هغه توره بلا را څرمه نه شي - گوره چې دا ويره مې څنگه يو دم زړه ته رانوتې وه؟ گنې له ملائيشيا څخه چې راتلم، نو داسې هيڅ خبره نه وه - کېدلې شي، چې د ائيرپورټ د هغو مستوانجونو ټوکې مې په رښتيا را اړولې وي - بس په داسې رنگه گډو وډو وسوسو او واهمونو کې د بنکاک په ائيرپورټ باندې له جهازه کښته شوم - ښه مې په ياد دي، چې د خټه شوي طبيعت له سوبه مې داسې وسنجوله، لکه زه چې دې وخت په مخکې نه، بلکې د يو لوی اژدها په ځله کې راکښته شوی وم -

د بنکاک ائيرپورټ په هره معنا غټ، ښايسته او خوش رنگه وو - حال دا وو، چې پنځه يا لس منټه ورسته يا خو يو جهاز الوتو يا کښېنستو - قسم قسم مخلوق د خدائي په کې گرځېدو - دلته مې زړه څه په ځای شو او خيال مې کولو، چې داسې کيسه به نه وي، لکه چې خلگ په دې هېواد پسې ژغېږي - گنې په دومره زيات شمېر به دا خلگ د لرې لرې څخه ورته نه راتلو - او په تېره هغه سره سپين خلگ، چې د ښه صحت له سوبه يې اوسطاً عمر هم له ټولې نړۍ څخه زيات دی او له هر رقم ناروغۍ څخه نه يوازې خلاص بلکې ځان ژغوري هم - خبر، چې له ائيرپورټ څخه څنگه دباندې را و وتم، نو يو دوه درځنه ټېکسي ډرائيوران داسې راباندې مات شولو، لکه زه چې دې وخت هغه يوازېنی مسافر وم په دې ائيرپورټ کې... ايله يې جامې راباندې نه کړې څيرې - ولې چې هر چا د ځان په لور کښولم - خو زه له هيڅ يو چا سره هم نه شوم ست او د ائيرپورټ ټېکسي سټېنډ آفس ته مې ځان ورسولو - يو ټېکسي مې کرايه کړو او د بنکاک د بازار په خوا مې مخه وکړه -

دلته په سرکونو ډېر زیات تېرېفک وو ... دومره زیات ، چې گاهې به هر پنځلس یا شل منټه ورسته درېدله - ډرائیور تر ډېره په پټه ځله خپله گاهې چلوله ... خو ، یو وخت یې راباندې ژغ وکړو ...

“سر! تاسو کوم هوټل ته ځئ ... گران او که ارزان”

ما ورته وئیل ...

“یه ډېر گران نه ... بس داسې برابر غوندې هوټل ته مې بوځه”

ما به لا اوس نور څه ورته وئیلو چې ده یو البم رامخته کړو ... په البم کې د ډؤل ډؤل انجونو تصویرونه لکېدلې وو - بدن مې بژې ونيولو او البم مې بیرته ورکړو - زما په داسې بې رځۍ که څه هم هغه پوهې شوی وو خو د هرڅه پرته یې هم لا بیا بیا لېدې لېدې ، مساج مساج رنگه خبرې راته تکرارولې - ما ورسره هیڅ نه منلو او نه زه لېونی سپی خوړلی وم چې به مې ورسره منلو - چې کله ډرائیور مایوسه شو ، نویې په ډېر هنر خبره په بله واړوله او راته وائي ...

“که ته سبا سټي ټوؤر کول غواړې. نو د درستی ورځې په کرایه راسره جوړ شه”

ما وئیل ...

“دا دې نو اوس د کار خبره وکړه ... وایه خو به اخلي ؟”

“دولس سوه بهاته”

ده وئیل ... او بیا د څه بارگېننگ کولو ورسته راسره په زر بهاته ست شو - او دوی گنټهې ورسته ، گوا ماڅیگري خواته یې په هوټل لیپرتي کې کښته کړم ، راسره کاؤنټر ته لاړو او په څلور سوه بهاته یې راته خوڼه ونيوله - او بیا د سهار د نهو بجو د راتگ په قول رخصت شو -

خوڼه مې د هوټل په دریم پوړ باندې وه ... دومره غټه او داسې جوړه وه ، چې یوازې ځان راته په کې بد ښکاره شو - لاکن بیا چې به مې بلا د مزغو دروازه راوټکوله ، نو غوږو ته به مې لاسونه یووړو او کلیمې به مې په ځان چوف کړې - په سرو اوبو و لمبېدم او په تېلي فون مې د چائی اړدوړ وکړو - د تنهائی غم غلطولو دپاره په دې کوټه کې یوې بلې خواته گرځېدم او چې یو وخت مې د

کهرکۍ پرده لرې کړه ، نو څه گورم ، لاندې سوئمنگ پول دی او تر نیم درځن زیات نرینه او بنځې یا خو په کې لمبېدلې او یا په اوږدو سپینو پټه دارو چوکیانو پرتې وې - یو وار مې دې زړه لارته ووتلیو ، چې ورکښته شم ، څه د لمبېدو شوق په ځای کړم - مگر بیا راته خپله ایډي د شوق په لاره کې خنډ شوه - ما لا د کهرکۍ له شیشو د باندې کتلو ، چې د خونې دروازه خلاسه شوه ... یو تهائي ځوان چائی راخیستې وې ، د چائی لوبڼې یې په مېز کښېښول ، شاوخوا ته یې په خونې کې وکتلو او بیا یې په حېرت راڅخه پوښتنه وکړه ...

"ایډي یې ... دوست نه لرې ...؟"

ما وئیل ...

"یہ ... ولې ، خبر خو دی چې پوښتنه دي وکړه ؟"

اوس گوره چې زما لهجه سخته وه او که زما ایډي یې په مزغو بار شوه ، چې هغه ځوان یو دم له خونې څخه ووتو -

د چائی څښلو ورسته مې د بې ریموټه غټې ټي وي په چپلانو باندې گوتې وهلې ، چې د چائی لوبڼې وړلو دپاره خلاف توقع یوه ښکلې او ډېره خوږي شان تهائي پېغله په کوټې رادننه شوه - یو ځل مې زړه ته دا خبره راغله چې د دې خلگو لکه چې په ما دا ایډي نه پیرزو کېږي - خبر ، هغې انجلۍ یوې خواته د چائی لوبڼۍ ټولولو ، نو بل خوا یې ما ته په وار وار داسې په مینه او معنې خېزه یعنې په موسکني شرارت راته کتلو لکه زه چې یې له ورکو غوښتم او دغه یم چې پیدا یې کړم - ما ورڅخه اخلاقاً پوښتنه وکړه ...

"په دې هوټل کې کار کوې ؟"

هغه یو وار وموسېده او بیا په ماته گوډه انگلۍ کې راته ووتل ...

"هو ، په دې هوټل کې کار کوم ، لکن د روم سروس کار نه ..."

د دې په داسې خبره مې زړه ته رالوېدلې شک په یقین بدل شو - او پوهی شوم چې هغه څه غواړي ، خو د هغې د داسې اشارتي ست باوجود مې هم خپلو خواشاتو مخته ماته نه ومنله ... ولې چې دا انجلۍ که څه هم د سترگو وړاندې

راته ډېره بڼه او بڼايسته برېښېده ، خو همت مې ځکه نه شو کولې چې خبره بيا ترمنځه د مرگ او ژوند راغلې وه او ما نه غوښتلو ، چې بې وخته مې د اېډز بلا و خوړي - ځکه چې څنگه څنگه دې تلکې راته درولې ، هغسې زه ورڅخه وار په وار ذهني طور ليري کېدم - آخير پائې چې ويرې راباندې بېخي زور وکړو ، نو لاسونه مې ورته جوړه ونيولو ... لا به مې اوس ورڅخه بخښنه غوښته ، چې هغې هم زما په رنگه خپل لاسونه جوړه ونيولو او په موسکا دوه قدمه داسې رامخته شوه ، لکه ما چې د بخښنې په ځای ورته بلنه ورکړې وي او راته په تهائي ژبه کې وائي ...

~ Kop Khum Krap ~

چې مطلب يې شايد د "منې وئيلو" و-تو- ولې چې دغسې توري په جوړه نيولو لاسونو باندې ما د تهائي ائير وېز په دروازه کې ولاړو ائير هوسټسانوله خلو څخه د سوارليانو و جهاز ته د ورختلو او کوژېدلو په دواړو موقعو کې د " Sawatdee " يانې "هيلو" او "بڼه راغلي" رنگه تهائي توري سره گڼډلي اورېدلي و- نو ځکه راته د خپلې تېروتنې احساس وشو او ژر مې لاسونه لاندې وځنولو او له ځلې مې د "سوري... سوري" تکرار څه شروع شو ، چې د هغې تهائي پېغلې له څېرې څخه موسکا يو دم وټنښته - او په تندي کې يې د کرکې د تروؤ نرئيو گوڼځو سره د زړه ماتې خاموش اظهار غاړه غړۍ کولو سم دستي زما له خونې په غټو گامونو د باندې ووته - اوس که يوې خواته مې د خدائي شکر ادا کولو ، نو بلې خواته مې په خپلې دې نادانسته غلطۍ خندلو هم -

دا لومړۍ شپه مې د خوب څخه پرته په تېلي ويژن کې د تهائي ژبو او يو نيم انگلسۍ ژبې چېنلونو کتو يا د تهائي ائير وېز د يوې معلوماتي کتابچې " اي گائيډ فار ټورسټ" لوستلو او څه څه په گډو وډو خوبونو ليدلو کې تېره کړه - تهائي لېنډ ، د سهېلي ايشياء په ۷۲ صوبو باندې اړه لرونکې يو داسې هېواد دی چې په کې د کال ۱۹۹۲ع د سرکاري شمېرې له رويه ۵۰ ميليونه خلک مېنښته

دي - په کوم کې چې ۹۵ فیصده د بډها منونکې، ۳.۹ فیصده مسلمانان، ۵. فیصده کرسچن او ۲. فیصده نور و مذهبونو څخه اړه لري - دلته درجه حرارت سرکال له C ۱۹ څخه C ۳۸ پورې وي - مطلب دا، چې هلته خونه د جبکب آباد غونډې گرمي راځي او نه د گلگت او د کوئټه غونډې یخ ... د براعظم دغه هېواد د چيني او هندي ژواکونو تر اثر دلاندې پاته شوی دی - د تهائي ژواک بنوونه که یوې خواته د تهائي طرز کلاسیکل پېنټنگز، لرغوني آثار، د بډها او ډرېگون په خپل خپل غوره ډول جوړو بټانو کې کېږي، نو بلې خواته یې رواجونه، بېل بېل اړخیزه تړون، کشت کرونده، خوراک څېښاک، ځوټیونو او ناسته پاسته هم د ژواک بنوونه په بڼه ډول کوي -

تهائي ژبه د دنیا د نورو ژبو څخه په دې خبره ځانگړي گڼلې شي ... چې د دې ژبې هر توری یو سېلابیزه Mono Syllabic دی - او بیا یو توری که په پنځه آوازونو کې و وئیلې شي - نو د هر (Tone) سره ادا شوی توری بېلې بېلې معناگانې یا مطالب لري - لکه په غټ یا اوچت ژغ کې Suea و وئیلې شي، نو مطلب یې د زمري و گرځي ... خو که دغه توری په کښته یا واړه ژغ کې له ځلې څخه و ایستلی شي، نو معنا یې د تپړۍ یا غالی شي او بیا هم دغه پورتنی توری په بېخي څوکه او پُس پُسي کې له ځلې راوځي، نو معنا یې د جامې خبرې -

د سهار چائی څښلو (ناری کولو) او د ضروري تیاري ورسته مې بېگ په اوږه راوځنول او په پروني نیول شوي تپکسي کې د بنکاک بنار، چې ورته په تهائي ژبه کې Krungthep یعنی "د فرښتو بنار" هم وئیل کېږي، د سېل کولو په نیت روان شوم - تپکسي په بېلابېلو لارو یو گنټه ورسته "گولډن بډها تېمپل" نامي ځای ته ورسېدو - دلته هرې خواته ژېړې گوښتې ولاړې وې او بې شمېره لوی واړه او د پخوانۍ زمانې جوړ د بډها بټان نه یوازې د نمائیش دپاره، بلکې د هغو په وړاندې د عبادت دپاره هم ایښول شوي و - د ډرائیور Noi

له خلی پته راته ولگېده ، چې ژېړرنگ د هغوی مذهبي رنگ دی - خاص خبره مې په دې غټ تېمپل کې دا ولیدله ، چې تهائیان د نورو خاورو یا کانو څخه جوړو بټانو په مقابله کې د سرو زرو څخه جوړېدو مجسمې ته په دومره ګڼ شمېر او داسې په احترام درېدو ، چې زړه ته یو دم دا خبره راغله ... چې خود لکه ... د هغوی په عبادت کې چې د ژېړو زرو دخل وي - د غیر ملکيانو پرته ، په ژېړو جامو کې پټ سرخړيلي د بډها د لارې طالبان یوې بلې خواته ګرځېدو - د شرافت او د ښه والي یې دا حال ؤ ، چې په هیچا یې کار نه درلودلو او هر کس خپل سېل یا عبادت کولو ته آزاد ؤ - د تېمپل دننه د تصویر اخیستلو او له خپلئو یا چوټو سره راتللو باندې پابندي وه - چې د بډها له تېمپل څخه دباندې راووتم ، نوراسره مل ډرائیور نوي څخه مې پوښتنه وکړه ، چې ...

د بډها په حقله دې څه خیال دی ؟

ده یو وار ماته په معني خېزه نظر وکتلو ، نو یې راته وئیل ، چې ...

د بډها زموږ (نعوذوبالله) خدائی دی ... هغه موږ ته رزق راکوي او دا دنیا یې جوړه کړې ده

بیا یې مخته وئیل ، چې ...

ما هم یولس میاشتې د بډها په یو تېمپل کې ملنګي او طالبي کړې ده

بس دومره وئیلو ورسته داسې چې پاته شو ، لکه له دې پرته ورسره د خپل لاسي جوړ خدائی په باب معلومات نه ؤ ، او نه یې ما سره خبره خپله - ولې چې د تهائي لېنډ په قانون کې دا خبره په واضحه ټکو کې نوبسته کړل شوې ده ، چې ...

د بډها ، شهنشاه او ملکه تهائي لېنډ په شان کې هر قسم زباني ، عملي ګستاخي نه یوازې لوی جرم دی بلکې تهائي خلګ یې نه برداشتوي ...

نو ځکه ما نه غوښتلو ، چې د بډها په باب له چا څخه ښه یا بده پوښتنه وکړم

خبر ، ټېكسي يو ځل بيا د بنكاك په روډونو باندې مخته روان ؤ او ډرائيور " نوي زما د دې پوښتنې په ځواب كې ، چې (دا ښځې په روډونو دومره په زيات شمېر خله گرځي ؟) ... نو ده وئيل چې ...

" د تهائي لېنډ ښځې تر نرانو زيات كار كوي او ډېرې پيسې گټي - گوا د ښار درست سپك كارونه لكه دوكانونه چلول او په سپل ځايونو كې خلكو ته تفريح وركولو كې دوئې ډېر لاس لري "

مطلب دا ، چې كه څه هم مسټر نوي په ښكاره خبره نه كوله ، خو زما مزغو ته دا خبره بيا بيا راتله ، چې د گټې كولو پرته د تهائي ښځې د سېلانيانو زړونه ټكورولو دپاره د هغوئ سره په هوټلانو كې اوسېده هم په خوښه او په نره كوي - دغه خبره مې په دې په زړه كې رادننه شوه ، چې دلته په دې ښار كې مې مسافران بې د تهائي چاكېټي انجونو د ملگرتيا چرته هم ونه ليدو ... او بيا د تهائي هېواد قانون هم وائي ، چې

" تهائي ښځې ته بې د هغې د خوښې لاس وروړل نه يوازې اخلاقي بلكه قانوني جرم هم دی "

گوا د دې خبرې څخه مراد ، دلته په خوښه هر څه هر څه جائز دي -

هو ، دا او داسې نورې خبرې زما او د ډرائيور تر منځه كېدلې لگيا وې او سوچونو وهلو ، كې يو وخت مسټر ټوي گاډۍ د Vimanmek Mansion نامي ځای سره ودروله - دا ښايسته ژېړه ماڼۍ چې په چيني طرز جوړه وه او د بام نرۍ څوكو يې له آسمان سره خبرې كولې - د ډرائيور نوي په قول دا د خپل طرز جوړه عالي شانه تاريخي ماڼۍ په كال ۱۹۰۱ع كې باچا Chulatong Korn جوړه كړې وه او په كې له خپلې شاهي كورنۍ سره اوسېدو - اوس دغه ماڼۍ د پخوانۍ نڅښې په توگه نمائش دپاره خلاسه ساتل شوې ده - د دې ماڼۍ عكس په اوبو كې ځكه ښكاره كېدو ، چې مخنۍ اوږده او لويه برانډه يې په شنو ډم اوبو كې ولاړه وه -

څه وخت ورسته گادي د Wat Chetuphon نامي ټمپل سره ودرېده - زه او مسټر نوي دواړه په لوڅو پنبو وردننه ورغلو - دلته هم هر لور د بدها رقم رقم جوړ بټان پراته و - حريان په دې خبره شوم چې د بدها د خبرې کړه وړه او په خاص توگه سترگې او پوزه يې څه څه تهائي نسل ته مونږ دلي و - او داسې برېښېدو لکه بدها چې په تهائي لېنډ کې پيدا شوی وي ... که څه هم تاريخ وائي چې د شهزاده سدهارتا ، گواماتما بټ (بدها) زوکړه د نېپال په لومبيني نامي ځای کې شوې وه - دلته يو ځای په تختۍ باندې نوشته و ، چې بدها له حضرت عيسى عليه السلام څخه ۵۴۳ کاله د مخه تېر شوی و - دائي چې د ۳۵ کالو شو ، نو د ولايت مرتبه يې پيدا کړه او له ځنگل څخه يې د انساني آباديانو په لورې مخه وکړه - او بيا يې ۴۵ کاله د خپل دين تبليغ وکړو - گوا په اتيايم کال ده د خپل عمر او ژوند رسي و شلوله -

يو بل ځای په دې ټمپل کې د بدها کومه مجسمه پرته وه ... هلته يې د بالا و شاته د مارانو څو سرونه هم جوړ کړي و ... داسې ښکاره کېدو لکه مارانو چې بدها په قبضه کې اخيستی وي او يا يې د ښمنان وي او د چيچلو د پاره ورباندې حمله آور وي - لکن داسې خبره نه وه ، بلکې د تهائيانو له قوله دا سرونه د مارانو د باچا "ناگا" سرونه دي ، کوم چې يو وخت بدها په پټه چيچلی هم و او بيا داسې هم وئيل کېږي چې د ناگا د دې ورانې پېښې ورسته په بدها باندې ايمان راوړی و - نو ځکه خو ناگا خپل پاته ژوندون د بدها د سر ساتنې په چوپړ کې تېر کړی و - چې څنگه له دې ټمپل څخه دباندې راووتم ، نو په مزغو کې مې دا خبره وه ، گوا دلته د بدها بټان شته ... نو د هغه منونکې هم - څه وجه ده ، چې د افغانستان په باميان نامي زرغونې درې او يا ورسره ورته هزارجات کې د دې مذهب منونکې څله نه شته ؟ چرته چې ۵۳ ميټره غټ بدها کم او زيات څه يو نيم سله کاله وړاندې د يو غره له پان څخه تراشل شوی دی ، وجود لري - له دې بدها ټمپل څخه چې گادي مخته تېره شوه ، نو مې له مسټر نوي څخه پوښتنه وکړه چې ،

ته اوس مهرباني وکړه، د بدهاله بټانو څخه پرته هم څه راته ښکاره کړه، چې د کتو وړ وي

که مې څه هم نه ورته نه وئیل غوښتلو، خو مطلب مې دا وو، چې چرته مې په ایمان کې فرق نه شي را ... خو بیا هم د هغه یې کور ودان چې راته و موسېدو او وئیل یې ...

دې وخت موږ د روزگار د پناه خوا روان یو - دا د خپل نوعیت نه یوازې ښایسته او د سپل ځای دی بلکه دې ځای ته له لرې لرې هېوادونو څخه سېلانیان هم ډېر به شوق راځي

خبر، څه وخت ورسته موږ د روزگار د پناه نامي پارک یا ځای ته د ننوتلو دپاره ټکټونه اخیستو ... دا زرغونه او ښایسته علاقه په ۲۰ اېکړه مخکې باندې جوړه، څو اړخیزه سپل ځای ؤ - دلته د تهائي طرز کلیوال چاپېر پرته تهائي رواجي رقصونه، لوبې او رقم رقم مېلې او تماشي نه یوازې د کتو وړ دي بلکه سترگې هم ورباندې خوږې کېدلی شي - د تهائي پېغلوله خوا د تهائي ژواک ښودنې مې تر ډېره پورې وکتلې - دلته به دې لوبو کې د ښځو او نرینه آرټسټانو د رنگینو جامو څخه هاغه د براهه د لوستلي کتاب خبره نوره پخېدله، چې دلته گوندې د چيني او انډین ژوند ژواک زیات اثرات دي - د واده د رواجونو د ډرامه گۍ (تمثيلي لوبه) ښکاره کولو په وخت په سټېج باندې یو تهائي ځوان وئیلو، چې ...

په تهائي واده کې د ۱۰۸ خواړو اهتمام د هلك د کورنۍ د خوا د ناوکی او ورابانو ته دومره ضروري خبره ده ... چې که د ټاکل شوي شمېر څخه څه خواړه کم وي، نو دا خبره ممکن کېدلی شي چې واده سرته نه ورسېږي

نو دې خبرې دا څرگنده کړه، چې په واده کې ولور وي او که جهېز او یا ۱۰۸ خوراكي شيانو غوښتنه ... واده هرې خواته په نړۍ کې نن سبا د کور ودانۍ / ورانۍ رواجي لار لیکه وي ... د تهائي ژواک ښوونې پرته دلته مې د فیلانو فټبال لوبه هم څه وکتله -

بيا چې مخته تلو، نو ډرائيور راته وئيلو، چې ...
 " اوس دي كړو كوډ ائل ته بوخم "
 ده به لا نوره خبره مخته وړله، چې ما ورته وئيلو ...
 " مستر نوي .. ! ايله كوه يې، ماشوم خو نه يم ... بل داسې زړه راكښونكې
 ځايونو ته مې بوځه پليز "
 ده شاته راوكتل او وئيل يې ...
 " نو بيا دې (Floating Market) ته يو سم، هلته هم سېلانيان ډېر ځي "
 ورسره مې دا خبره خوښه كړه او گادۍ د سمندر په لور مخه وكړه ... يو وخت
 گادۍ د سمندر له غاړې څخه رادې خواته ودرېده -
 نوي وئيلو
 " هغه د سمندر په ماښ كې د وړو وړو نرئيو كشتيانو، چې د يوې غټې كشتۍ
 په مثال د سبزيانو، غوښو او رقم رقم شيانو ماركېټ ښكاري ... فلوټنگ
 ماركېټ بلل كېږي ... كه تاسو وغواړئ، نو ورته په چكر تلئ شئ "
 او ما هم هغسې وكړه، څنگه چې ده راته وئيلي و - فلوټنگ ماركېټ (لامبوزن
 ماركېټ) يوه وړه شان دُنيا وه، چې كشتيانې په سلگونو شمېر د رقم رقم
 سوداگانو د خرڅولو راخرڅولو ذريعه د زړخوښيانو تر هانده گرځېدلې وې او د
 كشتيانو د چپوگانو وهلو سره سره په زيات شمېر ښځينه دوكاندارانو خپلې
 خپلې سوداگانې د خوږو موسكاگانو سره تړلې خرڅولې - ما هم په كې ځان د
 هغې چاپېريال برخه كړو او د روحاني تسكين تر هانده مې خوندونه لوتلو دپاره
 لستونې پورته كړي وه - نو ځكه خو يو ځای راته يوې چټې تهائې پېغلې په
 ماته گوډه تهائې وزمه انگلسۍ كې وئيلو ...
 " كه تا ته د گائيد ضرورت وي، نو زه به درسره ملگري وگرم ؟ ټول ښكاك به
 درته ښكاره كړم "
 لومړۍ خو مې ورته يه كړو، لاكن دې چې راته د خواست تر هانده بيا بيا
 خواست وكړو، نو په پنځه سوه بهات كې مې خبره خلاسه كړه ... انجلۍ گائيد

خه وه ، بېخې ژر بيا لاس په لاس راسره روانه وه او د سترگو تر گونجوبيي لا
جلا ټکې راباندې غورځولې ... دا ښه راباندي لگېده او که بده ، خبر نه يم ، لکن
وېرېدمه نه ورڅخه ، گوره ، چې څله ؟

اوس په ټېکسي کې زما او د ډرائيور څخه پرته Lek (ليک) نامي تهائي
پېغله هم ناسته وه - داسې ژغېدلې ، لکه موږ چې د ډېري مودې راهسې يو بل
پېژنو ، يو ځای دغه پېغله وائي ...
" دا سخوت روډ دی "

" ته سخوت ايله کوه ... بس دا راته ووايه ، چې تهائي نران څه کوي ، چې هر
لورې ته ښځې ښکاري او ټول کارونه يې لاس ته کړي دي ؟ "
گوره چې په گائيد پېغلې ليک باندې دا خبره ولې بده ولگېده .. که څه هم هر
لور انجونې او ښځې پرېښېدې او که څه بل غم ؤ ، چې هغې راته په سترگو کې
سترگې په ډېري سنجيدگۍ را واچولې او د ځواب راکولو په ځای يې راڅخه
پوښتنه بيا کړه ...

" ولې ستاسو په هېواد کې ښځې کارونه ده کوي ؟ "
ما به لا ځواب ورکولو ، چې هغې پېغلې ليک د خپلو نرانو په باب ځله خلاسه
کړه ...

" نشيان ... جواريان ... ظالمان ... ځناوران دي دا زموږ نران ... نور هيڅ نه
غرض دا ، چې بيا يې څه په ځلې ورتلو ... نېغ په نېغه يې وئيلو ، مگر زه حريان
په دې وم ، چې مستر نوي ډرائيور چې نرو ، د هغې خبرې اورېدلې او په ځله يې
لاس ايښی ؤ - هو ، داسې برېښېدو ، لکه هغه انجلۍ چې رښتيا وايي - زه هم
نروم ، خو په دې غلې وم ، چې د هغې انجلۍ په پړهارونو باندې مې مالگې
دوړولي وې - هغې انجلۍ چې ځان ښه سترې کړو ، نو داسې په ماته ځله باندې
پوښتنه ورڅخه وکړو ...

" دې موږ په کومه روان يو ؟ "

هغه لکه چې زما په ديغيت پوهی شوه ، چې د خواب را کولو د مخه ډرائيور نوي ته په خپله تهائي ژبه کې گډه شوه ... د بڼه ډېر (((مين مين مين ... مياؤن مياؤن مياؤن))) کولو ورسته LEK په دروغجنې موسکا کې راته وئيل ...
 "هې مېن Weekend Market د کتلو ځای دی ... بس په يو څو منټو کې به ورته ورسېږو"

رښتيا خبره دا وه ، چې دغه Weekend Market نه يوازې د بنکاک په غټو مارکيتونو کې يو مارکيت ؤ بلکه له لاندېني پور څخه تر آخيري پورتنې پوره پورې د بنائيسټه دوکانونو او رقم رقم زړخو بڼيانو په اړه ځانگړی هم ؤ - د نورو مارکيتونو په ډول دلته هم درست کاروبار تهائي چټو پېغلو په خپلو لاسونو کې اخيستی ؤ - په پور تر سلو څه زيات دوکانونه داسې جوړ ؤ ، چې نه يې د پو الونه درلودلو ، نه يې دروازې وې او نه ځان ځانته بېل بامونه ... بس هر پور په يوه ستر هال باندې اړه درلودله او په دې غټ هال کې د هر يو دوکان ځای ټاکنه د لرگيانو په بنائيسټو درو يا د سپينو او سپينو په سلاخونو ، د فائبر په رنگينو شيشو او د ايلومينيم په بنائيسټه شيتونو شوې وه - له يو لور ځای څخه په دغو غټو پوړونو کې په سلگونو جوړ واړه واړه دوکانونه په يوه نظر کې په آسانه ممکن کېدو - د هر يوه دوکان ځان ځانته د کارکونکو انجونو دپاره بنائيسټه يونيفارم ؤ - دلته د ژوند هر څه هر څه خرڅېدلو - گائيد پېغلې ليک زه د ماشوم غوندې تر لاس نيولی وم او د دې بې مثال مارکيت په هر پور کې او کونې کونې کې د گرځولو ورسته زه د يو کارمينس په دوکان تم کړم او ځانته يې يو سوئمنگ کاسټيوم خوښ کړو او بل يې رامخته کولو سره سم راته په ډېره بېباکه انداز وائي ...
 "ورکړه پيسې"

ما څه کولی شو ... بس پیسې مې ادا کړې - ولې چې د هغې په داسې سپین سترګۍ باندې ډېر خشم هم راغلو ... خو په زړه مې کانی کښېښلولو او ورته و مې وئیلو ...

”درځه لیک ... چې څو“

بیا چې څنگه زه او هغه ”لیک“ له مارکېټ څخه دباندې راووتو ، نو قسم قسم وسوسو او ویرو مې په زړه یرغلونه کول شروع کړو - ما وئیل ... ”داسې نه چې راباندې تاوان شي“ ... او دغسې خبره هم وه - ولې چې زه څنگه یو بل مارکېټ چې د اندرا مارکېټ په نوم مشهوره ؤ سره جوخت په کهرانه ګیست هاؤس کې د خونې نیولو دپاره له ګاډۍ را کوزېدمه ، نو دا راسره سمه کښته شوله - ګوره چې په زړه کې یې څه ؤ ؟ خونې ته راسره تللو اراده یې کړې وه او یا یې ځان راباندې تللو هڅه کوله چې راسره څنگ کې د ماما د لور په شان نښتې څه و درېده ، چې ورته مې وئیلو ...

”ته درځه په تېکسي کې کښېښه ... زه داسې ولاړم او داسې راغلم“

هغه په مات زړه په تېکسي کې کښېښته او څنگه د هغه ګیست هاؤس دننه لاړم ، څنگه مې کوټه نیوله او څنگه بیرته تر تېکسي پورې راغلم ؟ نه شوم خبر ... بس که خبر وم ، نو د هغې تورې بلا د نابنکاره موسکني وحشته او د بنائیت په سیوري کې پټ له غلچکي او قهرناکه دهشته ، چې د یوې تهائي سپین چکې پېغلې په بڼه دې وخت د یو ټوؤرست ګائیډ په توګه راخرمه شوي وه -

اوس د ما حستن اته نیمې بجې وې او موږ لا هغسې په شمېر درې ملګري ... ډوډۍ مو سره یو ځای و خورله - مګر د ډوډۍ څخه فاریغېدو سم دستي ډائیور مستر نوي راته د خپل تېکسي دروازه خلاصولو په وخت وئیلو ...

”اوس په کار دی چې زه تاسو ستاسې په خوبه چرته کوز کړم او خوشی سم“

بیا یې د لږ سوچ ورسته وئیلو ...

”که د خپل دې فرېند سره ”لایو شو“ ته تله غواړئ ، نو به مو ورته ورسوم .. بیا به زه لاړ شم خپل کور ته“

زما له خوا ورته ځواب ورکولو د مخه هغې پېغلې لیک لاسونه زما په اوږو را واچولو ، او په ډېره با مطلبه نازنځره کې راته وائي ...
”هو ، هو ډیر ... موږ به ”لایو شو“ ته ځو“

د انجلۍ دې له ورځه او یښتې سپن سترگې خولې راباندې ایله کړې او ځان مې ورڅخه راټولولو په وخت مستر نوي څخه پوښتنه وکړه ، چې ...
”دا لایو شو څه وي؟“

هغه د ځواب را کولو په ځای وموسېدو او هغې مستې انجلۍ (گائیډ) ته په خپله ژبه کې گډ شو .. او بیا څو ساعته ورسته هغې گائیډ د ”لایو شو“ په حقله داسې شرمناکې او غېر فطري او تر ځناوړتوب لاهم او یښتې معلومات داسې په خوند خوند را کړو ، چې ایله مې په زړه دوره نه راغله - خدائی حق دی چې د دغې شو څخه څه ، وایم ... چې د دې انجلۍ د بې حیائی څخه مې کرکه وشوه ... او یو دم مې ژبه په ځلې کې ورته په بنورېدو وشوه ...

”لیک .. که ته اوس کور ته تله غواړې ، نو مستر نوي به هم د دې وکړ یا چرته دا تله غواړي ورسوي“

لا به مې نور څه ورته وئیل چې انجلۍ داسې حریانه غوندې شوه ، لکه ما چې د هغې تر ”لایو شو“ د بې شرمۍ تر هانده ورته بد او ناروا وئیلې وي - نو ځکه خویي په ډېر سوالیه انداز تپوس وکړو ...

”ولې ... زه به له تاسره نه اوسېږم؟“

دا خبره څه وه ، لکه ټک چې یې راباندې وکړو او د نن نیمې ورځې او دې ماڅستن په بېلا بېلو موقعو د هغې له بېباکۍ په ما کې دننه راجمه شوې ټوله غصه مې له خلې داسې را بهر شوه چې لکه جوړه زه هم د تهائي اژدها په جامه کې راڅرگند شوی وم او د سره تر کېدونکې اور لمبې او څړوڅکې مې

ورباندې وړولې - نور به مې څه او څه نه وي ورته وئيلې ، خو په آخيره کې مې ورته وئيل چې ...

”مائينډ يور اون لېنگويچ اوکې ... ته يوه گائيد يې او بس گائيد او سه هغې به لا اوس معذرت کولو ، چې ما ورته له بتوي پيسې را ايستلو سم د ستي و وئيل ...

”دا واخله خپلې پيسې او خپله لار ووه بڼه “ او بيا چې په هوش کې راتلم ، نو دې وخت د ټېکسي د شا په سيټ کې ناستې هغې پېغلې گائيد ليک زما په لور داسې په سرو سترگو کتلو ، چې څنگه مې سترگې ورسره څلور شوې ، نو په خبره يې د مايوسي يورنگ تلو او بل راتلو -

د سپل کولو په څلورم سهار ، گوا په ۳۱ مه نيټه د جنوري ۱۹۹۲ع د نوري تېرولز کمپنۍ په پتايا سائټ تړپ کې د اوو سرو انگرېزانو او يو پاکستاني ملگري سره په وېگن کې ناست د پتايا بيچ په لور روان وم - کم او زيات څه ۱۴۵ کلوميتره لرې دا نامتو سمندري څنډه يا غاړه په تهائي لېنډ کې کتل دومره ضروري ده لکه په پاکستان کې لاهور کتل ، چې پنځايانو ورسره د پاکستان کېدو شرط ايښی دی - د پتايا بيچ په لور تلونکې لارې ځای ځای په وړو او غټو آباديانو باندې په مابېن يا يو څنگ بل څنگ تېرې شوې دي - عجيبه خبره دا وه ، چې ښاري سيمې وې او که کليوالي ، د سپيانو په مقابله کې ښځې په بېخي زيات شمېر تر سترگو کېدې -

اختر قزلباش چې د کراچۍ اوسېدونکې ؤ زما په څنگ کې د خپلې تهائي گرل فرېنډ سره ناست ؤ - ډېر زړخوږی ، دروند او خوشحاله ځوان ؤ .. يو ځای يې راته وئيل ...

”داسې خو زه جرمني ته تلم ، لکن تر هلته ورنگ له مخه مې ښکاک په لمبو کې ځان سوځېدو ته زړه وشو ، نو ځکه دلته راغلم او دا زما گرل فرېنډ گرېني ده ، چې راخرمه ده “

څنگه گړل فرېنډه ؟ د مغربي اصطلاح په سمون او که هسې د تهائي د ننني کلتور د يو يا دوو شپو گړل فرېنډه - ما ورڅخه پوښتنه نه وکړه ... او خپله مې دا خبره وسنجوله چې هغه د يوې يا دوو شپو ناوې وه - اخترا او ما په اردو کې د يوبل و زړونو ته لارې جوړولې او نور مې د ورورئ احساس ته وده ورکوله - په دې وېگن کې مې دې بل اړخ ته ناست يو ښکلی او دنگ د نيوزي لېنډه ځوان چې نوم يې تهامس ؤ هم په خوۍ او بوډ او د گپو په اړه بد نه ؤ - يو وخت د اېډز په باب يې خپله رائيې له داسې دليل سره وړاندې کوله ...

د اېډز عالمي شوشه هسې لاسي خبره ده ، چې د نيا يې د تهائي هېواد په زد کوي .. گنې د اېډز مريضان چې څومره په مخته وتو مغربي هېوادونو کې شته .. دومره هيچرته نه شته

په دغه رنگه گپو او کتو راکتو کې يولس بجو خواته موږ د پتايا په واړه لاکن ښايسته ښار کې په گولډن بيج نامي هوټل کې خپلو خپلو خوڼو ته و رسول شولو - هو ، مازې د پنځلس يا شل منټه د آرام په نيت -

دولس بجې يې موږ ټول ملگري نيردې سمندري غاړې ته بوتلو - دې وخت د سمندر دغه مشهوره غاړه چې د لرگيانو او کانيانو جوړ سايه وانونه په کې ځای په ځای ولاړ ښکاره کېږي ډېر خوش رنگه ښکاره کېده - تر لانچ پورې په وړه کشتۍ کې و رسول شولو او لانچ د کورال آئي لېنډ په خوا روان شو - کورال آئي لېنډ ، چې فقط ۴۵ منټه فاصله باندې يوه ډېره وړه مگر بيخي زرغونه جزيره (ټاپو) وه ... دې وخت د سلگونو سرو سپينو او نرانو څخه داسې ډکه وه چې څوک په بل نه ؤ خبر - که څه هم ټول له جامو څخه تر ډېره هانده خلاس ؤ ، خو دلته د يوه سړي هم په ځان د سړي گمان گوره چې څله نه کېدو - لاکن بلې خواته هره يوه ښځه په يوه نا يوه مستۍ کې بوخت ښکاره کېده ... بلکې زياترې خو په تکو شنو اوبو کې چرپېدې هم - نور خو نور يو ځای زما سترگو لا درې داسې روسۍ بېغلې هم ولېدې چې په ښکاره سينو يې سن بات کولو ... حريان ځکه شوم ورته ، چې زموږ د تريب د گائيد له رويه ... په تهائي لېنډ کې د سمندر په

غارو باندې د سن بات کولو په وخت د بدن خاص برخې پټول لازمي دي .. او دلته چې مې دا حال وليدو ، نو د تهائي لېنډ قانون راته څه غوندې کمزوره ښکاره شو - او چې دلته خال خال د حکومت سړي او ژوند ساتونکي هم گرځېدو -

د واړه ټاپو په غاړه باندې د نور ژوند پرته موټر بوټونه ، آسماني سایه وانونه (په آسمان کې د الوتلونکو چهتریانې) واټرسکوټران او خاي ځای د گېنډ لوبې هم د کتو وړ او خوندورې وې - که يو خواته زما په خيال چې زه يوازې هغه سړی هم وم ... چې جامې مې په تن وې - هم ځکه خو به ځينو ماته داسې پورته کښته کتلو لکه زه چې د دُنیا د داسې رنگه مغربي چارو څخه بې خبره ورته برېښېدم - که څه هم هغوی په خپل سوچ کې صحيح ؤ ، خو کمزورۍ مې بيا هم چاته په لاس شايد چې په دې وجه نه ورکوله چې پښتون وم - مطلب ، چې زه يو ځل يوې خواته په رېگ باندې ناست وم ، چې دوې تهائي پېغلې راوړسېدې او په څنگ کې راسره کښېنستې او وائي...

”مساج مساج ؟“

که مې څه هم ورسره دا خبره نه و منله ، خو خبرې مې ډېرې ورسره وکړې - دا دواړې مسلمانې پېغلې وې او وئيل يې ...

”د مساج کار په تهائي لېنډ کې زياتره مسلمانې پېغلې کوي ، ځکه چې دا تر نورو سپکو کارونو دروند او ښه کار دی“

ما ورڅخه پوښتنه وکړه ، چې...

”نران مو څه کوي ... چرته مې په ستاسو د شمېر په سمه نه وليدو“

هغوی وئيلو ...

”زموږ زياتره نران په ښار کې خواري کوي او يا دې خوا ها خوا لانچونه چلوي“

له دې ځايه ما ځيگر خواته بيرته پتيا سټي ته راوړل شولو -

د شپې نهه بجې يې Alcazar show ته بوتلو - په دې غټ نندارتون کې د تهائي ژوند ژواک ښوونې په نوې او خوندور ډول وړاندې کېدلې - د حېرت

خبره دلته دا وه، چې په لوی سټیج باندې نندارې د هرې لوبې او ډرامګۍ او سندرې یا بیا بیا رقصونو ورسته داسې ژر ژر بدلېدلې، چې د سړي به ورباندې د جادوئي عمل ګمان وشو - ګوا د سټیج درست ماحول به د هرې لوبې د مود په سمون داسې په تادی بدلېدو لکه دا هر څه چې ژوندي نه.. د یو فلم برخه وي - له دې خوندورې شو د کتلو ورسته موږ ټول ملګري د شپې یولس بجې خواته د پتیا په فرست روډ کښته کړل شو... یو عجیبه غوندې حال ؤ په دې روډ - هر لور رڼاګانې، بارونه، سازونه، دما مې، مستیانې په بېلابېلو نومونو باندې سرته رسېدلې او د دنیا جهان ټوؤرستانو زړونه یې غولولو - داسې برېښېدو لکه مخکې چې ځنګېرې، خو عجب بیا هم دا وه چې ودانیانې او ماڼیانې د دې روډ لاهم هغسې ولاړې وې - په هر دویم ګام ښځې او نرښځیان په رنگینو جامو کې نه یوازې ولاړ ؤ بلکې په ښکاره ښکاره یې و خلګو یعنې ټوؤرستانو ته د هغوی د خوښې هر اړخیزه خواهشاتو پوره کولو دپاره بلنې هم ورکولې - ګوا انساني ژوند او اخلاقیاتو رسی داسې په آزادی، د شیطاني وحشت په نیت شلولې... چې زما په رنگه یو ساده پښتون یې په بیا بیا غوږونو نیولو باندې مجبوره کولو - نه یوازې دا، بلکې د روډ په دواړو څنډو ولاړو بې شمېره پېغلو داسې رقم بلنې هم ورکولو ته چمتو وې - چا وئیل، لائیو شو... لائیو شو، چا وئیل، دا ډسکو... ها ډسکو، اې ګوګو، داسې بار هاسې بار او تردې هانده چې ځینو د لېږي هوم... لېږي هوم مشهوریانې او بلنې هم ورکولې -

غرض دا، چې دلته ایمان ساتل و سړي ته ګران پرېوځي - ولې چې دلته ښځې او سړي د مختصرې مودې د رښتې په نیت جوړه جوړه داسې ګرځې لکه هغوی چې د جنم جنم راهسې ملګري پاته شوي وي - بس یو زه وم، چې نه تش مې د ګلانو د ښکولو څخه ځان ژغورلو بلکې د پتیا بیچ د دغې شپې د مستیانو په نوم لوګی شوؤ ګلورېنو لارو کې خورو ورو ازغیانو څخه مې جامې هم ژغورلې - هو، داسې نه، چې زما په سینه کې زړه نه ؤ او یا سړی نه وم، خو خبره هغه د هوشیارانو، چې زړه ؤ لکن همت نه - نو ځکه د بېلابېلو نابښکاره ویرو سره

ملگری یوې بلې خواته په چکروم - یعنې شاید چې زه هغه واحد سړی وم، چې چرته هم یوه بار کې نه کښېنستم او نه مې د پتایا بیچ په رنگونو کې ځان رنگ کړو -

د پتایا بیچ په باب دا خبره مشهوره ده، چې دلته د دُنیا جهان خلک یا ټوؤرستان (په خاص توگه نرینه) ځکه په زیات شمېر راځي، چې ورځ په خوب او شپه ترسهاره په وینه تېرولو عادت د رواج ځای نیولی دی - او بیا د ښارد سمندر د غاړې آمدني په یوه ورځ کې لکه یو لک په لکه ډالره پورې وي - او په دې کې د گټې زیاته برخه دې هېواد ته د تهائي پېغلو د موسکاگانو او رقم رقم روا کرل شوؤ ناروا اداگانو په بنسټ د ټوؤرستانو د زړونو د غولولو له سوبه لاس ته ورځي - وئیل کېږي، چې د دې هېواد په خوشحالیانو ساتلو کې د دغو پېغلو لویه برخه وي - ولې چې هغوی په خوږو خداگانو، ناروا نازونو او اداگانو باندې د سېلانیانو جېبونه داسې صفا کوي، چې د یو څو ورځو ورسته دغه سېلانیان خپلو هېوادونو ته ستنېږي، نو چپ د جهاز له ټکته یې بل هېڅ څه هم په جېبونو کې نه وي پاته شوي - داسې ځکه، چې تهائي پېغلې د نریناؤ د کمزورۍ رگ نیولوپه هنر کې خورا غښتلې گڼل کېږي - هم شاید دغه وجه وه، چې دغو ماریچئو تهائيانو ته زما ایکري بده ښکاره کېدله او هڅې یې کولې چې دغه با ایمانه پښتون هم په یوه نایوه طریقه ورگېر کړي - خو، ما له هیچا سره هېڅ رقم خبره هم نه منله - خو هغوی هم شکست نه منلو او ما ته یې په رقم رقم نومونو تلکې درولې ... خو زه په کې نه شومه ورگېر - هن، تردې هانده، چې زه کله د خپل هوټل په لابی کې وردننه شوم، نو یو تهائي ځوان، چې ورسره څنگ کې یوه چټه پېغله هم ولاړه وه د ښې ډېرې نشې په حالت کې راته وئیل ...

لېږي ... لېږي ؟ " ما که هر څو غوږونو ته لاس وړلو، خو هغه بې غېږته ځوان یوه نه منله او انجلۍ، چې خور یې ښکاره کېدله تر لاس نیولې زما تر شا

راروان ؤ - او زه د مرگ وام نيولى د خپلې خوڼې په لورې په غټو گامونو
روان

په دې بل سهار د ناری کولو ورسته په وېگن کې Jomthien Beach ، چې د
پتایا سټي څخه د نیمې گنټهې واټن باندې ؤ ته یوړل شولو - د پتایا بیچ په
مقابله کې دا بیچ نه یوازې غټ ؤ ، بلکې د ځوانیانو، مستیانو او بنایستونو
په اړه ځانگړی هم - د ژپړبخون رېگ او تکو شنو اوبو په دغه سمندري غاړه
باندې مې په لومړي ځل اوبو ته ځان وسپارلو او دولس بجو خواته مې د ملگرو
سره په وېگن کې د بنکاک په لور مخه وکړه ... او په هغو لارو د تهائیانو د
کرانگ تهیپ (یعنې د حورو ښار) ته یو ځل بیا روان ؤ - دا تریپ د سېل د
اهمیت څخه پرته په دې وجه راته په گټه تمام شو ، چې د اختر قزلباش غوندې
غښتلی او خواخوږی دوست مې په برخه شوی ؤ -

بیرته هغه زه وم او کهرانه گیسټ هاؤس ، چې هم ارزانه ؤ ، او هم د بنایسته او
خوش رنگه اندرا مارکېټ سره ورته ... دا مارکېټ څه ؤ ، د کلې د گودر تنده
ورباندې ښه ماتېدله - ما او اختر قزلباش ، چې زما د هوټل څخه په څه فاصله
باندې په مېټرو پېلس کې استوگن ؤ ، هر ماڅیگر به موږ په سېل وتو - اختر
قزلباش به له تهائي پېغلو سره رقم رقم ټوکې او شوخیانې کولې - یو ماڅیگر ،
چې موږ دواړه په اندرا مارکېټ کې گرځېدو ، نو اختر قزلباش د یوې تهائي سره
په شوخی کې څه داسې اخته شو ... چې هغې انجلۍ ورته وئیلو ، چې ...
" انگرېزي مه وایه ... تهائي وایه تهائي وایه "

" زه پشي نه یم چې په میاون میان به درسره ژغېرم "

ده به لا نورې خبرې کولې ، چې هغې تهائي پېغلې دا خبره په ځان څه بده وگڼله
او واریې داسې په تادی ولاس ته کړو ...

”زه بيا سپی نه يم ، چې ستاسو په رنگه به باؤ باؤ کوم”
 دا باؤ باؤ يې داسې په خوند او په طريقه ادا کړو ، چې ما او اختر دواړه داسې
 خدا په سر شولو ، چې د هغې په شونډو هم موسکا خوره شوه -

د سپل اتم سهار ؤ ، چې د کهرانه گيست هاؤس څخه دباندې د مېټرو پېلس
 هوټل خواته د اختر قزلباش سره د ليدلو په نيت روان وم - بس چې څنگه د خپل
 هوټل له روډه د بني لاس په کوڅه وگرځېدم ، نو يو تور بانجنی کلر موټر کار چې
 ټولې شيشې يې هم تورې وې ... زما د څنگه ودرېدو ، شيشه کښته شوه او يوه
 ټين ابجره تهائي پېغله ، چې تور نرم وېښته يې په مخ ځنگېدلو .. په کې ناسته
 وه ... راباندې ژغ وکړو ...

”مېن ... چرته روان يې؟”

ما ورته وئيل ...

”مېټرو پېلس هوټل ته”

دې لاس شاته و غزولو او د شا دروازه يې څه غوندې خلاسه کړه ...

”راځه ... زه به دې ډراپ کړم”

يو وار لا زړه راته و وئيل ، چې ورسره کښېنم ، خو بيا چې مې دې پټ چارې
 انجلۍ ته پام شو ، نو انجلۍ راته انجلۍ نه ... بلا ښکاره شوه ... نو ځکه مې لاس
 ورته د شکريه دپاره پورته کړو او وئيل مې ورته ، چې ...

”نو تهېنک يو”

او مخته روان شوم - هغې بيا راپسې ناره کړه او گډۍ يې زما سره سره روانه
 کړه او پرله پسې راته گډه وه ...

” Man ... Hey Man ... No Problem ... come come ... join me”

لاکن زه وم ، چې خپله لاره مې داسې په چسپاندۍ لنډوله ، لکه جوړه چې تهائي
 اژدها د هغې چاکلېتي انجلۍ په بڼه کې راپسې وي او له ځلې څخه مې ورته
 No..No ”وتلو - لاکن هغه تهائي پېغله هم دومره رډه وه ، چې زما په خبره يې

سر نه خلا سولو - زړه مې حلق ته راغلی ؤ - که ورځ نه وی ، نو کېدای شو چې منډه مې کړې وی او بیا غم دا هم ؤ ، چې یو بل خواته په دې کوڅه کې سړي هم کم کم لیدل کېدو او څوک چې ؤ هم ، هغوی خپله خپله لاره وهله .. نه یې په ما او هغې کې باک کولو او نه یې زموږ په لور په هېره راکتلو - ما په بیا بیا هغې ته سوري وئیل او معافي مې ورڅخه اخیستله ... او لاسونه مې جوړه ورته نیولی ځکه نه شو ، چې دلته چا ته لاسونه جوړول ... هغه ته هرکلی وئیل دي - خو د هرڅه پرته مې غوږونه په بیا بیا ورته ونيولو ... ځکه چې د هغې په دې تکراري ضد ماته خپل مرگ یقیني شوی ؤ - خو دا وه چې ما ته به یې په ماته گوډه انگلسۍ کې بیا بیا وئیل ، چې ...

“ Come Come Join Me My Friend ... don't worry ”

یو وخت چې زه د مېټرو پېلس هوټل په کوڅه کې وگرځېدم ، نو ګاډی هم څه شاته پاته شوه - ما وئیل ، چې اوس به ورڅخه خلاص شم - ولې چې هوټل اوس بس په یو څه فاصله باندې ؤ - دغه سوچ مې کولو ، چې ګاډی هم راپسې بیا راوړسېدلې - دې ځل خو دومره راسره نږدې روانه وه ... وایم چې هغې ایلې لاس نه راواچولو ... ګنې که یې غوښې وه ، نو یې اغوا کولی هم شوم - دا هغه وخت ؤ ، چې مې په مزغو کې دا خبره راغله ... هغه هم د حېرت سره ګنډلې ، چې دا هم عجیبه هېواد دی ، چې ښځې یې ترانو ته په ګاډیانو کې لفتونه ورکوي ... که څه هم د دې خبرې برعکس زما په هېواد کې کېږي - نو ځکه خوزه په زړه ځان دومره عاجزه شوی وم ، چې شاپېری راپسې وه او زه لکه چغاله په منډه - یو دوه ځله یې زما توجه د ځان په خوا اړولو دپاره په هارن لاس هم کښېښوول ... چې به مې ورته وکتلو ، نو دې به په شونډو ژبه تېره کړه او یوه سترګه به یې داسې پټه کړه لکه جوړه چې یې اوږه راپسې تمام شوي وي - او ناپېښه خو هغه وخت وشوه ، چې زه د هوټل په ګېټ څنګه دننه کېدم ، نو د خدای په امانې دپاره مې لاس څه ورته پورته کړو ، چې هغې شونډې په خشم کې وچيچلې او له ځان سره په ترڼیو

تندي وټونېده - خود به يې کلکه شکنځا راپسې کړې وي ... او بيا يې به
 اېکسلېټر پښه داسې کښېښوله، چې گاډۍ ايله وانه لوته -
 دا واقعه چې مې اختر قزلباش ته د هغه په خونې کې وکړه، نو ده زما په حال او
 شوق ډير سر وټورولو او وئيل يې ...
 "خه گولډن چانس دې دلاسه ورکړی دی"

او بيا يې راته وئيل، چې ...
 "داسې پېښې دلته اکثره د خوش قسمته غېرملکيانو سره کېږي - يعنې د غټو
 کورنيانو انجونې داسې د دوئی د راگېرولو په چکر کې گرځي راگرځي - ولې
 چې دغه د لوتيو کورنيانو انجونې هرڅه هرڅه دلته په خپلو سترگو ويني، خو
 د خپلو خواهشاتو تسکين د عامو انجونو غوندې نه شي کولی - نو ځکه يو نا
 يو غېرملکي ځوان په تلکه کمې راگېر کړي او خوځو انجونې"
 د ملگري اختر دا خبرې په ما هم بڼې ولگېدې - مگر دې وخت مې کولی هم څه
 شو، چې موقعه مې دلاسه وتې وه -

دغه ورځ اختر قزلباش په ضد ؤ، چې د بنکاک يوه تحفه زما په خوښه راته
 وړاندې کړي - ولې چې دائی نن ماڅيگر جرمنۍ ته روان ؤ - که څه هم ما نه
 ورسره منله، خو ده راباندې په زوره ومنله ... هو، د يو بېخي ښه دوست په
 حبثيت - په ټېکسي کې يې کښېښولم او هلته يې بوتلم، چرته چې له څانگو
 راشلېدلي گلونه د خزانه په امان او په هر موسم کې ژوند کولو ته جوگه
 برېښېدلو - هو، هم دغه گلونه خو دي، چې خوشبويانې پاشي - هرڅه هرڅه،
 خو حريان په دې خبره وم، چې د ملگري اختر د اخلاس مخې ته زما په ځله کې د
 انکار توري ځله اقراري شوي ؤ؟

د فرورۍ څلورمه وه، چې زه د بدهاله ښاره په ټېکسي کې د ائيرپورټ په خوا
 داسې مړغونۍ روان وم، لکه هرڅه چې مې دلته پاته شوي وي - بس ايله مې و
 نه ژرلو، گنې نور خو مې طبعيت ښه خټه شوی ؤ - او عجيبه خبره دا وه، چې

دلته د راتگ په وخت چې زه څومره له وسوسو او ويرو سره ملگری راغلی وم...
 اوس د تلو په وخت د غومره زړور او د خلگو خبرې راته ایله هوائی خبرې
 محسوسېدلې - ولې چې ، که لاره هر څومره ازغنه وي ، نو د گلونو طلب کار تر
 گلونو پورې نه یوازې ځان رسولی شي ، بلکې د ازغنو څانگو څخه جامې هم په
 خپل هوش او هوشیاری ژغورلی شي - او بیا پام خو ، زموږ په خړې پرې
 مشرقي نړۍ کې هم په کار دی - داسې ځکه ، چې ولاتونه او هېوادونه که هر
 څومره بدل بدل دي ، خو انسانان او انساني روڼيې د خپل خوی او بود او جبلتي
 جوړښت له سوبه یو رقم که داسې نه وای ، نو هر انسان به ځان ځان ته مکمل
 وای او د بل سره د ملاقات حاجت به یې نه درلودلو -

هلتہ ... چرته چي سترگي ژغيري

تاثراتي لنډيز

په ايران کې اسلام هم شته او اسلامي قانون هم - لاکن گوره چې خلگ ورڅخه د فرار لارې څله غواړي ؟ چرته د تاريخي سپکولر ايران د منځه تگ خو بې وخته نه ؤ شوی ؟ او يا کېدلی شي چې خلگ يې لا تر اوسه په ذهني توگه دې نظام منلو او قبلولو ته تيار نه دي ... هرڅه هرڅه ، خو د سپلاني دپاره د سترگو وړاندې ښکاره ايران ، په هره اړه ساری نه لري ... په ښکاره د ژوند کولو طور طريقه په هره معنا کې مغرب وزمه ده ، خو رښتيا خبره داده ، چې ايراني ژوند لا خو په معنوي توگه د مغرب تقاضې نه پوره کوي ... که څه هم په لاره يې روان برېښي (شوق)

آئيډيل

ما چې کله هم د ژوند په گودر باندي
کومه پېغله ژغولې ستا په باب ده
هغې ماته سر تر پايه دي کتلي
بيا يې دومره دي فقط راته وئيلې
چې د خيال په نيلى سپور
اي لېونيه !
دا جنۍ زموږ په کلې کې نه اوسي
شا پېرۍ زموږ په کلې کې نه اوسي

تر یورپ پورې د وچې لارې د مزل کولو په نیت ما او ملګري جمعه خان کاکړ بېگونه په اوږو باندې راوځنول او په ۲۸م اکتوبر کال ۱۹۹۳ غرمه درې بجې د پاکستان د سهېلي لوېديځې خنډې ورستني ښار تفتان څخه واپران ته ورننوټو - لمر هغه ؤ ، د لمر وړانګې هغه ، موسم هغه ... هن چې د وختي ژوند کيفيتونه هم هغسې ؤ - خو بس که بدل ؤ ، نو هغه ؤ د دې ځای انسانان او د د هغوئ انساني خصلتونه - گوايو دم د علم په رڼا باندې هر يو کس راته منور غونډې ښکاره کېدو - په مخونو باندې يې کوټلې ږيرې درلودلو او په پتلونو او شرتونو کې پټه ايراني نرينه په ژبو ډېر پاسته او په اخلاق ډېر زيات خواږه او د سپين رنگت او جگ والې له سوبه سترگو ته د يو مهذبه قام غړي برېښېدو - که څه هم د دواړو هېوادونو تر منځه راکښل شوې د پولې کرښه د ولانګلو دپاره د ګامونو په کچ د يو منت يا نيم منت لاره وه - خو زموږ او د هغوئ تر منځه د دومره زيات توپير مخې ته راتلل څه وږه خبره نه وه - او بيا چې څنګه موږ د ايران په محکې باندې قدمونه ږدلو ، نو وخت يوه نيمه ګنټه شاته ټوپ کړو - گوا د پاکستان درې نيمې بجې يو دم د ايران د ماخپښين په دوؤ بجو بدلې شوې -

ايران ، چې د پاکستان و سهېلي لوېديځ اړخ ته په ۱۶۴۸۰۰۰ مربع کلوميټرانو باندې محيط يو خور وور آزاد اسلامي هېواد دی ، په ۵۲۰۳۱۰۰۰ مېښته خلګو باندې اړه لري - تاريخ وائي ، چې د آريائي نسل وګړي ، چې کله د روس د سهېلي برخو څخه د نوي مسکن په لټون ووتو ، نو ځينو وګړو د پارس يعنې د ننني ايران د سيمې په خوا مخه راوکړه او په هغوئ کې ځينې دلته مېښته شولو او پاته نور وګړې برصغير ته ورسېدو - بيا د وخت سره سره دغه پخواني آرين وګړي ، چې "ماد" او "پارسي" نومېدلو په بېلو بېلو وړو وګړو يا ټبرونو کې په لساني بنيادونو ووېشل شول - د نن په دې ايران کې د فارسي سره سره چې کومې نورې ژبې وئيل کېږي ، په هغو کې کردي ، عربي ، بلوخي او ترکي ژبې دي - او ښکاره خبره ده ، چې هم دغه ټولې ژبې د پخواني آريائي نسل څخه د

رازېږېدلو ټبرونو يا وگړو ژبې دي، چې خپل خپل ارتقائي عمل يې تر ننه پورې په بېل بېل تشخيصي توپير رارسولي دي - او اوس ځان ځانته قامونه لري - پرته له دې، دغه ايران د نړۍ په هغې نوموړې سيمې باندې پروت هېواد هم دی ، چې په خاوره باندې يې نه يوازې سلمان فارسي، عمر خيام، فردوسي، حافظ شيرازي ، سعدي ، امام غزالي او نظيري رنگه ستر او بې سارې انسانان زېږېدلي يا پاته شوي دي ... بلکې د رستم غوندي تکړه او زورور پالوانانو مسکن هم پاته شوی دی - مطلب مې د خبرې دا، چې د پرون په رڼا کې د نن ايران هم په درسته نړۍ کې په بېلابېلو ميدانونو کې ځانگړې حيثيت لري ... چې د روښان سباؤن په لورې نه يوازې تلو ته جوگه دی بلکې د دښمنانو او حاسدانو په سترگو کې کوټېږي هم -

کله چې موږ په ټېکسي کې د زاهدان په لور روان ؤ ، نو تر ډېره پورې خو د مخامخ راتلونکې هرې گاډۍ څخه وېرېدم او ځان به مې ټول ټول کولو ، چې چرته موږ په دې ټېکسي باندې نه راوځېږي - گوا د مخالف سمت گاډۍ چې به څومره څومره رانيږدې کېدله ، نو زړه به مې له ويرې حلق ته راغلو .. خو بيا چې به موږ کين لاس ته تېره شوه ... نو زړه به مې ايله په ځای شو - خبره ناشوده نه وه ، موږ نابنده ؤ - ولې، چې دلته تېرېفک په بني لاس چلېدو - بس به دغه رنگه حال کې چې څنگه څنگه ټېکسي مخته لاره لندوله ، نو د تک تور پراخ او هوار سړک دواړو خواؤ ته که څه هم هغسې غونديانې ، لږ ډېرې سمې مخکې او يا د غره لمنې وې ، چې ځای په ځای په کې واړه کلې او کورونه آباد ؤ ، خو سترگو ته يې سکون بخښلو - څه مخته د ټېکسي ډرائيور ، چې وړه کونډۍ توره ږيره يې په مخ درلودله زما او د جمعه خان کاکړ د بېلابېلو سوالونو په ځواب کې دومره معلومات راپه گوته کړو، چې موږ د ايراني ماحول، لږ ډېر رسم و رواج او څه څه د هغو د قانون په دائره کار هم بلد شولو - لاکن د هغه ډرائيور دغې خبرې موږ ډېر پرېښانه کړي ؤ ، چې گنې ...

٭ پام کوی پام ... داسې نه ، چې په یوه وړه غوندې وړانې مو سرونه قلم شي ٭
 موږ هم ملامت نه و ، ولې چې رقم رقم وسوسو سره گنډلې ویرې مو هغه وخته لا
 په زړونو او ذهنونو کې حای نیولې و ، چې د ایران په بارډر راننوتلو په وخت په
 لومړي نظر د ستر امام خميني د عکسونو سره په دېوالونو نوبته شوې نارې
 لوستلې وې - گوا د سترو مذهبي هیروگانو د زنده باد له سلو گنانو سره (مرگ
 برامریکه ، مرگ بر اسرائیل) رنگه د نفرت د انتها ښودنه ... نه یوازې دا بلکې
 د دغسې نارو پرته د اسلام د سر لورې ، د اسلام دوستۍ په حق کې بېلابېل
 قومي جهادي نظر او د کفر په زد ډېرې نارې په هر دویم دېوال او لگېدلې بېنر
 باندې لیکل شوې وې - خو بیا چې د ټېکسي ډرائیور خبرې لا په کې ورگډې
 شوې ، نوزه او زما ملگری لا نور هم وارخطا شولو او یو بل ته مو داسې په بیا
 ورکتلو لکه موږ چې به ډېر ژر له یو بله بېلېږو - نو ځکه مې جمعه کاکړ ته
 وئیل ، چې ...

٭ وروره !! ما و تا خو د آزادې فضا مارغان یو ... لاکن خیال به کوو ... ډېر په سوچ
 او پام به دلته په دې هېواد کې قدمونه ږدو ٭
 ٭ هو ... د دې خلکو هیڅ پته نه لگي - دوئی تراوسه لا په حالت جنګ غوندې
 کیفیت کې دي او له ذهنونو څخه یې د ماضي تراخه وختونه نه دي وتي - داسې
 نه چې سرونه و بایلو ٭

او دغه وجه وه ، چې موږ دواړه له ډرائیور سره هم په ډېر جیو جار خبرې کولې -
 هڅه مې دا کوله ، چې یوه داسې کړه یا ترخه خبره مې له ځلې ورته نه راوڅېږي
 چې لاسونه یې زموږ تر غاړو راوړسېږي - هو ، که څه هم هغه پخپله ټوله لاره د
 دې هېواد د انقلابي او اسلامي نظام په زد راته گډ و او د پاکستان تر ټاک
 اوښتې خپلواکۍ یې په درنو ټکو کې ستائيله - لکه دا خبره ، چې به یې په
 مختلفو حوالو بیا بیا کوله ، چې ...

٭ په پاکستان کې که نور هیڅ هم نه شته ، خو د خلکو دغه ځانته په خپله خوښه
 ژوند کول یې غټه معنا لري او بس ٭

دا او داسې نورې خبرې يې لا سرته نه وې رسولې ، چې يوه گټه تېره شوه او موږ زاهدان نامي ايراني ښار ته ورسېدلو او په نه ساعت کې بيا د گېراج نامي ځای ، چې ورڅخه د تهران دپاره بسونه تلو کې له ټپکسي څخه کوز شولو - دا د ښار يوه خوش رنگه برخه وه - بلوڅي او فارسي په کې وئيل کېدله - که يوې خواته ته ټول نرينه په انگرېزي جامو کې پټ و ، نو بلې خواته يې ښځو تور غټ پروني په ځان داسې راپېچلې و ، چې بې د سپينو او غونډو خپرو يې د بدن بله يوه برخه هم نه ښکاره کېده - دلته د بسانو درې غټې کمپنۍ وې.. لکه T.B.T ، ايران پېما او شرکت تعاوني ... او د هرې کمپنۍ دفتر مخته ښايسته او نوي جوړ مرستيز بسونه ولاړ و - په ايران پېما دفتر کې مې د تهران دپاره دوه ټکټونه واخيستو او بيا يې دفتر سره جوخت هوټل ته د ډوډۍ خوړلو په نيت ننوتو -

د دې ځای د وخت په سمه درې نيمې بجې خواته بس د تهران په لور مخه وکړه - بس څه و ، تيار جهاز و ، پاسته او غټ سيټان يې درلودلو ، پراخه پراخي وه په کې او تر ټولو ښه خبره لا دا وه چې د ښايسته ناستو انسانانو همسفرې د اوږده سفر ټولې ويرې او وسوسې زموږ له زړونو څخه نه يوازې وايستلې ، بلکې په بس کې د ناستو ايراني خلکو د خواپاکۍ او د خوش اخلاقۍ مظاهرو موږ ته هم د هغو په انسانيت وزمه ماحول کې د برخه جوړېدلو احساس له تلقين سره ملگری راپه برخه کړو - نه يوازې په بس کې دا خبره رامنځ ته شوه بلکې ما او جمعه خان د بس اډې د خواپاکۍ پرته د هغه هوټل چې موږ په کې خواړه خوړلې و ، هم په ښو ټکو ستايلې و - گوا ما او زما ملگری د دې هېواد له باډري ښار زاهدان څخه لا د دې خلکو په حقله ښه دروند تاثر غوره کړې وې - هو ، شايد ، چې دا خلک د دې حديث نبوي مبارک (النظافت من الايمان) معنا او مفهوم ته سم په نره رسېدلي و ، چې د شاته پاته شوې اډې په هر دفتر ، انتظار گاه او هن چې په دې بس کې هم يو ځای کې ليکلې شوی و - دا خو د ايران او ايرانيانو د صفائي حال ... سرکونه او په سرکونو روان ترېفک يې داسې تاثر

راکولو ، چې د ایران خلگ چې زموږ له (د بودگانو سره د مطابقت لرلو تر هانده ساده) خلگو څخه یوه پېړۍ مخته وتې وي - دلته د منظمه انساني ژوند پرته داسې څرگندېږي لکه په دې هېواد باندې چې کله هم جنگونه یا خوني انقلابونه راغلي نه وي - ولې چې نه مې چرته مات پل تر سترگو شو او نه مات د پوالونه - نو له دې څخه دا څرگندېدلې ، چې انقلاب تش د شاه او شاهي نظام په زد نه و راغلی ، بلکې دغه انقلاب د اسلام او انسانیت په اړه هر اړخیزه انقلاب هم و - گنې یو هېواد هم د نړۍ د نورو هېوادونو د مرستې بغیر دغه رنگه ژوند ته په همت او مړانه اوږه نه شي ورکولی ... لکه د ایران اوسنی اسلامي او جمهوري حکومت چې یې خپلو وطنوالو ته د ژوند ساتنې په حقله ورکوي - او بل ، دا هر څه داسې ښکاره کوي ، لکه ایراني قام چې یو وار بیا په خپل سر د زغمې او مړانې ، هغه رنگه ښوونه کولو ته جوگه شوی دی ، کومه چې ډېر پخوا زمانې کې د پارس یا فارس (د نن ایران) وگړو د چنگېز خان او هلاکو خان د ظلم او بربریت په زد کړی و - نه یوازې دا ، بلکې د ایرانيانو دې همت د فرهاد د جنون یادونه هم تازه کوي ، چا چې د خپلو متو په زور د شېرینۍ ، چې د باچا خسرو پروېز (۵۹۰ - ۶۲۸) رانی وه ، د مینې په نشه کې د بېستون نامې غره څخه د شودو ویا له دهغې ترمانۍ پورې وړې وه -

ماخستن و خواته بس ، چې د ایران خلگ ورته او توبوس وائي ، یوه ښار ته دننه شو ... بازارونه بند و ، خو خال خال هوټل او یو نیم دوکان ، چې په لویه لاره جوړ و ، د مسافرانو دپاره خلاص و - بس د یوه هوټل له مخه تم شو او ټولې سوارلیانې د ډوډۍ خوړلو او نور حاجت سرته رسولو په نیت ورڅخه کښته شو - دا کرمان نامي ښار و - دلته مو په هوټل کې جوجا کباب ، چې د ایران په خاصو خوراکونو کې یو خوراک دی و خوړلو ... او سلېماني چائی مو له نخودو سره وڅښلې - او بیا د ماخستن لمونځ کولو ورسته په بس کې کښېنستو - دلته دا خبره لیکل ضروري گڼم چې که څه هم سفر ډېر خوندور و ، بدني او ذهني ستړیا یې نه درلودله ، خو د پاسبانان انقلاب د عسکرانو بېخي زیاتې او بیا بیا

تلاشیانو له سوبه مو ساه ځلې ته راغلې وه - د لوي لارې هر ورکې او غټ ښار ته ورننوتلو څخه مخ کې يا ورڅخه وتلو په وخت په يوې نا يوې عسکري چوکۍ باندې به خامخا او توبوس شل يا پنځوینست منته دپاره درېدو او سوارليانې به د تلاشی او تپوسونو د زړه ازارونکو تر هانده مرحلو څخه خامخا مخامخ کېدې - بيا يې هم کور ودان، چې موږ يې نه تنگولو ... بس فقط پوښتنې به يې راڅخه کولې او تش زموږ پاسپورتونه به يې کتل - لاکن خپل هېواد وال ، په تېره بيا ځوانان خو يې د سر له وينستانو بيا د پښو تر ټوکانو پورې تلاشي کولو او چپه راسته پوښتنې به يې ورڅخه ډېر په جابرانه انداز کولې - داسې حال ته اشاره کولو په وخت زما ملگرې وئيل ، چې ...

دا خو عسکري چوکيانې نه ، بلکه تيار امتحاني سپنيران دي او خبره وه هم دغه رنگه - ولې چې د مخ او د شا د تلاشي کولو پسته د دغو ځوانانو د خشم ، بې زارۍ او کرکې کبفیتونه د هغوئ په خپرو له ورايه ښکاره کېدو ، خو هيچا ځله نه شوه خپرلې او نه يې اظهار په تورو کې کولی شو - بس يو بل ته به يې گاهې گاهې وکتلو او سرونه به يې يوې بلې خواته وښورولو - هرڅه هرڅه ، خو د هغو ځوانانو د تنديانو گونځو به يې د زړه حالونه وئيلو - رښتيا خبره دا وه ، چې د انقلاب د ساتنې دا شکي او ازارې انداز يې زمانه شو خوښ ... خبر ، يو وخت مې سترگې سره ورغلې وې - که يې د يامان نامي ښار په اوله چوکۍ نه وای بس درولی ، نو ممکنه وه ، چې تر سهاره به په خواږه خوب ويده وم -

سهار شپږ بجې خواته او توبوس د لارې په يو غټ او ښايسته غونډې هوټل باندې تم شو ... دا د لوي لارې هوټل د صفائي او ښايسته والې او انتظام له جوړه زموږ د غټو ښارونو د لوړ سټېپنډرډ له ريستورېنتونو څخه هم يو په لسه ښه ؤ - د خوراک څښاک د اوچت معيار او خواپاکۍ د بې ساري کېدو پرته د دې هوټل واش رومان د ستاينې وړ ؤ - خو دلته هم په يوه واش روم کې په دېوال باندې په څلورو رنگينه قلمونو باندې ليکل شوې فقره ، گوا " لعنت بر

رژیم آخوند داسې خبره زړه ته راواچوله ، چې گنې اوسنی انقلاب یې په خطر کې دی - ولې ، چې په واش رومونو یا حاجت خایونو کې د خلگو د کنځلو تحریري اظهار د کرکې او بې زارۍ انتها گنل کېږي - دغه رنگه سوچ یوازې ما نه درلودلو ، بلکې زما ملگرې جمعه خان کاکړ هم په دې هوټل کې د چائی په مېز راته وئیل ، چې...

د دې هېواد د خلگو د سپینوالي وجه چرته دا خو نه ده ، چې د بې ځایه حکومتی بندېځونو له سوبه وینې په کې وچې شوې دي ؟
دائی په خپله خبره کې که صحیح نه ، نو غلط هم ځکه نه ؤ ، ولې چې هر یو سړی یا کس د دې هېواد سامولۍ سامولۍ ښکاره کېدو - هوټل د خلگو څخه ډک ؤ ، لاکن ژغړغه یې دومره نه درلودله ، چې څومره په کار وه - او نه مې په یوه مېز باندې آزاده گپه تر غوړه شوه - گنې دا خلگ د جامو او کړو وړو په ظاهري وضحه په معاشي توگه خوشحاله هم ښکاره کېدو -

لمر ښه بالا په سر راغلی ؤ ، چې موږ د رفسان جان او بم نامې ښایسته ښاري علاقه څخه ښه ډېر مخته تېر شوي ؤ - او بیا څه وخت ورسته خم نامې ښار هم په یو اړخ شاته پاته شو - اوس موږ د اصفهان په لور مخه کړې وه - د خوند خبره مې دا ولیدله ، چې رک له باډره تردې ځایه او بیا مخ مخته هم درست روډ په یوه حالت او روغ رمټ ؤ - له دې خبرې څخه مطلب دا راوټو ، چې دلته لږ او برته په یوه سترگه کتل کېږي - که هغه سمه وي او که غر ، په یوه وټه کې تلل کېږي - گوا د باچا نوشېروان عادل (۵۳۱-۵۷۹) د عدل و انصاف تاریخي خاصیتونه د پلارني میراث په خیرلا څه څه د نن په دې ایراني حکمرانانو کې هم منتقل شوي ؤ -

دلته د سړک دواړه اړخه مخکې د زمیندارۍ دپاره جوړې شوې وې ، خو له بده مرغه مې چرته کشت کرونده تر سترگو نه شوه ، شاید چې دا یې موسم د کروندې نه ؤ - او نه مې ونې په گن شمېر چرته ولیدې - که څه هم د ټېلي فون

او دَ بجلی ټولې تمبې يې له نړیو او سمو سکو ونو له ډډونو څخه جوړې ،
ولارې ښکاره کېدې - نو دا خبره مې مزغو ته راغله ، که په دې سیمې یا لاره کې
ونې نه شته هم ، نو ایران به خامخا ځینې ځنگلي سیمې لري ، چې دا ستنځیانې
یې ورڅخه جوړې کړې دي - او دا دی اوس اصفهان ښار هم یو خواته پاته گېږي
لگیا دی - د خپل نامه په شان ښایسته او ډېر په ترتیب جوړ دغه خور وور ښار
مې دننه ځکه نه ولیدو ، چې موږ په یو اړخ گوا بای پاس باندې ورڅخه تېر
شولو - او چې څنگه څه مخته لاړو ، نو او توبوس د یو هوټل مخې ته ودرېدو او
د چایو څښلو او د غرمې د ډوډۍ خوړلو په نیت سوار لیان ورڅخه کوژ شولو -
دلته دا خبره هم کوم ، چې د ایران خلک ، د جوجا او چلو کباب پرته د هندوانې او
ختکي یا کدو بیجان هم ډېر په خوند خوري - او پیسته ځکه دومره زیاته نه
خوري ، چې د بېخي زیات پیداوار له سوبه یې هاغه د کور د چرگې او دال
برابر خبره یې لکه چې منځ ته راغلې وه - ما او جمعه خان کاکړ بیا پیسته په
دې زیاته خوړله ، چې یو خو ارزانه وه او بل تازه او په خوند مزېداره هم -
د قم نامي غټ ښار څخه بیا رک تر تهران پورې نه یوازې علاقه د کتو وړ وه ،
بلکې او توبوس هم د رفتار په اړه وزرونه کړي ؤ - ولې چې ، درې هوار او تک
تور سړکونه له یو بل سره څنگه په څنگ داسې جوړ کړل شوي ؤ ، چې په یو
سړک له دې خوا تېرېفک تلو ، او په بل ، له هغې خوا راتلو ... او دریم سړک د غټو
او درنو تړکانو او تړالرانو دپاره ټاکل شوی ؤ - د مځکې په سر هر څه ، که څه
هغه انسانان ؤ او که جوړ کورونه ، ودانیانې او یا د کشت کروندې دپاره سمې
شوې مځکې او پټیان ... یو دم بدل بدل ؤ او سترگو ته ډېر ښه ښایسته برېښېدو
- ولې چې تهران اوس په څه واټن باندې ؤ - او هغه وخت هم راغلو ، چې
او توبوس د ایران زړه ، گوا تهران ښار ، چې ښې ډېرې درختې په کې ولاړې وې
ته منډه وهله - هو ، څنگه څنگه چې بس د تهران ښار په منځنۍ برخې ته لاره
لنډوله ، نو چاپېریال نور نور ښایسته کېدو لگیا ؤ - لاکن د سړک ښي لاس ته
جوړه تکه ژېړه بېخي غټ ماجت وزمه ودانۍ ، چې مینارې یې تر لرې لرې پورې

بنکاره کېدې ، د سترگو وړاندې بڼه بنکاره کېدو - دا دراصل د ستر امام خميني زیارت ؤ، چې ورسره جوخته د اکېدې دپاره ودانۍ هم زیرتعمیر وه - د ایران د وخت په سمه ماحیگر څلور بجې اوتوبوس د تهران و مشهوره بس ترمینال ته ورسېدو - دغه بس ترمینال څه ؤ، یو غټ پوخ مېدانی ؤ، چې په منځ کې یې دوه منزله گېردۍ ودانۍ د بسانو د دفترونو دپاره جوړه وه ، او د هرې کمپنۍ بسان خپل خپل دفترونو مخته په لائونو کې ولاړ ؤ - که څه هم موږ ډېر سترې شوي ؤ، خو د ستریا د وسا کولو د مخه مو غوښتلو، چې د ترکی د استنبول دپاره د سبا ټکټان تر لاسه کړو - د پوښتنې کولو ورسته راته پته ولگېده، چې د ترکی دپاره بسونه د آزادۍ ترمینال څخه ځي - نو ځکه بېگونه په اوږو راټال زه او کاکړ صاحب په ټېکسي کې تر یاد شوې بس اډې پورې ځانونه ورسولو او هلته مو د سبا نه بلکې د بل سبا ، گوا ۳۱م اکتوبر ۱۹۹۳ع دپاره و استنبول ته د تلو په نیت د شرکت تعاوني شمارې له دفتر څخه دوه ټکټونه تر لاسه کړو او بیا نیغ د اسکوائر ائیریا په هوټل وصال ، چې زوړ نوم یې د منېجر له قوله کاسا بلانکا ؤ ، کې خوڼه و نیوله او د ۲۴ گنټهو د ستریا د وسا کولو په نیت دواړه ملگري په خپل خپل پلنگ وغزېدو -

د آرام کولو ورسته ماخستن اتهه بجې له هوټل څخه دباندې راووتو ... رښتیا خبره دا وه، چې په لومړي ځغلانده نظر مې په زړه کې دا شک پیدا شو، چې موږ چرته غلط ځي ته خو نه یو راغلې او یا بیا خود لکه چې خوب مې لیدو - لکن دا نه خوب ؤ او نه غلط ځای ... بلکې دا د ایران زړه ؤ ، چې تهران نومېدو - هر طرفته په تورو څادرونو کې پټې ښځې په دومره زیات شمېر په روډونو باندې بنکاره کېدلې ، چې په کې نرینه د نه برابر ؤ - شاوخوا ته ښایست او ځوانې وه ، او دلته په سینه کې د شاعر یو حُسن پرسته زړه ؤ، چې قابو کېدو نه - نو ځکه په سر باندې راټال د جلا د ساتول د احساس پرته هم، سترگو په مځکه باندې راکښته شوؤ دې شاپېریانو ته کتلو راکتلو ... د سترگو په جنگ کې دا ښځې هم څه کمې نه وې - داسې یې سترگې په سترگو کې اچولې ، لکه له عمرو عمرو

چې ترې وي - لاکن د دې هر څه پرته يې کولی ځکه هيڅ نه شو، چې په خواهشاتو باندې يې بندېځونه ورته لگولې و - بس فقط يې په کتلو راکتلو او د بنائيسته سترگو د بنو په غښو باندې د زړونو په وينستلو گزاره کوله - او بله ناشوده خبره خو دا وه، چې زما او زما د ملگري جمعه خان په پرته، تر لرې لرې پورې بل غېر ملکي هم نه ښکاره کېدو - هم دغه وجه وه، چې موږ دواړه په خپلو حبشيتونو کې لکه د لارې کانې ... يوې بلې خواته په اوږو وهل کېدو راو هل کېدو ... خو، رغړېدو ځکه نه، چې پښې مو درلودلې - کله کله به مو د پېغلو و پښو ته هم پام شو، چې په تورو اوږدو ماسيانو کې پتې وې. دا ښکاره کولو، لکه د اوږدو تورو تورو پرونو کې دا پېچل شوې پېغلې چې په سکرټونو کې ملبوسې وي - يوې خواته دا حال و، او بلې خواته په دې ښار د ماجتانو کمبوت زما و زړه ته دا شک د يقين په لور بوتللو، لکه دلته چې لا راج د اسلامي مملکت نه وي - د دې ټولو خبرو او مشاهدو په رڼا کې د ايران د نور حال احوال په پرته، ما د ډاټري په يوه پاڼه نيمې شپې خواته داسې وليکلو ...

شک نه شته، چې ايران د سرو زرو يو قفس دی، چې په کې بنائيسته ميناکانې او طوطيان بنديوان کړل شوي دي

او خبر نه يم، چې دا خبره ما د خپل واکه انسان په توگه نوبته کړه او که د آزاد فکره شاعر په حېث؟

سهار نهه بجې د آزادۍ پارک په لور دواړه ملگري پياده روان شولو... د روډ دواړو ځيو ته د خپل نوعيت جوړ بنائيسته دوکانونو پرته د زړه ټکورونکې خوش رنگۍ له سوبه د يوې گنټهې په مزل گرسره پوهی نه شولو او د آزادۍ پارک و ښکلاگانو ته مو ځانونه و رسولو - دا پارک دراصله يو بېخي غټ راوند اباؤت و- د وړو غټو شنو چمنونو او رقم رقم بوټو پرته د آزادۍ د ياد ژوندی ساتلو دپاره په دې پارک کې د منځنۍ يادگاري نخښې، چې د سنگ مرمر له خښتو او ټائلونو څخه جوړه وه شاوخوا د فوارو څنگ څنگ ته په

چمپيانو کې ناست ډله ډله يا په سپل کې بوخت گرځنده خلگ د سپلانيانو سترگو د خوږولو سوب گرځېدلې ؤ - په بېلابېلو زاويو باندې عکسونه اخيستلو ورسته د يو بنائيسته غټ ټوټې سره په چمني کې کښېنستلو - اوس چې به مې څنگه څوک له څنگه تېرېدو، نو داسې په عجيبه نظر به يې موږ ته راوکتلو، لکه موږ چې په غلط ځاي ناست ؤ - بيا چې به مو نورو ناستو خلگو ته پام شو، نو زړونه به مو په ځای شو - گوره چې اصل معامله څه وه؟ موږ خپله په زړونو کې غله ؤ او که هغوی په هر غېر ملکي باندې د شک نظر ساتلو؟ څه وخت ورسته ما و ملگري ته وئيل ... چې ښه به دا وي، چې له دې پارک څخه په بله لاړ شو - داسې نه چې د شک په بنياد ونيول شو - ده هم راسره خوښه کړه، خو چې څنگه ولاړېدو، نو نېرېدې تېرېدونکې يو ځوان، چې تور سوت يې په تن ؤ راباندې ژغ وکړو ...

پاکستانيان ياست؟

موږ وئيل ...

هو، يو خو ...

دی راوگرځېدو، که موسېدلی نه وای، نو کېدلی شو، چې بې وخته قیامت راباندې راغلی وای - خو زموږ له ښه بخته هغه ځوان په اخلاق دومره بنائيسته او په خويې داسې مهذب ؤ، چې هره ويره مې له زړه څخه ووتله ... زه پاکستان ته څو کاله دمخه تللی وم

د هغه ايراني ځوان د دې خبرې په ځواب کې مې ورڅخه د پوښتنې همت وکړو ... څنگه دې و سنجولو زموږ هېواد؟

ده يو وار شاوخوا ته وکتل، بيا وور غوندې داسې و موسېدو، لکه د يو شي نفي چې کوي ... خو ده چې څو لمخې ورسته ژبې ته حرکت ورکړو، نو شکر مې ويستو ... ولې چې ده د پاکستان په حقله ډېره ښه رايې درلودله ... په خاص توگه د انتظاميې څخه يې متاثر ښکاره کېدو - زه پوهې شوم، چې د دې ځوان د خوا د پاکستان ستاينه فقط د خپل هېواد يعنې ايران د اسلامي انقلابي عسکریت

غندل ؤ - که شه هم هغه خوان یوه هم داسې خبره نه وه کړې ، خو مطلب یې کت
مت د خپل ساه تنگې چاپیریال څخه ؤ - ده ډېره شه وئیل ، لاکن موږ د ده په
فارسي سم پوهېدو هم نه - موږ چې څنگه مخته گامونه اوچت کړو ، نو هغه هم
راسره په دې سوب ملگری شو ، چې د هغه له قوله د ده کور هم زموږ د هوټل
شاوخوا چرته دی - په لاره کې د یوې پوښتنې په ځواب کې دې خوان راته وئیل
، چې...

دا هر څه چې تاسو دلته په دې هېواد کې وینئ... دا د شاه رضا شاه پهلوي کال
۱۹۲۰ع د دولس نکاتي پروگرام ، چې هغه وخت یې وائتريوالو شن يعنې سپین
انقلاب هم ورته وئیلو... پاته شوې نخبه ده
او بیا یې مخته که شه هم هیڅ نه وئیل ، خو د ده د خاموشۍ څخه دا مطلب
خرگندېدو ، لکه د پخوا په سر چې نن هومره تعميري کارونه نه وي شوي -

ماڅیگر خواته ، موږ پیسې بدلولو په نیت مېدان خمیني چې ورسره د ټېلي فون
ایکسچېنج عمارت ؤ ته لاړو - ۲۰۰ امریکن ډالرونه مې په ایراني تومن کې مات
کړو - د یوه ډالر په بدل کې ۱۵۵ تومن کېدو... دلته خلک ډېر زیات ؤ ، چې یوې
بلې خواته گرځنده ښکاره کېدو - د دې پارک وزمه مېدان خمیني په حقله دا
خبره مشهوره ده ، چې د دې مېدان ماڅیگری دومره په بېلابېلو مشغولاگانو
کې د سېلانیانو د دلچسپۍ سوب گرځي - چې تهران ته راغلی هر کس خامخا
ورته یو ځل راځي - او وئیل کېږي ، چې دا پارک د انسانانو د رش گش له سوبه
دومره ډک وي ، چې په کې لاره نه کېږي - لاکن خدائی شته ، چې د دې پارک په
لیدو باندې مې د آخر څله ؟ رنگه سوال و ځواب ته مازغه راستړی کړو ، خو
تر پایه مطمئن ځکه نه ... چې دلته داسې هیڅ راته نه شو تر سترگو ، چې
سترگې پرې خوږې شوې وای - او بل گوره چې دا د نن ماڅیگری د دې مېدان
څله د رش په حواله سوږ غوندې هم ؤ ؟ پوښتنه مې هم له چا څخه نه شوه کولی -
ولې چې خبره بیا د شک منع ته راغلې وه... لاکن زما خو ، په بدن کې هغه وخت

زلزلہ راغله، چي کله مې د یو سړي، چي زموږ د څنگه تېرېدو، د ځلې څخه دا خبره تر غوږه شوه....

“مادام.... مادام”

او یو یې بل رنگه توری هم له ځلې په هم دغسې تکرار بیا بیا وتو، خو دومره څوکه گډه و، چي په گرانه اورېدل کېدو- خود یې “دارو... دارو” یا “پوډر... پوډر” د وئیلو مطلب و- ولې چي داسې مې له ځینو ملگرو څخه اورېدلې و، چي دلته دارو هم خرڅول کېږي- بس بیا نه یوه شوه او نه بله... داسې په تېزو قدمونو له دې پارک څخه هوا شولو، لکه چا، چي لرگی راپسې اخیستی وي- حریان وم، چي دا اوس څه چکر دی؟ یو خوا ته په خلکو باندې روا کړل شوې داسې ویرې، چي پخپله خوښه خندلې هم نه شي او بلې خواته دومره زړورتیا.... او هغه هم د اسلامي انقلاب د باني ستر امام خمیني په نوم منسوب مېدان کې- او بیا د جمعه خان کاکړ دا خبره زما زړه هم څه ومنله... گوا “کېدلی شي د هغه سړي د بون بوني مطلب هم د متعه یعنی د لنډې مودې له واده څخه وي” مگر بیا مې وئیل، چي که څه هم په ښار کې د دې غرض دپاره دفترونه خلاص دی، نو دلته داسې په پټه او په ویره باندې څله؟ اوس مخته خدائی خبر، چي اصل حقیقت څه و؟ هر څومره چي به مې په مزغو زور ورکړو- نو خبره به بیرته په دې فکر تمامه شوه، چي د حوا یوه لور، که د لنډې مودې په شرعي واده د چا سره و تړل شي او یا که خپل سر ته آزاده پرېښول شي- نو توپیر به په کې د حق ناحقه څنگه کوو؟... ولې چي په دواړو اړخونو کې د دغې تور سړي په برخه د یوه کور غولی نه ورځي-

ماڅستن چي څنگه له بازار څخه د هوټل و خونې ته راغلو، نو یو دوه منټه ورسته دروازه وټکېدله- دروازه چي مې څنگه خلاسه کړه، نو گورم، چي یوه اناگو له یوې چټې پېغلې سره، چي عمر یې له شپاړس کلونو څخه زیات نه و... د دروازې مخې ته ولاړه وه- زړه مې په ټوپو شو او بدن مې مړ غوندې شو- اوس به لا ما ځان.. سره د خپل ملگري د جلا د ساتول په سرپرېکړو شهیدانو کې

شمېرلو، چې هغې اناگو د خپلې کوتې د خطاکولو دپاره بخښنه وغوښتله او زموږ د خوڼې سره جوختې دې بلې خوڼې دروازي ته ودرېده - چې څنگه يې هغه دروازه وټکوله... نوزه په خپل حال کې راغلم -

لاکن دا زړه مې گوره چې څله تر ډېره پورې بيا هم درزېدو؟ چرته چې انسانان استوگنه کوي، هلته به دغه په غم او خوشحالي کې راگېر ژوند تېرولو دپاره حق نا حق ضرور وي - لاکن په ايران کې د نورو هېوادونو په مقابله کې ژوند او ژوند کونکي انسانان د حق او رښتيا سره مخامخ محسوسول کېږي - گوا دلته قامي کلتور له مذهب سره که يوې خواته گڼدلی برېښي، نو ځينې داسې رسمونه او روڼي يې هم دي، چې ورسره متصادم دي - د هرې خبرې ذکر زما په خيال، چې وخت ضائع کول دي - دا ځينې رسمونه يې د فحاشت په لارې کې خنډ او د حق ملگري گڼم - لکه دلته واده تر هغه وخته پورې نه تر سره کېږي، چې نر په قرآن او قسم او بښنه د خپل پېغلټوب Virginity د واده په شپه خپل مېړه او خواښې ته نه کړي ثابت - گوا د ښارونو انجونې به د خپل واده له مخه د پېغلټوب مېډيکل سرټيفيکېټ د هلک وپلار ته ضرور لېږي، چې گوندې هغه په خپل درست ژوند کې بل نر ته نه ده نېرېدې شوې - لاکن اکثره پېغلې د واده په شپه د خپل مېړه وپلار ته د وينو لړلې ټوکر ورته لېږي - که داسې ونه کړي او يا خپل پېغلټوب نه کړي څرگند، نو واده په دې دويمه ورځ وران شي - له دې سوبه هاغه د بوريوالو په اصطلاح.... دلته پېغلې او ځوانان د وچ مجلس څخه پرته په مينه کولو کې مخته گامونه نه اخلي - هر څه په خپل ځای او داسې د انجلۍ له خوا د هغې پېغلټوب يقيني کولو رسم يا خواهش په پښتنو او عربو کې هم لږ ډېر مروج دی، خو کومه خبره چې مې مزغو ته په ځواب راوړلو کې هر کله ناکامه کېږي... هغه دا، چې دلته د پېغلټوب ثبوت د هلک وپلار ته څله... د هلک و مور ته څله نه؟ او تر څو پورې چې د متعه تعلق دی، هغه د سخت قانون له نيوکو څخه د ځان ساتنې دپاره ښه رول ادا کوي - گوا سړي ته نه دي په کار، چې د داسې روا شوو يا په قانوني توگه جائز کړل شوو رسمونو رواجونو

پرته دې هم د ناروا جنون حدونه وولانگي - دا بېله خبره ده، چې په مختلفو اسلامي فرقو کې د متعه په حقله بېلې آراء مخې ته راځي - څوک يې مني او څوک نه... او يا بېلابېلې پېمانې ورته د روا کېدو دپاره ټاکي -

دا نه، چې، دلته په ايران کې انسانان نه... ټولې فرېنتې اوسېږي - بلکې حقه خبره ده، چې دلته هم له فرېنته وزمو انسانانو سره په څنگ څنگ کې شېطانان د سړي په مزغو کې دغسې بېرغونه د خپل بریتوب دروي لکه هر چرته چې داسې کېږي - او له دې حقيقت څخه سترگې اړول زما په خيال چې سترگې پټول وي - هو، که څه هم، زيات خلک دلته د سر د خطرې له سوبه خواتشات سر ته نه شې رسولی... دا يوه خبره به ضرور کوم، چې په ايران کې اسلامي چارې په مذهبي جنون نه، بلکې د جمهوري او معاشرتي حقيقتي اسلام له لارې هوارې کول کېږي - او دا د ايراني رژيم هغه مثبت سوچ دی، چې د مسلمانانو سره سره د هرې سيمې انسانان هم متاثره کولی شي -

د سهار نارې کولو په وخت ملگري کاکړ د ښې ډېرې خدا ورسته سترگې وموړلې او راته وائي ...

"ښه، نو بيا مخته څه وشو؟"

ما بيرته کيسه شروع کړه ...

"نولاس ترلې يې يو مېدان ته راويستم - په مېدان کې بېخي زيات خلک په تورو جامو کې ناست و او ټولو ماته کتلو - زړه ته يو دم دا خبره راغله، چې بس اوس مې پېهانسۍ ته خېږوي"

خبره چې تردې ځايه ورسېده، نو کاکړ لکه د بېغ شوی چې وي، راته وائي ...

"او بيا يې پېهانسۍ ته و خېږولې... هان... دغسې دي که يه؟"

ما وئيل ...

"يه... هلته په سټېج باندې نه خو د پېهانسۍ انتظام و، او نه د سر قلم کولو دپاره تخته او ساتول - بلکې په سټېج باندې درولو سم دستي يې زما لاسونه

را خلاس ڪړو دومره خوشحاله وم، چې پوښتنه مه ڪوه - مگر دا خوشحالي
مي سرته نه ورسېده، ولي چې
ما به خبره مخته ڪوله، چې جمعه خان راباندې ژغ وکړو ...
”ښه ښه وايه !“

ما په ځواب کې ورته وئيل ...
”مخته به څه خامخاؤ ... بس که تانه وای راژغولی“
او موږ بيا دواړو په يوه صلاح وځنډلو، او تر دېره پورې زما په دې نيمگري
خوب وژغېدو ... ټولي خبرې په خپل خپل ځای، مگر د ملگري کاږ دا خبره مې
نه يوازې خوښه شوه، بلکې تر اوسه مې په ياد هم ده، چې وئيل يې ...
”دا لا ښه خبره ده، چې په خوبونو باندې بندې نه شته، گنې زما او ستا رنگه
خلگو خو به لا ډېر پخوا سرونه خوړلي وای“

بېشکه، چرته چې د سترگو په ديد پابندي وي، ژبه ژغېدلی نه شي، سوچونه
عملي کېږي نه او د شپې او ورځې په لانجو او گروم ستړي مازغه خپله ستړيا
وسا کولی نه شي، هلته ژوند د خوړلو، څښلو او سملاستلو پرته نور څه دی؟
هو، که دی هم، نو بيا فقط د مرگي په لورې ورځې شپې لنډول دي او بس ...

د پروگرام په سمه د ۳۱م اکتوبر ۱۹۹۳ع د ورځې په يوه بجه زه او کاږ صاحب د
۴۸ گنټهو په اوږده مزل، په اوتوبوس کې کښېنستو او مخته روان شولو - په
اوتوبوس کې چې زياتره ايراني نرينه ځوانان او پېغلې انجونې او څه ښځې
، سره له يوې پاکستاني جوړې، چې تازه تازه يې واده کړی ؤ هم ناستې وې -
بس چې څنگه روان شو، نو هغو دواړو چې زموږ مخته سيټ کې ناست ؤ او په
هني مون باندې استنبول ته روان ؤ، راته کتلو ورسته ژغ وکړو ...
”آپ دونون بهي پاکستاني هين کيا؟ يعني (تاسو دواړه هم پاکستانيان ياست
(؟“

او موږ چې ورته سرونه په اثبات کې څنگه وښورولو، نو څلور واړو د اردو ژبې د لارې په خبرو کې دومره ژر بيا سره نيرېدې شولو، لکه موږ چې پخپلو کې له ډېره وخته راهسې پېژنو- ځوان نويد او ښځه پروين نومېده - خبر، چې څنگه څنگه سفر مخ په وړاندې لږېدو... په موسم کې سړوالی راتلو - چې اووه بجې يعنې قضائي ماښام خواته رنجان نامي ښار ته ورسېدو، نو په شپږ باران وړېدو - لکن عجيبه خبره دا وه، چې د دومره باران پرته هم د درست رنجان ښار بجلی بېلېدله.. گنې هاغه د نويد خبره، چې...

”که داسې باران زموږ په هېواد کې کله اوري، نو بجلی بنده کړلی شي“
 ما او جمعه خان هم ورسره ”هو“ ځکه وکړو، چې په پاکستان کې که بل ځای داسې کېږي او که نه... خو په کوټه او شاوخوا علاقو کې تېز باران او بجلی، گوره چې تر خپلو څله نه سره مني؟ ... يو خواته شپه وه او باران او بلې خواته نری يخ او زړه ټکورونکی د بس دننه ماحول... زما خو زړه کېدو، چې ژر مې ډوډۍ خوړلې وای او کرار په سیت باندې د خوب کولو په نیت غزېدلې وای -
 لس بجو خواته د ډوډۍ خوړلو ورسته، لا بس کې ځینې سوارليانې د يو بل سره په خبرو کې اخته وې، چې ډرائيور د شا د سیتونو ټولې بتۍ مړې کړې او بيا داسې چپه چپيا شوه، چې که چاته خوب ورتلو او که نه، ټول په خپلو سیتونو باندې و غزېدلو - زه هم په هغو کې يو وم... کله وینس، کله ویده - دغه رنگه د سهار تر نهو بجو پورې د گهرۍ ستنې ورسېدې - د سهار د چائيو غوړپلو ورسته بيا بس داسې مخته په تېزۍ روان شو، چې چرته په وړو ښارونو باندې و نه درېدو... نو ځکه د سفر کولو د ستړيا سره سم د سفر خوند هم کرار کرار په دې وجه زیاتېدو، چې د ايران د ورستۍ ټولې ښار چې بازرگان نومېدو رانيرېدې کېدو لگياؤ - او بل دا سیمه زرغونه هم وه او ځای ځای شينگشتي هم برېښېدله - نه يوازې دا، بلکه د دې علاقې د خلکو جامې، د ژوند کړه وړه او کلي کورونه هم يو دم د ايران او پاکستانې اړخ د څنډې د خلکو څخه ښه بېل او

بدل ... هن چې په نوي طرز کې ورنغاړلي ښکاره کېدو - دوي بجې خواته، نوید ،
چې بیا بیا په دې لاره تللی راغلی ؤ .. په موږ ژغ وکړو ...
" دا مخته ، چې کومه آبادي ښکاري ... دا بازرگان نامي خای دی - بس به په
پنځلس یا شل منته کې ورته ورسېږي "

متل دی، چې " هر څر کېدونکی شئ سره زړه نه وي " ... هو، په دې باور باندې
چې مې څه تر سترگو شولو او یا مې وسنجولو، نو نه یوازې یې دا پورتنی متل
رښتیا کولو، بلکې په زړه کې مې دا خبره پخه هم شوله، چې گوندې انسان، او
په تېره بیا د نن انسان، چې څومره هم په یوه نظریه یا ماحول کې وروژلی شي،
نو هم دائی د انسانیت په ټول پوره نه وځي او هر کله مانده وي - گوا که
هر څومره اغیارو ته په ظاهري بڼه ځان مهذبه (د جامو او گفتار په اړه) ښکاره
کړي ... نو خای په خای ورڅخه نابېره د خپل غوره شوي جبلتي خوۍ او بود او
خمیر په سمون داسې کارونه یا روئیه سرزده شي، چې د هغه د پېژندگلۍ
برعکس به وي - دلته زما مطلب د ځینو نورو شيانو پرته د لالچ او زړه ازارولو
څخه دی - کوم چې په ایران / ترک بارډر باندې دواړو اړخونو ته ډېر زیات له
مسافرانو سره روا کړل کېږي - او گوره چې دلته څله ښو او بدو ته په یوه
سترگه کتل کېږي؟ که څه هم ترکیان په ظاهري کړو وړو باندې تر ایرانیانو
زیات یورپین وزمه برېښي، خو په دې بارډر باندې د ایرانیانو مخې ته په هره
معنا کې مانده او هیڅ ښکاري -

غرض دا، چې څه وخت موږ بېگونه په اوږو راوځوولو او د ترکی په مځکه چې
موقدمونه څنگه ږدلو، نو د زړه له سوخته مې یوه سره شان اوږده ساه را ایستلو
پس مې له ملگرې نوید څخه پوښتنه وکړه ...

" د مخ په باورانو باندې به هم دغسې زړه چاودې حال وي ... که څنگه؟ "
خبره مې لا سمه سرته نه وه رسولې، چې نوید وویل ...
" نه بابا ... چې له دې بارډره بل داسې بارډر نه شته مخته "
او بیا یې مخته وویل ...

“خبر نه یم، چې دلته دا خلگ څله مسافران زیات تنگوي؟”
 د نوید له دې خبرې څخه مې یو دم زړه کې راغلو او ورته ومې وئیل ...
 “زما په خیال چې دلته له کسته داسې کېږي”
 “نو څله ...؟”

د جمعه خان د دې وړې پوښتنې په ځواب کې ورته گله شوم ... ما ورته وئیل ،
 چې ...

“هغه ځکه چې کېدلی شي ، چې په ترکی کې بېخي زیاتې آزادۍ له سوبه ژوند
 بې لگامه دی .. او بلې خواته ایران ، چې یو اسلامي مملکت دی ، دا نه غواړي
 چې انسانیت دې په حیوانیت کې ورگډ شي - په دې وجه خو ... یو خواته او رونه
 دي او بلې خواته اوبه ، چې نه سره مني ... او بس په دې Tussle کې مسافران
 خواران په تکلیف کې ورگېر شي”

اوس گوره چې زه په خپله وینا کې څومره صحیح وم ... په دې نه وم خبر ... مگر د
 ترکی په محکه لومړۍ قدم مې د بې باکې آزادۍ په لورې پېښه وگڼلو -

د جمال په درشل کې

تاثراتي لنډيز

“چې تاریخ او غوره تاریخي آثارو ته وکتلی شي ، نو ترک د یو مارشل قام په
 حیثیت په نړۍ باندې ځان منلی ؤ - مگر د دې قام د نن معاشي بدحالی او د
 پیسو سره د بې کچه مینه د دوئی تاریخي حیثیت گوره چې څله شکمن غوندې
 کړي؟ ولې ، چې د ترکیانو دولت پرستي سړۍ په دې وئیلو مجبوره کړي چې
 د دې هېواد خلگ د انا ترک سره مینه په دې وجه زیاته کوي ، چې په کرنسي
 نوټ (لیرا) باندې یې تصویر چاپ دی ” د پاکستان او مسلمانانو سره یې مینه
 په خپل ځای لکن دلته د انا ترک د غوره شوي قانون پابندي کولو پرته بل
 داسې مثالي اسلامي خا صیتونه مې تر سترگو نه شو ... چې د نوبته کولو وړ

مې گڼلی وای - هو، که څه هم د دُنیا په سر دلته ماجتان بېخي زیات دي -
(شوق)

که ته یو یې ؟

وايه ! ستا خونې څېرې دي ؟
چې په هر څه کې و ماته
محسو سېرې
بنکاره کېرې
ته موسم خو چرته نه یې ؟
چې بدلېرې رابدلېرې
لا خو وخت یې
بل څه نه یې
د وړو وړو لمحو ته
که یه
ته وائي ، چې یو یم
یکې یو . په یوه بڼه
نوبیا زه یمه پخپله
کړیچې کړیچې یو هنداره

(شوق)

آزادي څه ته وائي؟ د دې خبرې ځواب هغه وخت ما و موندلو، چې کله مې ايراني همسفره ځوانان د هغوئ له خپل هېواد څخه د و تلو سم دستي د تُرکي په څنډه وليدو - که څه هم شين يخ ؤ او واوړه وربډله، خو دا ځوانان د ډيوټي فري شاپ د شرابو په بوتلانو داسې ورمات شولو. لکه د مودو مودو تږي چې د اوبو په چينه باندې ورچپ شي - اوس يې نه يوازې بوتلان په غاړو اړولو، بلکې له تهران څخه د ايران تر ورستني بارډر پورې تړلې ژبې يې هم په حرکت کې داسې راغلې وې - چې، چا خپل نظام ښکښلو او چا خپل باداران... وایم، چې ورته په کتو مې سترگو باور نه کولو... او سوچ مې کولو، چې دا هم هغه پټ ځولي خلک دي چې تېرې شوې څلېروښت گنټه يې له موږ سره ګډه په يوه بس کې تر دې ځايه سفر کړی ؤ او که يه؟ او بيا ګوره چې تر څه ميانه بيا پېغلو څادرونه غورځولي ؤ، چې هره يوه يا خو په جينز پېنټ کې ښکاره کېدله او يا بيا په اوږده سکرټ کې - دغو انجونو که څه هم نه څښلو، خو ځواني او بدمستي جذبي يې د سترگو په ککو کې له ورايه برېښېدلې - موږ څلور واړه پاکستانيان، يعنې زه، ملګري جمعه، نوید او پروين چې د تهران څخه تر بازرگان پورې د خبرو او خنداگانو په اړه په درسته لاره کې د ژوند علامتونه ګڼل کېدو... اوس زموږ حرکتونو معناوې ځکه بائيللې وې، چې لا خو هم هغسې په پخواني حالت کې ؤ - منم... چې نوي هېواد ته په راتګ موږ هم خوشحاله ؤ - لاکن بدمست او بې حاله بيا هم نه -

بس هغه ؤ، مسافران هغه... مګر که بدل ؤ، نو د طبعیتونو موسم... ګوا، چا سندرې وئيلې، چا خپرې ټکولې او چا بوتل په لاس کې يو بل اړخ ته غورځېدو کم، خو له يوه سيټه د بل سيټه په لور د سرور په ټالونو کې ځنګېدو راځنګېدو زيات - او موږ که څه هم د هغوئ سره په مستي او بد حالۍ کې نه ؤ ورګډه، خو د هغو ځوانانو تود محفل او د ناستو ولاړو پېغلو شوخياني او خنداګانې مو په هډونو اخيستلې او په تشه توره ورته خوشحاله کېدو هم - د کال ۱۹۹۳ع د

لومړي نومبر د مياشتې دا ماښام د زړخوښو هنگامو څخه را په دې خوا ، ما ته د قدر وړ ځکه ؤ ، چې د يورپ د دروازي په لور روان وم - ولې ، دا زما غټه غوښتنه وه چې د استنبول په لاره يورپ ته پېښه وکړم او ښه له نېرېدې څخه د دې براعظم سمه او غر او کلي ښارونه ووينم - دې وخت دباندې هېڅ نه ښکاره کېدو ... هر لور تياره وه - بس يوازي د مخ تور روډ ، چې څه څه واوړه ورباندې پرته وه ، د اوتوبوس په بتيانو کې ښکاره کېدو -

د پاکستان د وخت په سمه د شپې دولس بجې او د ترکي د نهو بجو خواته بس د آگرې نامې ښار په يو هوټل د ډوډۍ دپاره ودرېدو - دې هوټل هم د ايران د لوي لارې د هوټلانو په رنگه په يو غټ او ښايسته هال باندې اړه درلوده ، چې مېزونه په کې په ترتيب لگول شوي ؤ - دلته موږ د ملگري نويد ، چې څو کاله يې په ترکي کې روزگار هم کړی ؤ ، په خوښه " کرومنوليا " گوا د واړه دال خوندوره شوروا موله ډبل روټيانو سره وخوړله او يو يو کپ سلېماني چائي مې د نخودو سره نوش کړې - په کاؤنټر ناست بابک چې د غالب چاچا غوندي سره خولۍ يې په سرايښې وه ، پل را وړاندې کړو - نو دې پل ته په کتو ايله بې هوشه نه شوم ، ولې چې پل باندې يو لکهه پنځه څلوېښت زره ليرا رقم نوبسته ؤ - ليرا خونه وې راسره ، نو ځکه مې ورته خواست وکړو ، چې ...

" داليرا دي په امريکن ډالرو کې راته واړوه ... که يه نو پاکستانۍ روپۍ هم لرم داي راته وائي ...

" يولس ډالره راکړه -

پل ادا کولو ورسته مې د نويد څخه پوښتنه وکړه ، چې ...

" په يوه ډالر کې څو ليرا کېږي ؟

د څه سوچ کولو ورسته ده وئيل ...

" زما په خيال چې نن سبا ۱۳۵۰۰۰ ليرا په يوه ډالر کې ماتېږي ، او داي په خپله اندازه صحيح ؤ -

دَ تر کي له آگرې نامي ښار څخه چې زموږ اوتوبوس يعني بس مخته روانېدو، نو يو ځل بيا نري نري واوړه وربډله ... او څنگه څنگه چې مخ مخته تلو، واوړه نوره نوره تېزېډله لگيا وه - اوس که څه هم په اوتوبوس کې دننه د ايرانيانو د څيښلو سلسله ختمه شوې وه، خو يو ښائسته غوندي ځوان د گوگوش سندرې داسې په خوند خوند وئيلې، چې ټولو سوارليانو خوند ورباندې اخيستو - تر څه وخته پورې ما او جمعه خان کاکړ هم ورته ناست اورېدلو مې - لاکن چې معامله اوږده شوه، نو د سندرو خوند يې هم بې خونده کېدو لگيا ؤ، نو ځکه موږ هم سيټونه شاته ديکه کړو او په خپلو سيټونو باندې د خوب کولو په نيت وغزېدو - د هڅې کولو پرته چې هم خوب نه راتلو، نو مې په پټو سترگو باندې سوچونه وهلو ته لستونې وغږل، او ډېر ژر بيا ما هيلې لوبولې، چې ...

”کشکې چې زه ټول عمر هم دغه رنگه روان او بس روان وای“

خو بيا چې به مې کور او ماشومان تر سترگو شولو، نو د اولاد مينه او کورنۍ چارې به د شوق په لاره کې راته خنډ شولې ... هو، په داسې رنگه گډو وډو سوچونو کې مې سترگې ايله سره ورغلې وې، چې بس په جتهکه ودرېدو - يو دم مې سترگې راخلاسې شوې - څه گورم، چې د بس مخته څو سړي د توپکانو سره ولاړ دي ... زړه مې حلق ته راغلو ... په جمعه خان مې ژغ وکړو ...

”غله دي ... هله کښېنه“

جمعه هم په نه ساعت کې له ويرې په سيټ کې جگ کښېنستو او وائي ...

”کوم دي؟“

نه يوازې موږ، بلکې د اوتوبوس ټولو مسافرانو غاړې هسکې هسکې کولې، د هيچا له ځلې څخه ژغ نه وتو - خود لکه چې هر يو پرېښانه ؤ - ما په کليمې برسېره کليمه په ځان او په بس باندې چوف کوله لگيا وم، چې د بس دروازه خلاسه شوه او يو عسکر چې شنه وردی، يې په تن وه او په غوږونو يې مفلر پېچلی ؤ بس ته راوختو او ډرائيور سره په خبرو اخته شو - ما د خپل سيټ مخته ناست، د نويد په اوږو لاس کښېنولو او پوښتنه مې ورڅخه وکړه ...

” څه کيسه ده نویده ؟ ”

هغه وئيل ...

” کيسه خپرده ، دا عسکروائي ، چې مخته د گردانو او مامورينو تر منځه جنگ روان دی - ترڅو چې د لارې د کليرينس حتمي آرډر د مخ له عسکري چوکۍ نه وي راغلی ... بس مخته نه شي مخته تللی ”

شکر مې وایستو او بیرته مې زړه ځای ته راغلو ... واړه په هم هغه شان وړېدلې - که څه هم او توبوس دننه تود ؤ ، خو لږ ډېر یخ بیا هم محسوسېدو - ډېره هڅه مې وکړه ، چې بیرته د خوب و هغو ټاپوگانو ته ورشم ، چې څه وخت وړاندې ورڅخه راستون شوی وم - لکن گوره چې خوب ځله نه راتلو - راسره څنگ کې ناست ملگری جمعه مې داسې په خوند ویده ؤ ، چې کله به یې څرکی شو ، نو نیت به مې ورباندې بد شو ... دلته او توبوس درې گنټهې ستارې ولاړ ؤ ... یو وخت چې د کليرينس سگنل راکړلی شو ، نو بس د روانېدو سم دستي زه بیا په ځان نه يم خبر شوی -

سهار په لمر ختو او توبوس د ترکي Kotak نامي ځای په هوټل ودرېدو - د مخ لاس پرېمنځلو او چایو څښلو ورسته چې څنگه بس مخته روان شو ، نو د ژمې په دې ټمک یخ کې د شنېزې خادر په مخکې باندې خور وور ډېر عجیبه او بنائیسټه ښکاره کېدو - ټوله غریزه سیمه وه ، داسې ښکاره کېدو لکه موږ چې په درو او ناؤو کې روان ؤ - دواړو خواؤ ته واړه او غټ غرونه ؤ ، چې شا ته پاته کېدو ، ځای ځای د غرو په لمنو کې واړه کلي هم ډېر بنائیسټه او په ترتیب باندې جوړ شوې برېښېدو - خاص خبره دلته دا وه ، چې د دوئی په دې وړو کلو کې فقط یو یو ماجت چې سپینه میناره به یې تر لرې لرې پورې ښکاره کېده - او بله خبره دا ، چې د ایران په رنگه دلته هم د روډ و یوې ځۍ ته ولاړې بجلۍ او ټېلي فون تمبې د لرگیانو له ستنیو څخه جوړې وې - مگر عجیبه په دې نه ښکاره کېدې ، چې شاوخوا ته ځنگلي اوږدې او نرۍ درختې هم لیدل کېدې -

زموږ د بلوچستان او پښتني سيمو په رنگه دلته هم کلي او آبادياني له لوي لاري سره مېښته ښکاري - د ښځو د مخ د پټولو رواج دلته هم نه ؤ - که په پټيانو او ښاري يا کليوالو سيمو کې يې نرانو پتلونان اغوستلو ؤ ، نو د ښځو يې لانگ سکرټ وزمه قميصونه په تن ؤ او د گوندو دلاندې يې پښې يا خو لُوڅې وې او يا يې په اوږدو تودو ماسيانو پټې - په سرو نو يې گلداره دُسمالونه پېچلي ؤ - دنگې دنگې وې ، خو په سُرْت باندې زموږ تر ښځو تندرسي برېښېدې - د دې تندرسي راز څه ؤ ؟ په دې نه شوم پوهی - خو په رنگ سپينې دغه ترکي ښځې يوې بلې خواته ډېرې ښکاره کېدې ، شايد چې دلته هم دغه ښځې له نرانو سره سمې کار روزگار کوي - د غرمې ډوډۍ مې په عثمان چېک نامي ځای کې وخوړله او مخته تېر شولو - اوس ژر ژر واپه کلي شاته پاته کېدو او بس په هوار سړک مخته مزل ډېر په چټکۍ لندولو -

ارض روم د ترکي يو مشهوره تاريخي ښار دی ، چې اوس موږ په کې مخ مخته روان ؤ ... لاکن د ښار په يوه څنډه ، نو ځکه خو مې سم و نه ليدو او د گولۍ غوندې ورڅخه تېر شولو - موږ کولی هم څه شو ، زموږ د کاروان باگې د اوتوبوس د ډرائيور په لاس کې وې ، چې هغه د برايه شپې د درو گنټهو څنډه اوس په دې ورځ برابرولو - خبر ، د درو بجو و خواته بس په يو غټ هوټل باندې برېک ولگولو ، ډرائيور وئيل ...

اوتوبوس څه خرابی لري ، تاسو چائی و څيښئ او لمونځونه وکړئ ... زه به بس دې هوټل سره نږدې مېکنیک ته ښکاره کړم "

دلته د اوتوبوس د درو گنټهو سټاپ په مزغوراته بار ځکه شو ، چې د استنبول او انقره د ټورستانو درې ډک بسونه ښه تر ډېره پورې ولاړ ؤ او د رش گش پرته د قسم قسم خلکو موجودگي مې د شاعر زړه د سکون سوب گرځېدلې وه - بس غم دا ؤ ، چې په ژبه نه ورسره پوهېدو ، گنې ځينو مې د زړه د رباب تارونه خپړلو هڅه کړي وه - خو نغمه ځکه نه ورباندې خپړل کېده ، چې د اظهار ژبه گونگۍ

وه - دا درست ټركيان ؤ خوتيار انگرېزان، هو ... كه په ژبه نه، نو په ښكاره كړو وړو ضرور -

ماښام شپږ بجې خواته او توبوس د انقريه په خوا مخه وكړه ... خوشحاله وم، ما وئيل، كه مې هلته Botanic Garden، چې د تفريح په اړه زړه ته سكون سپارونكې مشهوره دى، نه هم وليدو، نو د خپل تاريخي حيثيت له سوبه يې د ښائيسته ښار څه برخې هم ووينم، نو ځان به خوش قسمته وگڼم - ولې چې تاريخ وائي، چې د دويم جنگ عظيم ورسته په تركي كې استنبول او ازمېر په پرته انقريه ښار هم د تمامې د نيا د توجه مركز گرځېدلى دى - او بيا عجيبه خبره دا وه، چې بس د انقريه سره په څنگ څنگ كې تېرېدو، د دې ښار وړو، غټو او ښائيسته په ډېر ترتيب جوړو بلدنگانو داسې ښكاره كوله لكه دا ښار چې د تاريخي اهميت پرته د دې دور تقاضې هم په پوره ډول پوره كوي - د سپينو دېوالونو او سرو بامونو ښار انقريه تر لرې لرې پورې خور وور ښكاره كېدو - خبره دلته بيا هغه وه، چې زړه مې په دې محكه باندې قدم ږدلو ته كېدو، خو زما خوښه د منلو حكه نه وه، چې د بل په بس كې ناست وم - د رڼاگانو له دې ښار څخه چې زموږ او توبوس د استنبول په خوا روان ؤ، نور وډله اول حاله لا نور نور هم آرام ده شوى ؤ او سترگو ته د شاوخوا د جل بل رڼاگانو له وجې سفر ډېر خونده ورمحسوسېدو -

د شپې يولس بجې خواته او توبوس استنبول ښار ته دننه كېدو له مخه په سمندر باندې جوړ مشهوره پل Bosphorus Bridge باندې تېر شو - دا پل د خپل جوړښت او بېخې اوږدوالي له سوبه د نيا په ځينو نوموړو پلونو كې يو او ځانگړى دى - او له دې ورسته بيا د استنبول جل بل ښار ؤ، چې موږ ته يې د سترپاگانو د وساكوولو په صله كې د خاموشۍ په ژبه هركلې وئيلو او زموږ او توبوس په كې په يو وډ بل وډ مخ مخته روان ؤ - چې څنگه گهړۍ ددې هېواد د وخت په سمه دولس بجو ته ستنې ورسولې، نو او توبوس د استنبول په مشهوره برخه Laleli نامي كې تم شو - ورڅخه راكوژ شولو - دې وخت د

بلېک سي " او د " مېډيټېرينئين سي " په سنگم باندې جوړ په تاريخي ښار استنبول، چې ورته د " يورپ دروازه هم وئيل کېږي باندې چپه چپيا خوره وه - د ټېکسيانو او د يو نيم سړي پرته هيڅ قسم روتق نه ښکاره کېدو ... نری نری باران ورېدو او سره يخه هوا هم گلېدلې ... نويد ته مې وئيل ، چې ... " اوس ته پوهی شوي او ستا کار ... ته له مخه او موږ درېسې ... وايه ! چرته به اوسېږو ؟ " ده وئيل ...

" سرکې جي ته به څو ... هلته هوټلان ارزانه دي "

او بيا په ټېکسي کې د سرکې جي نامي علاقې په لور روان شولو - داسې ښکاره کېدو ، لکه استنبول چې په وړو وړو غونډيانو باندې جوړ ښار دی - په شل پنځلس منټه کې ټېکسي په " سرکې جي " کې " هوټل هالي " دې " مخته ودرېدو - دوي خونې ، چې د يوې خونې کرايه دوه نيم لکېه ليرا وه مې ونيولې - زه او جمعه خان په يوې خونې کې او نويد د خپلې ناوکۍ سره په بلې خونې کې د ستريا وسا کولو دپاره لاړو -

د ترکي د وخت په سمه سهار نهه بجې ، څلور واړه ملگري د باندې راووتو - چې څنگه مې شاوخوا ته لومړی نظر وځغلوئو ، نو باور مې نه راتلو ، چې دا گوندي د مسلمانانو ښار استنبول دی - ولې چې يو اړخ بل اړخ جوړو ودانيانو او مخامخ شنه پارکونو داسې تاثر راکړو ، لکه دا چې د جنت له ټوټو يوه ټوټه وي او بيا ترکي پېغلې خو هم د ځورو څخه کمې نه وې ... چې يا خويې پېنټونو سره جېکټونه په تن و ، يا بيا په دې يخ کې لانگ او مني سکرټونه ... په قد جگې ، نری سپين مخې او په ژېړبخونو وينستانو کې د مخکې مخلوق نه ښکاره کېدو ... په مينه باندې لکه دلته چې هيڅ بندې نه وي ، ځکه خو لاس په لاس ځواني جوړې يوې بلې خواته ليدل کېدې - دا نه ، چې موږ و ترکي پېغلو او زريناؤ ته آسماني مخلوق ښکاره کېدو - مگر زموږ په لور يې زيات راکتلو

شاید په دې ، چې موږ درې واړه نران څه کم کم ، خو پروین ورته زیاته عجوبه
 ځکه ښکاره کېده - هو ، د هغې د پنجابي وزمه ښایست او ځوانۍ په وجه نه ،
 بلکې هغې چې کومې پنجابي طرز جوړې شوې جامې اغوستې وې ... هغه که
 زما او د جمعه خان رنگه کلیوالو په مزاج د کتو وړ وې ، نو دلته ترکۍ پېغلو
 ورباندې پسخوند وهلو او تر خپلو یې ورباندې خندلو او شاید چې ریمارکس
 یې هم ورباندې پاسولو - ځکه خو چې به یې د هغې په لور سترگې ورته
 واړولې ، نو به یې سرتر پایه ورته کتلو ورسته په شونډو پسخوندي موسکا
 خوره شوه - بس په پارک کې ایله خلک راپسې نه شولو رامات - گنې په
 سترگو کې هر چا پروین اخیستې وه ... هم دغه وجه وه ، چې نوید ورته وئیل ...
 " پروین !! ته هوټل ته درځه .. داسې نه چې د ترکیانو جلوس راپسې ولگېږي "
 او پروین هم خبره مائینډ ځکه نه کړه ، چې نوید ورته په خندا وئیلې ؤ او بیا دا
 خبره د هغې په حق کې بهتره هم وه - ځکه خویې وئیل ...
 " هو ، زما هم دغه خوبه ده ... په سرمې درې دی ... زه به څه آرام وکړم "
 او بیا موږ درې سره تر هغه ساعته ورته ولاړ ؤ ، چې پروین د هوټل په گېټ
 ننوته ...
 " هان څه شکر دی ، چې اوس خپل چکر ته خلاص شولو "
 د دې خبرې سره سم نوید چې داسې وئیل ، نو سم دستي یې پوښتنه هم ورسره
 داسې وټوله ...
 " ښه نو اوس به په کومه څو ؟ "
 ما ورته وئیل ...
 " یاره نویده ! تا خو هم ناشوده وکړه ... موږ نو اوس څه خبریو "
 دائی و موسېدو او وئیل یې ...
 " نو بیا درځئ چې سېل درباندي وکړم او د استنبول څه پټ او ښکاره ژوند او
 شيان درته وڅېرم "

او بيا ده موږ دواړه له ځان سره ښي لاس ته روډ باندې سم کړو - دلته د روډ په منځ کې د رېل گاډۍ پټېرۍ هم تېره شوې وه -

"دلته په يوه وخت باندې رېل گاډۍ او نورې گاډيانې په دې روډ باندې چلېږي" نويد چې دا خبره کوله ، نو يو عجيبه غوندي هارن مې تر غوږه شو او په دوو غټو ډبو باندې اړه لرونکې رېل گاډۍ د چوک له خوا رابښکاره شوه ... که څه هم تله څوکه او کرار کرار ، خو په لومړي ځل کتوراته عجيبه غوندي بښکاره شوه - په دې کې شک گرسره نه شته ، چې استنبول د ماجتانو ښار دی - ولې چې هر لور دلته په دې ښار کې تاريخي او غټ غټ ماجتان او د هغو هسکې هسکې مينارې تر لرې لرې پورې بښکاره کېږي - خو ، په قول د نويد ...

"په دې ښار استنبول کې د دې دومره زياتو ماجتانو پرته هم ، د دې ماجتانو ملايان په لاوډ سپيکرانو د آذان په چپه تقريرونه څه ، چې د جمعې خطبه هم نه شي ورکولې او يا يې نه ورکوي - ولې چې هغوی او حکومتي قانون پالونکي دواړه په دې صلاح شوي دي ، چې ماجت به تش د عبادت کولو دپاره په کارولۍ شو ... او جلسه گاه به ورڅخه جوړوؤ ... لکه زموږ د هېواد ملايانو چې د خدائي او د رسول د لارې تر تعليماتو زيات د سياست مدارانو په حق او يا خلاف کې له ماجتانو جلسه گاؤې جوړې کړې دي او هر رنگه روا ناروا خبرې په کې کوي"

او بيا يې مخته وئيل ، چې ...

"او بل دلته د ماجتونو په شمېر د لمانځنيانو تعداد بېخي کم هم دی" نويد دا خبرې داسې په سنجيدگۍ وکړې لکه هغه چې د خپل هېواد مملکت خداداد د حق په لاره مامور شوي وظيفه خواره د ناحقۍ په تور نيول شوي په ظاهره مجرمان دراصل د حق صحيح پاسداران گڼلو -

موږ خبرې هم کولې او مخ مخته هم روان وؤ ، په تنگو او خوش رنگو بازارونو کې يوې بلې خواته گرځېدو ، چې يو وخت مو د استنبول لويه ډاک خانه ، چې له دباندې د عدليه دفتر بښکاره کېدو تر سترگو شوه - درې واړه په يوه صلاح ور

دَننه شولو... په دې نیت چې خپلو خواږو ته په خپریت د رارسېدو لیکونه و لېږو- د دې ضرورت راته ځکه پېښ شو، چې موږ له کورونو څخه د یوه نیمې میاشتې دپاره راوتلې و- نو ځکه د کور د غړو پرته مو خپلو نېږدو یارانو لکه سهېل جعفر او قدوس ترین ته هم خطونه نوښته کړو او هلته مې پوست کړو- اوس دا بېله خبره ده، چې د خطونو د مخه موږ پخپله کورونو ته ورسېدو او د دې سفرنامې ترچاپولو پورې خولا نه دي رسېدلې -

د "سرکې جی" او "کراکوي" د علاقو ترمنځ په سمندر باندې جوړ پل، که څه هم عجوبه نه ښکاره کېدو، خو د بېخي زیات رش گش له سوبه دا ځای د وخت تېرولو دپاره ښه او په زړه پورې و- له دې خوا د "سرکې جی" سمندري غاړه او د هغې بلې خوا د "کراکوي" سمندري غاړه د وړو او غټو کشتیانو څخه دومره ډکه وه، چې د چلاؤ لاره یې گوره چې څنگه پېدا کوله؟ په دې پل باندې مخته تېر شولو او د "کراکوي" تنگو تنگو بازارونو ته مو ځان ورسولو- د استنبول دا برخه بېخي زړه او روایتي ترگ علاقه ده ... دلته زیاتره زاړه خلگ هم هغسې د زړې زمانې د ترکیانو په رنگه پي کېپ په سراو آزاد پردوگ وزمه پتلونونو کې د دوکانونو مخته یا په رېستورینتونو کې ناست چولمان چې دوی ورته شیشه وائي ځکولو او سلېماني چائو څښلو کې بوخت ښکاري -

د "سرکې جی" دا زړه علاقه تر ډېره کتلو ورسته نوید پنجابي په یوې تنگې کوڅې باندې ورسم کړو او وئیل یې ...
 "درځئ ... چې کارخانه درته ښکاره کړم"
 ما ورڅخه وښتنه وکړه ...

"د چیشې کارخانه او څه په کې جوړېږي؟"
 دائی و موسېدو او په خپل شرارتي انداز کې یې وئیل ...
 "خبر ... خپله به یې ووينې ..."

او بیا د کارخانې په لوی گېټ وردننه شو ... موږ هم ورپسې پسې -

کارخانه څه وه ؟ یو تود بازار ؤ ، چې د تنگ روډ دواړو خواؤ دوکانونو مخته غټ غټ له شیشو جوړ شو کپسونه لگېدلې ؤ - په اول نظر داسې ښکاره کېدو لکه د پېغلو مجسمې چې په کې ولاړې وې - لاکن چې ښه مې ورته وکتلو ، نو څه گورم ، چې دا خو مجسمې نه بلکې د ترکي نسل خورې وې ، چې په بېلابېلو پوزونو او اداگانو یې د کتونکو توجه نه یوازې ځانته اړولو هڅې کولې ، بلکې د کتونکو هر خواش یې ورپوره کولو دپاره خپل خدمات هم شاید چې وړاندې کولو - په تندي خوله را ایله شوه او جمعه خان مې له لاسه نیولې بیرته غبرگېدو دپاره د شا په لور کش څه کړو ، چې نوید هم راسره سم دباندي وختو او په موسکني انداز کې راته وائي ...

”خود لکه چې دا کارخانه مو نه شوه خوښه ... ښه ده ، نو درځئ چې بله تردې هم ښه او غټه کارخانه درته ښکاره کړم“
موږ دلته لا په ځان ټوکلي ؤ ، چې دائی راته لا د بلې کارخانې د کتلو ست کوي ...
نو ځکه مې په سنجېدگۍ لاسونه ورته جوړه ونيولو ، چې ...
”یاره ... یو بل داسې ځای راښکاره کړه ، چې د کتو وړ وي ، مگر داسې هم نه ، لکه دا اوس چې دي د هوکه کړو..... پلېز“

ده وئیل ، ښه دی او بیا د ده په راهنمائي کې دوې بجې خواته موږ په Princess Island ، گوا د شهزاد کیانو په وړې تاریخي جزیرې (ټاپو) باندې د لانچ له واره سفر ورسته کښته شولو - لومړی قدم مې لا سم د دې ټاپو په غاړه ورته ایښی نه ؤ ، چې مې د ځلې څخه نابیره ووتو ...

”واه نویده ! دا خونو اوس ځای دی“

ولې چې د دې ځای د شاوخوا سمندري غاړې خوش رنگیانو پرته ، د شهزادگیانو د اوسېدلو او د سپل ځایونه ، که په تاریخي اړو د کتو وړ ؤ ، نو واره غټ پارکونه او تالابونه هم بد نه ښکاره کېدو - دلته زیاتره غېرملکیان ، چې د بلغاریه ، رومانیه ، یونان او روسي ریاستونو سره یې اړه درلودله سپل کولو ته راغلې ؤ - وائي ، چې دا ټاپو څه یو زریا یولس سوه کاله د مخه د

شهزادگيانو او مينځو د استوگنې دپاره په کار راوړل شوی ؤ - جمعه خان یو
ځای وائی ...

”کشکې ، چې دا جزیره مې خپله وائی ، نو ...“

ده به لا نور څه وئیلو ، چې ما یې خبره داسې سرته ورسوله ...

”..... هو ، نو بې تکتې به دي بیا څوک ورته نه پرېښولو ... که څنگه“

دا خبره څه وه ، چې زما د ډېر ضد په پرته یې هم د دې ټاپو په حقله خپله خبره
پورا نه کړه - موږ به لا نور نور په دې ټاپو باندې گرځېدلو ، که نوید د بیرته
ستنېدو خبره نه وای ټینګه کړې ... وئیل یې ...

”درځئ چې څو ، پروین به دیغه شوې وي او زما لاره به ګوري“

نو ځکه بیرته په لانچ کې کښېنستو او د خپل زاړه وتاک په لور ور روان شولو -

مانښام شپږ بجې چې څنگه له خوبه راکښېنستم ، نو د دې هوټل په کاؤنټر
ناستې پېغلې ته مې زړه وټخېدو ، ولې چې ظالمه بې اندازې زیاته ښایسته
او نازکه جوړه وه - په قد جگه ، سپینه ګېږدی څېره ، ژېړبخونې سترګې او
خلاص ژېړ وینستانو یې بلا خوند کولو او ښه خبره دا وه ، چې انګرېزي یې هم زده
وه - نو ځکه مې ټېلي فون ته لاس کړو - د سلام کولو ورسته مې د بلغاریه د
سفارت خانې اته پته ، چې مازې بهانه وه ، ورڅخه وپوښتله ... هغې وئیل ...
”نه یم خبره“

که یې خبره په دې ځای ختمه کړي وای ، نو ما به په ټېلي فون ایښی وای ... لاکن
دې چې بلغاریه ته زما د تګ د اصل وجې تپوس وکړو ، نو په ځواب کې مې
مزاقاً ورته وئیل ...

”دلته څه دي ... ځکه خو ورڅخه بلې خواته وځم“

”څه غواړې؟“

د دې داسې پوښتنه بې معنا نه وه ، یو وار لا زړه راته وئیل ، چې نېغ په نېغه
ورته ووايه ... لاکن بده خبره وه ، ځکه مې خبره بلې خواته واړوله

"نوم دي څه دی ؟"
 "ساسیلا" دې وئیل
 "ښه نوم دی... مسلمانہ یې ؟"
 دې وئیل ...
 "هو ، الحمد لله"
 "واده دي کړی دی ، که یه ؟"
 په ډېره عاجزی مې ورڅخه پوښتنه وکړه ... دا یو وار چپ غوندې شوه او بیا
 وائي ...
 "یه ... مگرزه بوائی فرېند لرم"
 دا خبره یې داسې وکړه ، لکه دلته چې په مېړه او په بوائی فرېند کې انجونې
 توپیر نه کوي - ما به اوس اجازه غوښتله ، چې دا د خپلې خواراته گډه شوه ...
 "په ترکی کې د استنبول د تاریخي ځایونو پرته ډېر څه د کتلو دي"
 "مثلاً ، لکه ؟"
 زما د مثلاً په ځواب کې هغې وئیل ...
 "لکه د انقره میوزیم ، چې په کې د حضرت عیسی (ع) څخه هم قریباً ۷۰۰۰ کاله د
 Anatolian Civilization شیان پراته دي او بیا د دې پخواني طرز
 تهذيب بېخي زیات او د بېلو بېلو زمانو لرغوني آثار لکه
 Antique City of Perge او داسې نور نور د کتلو وړ دي - نه یوازې دا ، بلکې د
 Catholic عقیدې له کبله حضرت مریم چې په کوم کور کې د ژوند آخري ورځې شپې تېرې
 کړې وې ، هغه زور طرز جوړه شوې ودانۍ د Selcuk نامي ځای څخه فقط اووه
 کلومېټره لرې ده - دا انجلۍ باخبره وه ، نو ځکه مې نه غوښتلو ، چې ما نور په
 امتحان کې واچوي ... په دې خومې ورته وئیل ...
 "زه به هڅه کوم ، چې ستاسو د ټورزم د څانگې څخه یا خو ټوؤر واخلم یا بیا
 پخبل انتظام دا هر څه وینم"
 دا خبره چې مې څنگه وکړه ، نو انجلۍ د خپل اصل مطلب په خوا راواوښته ...

“ ته خپله هيڅ تكليف مه كوه ... كه غواړې، نو موږ د ټوؤرستانو د ټوؤر دپاره پورا پورا انتظامات لرو ”

داسې كښېوتم، چې انكار راته كول گران شو ... ما څه گڼلو او دا څه ووتله ؟ او دغه خو وجه وه، چې د بيا خبرو كولو په بهانه مې اجازه ورڅخه واخيسته - ما چې د ټېلي فون رسيور ږدلو ، نو جمعه خان دغه ؤ ، چې كښېنستو او سترگې موږكو ورسته يې پوښتنه يې وكړو ...

“ د چا ټېلي فون ؤ ”

ما ورته وئيل ...

“ د دې هوټل د لابي ساسيلا ټېلي فون ”

ده وئيل ...

“ ښه ښه په نامه يې بيا خبر هم شوې ؟ ”

موږ به لا خبره مخته كښوله، چې نويد او پروين راوړسېدو - نويد هغه نويد ؤ ، خو پروين هغه پروين ځكه نه وه، چې جينز پېنټ يې اغوستی ؤ - زما د پوښتنې له مخه بيا نويد راته وائي ...

“ دا پېنټ مې پروين ته لاندې په دوكان كې واخيستو ”

او بيا خپله وائي ...

“ زما په خيال چې بد ورسره نه ښكاري ”

موږ نو څه وئيلی شوی ، چې ده له خپلې خوا سرټيفيكاټ وركړو - د ښو ډېرو گپو كولو ورسته محفل په دې خبره برخاست شو، چې سبا سهار به اول د بلغاريه سفارت خانې ته د ويزې لگولو دپاره ځو ، بيا به په لالېلي نامي علاقې كې هوټل نيسو -

په دې بله ورځ غرمه لس بجې موږ څلور واړه ملگري د بلغاريه د سفارت خانې و كهر كې ته ولاړ ؤ - كه مو هرڅو زاری ورته كولې ، خو د كهر كې شاته ناستو دواړو ښځو كې يوې هم زموږ خبره نه منله او وئيل به يې ...

“ تاسو بلغاريه کې له چا سره ملاقات کولو ته ځئ او دعوت نامې کومې دي ؟ ”

او موږ ورته وئيلو ، چې ...

“ هلته ستاسو په هېواد کې نه څوک لرو او نه مو له چا سره د ملاوېده مطلب

دی .. موږ مازې د يو څو ورځو په سېل ورته د تلو اراده لرو او بس ... ”

غرض دا چې موږ ورته په خواست کولو ستړي شولو ، نو نوید ورته د سلو ډالرو

نوټ له جېبه راويستو ... هغوی نوټ ته به ډېر حسرت وه خو کتلو ، لکن سرونه

بې هغه رنگه يوې بلې خواته وښورولو - چې ورڅخه مايوسه شولو ، نو په خپله

لاره بيرته را روان شولو - په نورو ملگرو نه يم خبر ... زما خو طبيعيت ډېر پرې

خراب شو ، نوید ته مې وئيل ...

“ درځه چې يو تېرېول اېجنټ سره خبره خلاسه کړو ”

گوره ، چې يورپ ته ننوتل مې په قسمت کې نه ؤ شوي ... چې اېجنټانو هم يوه

خوانه کوله - که څه هم موږ داسې لا ورته وئيل ، چې ...

“ د ټوؤر د پيسو پرته به موږ خپل ټکټونه پخپله وکړو ، خو د بلغاره يا يو بل

يورپي هېواد ټوؤر راته کنفرم کړی بس ”

لکن هيڅ يوه اېجنټ راسره زموږ خوښه نه وه منله - له دې ځايه هم د ماتې

خوړلو ورسته مې جمعه خان کاکړ ته وئيل ...

“ درځه وروره ! چې نن له دې ځايه وځو ”

ده وئيل ...

“ هو ، ټکټان به نن واخلو ، مگر څو به بل سبا ... سبا به د استنبول سټي ټوؤر

وکړو - لا خو مې هيڅ نه دي ليدلي ”

که څه هم زما نه وه خوښه ، خو د ده دپاره مې ورسره هو کړو -

يوه بجه ماڅپښين بېگونه په اوږو راټال د “ سرکې جي ” څخه “ لالېلي ” نامي

پُرونقه علاقې ته په ټپکسي کې ورسېدو - د لالېلي په مېن بازار کې په يو

هوټل کې مې دوې خونې ونيولې - بېگونه مو په خونو کې وغورځول او دباندي

د ډوډۍ خوړلو دپاره راووتو - او په نه ساعت کې يو بلې پُرونقه علاقې ته

ورگډ شولو - دا علاقه يعني د لالېلي سره جوخته د تقسيم نامي علاقه وه - دومره د غېرملکيانو څخه ډکه وه، چې لار په کې نه کېده - د نويد په قول ...

د استنبول دغه سيمه چې غېرملکيان ورته راځي، د خلکو د توجه مرکز ځکه هم ده، چې يو غټه شاپنگ سپنټر ائيريا ده او بل په دې ائيريا کې د بلغاريه، رومانيه، يونان او روسي رياستونو په حورو باندې نه يوازې د سترگو تنده ماتېږي ... بلکې د خواشاتو بار هم پرې ماتېدلی شي

د نويد خبره مې په دې زړه و منله، چې دلته سړي کم او غېرملکي ښځې، چې زياتره په کې پېغلې وې ... گرځېدلې - او بيا چې څه وخت موږ د ټي - بي - ټي ايراني بسونو دفتر، چې زموږ له هوټل څخه په څه واټن باندې و ته د ټکټانو دپاره تلو، نو تر موږ څه شاته پاته شوي ملگري کاکړ صاحب ته يوې پېغلې، گوره چې د کوم هېواد وه، سترگه وهلې وه او د لاس په اشارو يې د لسو ډالرانو غوښتنه هم ورڅخه کړې وه - ده چې بيا راته څنگه دا خبره وکړه، نو که څه هم کيسه څه شکمنه غوندې وه، خو زړه راته وئيل، کېدای شي هاغه د نويد خبره رښتيا وي د دې علاقې په باب - خبر ټکټان خو مې تر لاسه کړو، لکن د دريمې ورځې يعني د ۷م نومبر ۱۹۹۳ع - ولې چې سبا او بل سبا د دوئی د کمپنۍ د بسونو وار و ايران ته د تللو نه و - نو نن په چپه دوې ورځې له موږ سره نورې هم د سېل دپاره وې - که مې څه هم زړه مات و، خو حتمي هڅه مې دا کوله، چې وخت ښه په خوشحالي تېر کړم، چې ملگری مې ديغ نه شي - هم دغه وجه وه، چې د ډوډۍ خوړلو ورسته سم دستي موږ د Poli Tour له دفتر څخه د نننۍ شپې د اورينټ هاؤس هوټل کلب او د سبا د ورځې د استنبول سټي ټوور دپاره ټکټونه تر لاسه کړو ... او بيا مې درست ماځيگری د لالېلي او تقسيم ائيريا د روډونو په فټ پاتھونو باندې تېر کړو، چرته چې خوش رنگو څپرو له خوش ذائقه طبعيتونو او موسکاگانو او موسمي خوش گواره رنگونو سره سترگو ته ښکلاگانې او زړونو ته د سکون بېلابېل خوندونه سپارلو - يو شاعر

نور څه غواړي؟ بس چې بنسټلگانې ورته چاپېرچل کې موجودې وي ... بیا خو
 بې د خپتې غم لا هم هېر وي - خو دا شاعر زړه مې خپله خوښه کله کولی شوه،
 ولې چې ملگری جمعه خو هم ورځرمه شوی ؤ - نو ځکه د نه غوښتلو پرته هم یو
 دوه ځله مې سلېماني چائی له هغه سره نوش کړې - دلته یو کوپ چائی په لس
 زره لیرا باندې خرڅېدو - د دې علاقې رنگین مایگري په خپل ځای ... خو
 دلته زه دا خبره کول ضروري ځکه گڼم، چې د دې مسلمان ملک مغرب وزمه
 آزادي ولوستونکو ته ورپه کوته کړم - گوا دلته په دوکانونو کې که شراب په
 آزادي خرڅېږي، نو هم دغسې شراب خانې یا بارونه هم لري - هم دغه وجه ده،
 چې قضائي مایگر خواته یو نیم سړی د سړک څنډې ته یو بل اړخ ځنگېږي هم
 - لازمي خبره ده، چې زیاتره ښځې به یې هم څیښي، خو تر سترگو مې یوه هم
 داسې ښځه تر دې ساعته نه شوه، چې څیښلو یې، یا دې بې خوده غوندې په
 فټ پاتھونو گرځي - لاکن دلته ښځې سگرېتونه ډېر په شوق او خامخا څکوي -
 دلته خلک چپ له خپلې ژبې، د بل په ژبه نه پوهېږي او نه چاته بله ژبه ورځي ...
 یو څو ماتې گوډې خبرې لکه "کش برا" یعنې (خومره یا په څو باندې)، "اوج
 دانه سوخ سو" یعنې (درې گلاسې سړې اوبه)، "آفندم" او "آفندي" او داسې
 ځینې نورې خبرې یا توري موږ هم ورباندې چسپولو - گوا خبره دا، چې څوک
 هم ترکی ته ځي، نو به د لاس په اشارو ژغېږي یا به څه څه خاص خبرې د ډوډۍ
 پېدا کولو او شاپنگ کولو دپاره حتماً زده کوي ... گڼې حال به یې زما او د
 جمعه خان په رنگه وي - دا خو لا د نوید پنجابي یې کورودان، چې څو کاله یې
 په ترکی کې تېر کړي ؤ او ترکی یې په رواني سره وئيله - که دائی نه وای، نو زه
 او زما ملگری به په هر دویم گام له یوه نا یوه غم او ناکرده پېښې سره مخامخ
 کېدو - دا منم، چې موږ به هم څه نا څه یا ډوډۍ په اشارو پېدا کړي وه، خو غم
 دا دی، چې دغه باډي لېنگویج او اشارې خو هم هر ځای معنې او مطلبونه
 بدلوي -

ماخستن اتهه بجې د پولي توؤر وېگن موږ له خپل هوټل څخه سپاره کړو او اتهه نیمې بجې يې د اورینټ هاؤس کلب چې د استنبول په یو څو مشهورو نائټ کلبونو کې ځانگړی نوم لري ته ورسولو - دلته لومړۍ او د خوند خبره دا کوم، چې د دې کلب په لویه درازه کې یوه ترکی پېغله خپلې ترکی روائتي جامې په تن.. سره له اوږدې ترکی سرې خولۍ په سر باندې ایښې ولاړه وه او هر راتلونکې سړي او ښځې ته یې ښه راغلی په خپله ژبه کې وئیلو ... زه او زما ملگری چې یې له څنگه تېرېدو، نو ملگری ورته ودرېدو او په پښتو کې ورته گډه څه شو، چې هغې ورسره ځان جوخت په دې نیت ودرولو، چې دا انجلۍ زما له وور قده ملگري په درخته اوږده وه او بیا یې خندل هم ... گوره چې د هغې د خدا تر شا څه و؟ خو زما ملگري په ټوکو کې راته وئیل، څنگه مې درته پښتنه کړه؟ او بیا دده دا خبره ما او هغه تر ډېره پورې د ځینو نورو پوځو خبرو سره گنډلې خورا انجواي کړه او بیا یو غټ عالي شان هال، چې په منع کې یې د ډیسکو او ډانس کولو دپاره گېږدی دوکانچه جوړه وه چې له بامه ورنډې رنګېښې رڼاګانې له یوه نري او خواږه ساز سره د باران غونډې راوړېدې او د دې دوکانچې شاوخوا ته مېزونه او کرسیانې پرتې وې - په دې هال کې په خپلو چوکیانو باندې کښېنستلو ورسته چې څنگه موسترګې وموږلې، نو څه گورو، چې په هال کې یو بل ځای ترکی انجونې، مختصرې جامې په تن... په بېلې ډانس کولو کې اخته ولیدلې، چې په هال کې ناست غېرملکیانو د سفر ستریاګانې یې په خوږو موسکاګانو او ډېر په مینه یې په بازاری خلوص و ساکولو پوره پوره هڅې کولې -

په دې هال کې هر سړی او ښځه بدمسته وه، او سره شنه لاکن په سائز غټ او اوږده ګلاسونه په لاس کې په ناستو ځنګېدلو او له څنګ ملگرو سره یې خپلې خوشحالیانې گډولې لگیا و، خو ما او جمعه خان دلته هم د کوک واړه بوتلان تر نړیو غاړو نیولې نوش کولو - هم دغه وجه خو وه، چې دلته رقصېدونکې بېلې ډانسرې هم موږ ته کمې رانیږدې کېدلې - خو د خپل بازاری طبیعت

درلودلو له سوبه په موږ باندې هم په خپل خپل وار چې به له سټېجه راكوژي شوي.. نو به يې موږ ته هم د خپل عادت په سمه حاضري راکړه... هغوئ د ډانس په چپه څه نور هم وئيلو، خو موږ ورسره هيڅ نه منلو... البته يو نيم تصوير مو ورسره په دې واخيستلو، چې دا موقعه سهار راته د ژوندي ياد په توگه بيا بيا د استنبول شپه راپه زړه کوي - لاکن موږ د هغوئ له نور نيز دېکته ډډه کوله او ورسره داسې تر غاړې وتلو نه... لکه نور ټوؤرستانو چې به کولو - لنډه دا، چې ډوډۍ مو هم دلته وخورله او تر دولس بجو پورې مو د ترکو پېغلو بېلي او ماډرن ډانسونه داسې په رنگارنگ رېښمينو جاموکې کتلو، چې په عامه ژبه کې جامې په هيڅ اړه نه شي وئيل کېدای -

د شپې دولس بجې چې څنگه له دې کلب څخه دباندې راووتو، نو د پولي ټوؤر سړي موږ دواړه تر لاس ونيولو او ژر تر ژره يې په خوش اخلاقي د هوټل څخه د ايستلو هڅه کولو سره سره راته وئيلو...

دې وخت گنډکپان جیبونه وهي او څه نورې نورې پېښې هم کېږي... خيال کوئ

د پروگرام په سمه سهار اته نيمې بجې د پولي ټوؤر گاډۍ موږ له خپل هوټل څخه پورته کړو او د استنبول ښار او تاريخي ځايونو رانېکاره کولو باندې يې پئيل وکړو - په دې بس کې زموږ پرته پنځلس شل نور سړي او ښځې هم وې - گاډۍ چې څنگه مخته روانه شوه، نو گائيد چې نوم يې آصفه ښئيلو، ځلې ته مائيک ونيولو او په انگرېزي کې د هرکلي وئيلو ورسته وائي...

ترکي، گوا دغه سيمه د حضرت عيسى عليه السلام څخه هم دوه زره کاله د مخه او بيا د ده د مرگ ورسته تر پنځلس سوه عيسوي پورې د نړئيز ژوند ژواک په اړه مرکز پاته شوې ده - او سره له دې د Anatolian Civilization (اناتولي تهذيب) موجودگي د دې سيمې تاريخ په زرهاؤ کلونو لا نور نور شاته وړي - عثمانيه حکمرانان له ۱۴۰۰ع څخه تر ۱۹۱۸ع پورې په دې خاوره

باندې حکمراني کړې ده - او دلته ښاري ژوند لومړی له رومنو او عثمانيه دور حکومت څخه پیل شو او نن چې تاسو په خپل چاپېرچل کې د استنبول پخواني جوړ غټ غټ ماجتان ، مانياني ، ودانياني وینئ گورئ ... دا د ترکی تاریخي عظمت څرگندوي

د څه مزل کولو ورسته ، گاډۍ یو ځای تم شوه او ټول ټوؤرستان ورڅخه راوړل شول - او د گاډیو په راهنمائی کې یوې لوړې اوچتې پخوانۍ ودانۍ ، چې د مسلمانانو ماجت ښکاره کېدو په خوا روان شول او چې څنگه په لویه دروازه وردننه کېدو ، نو آصفه (گاډی) وئیلو ...

دا کرسچن چرچ د سپنټ صوفیه په نامه د نړۍ په لوړو تاریخي چرچونو کې ځانته یو نوموړی چرچ دی ... چې رومن واکمنو بېخي پخوا جوړ کړی ؤ په دې چرچ کې د زړه راکښونکولاسي کار او نقش نگاری پرته د ښائسته جوړو شوؤ گومبتو ، دېوالونو او گیردۍ تمبو (ستیانو) ځانته د ځانگړي جوړښت په اړه د پخوا زمانې کاري گرو فن لوړتیا څرگنده وله - په دې چرچ کې یوې بلې خواته گرځېدلو په وخت داسې راته ښکاره کېدو لکه دا چرچ چې کله ماجت هم پاته شوی وي - خو گاډی په دې باب سر نه کړو راخلاص چې آیا زما او یا زما د ملگري په مزغو کې د دې چرچ په اړه راپورته شوی گمان صحیح هم ؤ او که غلط - خبر ، د دې چرچ کتلو ورسته گاډۍ مخته روانه شوه او گاډی وئیل ، چې ...

اوس موږ د بلیو ماسک په لور روان یو ، کوم چې په درستې نړۍ کې ساری نه لري

او بیا یې مخته وئیل ، چې ...

استنبول ښار ، که څه هم په درو ټاپوگانو باندې آباد ښکاري ، خو په اصل کې دا ټاپوگان نه دي ، بلکې د نقشي له رویه اېشئین استنبول د براعظم اېشياء په خوا کې د وچې محکې په دوؤ غټو څنډو باندې آباد دی - او دلته د دوؤ

سمندرونو گوا "بلېک سي" او "مېډيټېرينئين سي" سنگم داسې شوی دی ، چې د دواړو سمندرونو د غاړو څخه ټوؤرستان خوندونه اخیستی شي . که څه هم گائيد مخته څه نه وئيلو ، خو دا خبره څرگنده وه ، چې د استنبول ټاپووزمه برخې ، ځای په ځای په پلونو له يو بل سره تړل شوې وې - د څلورو پخو پلونو ، چې د غټو تمبو په کومک ولاړ ؤ څخه پرته د اېشياء او يورپ تر منځه په سمندر برسېره باسفورس پل او فتح سلطان پل د کتو او حېرت وړ حکه ؤ ، چې دې پلونو دلاندې ستنې نه درلودلې او په هوا کې ولاړ له پورتنئيو اوچتو اوچتو تمبو سره د اوسپنو په غټو غټو رسيانو داسې تړل شوي دي ، چې د سړي عقل ورته حريان شي - نه يوازې دا ، بلکې له دې پرته هم ځينې داسې تاريخي جوړځايونه په دې ښار کې شته ، چې سترگو گټلو سره سره سړی په سوچ کولو هم پاروي -

دې وخت چې موږ په بليو ماسک کې گرځېدو ، نو داسې محسوسېدو ، لکه دا غټ ماجت چې ډېر پخوا يعنې په اولسمه صدۍ کې نه ، بلکې په نني دور کې جوړ شوی دی - ولې چې د بنائيسټ والې پرته دومره غټ ؤ ، چې په گرځلاؤ سړی په کې سترې کېږي او دلته سترگې په هر څه باندې وازې پاته کېږي - په دې غټ تاريخي ماجت کې له تکو شنو ټائيونو او بې شمېره ستنيانو او گومبتو پرته په سر شپږ داسې اوچتې مينارې هم لري چې تر لرې لرې پورې ښکاري - هرڅه هرڅه ، خو په استنبول کې د ماجتانو ډېرښت داسې څرگنده وي ، چې بېخي پخوا مسلمانانو د اسلام خورولو پرته بله هيڅ وظيفه نه درلودله - حکه خويي اسلام د نړۍ تر گوت گوت پورې رسولی ؤ -

له دې ځايه موږ د ترکۍ غټ ميوزيم او اسلامک سپنټر ، چې د پخواني باچا ابراهيم پاشا په ماڼۍ کې جوړ کړل شوی ؤ ته يو وړل شولو - دلته ۲۰۰۰ کاله پخواني شيان د ښوونې دپاره خوندي کړل شوي دي - لکه د کور د استعمال له خټو او اوسپنو څخه جوړ لوښې ، چرې ، توري او نېزې او د دې سيمې جوړې غالينې ، خوليانې او د رواجي جامو نمونې هم د کتو وړ دي - لاکن دلته مې د

خانه کعبه اوله له لرگي خخه جوړه دروازه ، چې د لاس کار ورباندې شوی ؤ په لیدو مې سترگو او زړه سکون وموندو - غوښتلو مې چې ښکل یې کړم ، لکن شیشه داسې ورباندې را جارباسلې شوې وه ، چې وس مې نه په رسېدو - دلته گائیډ د انا تولوي تهذيب ځينې شيان هم رابنکاره کولو په وخت وئيلو ، چې ...

" د دې په پرته د دغه زاړه او تاريخي ژواک ځينې آثار نورې نخښې په " انا توليا " نامي علاقې کې د لرغونې آثارو په توگه خوندي کړل شوي دي - لکه د Ekhesus " ایفاسيس " غټه مجسمه ، چې د دېوي مور ، يعنې Mother goddess " مدر گاډس " په توگه د محکې اوله خدائينه مور ورته وئيل کېږي - د Artinis " اينتينس " په نامه شهرت لري - د دې په بدن بېخي زيات لگېدلي تيان دا څرگنده وي ، چې دا خدائينه مور ژوند سپارونکې وه - د انا توليا ۷۰۰۰ کلنه زوړ ښار د هغې دپاره جوړ کړل شوی ؤ - د دې " مدر گاډس " خخه په بېلو بېلو وختونو کې نقل شوې يولس زره وړې او غټې مجسمې هم د دُنيا په ځينو عجائب گهرونو کې پرته دي

دا خبرې چې يې کولې ، نو بس د استنبول په تنگو تنگو بازارونو يا لارو باندې يوې بلې خواته روان ؤ ، او دلته په بس کې گائیډ وئيلو ...

" دلته يعنې په تُرکي کې د نورو تاريخي آثارو پرته د Lymira " لایمپرا " د کاهو پخوانۍ گومبته او د Aspendos " اسپندوس " جوړه ودانۍ چې په بېلو بېلو زمانو کې جوړه شوې ده - که تاسو غواړئ ، نو موږ درته د ټوؤر اهتمام کولی شو "

له دې خبرو سره سم گائیډ زموږ پام د ميوزيم سره جوخت آرت سېنټر ته واړول شوه ... دلته د تُرکي د هرې سيمې د خلکو د جامو او استعمال شيانو نمونې ... په خاص توگه د ناستې او په دېوال راځڼونکې غالپانې نه يوازې د نمائش دپاره ايښول شوې دي ، بلکې خرڅېدې هم ... يو ځای مې جمعه خان ته وئيل ، چې ...

" راشه چې يوه د غالب چاچا ټوپۍ او دا اوږد کوټ واخلو "

ده راباندې وځنډل او وئيل يې ...

“ولې ځان په درنوؤ ... اول مو بېگونه لږ درانه دي او بيا داسې توپياني خو په پاکستان کې هم پېدا کېږي”

گوره چې اوس د ده اشاره په پاکستان کې د کومې سيمې د خلکو او د چا په لور وه ؟ خبر، چې له دې ځايه راوتلو، نو تر دې له مخه مې د ژېړو جوړه يوه بنائيسته غاړگۍ، چې په ډيوټي ولاړې بنائيسته پېغلې د رانېکاره کولو دپاره په غاړه باندې راوځووله او بيا يې په وار وار راته وئيل، چې ...

“دا گوره، څومره بنائيسته ښکاري”

اوس که غاړگۍ بنائيسته وه، او که نه ... خو د هغې سره يې بېخي خوند کولو - که څه هم زما د ملگري په خيال دا سودا گرانه وه، خو شاعر زړه راته وئيل، چې د هغې بنائيسته انجلۍ موسکاگانې چې ورسره و تلې، نو ارزانه سودا مې کړې وه - ولې چې د ښکليو د موسکا قيمت په هر څه هرڅه ارزي او چرته بيا دومره دومره ډېري موسکاگانې، چې په کاهو يې لا خولې کولې ... زه خو لا يو انسان وم -

له دې ځايه پياده موږ د تاريخي حمام په لور مخه وکړه - حمام څه ؤ، يوه غټه خونه وه، چې په منځ کې يې يوه دوکانچه جوړه وه، چې د گائيدو له قوله دلاندې يې اور بل وي او په شا وخوا وړو وړو غسل خانو کې د غسل کولو مخته او ورسته په گډه باندې په دې غټې دوکانچې باندې سټيم بات اخيستل کېږي او تر ډېره ورباندې تر درځن زيات غسل کونکې پراته وې او بدنونه ټکور کوي - که څه هم په جلا جلا وړو غسل خانو کې د غسل کولو اهتمام ؤ، خو شروع او اخيره يې له دې تودې دوکانچې کېدله -

گائيدو مخته وئيلو چې ...

“دغه رنگه حمامونه په افغانستان کې تر اوسه لا هم رواج لري”

وئيل، خو يې صحيح ... خو خوارکۍ لکه لا سمه خبره نه وه، چې نن په افغانستان کې د وژلو راوژلو او د يو بل دپاره قبرونه خيندلو پرته هيڅ نه دي پاته شوي -

دې وخت د پولي توؤر گاډۍ د اټا ترک له تاريخي دفتر او استوگن ځای ، گوا د هغه په استعمال کې پاته شوې رهائشي ماڼۍ په لور روان ؤ ، چې گائيد وئيلو ...

دې وخت په ۷،۷۹،۴۵۰ مربع کلو ميټرانو خور وور هېواد تُرکي چې په کې ۵،۸۲،۸۷،۰۰۰ خلک آباد دي - باني ستر مصطفى کمال اټا ترک د لومړي جنگ عظيم ورسته لومړی صدر ؤ - د تُرکي په ټولو حکومتي څانگو کې يې انقلابي بدلون راويستی دی او سپکولر جمهوري نظام يې نور نور ټينگ کړو ... په خاص توگه ، بنځه يې په لومړي ځل د نرسره په څنگه د دروله

گائيد لا خبره سمه سر ته نه وه رسولې ، چې گاډۍ يوې توربخونې او غټې ماڼۍ مخې ته ودرېدله - دا هغه ماڼۍ وه ، چې اټا ترک په کې په سرکاري توگه استوگنه کوله او اوس د ده يادونه تازه کولو دپاره دا ماڼۍ د تاريخي او قامي نخښې په توگه خوندي کړل شوې وه - په صدر دروازې کې يې دوه عسکران دا سپي الرټ ولاړ ؤ لکه هغوی چې له کابو جوړ ؤ - ولې چې په لومړي نظر هغوی ژوندي کم ، مړه بُتان زيات ښکاره کېدو - له دباندي خوا چې دا ماڼۍ څومره سترگو ته ښه ښکاره کېدله ، نو حقه خبره ده ، چې دننه به لانور نور د کتو وړ شيان په کې وي ، ځکه خو گائيد وئيل ...

بخښنه غواړم ، موږ دې ماڼۍ ته بې له انتري پاس نه خو وړ دننه کېدلی شو او نه پاس دومره ژر جوړېدلی شي - يوه دوې ورځې انتظار ورته په کارېږي او بيا يې خپله خبره داسې مخته کش کړه ...

په تُرکي کې زموږ (توبه نعوذُ بالله) دوه خدائيان دي .. يو عظيم خدائی او بل اټا ترک ... ولې چې نه خو د قرآن شريف آيتونه رد کولی شو او نه د اټا ترک فرمانونه او جوړ کړل شوی قانون ...

له دې خبرې څخه د هغې گائيد د خدائی پاک په وړاندې شريک درول نه ؤ ، بلکې دا يې وئيل غوښتلو ، چې د جديدې تُرکي باني اټا ترک بنيادي نظريه ،

چې د سپکولرزم په اړه ده په خپل ژوند کې وړاندې کړې وه - هغه نه یوازې
خوندي شوه بلکې ژوندۍ یې هم وساتله -

یوې بجې خواته ګاډۍ د تاریخي بازار، چې دوی اوس ورته "ګرېنډ بازار" وائي
په لور د استنبول په تنګو هوارو، خو په لوړو ژورو علاقه کې جوړو روډونو
باندې روانه وه او ګائیډ وئیلو ...

"د حضرت ایوب انصاري مزار، انقره او فیشرمېن ویلیج ته که د تلو نیت لرئ،
نو خپل نومونه او پتې را ولیکئ ... ستاسې د خوښې په سمه موږ د ټوټو انتظام
کولی شو"

او بیا یې ځکه د ذکر شوو ځایونو پرته، تر یو درځن زیات نورو ځایونو دپاره د
ټوټو کولو وختونه او د خرڅې خبرې په ډالرانو کې داسې په خوند خوند کولې،
چې خپل دې ملګري جمعه خان راته وئیل، چې ...

"غوږ ورته ونیسې خيالورې ته ... څنگه په خوند خوند د پیسو خبرې کوي؟"

ما هم آسره تاوان وګڼله او ورته مې په ځواب کې وئیل، چې ...

"دلته انا تُرک ترکیان په دې وجه نه مني، چې تُرکی ته یې نوی ژوند ورکړو،
بلکې هغه کاغذونه د دې خلکو کمزوري ګرځېدلې دي، چې د انا تُرک تصویر
ورباندې جوړ دی"

زما په دې خبره چې ملګري جمعه خان غاښونه څنگه سپین کړو، نو هغې ګائیډ
هم زموږ په خوا په ډېره مینه وکتو، او و موسېدلې .. اوس به لا موږ بل څه
سنبولو، چې دا څه رامخته شوه، او وائي ...

"تاسو لکه چې له موږ سره په بل ټوټو باندې هم د تلو اراده لرئ"

غرض ... غرض او تش غرض .. یو وار لا په زړه کې راغلو، چې په سخته او غوټ
ورته یه کړم ... لاکن بیا ګوره چې څله مې په کراره ورته وئیل، چې ...
"موږ به صلاح وکړو"

او بیا مې په معنې خپزه موسکا کې د جمعه په خوا مخ ورواړولو ...

"زه خو ورسره ځم، وایه! ستا څه خوښه ده؟"

دائی چي لايي هغه رنگه غاښونه سبين نيولي ؤ، راته واي ...
 " حريان یم، چي ستا اوس کومه يوه خوښه ده او کومه نه ... چي یو حای هسي
 نامي مخ يا خبره وويني .. زړه ورته په لاس کي ږدي "
 او ما هم ورسره گپه خوږه ځکه کړه، چي خبروم، چي يار مو ټوکي کوي -
 او بيا چي په خپل حبثيت ځانگړي او تاريخي گرېنډ بازار ته وردننه کېدو، نو
 گائيد وئيل ...

" په دې بند غوندي تاريخي بازار کي ۴۵۰۰ واړه او غټ دوکانونه دي "
 د دې بازار د دوکانونو د بنائيسټ او جوړښت څخه پرته، په دې مارکېټ کي د
 دوکانونو ترمنځ دومره پراخه لاره تېره شوې وه، چي اوس که داسي مارکېټ
 زموږ په هېواد کي جوړ وي، نو تاريخي حبثيت به يې داسي نه وي پاته - ولې
 چي که رکشي او د خرو رپړهيانې په کي نه چلېدي، نو سائکلونه او د لاس
 رپړهيانې خو به حتماً په کي يوې بلې خواته لېدل کېدي - دلته زياتر
 غېرملکيان ؤ، چي سوداگانې يې په کي کولې - د سرو زرو د کاروبار د پريزيات
 دوکانونه په کي موجود ؤ - د دې مارکېټ په سپل کولو کي دا خبرې مې زړه ته
 بيا بيا راتلې، چي گني ...

" ترکيانو، چي زرهاؤ کلونو د مخه کوم کاروبار کړي ؤو هغه دا دي ښکاره دي ..
 خو يو موږ يو، چي من حبث القوم د تېر شوؤ تاريخي مشرانو په قبرونو د کاڼو
 د څلو پرته که نور څه لرو، نو هغه دي خبرې او تشې خبرې، چي په کتابونو
 کي يې د تاريخي پېښو په توگه خوندي لرو او بس ... "

په گرېنډ بازار کي د گرځېدو راگرځېدو او يو نيم شئ اخيستلو ورسته په
 گاډي کي ماڅيگر خواته خپلو خپلو هوتلانو ته ټوؤرستان ورسول شولو - او
 يو ځل بيا زه وم او ملگري جمعه خان او د لالېلي د بازارونو خوش رنگيانې، چي
 د شپي تر لسو بجو پورې په کي د نويد او پروين سره گرځېدو -

د شپږم نومبر درسته ورځ يا خو موږ د هوټل په خونې کې تېره کړه او يا بيا يو دوکان او بل دوکان د شيانو په اخیستو را اخیستو کې سترې و - نن موږ دواړو دا خبره و سنجوله چې ترکیان د پاکستان د خلکو سره مينه لري او قدر يې کوي - گوره چې په څه وجه ؟ بس چې به چا هم پوښتنه د سودا په وخت کوله، نو زموږ د ځواب ورسته به يې فقط دومره وئيلو، چې ...

" ترک پاکستانی آگر دش " گوا ترک او پاکستانیان وروڼه وروڼه يا دوستان دوستان -

او بله خبره مې دا هم نوټ کړه ، چې دلته په سودا کې بارگېښنگ ډېر زیات کېږي - که څه هم د ترک د مشرانو دا خبره ډېره مشهوره ده ، چې ...

" Don't Buy house , Buy a neighbour "

لاکن له بده مرغه دا خبره ما د دوئی په روئيو کې ونه سنجوله ... خو په خوئی او بود بد او رد خلگ نه و .. بس په پیسو څه زیات مئین راته و برېښېدو - سبا ته زما او د جمعه خان خپلو کورونو ته د تلو نیت و - نو ځکه مې غوښتلو ، چې نن شپه تر ډېره په استنبول کې پیاده وگرځو او دغه رنگه مې و هم کړو - نوید او پروین چې دلته یې څو ورځې نورې هم تېرولو اراده درلودله .. هم له موږ سره پوره پوره ملگرتیا وکړه - او بیا چرته چرته نه وگرځېدو - که څه هم کله کله نري څاڅکې د باران او یا نری نری واوره وربډله - خو موږ د لیونیانو غونډې یوې بلې خواته آواره گړدي کوله او د استنبول د سارپه موسم خوندونه مو د رڼاگانو سره گنډلي د زړونو او روحوونو د سکون سوب گرځولو - لاکن تر کومه پورې؟ .. کله چې د استنبول د شپې رڼاگانې د یخو هواگانو سره تورو خاموشو تیارو ته ستنېده شروع شوې ، نو موږ هم کرار کرار سترپا ته غږي هم اچولو ... نو ځکه خو ، په بېلا بېلو تنگو او پراخو لارو باندې پیاده د لالېلي په لور قدمونه تېز کړي و او غوښتلو مو ، چې ژر تر ژره خپل هوټل ته ورسېږو ، ولې چې اوس خو په روډونو هم خال خال کسان ښکاره کېدو - هوټل ته لا نه و رسېدلي ، چې په لالېلي کې د یو خلاس دوکان مخې ته یوې ولاړې انجلۍ ، چې

مخته يې څه سامان هم پروت ؤ، په ما او جمعه خان باندې ژغ وکړو - موږ ورته ودرېدو او پوښتنه مې ورڅخه وکړه ...

”خير خودی... ولې دې راپسې ژغ وکړو؟“

دا خبره څه وه، چې هغه انجلۍ په خپله ژبه کې گډه شوه - نه زما سر د هغې په خبرو خلاسېدو او نه زما د ملگري - بس هېش هېش ورته ولاړ ؤ، چې دا اوس څه وائي او يا څه غواړي؟ څه وخت ورسته شاته پاته شوي پروين او نوید هم راوړسېدو، او تپوس يې راڅخه وکړو ...

”څه کيسه ده؟“

ما ورته وئيل ...

”په دې خبره خو موږ هم حريان يو، چې دا انجلۍ څه راته وئيل غواړي ... ته پوښتنه ورڅخه وکړه“

مگر ناشوده خبره خو دا وشوه، چې اوس د هغې انجلۍ بله خوندکۍ چې له دوکان څخه ورته راو تلې وه هم ورسره ولاړه وه ... د نوید په خبرو هم نه پوهېدله ... چې څنگه هغه انجلۍ له خپلې خوندکۍ سره زموږ په باب په خپله ژبه کې گډه شوه، نو نوید په موسکا کې راته وئيلو ...

”موږ څو هوټل ته... تاسو ورسره جوړ شئ“

او خپله ناوکۍ پروين يې تر لاس و نيوله او مخته تېرېدلو په وخت موږ ته وائي ...

”دا بلغارين پېغلې دي“

”نو زموږ يې څه... درځه جمعه چې څو“

دومره وئيلو سم دستي چې ما گام د نوید په لور اوچت کړو، نو ملگري تر لاس و نيولم او راته وائي ...

”څه کوي چې غلې... ځوري خودي نه... ورسره په گپه کولو به ټکه نه درباندي لوېږي“

هو، ده صحيح وئيل... و يې نه خوړم .. خو د سترگو په خمار يې داسې په مزه مزه لاهو کړم، چې که هر څو مې ورته سر په انکار کې يوې بلې خواته بنورولو، لاکن زړه مې ماته ورته منلې وه - هم ځکه خو زما د ژبې انکار... انکار تر ډېره نه شو پاته - او نه مې ملگری جمعه خان ورڅه خلاص کړو - ولې چې په هغو دواړو پېغلو کې يوې زما او بلې زما د ملگري شاوخوا داسې په هنر تلکې ودرولې، چې د تېښتې لاره راڅخه ورکه شوه او تر ډېره هانده مو د موسم په رحم وکړم ځانوه پرېښولو -

داسې پېښه په ژوند کې په لومړي ځل راسره شوې وه، چې زه منزل ته د رسېدو د مخه.. گواله نيمې لارې څخه بيرته د پاته شوو پلونو په نځينو راغبرگ شوی وم - دې وخت زه او جمعه خان کاکړ د ټي - بي - ټي کمپنۍ په اوتوبوس کې ناست د تهران په لور روان د اتهه څلويښت گنټهو په اوږده سفر روان ؤ - اوتوبوس بيا له ايراني ځوانانو او ښځو څخه ډک مخته روان ؤ - گوره چې څله په اوتوبوس کې له دې خوا نه چا خبرې کولې او نه چا هغسې د خوشحالي سندرې وئيلې او نه هغسې د مستۍ اظهار چا کولو - هم ځکه د ديغيت له لاسه د گهرۍ ستنې مخته نه تلې - زياتره وخت په پټو سترگو او خوب کولو په ناکامه هڅو راباندې تېر شو - دې بله ورځ د ښې ډېرې بدني او ذهني ستړيا ورسته د ايران څنډې ته ورسېدو... اوس يو ځل بيا په اوتوبوس کې ناستې ايراني ښځې، چې له استنبول څخه د ترکي تر ورستي بارډره پورې په جينز کې برېښېدې بيرته بدلې او په غټو تورو خادرونو کې سترپايه پټې ښکاره کېدې -

له کوره چې راتلو، نو د هر هېواد په څنډه باندې به مې د گهرۍ ستنې يوه نيمه گهنټه شاته کولې... خو اوس چې مې بيرته په هر بارډر باندې مخ مخته د گهرۍ ستنې څنگه پېچلې لگيا ؤ.. نو گوره چې زړه مې څله ډوبېدو؟ په خپله نه هېرېدونکې ماتې باندې او که د ترکي څخه د رابېلېدو له سوبه؟ داسې نه

چې زه یوازې له داسې کیفیتونو سره مخامخ وم ، بلکې د جمعه خان کاکړ بڼه مړغونې وه ... خبرې یې راسره کولې ، خو تندې به یې گونځې گونځې و او ځله یې خندا یا موسېدو ته نه جوړېدلې - بس یو علي نامې ایراني ځوان ؤ ، چې د استنبول څخه یې زموږ مازغه خوړلو چې خوړلو او ظالم ستړی کېدو نه - او خبرې یې هم داسې بې لگامه کولې ، چې د خپل آخوندي نظام په زد کرکه څرگندولو سره سره یې سیکس هم سر ته ختلی ؤ ... موږ به په بڼه خوند ویده ؤ ، نو دې لېوني او مست علي به را وژغولو او بیا بیا به یې وئیل ...

انډیا ... مادام مادم ... بیوتی فل ... لتل مني ... نائت نائت ... اووووف

ډیلیشئیس

دغه یو څو د انگرېزي تورې یې زده کړي ؤ ، چې په موږ یې راجسپولو او غوږونه یې راته خوړلو - یو څو ځله چې به یې داسې گردان راته تېر کړو .. نو ما او زما ملگرې به هم له ډېره خشمه ورته د هغه په انداز کې داسې خبره بیا کړه

آون ... ایران ... یو ... آخوند ... هېډ کت کت ... اف نو سټاپ

دائی به له خندا شین شو ، خو دا خبره به څه بده هم ورباندې ولگېده ... نو ځکه به یې له جمعه خان سره یاري جوړه کړه او د ده هغه یوه ماته گوډه انگرېزي فقره به بیا هغسې تکرارېدلې - په ما د هغه تېز څرغ ځکه بد لگېدو ، چې زه د ده او د جمعه په مابین کې ناست وم - غال مې ورسره شو کولی ... بس کله کله به مې په لغازي موسکا بڼه په خپل خشم پوهی کړو - او هغه ساده او بې وقوف به له خندا بیا شین شو او کله کله خو به یې د هېډ کت کت اینډ فنش رنګه تورې هم له ځلې وتلو -

په تهران کې مو د نهم نومبر کال ۱۹۹۳ع شپه خو تېره کړه - مگر د بېخي زیاتې ستړیا له سوبه له هوټل څخه فقط دوه ځله او هغه هم د ډوډۍ خوړلو او چائو څښلو په نیت د ملگرې سره و وتم او بیا دریم ځل په دې ، چې او توبوس د اډې په خوا مې مخه کړې وه - له تهران څخه تر زاهدان پورې د ۲۴ گنټهو سفر د ۲۴

کلونو خخه کم ځکه نه ؤ، چې خوب نه راتلو او تش د میلانو ډبرې مې نه یوازې
کتلې، بلکې شمېرلې مې هم - بیا چې څنگه د قفس دروازه خلاسه شوه او ما
چې څنگه د خپل هېواد په خاوره قدمونه ږدلو، نوزړه مې غوښتو، چې په چیغو
چیغو وژاړم، مگر ژړلی مې نه شولو، گوره، چې څله؟ او په تېره بیا زما شاعر
زړه .. نو ځکه د دې پېښې اظهار په نظم کې کول راته ضروري شو ... هو، داسې
نه ... چې ...
داسې نه ... چې

له ما مه کوه پوښتنه
ته د ځان په پاب هیڅکله
داسې نه چې تر خپلې راشي
د ځواب د پاره خپله
زما زړگی درته پخپله

(شوق / تفتان / کال ۱۹۹۳ع)

دَ جنت څخه لري جنت

تاثراتي لنډيز---

دا خوبه و منم ، چې سري لنکا د سيمې د بنائيسټ په توگه په نړۍ کې ساری نه لري - هم ځکه خو خدائی پاک حضرت آدم عليه السلام له جنت څخه په دې جنت وزمه مخکې باندې راکوژ کړو - د دې ثبوت ، د ده جوړ پنځه فته ، څلور انچه اوږد او دوه نيم فته پلن پل دی ، چې تر اوسه دلته د آدم پيک نامې غره په څوکه باندې وجود لري - مگر د سري لنکنو و بُت پرستۍ او تر ټاک اوښتې غرضي ژوند ته چې پام وکړم ، نو دا سوال په مزغو کې را اوچت شي ، چې د نړۍ د نورو هېوادونو خلک د دوئی په رنگ او خوئی څله نه دي ؟ که څه هم په دې خاورې باندې زموږ ور نيکه گونو او لومړنيو انسانانو ژوند کړی دی (شوق)

د پروني خبرې په لټون

هغه هنداره

زما د سوچ هنداره

هغه هنداره

زما د خوب هنداره

چې يو خبره يې په ما تل ليدله

داسې خبره

داسې ژوند وزمه خبره

چې هم مې خپله وه ،
هم خپله نه وه
ځکه خو ما به په هنداره باندې
د تجسس او د حسرت منگولې
په مینه مینه لگولې مدام
په دغه نیت
چې زه یې وپېژنم
لایې د خان په باب څه وژغوم
خو ، د نصیب لکه چې نه وه خوښه
چې یوه ورځ
هغه وره هنداره
زما له لاسو ناڅاپه ولوېدله
او د طلب هغه ماشومه خپره
په سل توکرو ځله ووبښل شوه ،
بس له هغې ورځې ترننه پورې
زه په لټون د هغې ښکلې خبرې
هرې جنۍ ته زړه په لاس کې ږدمه
اولا ، د سترگو په کچکول کې ځینې
په ماته ځله خبرات د مینې غواړم
ځکه چې څوک په رنگ مونیږي ورته
د چا په سترگو کې هغه سترگې دي
څوک په تندي
او څوک په زړه هغه
څوک په شونډانو
څوک په پوزه هغه

(شوق)

د بابا آدم عليه السلام د پل د نخښې ښکلولو د پاره زه، سره د درو ملگرو په ۲۳ مه جنوري ۱۹۹۴ع پاؤ کم دولس بجې د شپې د کراچۍ په هوائي ډگر، په ائير لنکا (الوتکه) کې کښېنستم او الوتکه په لس منټه بالادولس بجې والوته - گوره چې زما د ملگرو، گوا نصیب ترين، رضا ترين او جمعه خان کاکړ په مزغو کې څه و، لکن زما ټول سوچونه په سري لنکا کې بند و... ما فکر کولو، چې گوره دا هېواد به څومره شائسته وي؟ چې خدای پاک بابا آدم عليه السلام د جنت څخه ورباندې کښته کړی و - او د لومړي قدم پل يې په دې خوش بخته محکه باندې (د خلگو له قوله) تر اوسه لا وجود لري - او بيا د دې هېواد د علاقائي بنائيت سره سره به يې خلگ څومره ښکلې وي؟ خو، بيا چې به مې د ائير لنکا په دې الوتکه کې دې تکو تورو او بې خونده ائير هوسټسانو ته پام شو، نو به زړه ماتې غوندې شومه - ولې، د دې هوائي کوربنو پېغلو په خبرو کې راته هېڅ قسم کشش نه ښکاره کېدو... وايم، چې د تناره د لرونې غوندې لغورنې خبرې يې که څه هم انساني خبرې وې، خو انساني سترگې نه پرې خوړېدې.. چرته بيا شاعرانه نظر؟ خو د دې هرڅه پرته به مې هم و خپل زړه ته په دې خبره تسلي ورکوله، چې کېدلی شي، هلته مېښته خلگ دغه رنگه بې ډوله نه وي - بس په داسې رنگه سوچونو کې جهاز د درو گنټهو مزل کولو ورسته، گوا د سري لنکا د وخت په سمه څلورنيمې بجې کولمبو ته ورسېدو - د کولمبو د ائيرپورټ په ودانۍ کې چې څنگه وردننه شولو، نو څه گورو، چې د کسټيم سري په پاکستاني مسافرانو باندې داسې شاوخوا راوگرځېدو، لکه جوړه چې مسافران نه، بلکې خطرناکو سمگلرانو يې وطن ته پېښه راکړې وي - د يوه يوه مسافر سامان يې داسې پلټلو، چې که يو شئ نه هم و په کې.. نو يې

هم دَ ڊالرانو ترلاسه کولو پوري به يې مخته نه اېله کولو - دغه رنگه يې موږ
يعنې څلور ملگرو ... سره دَ نورو پاکستانيانو کم او زيات پنځه گنټهې دلته
وځنډولو او دَ سهار نهو بجو خواته يې له خپل غير قانوني او غير انساني
حصاره چې خوشي کړلو ... نو دَ هريوه مسافر په تندي دا يو سوال له ورايه
ځلېدو، چې دې لغو نو دا موږ په کومه گناه کې په ائيرپورټ کې ټوله شپه
راگېر کړي و - او هغه هم داسې، چې نه يې په ائيرپورټ کې د اوبو څيښلو دپاره
څه بندوبست و او نه دَ چائيو - ظلم خولا دا، چې که به هر څو موږ ورته دَ يوه
گلاس اوبو دپاره خواست کولو، نو يوې خواته به يې داسې دیکه کړو، لکه
بنکنځا چې مې ورته کړې وي - خبر، دَ دې خیرن ائيرپورټ دباندي مې په وچ
حلق دَ يو ټپکسي ډرائيور سره خبره وکړه، چې ...
"وروره جانه ! موږ نابله يو، دَ يو گزارې هوټل ته مې بوځه"
د وئيل ...

"په کولمبو ښار، چې له دې ځايه ورته دَ يوې گنټهې لاره ده، کې هوټلان ډېر
گران دي - که زما منی، نو دلته نيردې دَ نيگامبو ساحل په يو ريست هاؤس کې
استوگنه وکړئ - زياتره ټوؤرستان دَ نيگامبو دَ سمندري غاړې سره جوړ
ريست هاؤسونو کې اوسېده خوښوي - ولې چې دَ خواپاکې علاقې او ځايونو
پرته، له سهاره تر ماښامه پورې بسونه له هغه ځايه کولمبو ته ځي داځي"
موږ څلور واړه ملگرو دَ صلاح کولو ورسته خبره له هغه ډرائيور سره جوړه کړه
او په نيمه گنټه کې يې الپائن نامي وړو کې ريست هاؤس ته ورسولو - د شنه
سمندر له غاړې سره جوخت دغه ريست هاؤس، دَ يو بنگالي ځوان مستر مامون
، چې له بجيانو سره خپله هم په کې اوسېدو ملکيت و - ستړي دومره زيات و،
چې دَ چائيو غوړپلو سم دستي په پلنگونو و غزېدو -

دلته گرمي دومره زياته وه، چې ماځيگر خواته دَ لمبېدو ورسته، چې څنگه له
ريست هاؤس څخه دباندي راووتو، نو سم دستي مې بيا بدن خولې خولې شو -

دا لا هیڅ خبره نه وه، خو طبیعت مې هغه وخت لا نور خټه شو، چې خپل شاوخوا مې د سړي لنکا ځای خلگو ته پام شو - که ښځه وه، او که نر، ځوان ؤ او که زوړ او یا ماشومان، چې په رنگ خو تور ؤ... چې ؤ، خو د جامو په اړه هم ډېر شاته پاتې او سترگو ته سخن سخن ښکاره کېدو - بله خبره دا، چې زیاتره خلگ دلته په لوڅو پښو گرځېدو - یو ځای د رضا ترین وار نه وشو او په لغازې خندا کې یې وئیل...

"تر دې خلگو، خو هاغه زموږ د سیمې لچیان لا ښایسته او خواپا کې دي" نصیب ترین هم خبره ورسره خوږه کړه، وئیل یې...
 "هو... په لوڅو پښو خو نه گرځي"

او دا خبره ما او جمعه خان رد کولی ځکه نه شوه، چې د دې خلگو کړه وړه جامې او د ژوند کولو طریقه یا لار لیکه یې بېخی زموږ د پښتونخوا د خواستگرو تورو لچیانو ته شوې وه، دا څه بده خبره نه وه، خو چې موږ او نورو غېر ملکيانو ته به یې په حېرانتیا کتلو، نو په زړه کې به شکمن غوندې شوم - ما وئیل... چې چرته د سړي لنکنو دا دعوه، چې گنې... په دې هېواد کې د تعلیم شرح ۸۹ فیصده ده... مازې د خبرو تر حده خو نه ده؟ ولې چې تعلیم سړي ته د ژوند طور طریقې ښیلو سره سره د انا پرستی، خوداری او شخصي تشخص غوره کولو درس هم ورکوي - دا خبره مې مزغو ته نه یوازې د دې ښځو او نریناو نادیده سترگو له سوبه... بلکې په دې هم راغله، چې که څه هم واپه لاکن پاڅه خپل یا د کرایې کورنه یې درلودلو، خو کوږی، کوږی، مبارونه یې د کورونو مخته پراته ؤ - او افسوس په دې خبره هم راتلو، چې خدائی داسې زرغون او ښایسته وطن ورکړی ؤ، چې سترگې یې په کتو نه مړېدې - هر لور ته د شنو شنو، وړو، غټو بوټو، چمنیانو او نورو ونو پرته د ناریل او رقم رقم ځنگلي ونې د کتو وړ وې - د سمندر په غاړه باندې یې بیا بل رنگه خوندونه ؤ - سره سپین ټوؤرستان چې په کې نران او ښځې او ماشومان هم ؤ تر لرې لرې پورې لمبېدو

پښتني دوکانچې غوندي جوړ سټېچ باندې د خاكو، سندرو پرته د پېغلو
 د انسونه هم په هره اړه د كټو او د زړونو د خوشحاله ولو وړ ؤ - د دې دمامې
 خڅه موږ د سري لنكنو په حقله دا تاثر واخيستو، چې دا خلگ چې خومره په
 ښكاره مړغونې برېښي، دغه هومره دننه دننه مستي هم لري - او بيا د خوند
 خبره دا هم وه، چې دا شو د نرانو پرته ښځو هم ورسره په گډه كتله - او كله كله به
 يې د يو مستي سندرې سره ژغونه هم راپورته كړو - دولس بجو خواته چې دا
 مېله سرته ورسېدله، نو د زيات رش له سوبه مې دومره ديكي وخورلې، چې د
 كوټلو بدنونو سره د ريست هاؤس په وړو خوڼو كې د غوماشو او زړو پښكهو د
 كرپي په پرته هم تر سهاره پورې ښه كرار ويده ؤ -

سهار د چاڼيو په غټ مېز موږ ليدل كتل د جان هوگر نامي انگرېز، چې له لندن
 خڅه راغلی ؤ او په دې ريست هاؤس كې اوسېدو سره وشو - په يوازې ځان
 دومره ديغ شوی ؤ، چې مازي يې د هېلو هائي بهانه غوښتله او بيا كه ده د خپلو
 ملگرو پېغلو، د ده له قوله نن ما ښام د آدز پيك خڅه بيرته راستنېدې ذكر
 نه وائي كړی.... نورضا ترين به ضرور ورته جوړه لاسونه نيولي وای - ولې چې
 دا سړی دومره ژغېدو او داسې كړې وړې او وړانې خبرې يې كولې... لكه جوړه
 چې دائي په دريمې نړۍ كې نه بلكې تر اولې نړۍ هم څه مخته جوړې نړۍ د خپل
 مخته آزادو ځوانانو په محفل كې ناست وي - بله دا، چې ده بل چاته د خبرې
 وار نه وركولو... يوازې جان هوگر نه، بلكې د ريست هاؤس په پټه او غلا
 راغلي بنگاليان، چې د ريست هاؤس وشاته جوړو شوؤ وړو خونو كې استوگن
 ؤ، هم داسې راباندې بونېدلو، لكه موږ چې انسانان نه... عجوبې ؤ - اوس
 گوره، چې څله دې خلگو نه يوازې په درنو سترگو راته كتلو، بلكې نژدېكت ته
 يې هم زړونه تخنېدلو - كه څه هم موږ د هغوی په رنگه د خټو خڅه جوړ انسانان
 ؤ -

دغه ورځ لس بجې خواته په بس کې کښېنستو او د کولمبو په لور مو مخه وکړه - د بس دا سفر زما د ملگرو ، په خاص توگه رضا ترين او جمعه خان د پاره د سکون وړ ځکه ؤ ، چې تر نړانو په کې ښځې زياتې وې او هغه هم دومره زياتې چې په يو بل کې سره چيځلې چيځلې ناستې يا ولاړې وې ... که څه هم هاغه د جمعه خان خبره "ټولې تکې تورې دي" ، خو د ملگري رضا په قول "دي خو ښځې" ... نو ځکه مو دا سفر له نيگامبو څخه تر کولمبو پورې په خدا او خوشحالي تېر شو او نصيب ترين چې د جمعه او رضا په خبرو او ټوکو يې خوند اخيستو بيا بيا وئيلو ، چې ...

"د پرون درسته سترپا او د ائيرپورټ د لغورنو هغه تنگول يوې خواته ... دا د نن د زړه له اخلاصه خدا بلې خواته ..."

د خدا اصل سوب دا ؤ ، چې يو خو سره گرمي وه او بل په دې بس کې راسره څنگ په څنگ په يوه يوه سيټ کې دوې دوې يا درې تورې لچې وزمه پېغلې ناستې وې ، چې د بدنونو تودښت يې لا نوره ساتننگه کړې وه او خولې يې راباندې ماتې کړې وې - له دې علاوه موږ په درست بس کې د هغوئ په نسبت سپين پوسته ؤ ، او څه څه د هغوئ په معيار پوره غوندې هم - نو ځکه به يې موږ ته بيا بيا او په نېغه کتلو - زما ملگرو خو به له يوې نيمې په سترگو کې سترگې داسې هم ورکړې کړې ، چې شاوخوا ته ولاړو به پرې خندلو او گوره چې هغو پېغلو ته به يې مبارکي ورکوله او پسخوندونه به يې ورباندې وهلو ؟ حال زما هم بد ؤ ... خولې راباندې ښې ډېرې را ايله وې ، خو گوره ، چې دې زړه مې ځله نه غوښتلو ، چې له چا سره خبرې وکړم ؟ خبر ، د يوې گنټهې د منزل کولو ورسته د کولمبو ، چې د پاکستان د يو ښار په رنگه ؤ په سخني خبرنې بس اډې کې کښته شولو -

"دا خو پاکستان دی"

"هو ، هيڅ فرق يې نه شته"

د نصیب ترین له دغه خبرې سره موږ درې واړه ملگرې ځکه متفق شولو، چې د دې ځای په دوکانونو، په فټ پاتهنو او ماتو ماتو روډونو کې هېڅ توپیر راته نه شو ښکاره... بس که بیا هم زموږ او د دې خلکو تر منځه څه توپیر و، نو هغه د رنگت پرته دا... چې د جامو په اړه د دې ځای ښځې او نران تر ډېره هانده انگرېز وزمه هم و - تر یو څه وخته پورې په کولمبو کې یو روډ بل روډ پیاده وگرځېدو، خو داسې بله عجوبه چې موږ ورته حریان شوي وای مو تر سترگو نه شوه چې د ذکر وړ مې بللی وای - چې له دې خبرې، چې موږ یې په سوچ و هلو پارولي و... گوا، د اډې شاوخوا او بیا تر لرې لرې پورې د روډونو یوې بلې خواته په تړو باندې د لټرې ټکټونو د خرڅلاؤ کاروبار دومره گرم و، چې په کتو ورڅخه د دې ځای د خلکو د معاشي بد حالی او لالچ اندازه ښه لگېدلی شوه - ولې چې زما په خیال ...

څوک چې په لټریانو یا جوارۍ باندې خپل قسمت گوري، نو پوهی شه، چې یا خو یې کار د لاسه نه کېږي او یا بیا صلاحیتونه نه لري او له ځانه یې هیله ختلې ده

د کولمبو په گال نامي روډ باندې چې له تېکسی څخه کښته شولو، نو نصیب ترین چې ښه ډېر په روسي ریاستونو کې گرځېدلی و... یو دم داسې ووئیلو... دا روډ او د روډ دواړو خواؤ ته جوړ دوکانونه او نورې ودانیاوې اړومرو په روسي ډېل جوړې دي

هو، د ده خبره صحیح وه، یو روډ بېخي پراخ او ښایسته و او بل د پندو دېوالونو او غټو غټو دروازو دا دنگ دنگ او په جدید طرز جوړ دوکانونه او کمرشل پلازې او دفترونه سترگو ته ډېر ښایسته ښکاره کېدو... رضا ترین، چې تر ډېره یې په حېرت ورته کتلو، یو ځای ووئیل، چې...

کشکې دا خلک یې هم هغه رنگه ښایسته وای
د جمعه خان کاکړ هم وار نه وشو، او خپله خبره یې داسې منځ ته راوغورځوله...

"بس دغه خو بدبختي ده... چې چرته علاقه بنائېسته ده، هلته خلگ بد رنگه..
 اوس گوره، چې په دې کې د خدائي پاک څه مصلحت دی؟"
 اوزه چې په دې وم، چې وږې وم او شاوخوا مې ريستورينټ لټولو - يو وخت
 چې موږ په دې روډ کې، چې ورسره ورته تک شين سمندر او صفا سمندري
 غاړه وه... په خوا روان ؤ - نو د مسلمانانو يو ريستورينټ مې ترسترگو شو -
 د "حلال" ليکلی توری مې په بورډ باندې ليدلو په وخت ايله له خلې د
 خوشحالي - چيغه نه ووت - او بيا په يو بل پسې څلور واړه ملگري وړدنه شولو
 - په دې ريستورينټ کې د سري لنکا د ځای خواړو څخه مو لا سم لاسونه نه و
 راټول کړي، چې موږ ټوله په خولو کې لاندې خيسته شولو - د هريوه ملگري له
 ځلې څخه شپېلکيان په دې وتو، چې ترڅو مرچو يې خپل اثربنکاره کړي و -
 دومره ترڅه خواړه؟... وايم چې کله ما په ژوند کې نه ؤ خوړلې - لکه دلته چې د
 خپټې لوږې په ما او زما په ملگرو باندې و خوړلو - زړه مې غوښتو، چې منډه
 کړم او و دې نيزېدې سمندر ته ورټوپ کړم - لاکن داسې مې کولی ځکه نه شو،
 چې پښتو نيولی وم - خير، چې کله له دې ريستورينټ څخه ولاړېدو، نورضا
 ترين چې له خلې فوټو فوټو غوندي توري و تلو... په لغازي خدا کې واي...
 "اوس پوهی شوم، چې د دې ځای خلگ دومره تک تور څله دي؟"
 او بيا په تېزو قدمونو څلور واړه ملگري د سمندر د غاړې په لور روان شولو -
 د کولمبو د سمندر دا غاړه، چې څومره بنائېسته وه، دغه هومره خلگ ورباندې
 کم کم بنکاره کېدو... او چې ځال ځال ليدل کېدو، نو په هغو کې هم زيات د
 بېلابېلو هېوادونو ټوؤرستان ؤ - دلته د سمندر له غاړې سره ورته جوړه کېږدی
 ودانۍ د نورو ماډرن طرز جوړو ودانيانو په منځ کې ډېره بنائېسته او په زړه
 پورې برېښېدلې - د تصويرونو اخيستلو او د څه نور گرځلاؤ ورسته يو ځای
 کښېنستو... د نورو گپو پرته رضا ترين چې د اوله يې لا په زړه کې جوړه کړې
 وه.. خبره داسې منځ ته واچوله...

"یه ملگرو! موږ دلته پیسې د څه دپاره گارو؟ نه خو دلته د کتو دپاره څه شته
 او نه بل څه... ولې بنکاک ته د یو څو شپو دپاره نه ځو"
 ده لا خبره سمه سرته رسولې نه وه، چې نصیب ترین لکه جوړه چې له هغه سره په
 صلاح وي... یو دم د ده خبره داسې په تائیدی انداز کې مخته کش کړه...
 "هو، دائی رښتیا وائی... د بلې میاشتي تر ۲ تاریخه خو به دلته چمجي وکړو -
 درځی چې څو شپې هلته په تهائي لېنډ کې وکړو - بیا که جېبونو اجازه راکوله،
 نو به دلته یوه نیمه شپه د راغبرگېدو په وخت وکړو"
 جمعه خان چپ و، نه یې د هغوی سره "هو" کولو او نه یې زما خبرې ته غوږ نیولو
 - که څه هم ما ډېر ډېر ویاړانو ته وویل، چې...
 "د آدمز پیک د کتو بغېر دا زموږ راتگ و سري لنکا ته بې معنا دی او بیا که
 تاسو ځئ.. نو لاړ شی... زه به دلته پاته شم، ولې چې زه اول هم ورغلی وم"
 لاکن بیا چې کله جمعه خان هم له هغوی سره په "هو" کې "هو" ورگډول شروع کړو،
 نو زه هم چپ پاته شوم او له ملگرو سره مې خوښه کړه - د دې سمندر له غاړې
 سره نیرېدې د ائیرلنکا مېن آفس ته وره غلو... بیا څه وخت ورسته د ائیرلنکا
 کنفرم ټکټونه د بنکاک دپاره، چې د بل سبا یعنی د ۲۷ مې جنوري ۱۹۹۴ع
 سهار اته بجې ورته تگ یقینې شوی و... چرته څخه چې به موږ په ۳ مې
 فروري بیرته راغبرگېدو... په لاس کې د ائیرلنکا دفتر مخې ته د ټپکسي په
 انتظار ولاړ و -
 قضا ماڅپښین د کولمبو په بس اډې کې د نیگامبو و بس ته وختو... دا بس که
 څه هم د رش له سهارنۍ دلچسپیانو څخه خلاص و، خو د ملگرو ګپه په خپلو
 کې دومره سره خوږه وه، چې د یوې ګنټهې سفر راباندې داسې تېر شو، چې
 ګر سره ورباندې پوهی نه شوم - په خولو کې لاندې خښته د نیگامبو په بس اډې
 کې کښته شولو او نیرېدې سبزي مارکېټ ته ورچپ شوؤ - هلته مې د خپلې
 خوښې د سبزي رانیولو پرته څو بندې کوپرې هم واخیستې او د ریست هاؤس
 په خوا مخه وکړه - د ریست هاؤس څخه ښه رالړې په یوه کوڅه کې چې څنګه

راوگرځېدو، نو د يوه واړه کور مخته مويوه تکه توره پېغله چې بېخي نرۍ جامې يې اغوستې وې. په لمبېدو ترسترگو شوه. د پلاستېک بالټۍ يې څنگ ته پرته وه او ډکې ډکې لوتې يې په ځان داسې ژر ژر اچولې، لکه په وجود کې چې يې اور بل شوی وي - دا منظر په موږ کې د يوه خوښ شو، خو د جمعې خان د زړه خبره داسې په ځله باندې راغله ...

“واه ... خو د پښتو د فلمونو د باراني سينونو بار مي پرې مات شو”
خبره وه هم دغه رنگه، گوا د هغې تورې انجلۍ د بدن هر اندام د لمدې او نرۍ جامې څخه ښکاره کېدو او بيا يې حياء د ومره غورځولې وه، چې موږ ته يې کله پام شو، نو په واز کې انداز يې خنډلو لا راته بېل - بيا يو وخت چې موږ ښه ډېر مخته ورڅخه تېر شولو، او په بله کوڅه کې ښي لاس ته گرځېدو له مخه چې مو په ورستۍ ځل شاته وکتلو، نو هغې خپلې خلاسې زلفې د وچولو په نيت يوې بلې خوا ته خنډلې لگيا وه او زموږ په لور يې لا هم هغسې د خوړلو په انداز راکتلو - گوره، چې اوس دا سپين سترگې وه او که موږ نادیده ؤ ... يا بيا دلته داسې غونډې حرکتونه کول څه عېب نه گڼل کېږي -

په ريسټ هائوس کې جان هوگر، لکه زموږ په انتظار کې چې ناست ؤ. زموږ په ليدو د چمني څخه را ولاړ شو او موږ ته يې هرکلی په ډېره مينه ووييلو - د هېلو هائي کولو ورسته زما واړه ملگرې خپلو خپلو کوټو ته مخه وکړه او زه د سره يار هوگر سره د مېن هال په صوفه باندې کښېمستم -

“ولې ... هغه ستا دوې ملگرې لا نه دي راغلې؟”
زما د پوښتنې په ځواب کې ده وئيل ...
“يه ... لا خو نه دي راغلې ... ځکه خو د يگ يم او دا ټوله ورځ مې دلته يوازې تېره کړې ده”

او بيا يې له خپلې خوا راته وئيل، چې ...
“هغه دواړې زما ډېرې خوږې ملگرې دي - مگر د يوې سره مې هم جنسي تړون نه شته .. ولې چې ما ته تش د انډين انجلۍ سره سيکس کولو کې خوند راځي”

دا خبرې يې چې کولې نو په خپل شوخ انداز کې راته د ټوکو کولو په موډ کې
برېښېدو ، نو ځکه مې ورڅخه پوښتنه وکړه ...
"انډين انجلۍ څله؟"

ده چې بيا په خدا خدا کومه خبره وکړه ... هغه دلته د ليکلو وړ نه گڼم .. ولې چې
زه نه غواړم ، چې خپل لوستونکي جنون ته ورسوم - خبر ، ما بيرته د ده فکر د
دې خبرې په خوا ورواړولو ، چې ...
"د ده څله د انگرېزي انجلۍ سره نه لگېږي - که څه هم موږ اورېدلي دي چې
هغوی ملگري په ډېر اخلاص کوي
خو ده وئيل ...

"هو ، اخلاص يې په خپل ځای ، لاکن جیبونه خو هم خالي کوي"
نو د جان هوگر مطلب دا شو ، چې انډين انجونې له سرو سپينو انگرېزانو او
يورپيينو سره بې غرضه دوستيانې کوي - داسې يې نورې خبرې هم وکړې او يو
وخت يې په خبرو خبرو کې د خپل مور او پلار
چې تر خپلو د بېل شوې و په اړه وئيلو ، چې ...
"مستر شوق ! زموږ په مغربي ژوند کې د سړي ساه تنگېږي - غرض غرض فقط
غرض ، نفسانفسي او شپه او ورځ کار کار ... زما خو له انگلېنډ څخه بد
کېږي .. ځکه اکثره انډيا ته هم راځم"
او دغه رنگه ما او ده په خبرو کې د ما ځستن نهه بجاء کړې ، چې د ډوډۍ د مېز
په خوا تلو ، نو يې راته وئيل ...

"چې زما ملگري څنگه راشي ، نو له تا سره يې ضرور ليدل کتل کوم"
او بيا موږ د خپلو نورو درو ملگرو سره په دوډۍ باندې ورمات شولو -

سري لنکا ، چې ډېر پخوا د برصغير سره تېښتې برخه وه ، يو وخت د مست
سمندر اوبو له وچې مخکې څخه بېله کړه او اوس د بحر هند او د Bay of
Bengal په منځ کې ځانته په يو بېل ټاپو باندې جوړه هېواد دی - رقبه يې په

٦٥، ٦٠٦ مربع کلو میټرانو باندې اړه لري - او ١٧٠٢٠ ملیونه ژوندي سړي انسانان په کې اوسېږي - د نرانو اوسطاً متوقع د ژوندي پاته کېدو عمر ٧٢ کاله او د بنځو ٢٨ کاله دی - که څه هم کولمبو د سړي لنکا تر ټولو غټ کمرشل ښار دی ، خو دارالحکومت یې Javewardenepur نامي ځای دی - د کولمبو آبادي ٢٤٣٠٠٠ خلکو باندې اړه لري .. په سړي لنکا کې سړکال د کښتې درجه حرارت 16* C او د لوړې درجه حرارت 27* C ده -

اوس به لا ما "دي مېگزین آف ائیر لنکا" د Serendih نامي رسالې څخه نور معلومات ترلاسه کولو ، چې د شپې یولس بجې خواته د باندې په مېن هال کې د بنځو ژغړاپورته کېده شروع شو - زړه مې غوښتلو چې ورپورته شم او وگورم ، چې څه پېښه ده ؟ اوس به مې لا د ولاړېدو هڅه کوله ، چې دروازه وټکېدله ... ورپورته شوم او دروازه مې خلاسه کړه ... څه گورم ، جان هوگر ولاړ دی او وائي راته ...

"بخښنه غواړم ... ستا د خونې بتی مې بله تر سترگو شوه ، نو ځکه مې زحمت درکړو ... راخته ، چې له خپلو ملگرو سره دي پېژندگلوي وکړم " او بیا لږ ساعت ورسته زه له هغوی سره ولاړ وم او هوگر وئیلو ... "دا زما ښي لاس ته اوله پېغله " لندا " نومېږي او هغه دویمه چې په سړت ښه چاغه ده .. نکي " ده "

نکي ، چې د جان هوگر په ټوکه یې نري نري خندلو راته وائي ...
"هائي "

او دې بلې هم دغه رنگه توری تکرار کړو او بیا ما هم خپل نوم ورته وښئیلو - خبرې د پېژندگلوي څخه یو دم د "آدمز پیک" پورې ورسېدې - دوئی وئیلو ...

"موږ و دې ساده خلکو ته حریان یو ، چې دا خبره یې څنگه ومنله چې دا د آدم پل دی ؟"

ما پوښتنه وکړه ...

“خله... دا خبره تاسو په کومه حواله وکړه ؟”

لنډا ، چې په سترگو کې د خبرو کولو خورا غښتلې وه ، زما د پوښتنې په ځواب کې وئيلو ...

“زما په خيال دغه رنگه نخښې اکثره په غرونو کې ليدل کېږي او بيا دومره غټ پل ... اوو مائي گاډ .. چې اوږدوالی يې پنځه فټه او څلور انچه او دوه نيم فټه

پلن ؤ ... زړه مې نه مني .. چې د انسان د پښې پل دی”

د لنډا د خبرو مطلب هم دا ؤ ، چې د سري لنکا مسلمانان او عيسايان په دې باب

چا غولولي دي - ما سر خو ورته پورته کښته وښورولو ، لاکن په سوچ کې

ورک ځکه شوم ، چې زما د معلوماتو په سمون د پښې د دې پل په باب که څه هم

د سري لنکا او ځينې نورو هېوادونو مسلمانان په دې يقين سره وائي ، چې کله

خدائی پاک بابا آدم عليه السلام د جنت څخه د غره په دغې څوکه ، چې قريباً

۷۰۰۰ فټه هسکه ده ، را کښته کړو ، نو ده د خپلې غلطۍ د بخښنې د پاره زرهاؤ

کلونه په يوه پښه ودرېدو ، او په ژړا ژړا يې خدائی ته فريادونه وکړو -

خو خبره شکمنه په دې شي ، چې د آدم بابا دا پل چې Sri Pada هم ورته وئيل

کېږي ، د بدهمت مذهب منونکې يې د بدها د پښې پل گڼي او وائي چې ... کله

ماتما بدهاله دې غټې جزيرې څخه وتو ، نو په يوه پښه ولاړ يې دلته رياضت

کړی ؤ - نه يوازې دا ، بلکه هندوان بيا دا يقين لري چې دا د رام چندر د پښې

پل دی - گوا د يو روايت په سمون ، چې کله رام چندر د خپلې اغوا شوې ښځې

سيتا ديوي د بري کولو په نيت د هندوستان څخه سېلون خواته پېښه وکړه ، نو د

خپل فوځ د راهنمائي کولو په نيت يې دا پل جوړ کړو - نو ځکه درې واړه د

مختلفو مذهبونو منونکې ، هر کال په جنوري او فروري مياشتو کې آدمزپيک

نامې د غره څو کې ته خپرې او زيارت يې کوي -

څوک په حق او څوک ناحقه ؟ خو د مسلمانانو د دې اسلامي تاريخي روايت

څخه هم انکار نه شي کېدلی ... چې گڼې د حضرت آدم عليه السلام وجود د مکه

مکرمه او طائف له منځنۍ علاقې (چې ټاکنه يې نه ده شوې) له خاورې څخه ،

نه يوازې جوړ کړل شوی ؤ - بلکې تر څلوېښت کالو پورې دلته بې روح او بې ژونده پروت ؤ ... او بيا د جنت څخه په محکمه راکښته کولو په حقله وئيل کېږي ... چې دای په سري لنکا کې هم په دغه غره باندې راکښته کړلی شو - او د روايت په سمه د آدم بابا قد ۲۰ فته ؤ ، نو لازمي خبره ده ، چې د پښې پل به يې هم د نن د عام سړي د پل څخه بېخي غټ ؤ - مگر دا خبره بېله وه ، چې دې لنډا نامي انگرېزي انجلۍ زړه د دې حقيقت د منلو څخه ځله منکره ؤ - يو وار لا زړه ته راغلو ، چې ورته ووايم ، چې که د پخوا زمانې هغه ډائنا سور ، د يوه وخت خوراک يې د يوې اندازې په سمه د لس څخه تر پنځلس ټنو پورې ؤ ... که د ماهرينو په اندازه په ارتقائي عمل کې راتېرېدو ورسته د نن د وړې چرمشکۍ په جوته بدلېدلې شي ، نو بيا د دنيا د لومړي انسان د پښې پل به د نن د انسان په مقابله کې غټ ځله نه وي - دا خبره ورته د کولو وه ، خو ومې ځکه نه کړه ... چې مباحثه ورڅخه جوړېدلو امکان ؤ او ما نه غوښتلو ، چې د شپې په دې نا موډونه وخت باندې ريست هاوس په سرواڅلم -
خبر ، لنډه دا ، چې دا ټاپک څنگه ختم شو ، نو د ځينې نورو خبرو ورسته هوگر راته وائي ...

زما اراده ده ، چې د دې ټوټو ورسته د ټوټو ستانو گروپ جوړ کړم او په بس کې په نيمې نړۍ باندې راوگرځم ...
په دې خبره کې چې ما هم څنگه د خپلې خوښې اظهار وکړو ، نو لنډا وائي ...
هو ... که ته زموږ سره په دې ټوټو کې ملگري وکړې ، نو ښه خبره به وي ...
نيکي هم زما په گډون کې دلچسپۍ څرگنده کړه ، ما ورته وئيل ...
کېدلې شي ... مگر چرته به سره غواړو او بيا زه به په تاسو کې بد نه ښکاره کېږم که څنگه ؟

هوگر زما د دې خبرې سم دستي تر برېتونو دلاندې وموسېدو او وائي ...
ستا پته راسره ده ، کله چې هم داسې پروگرام جوړ شي ، نو خط به درته وليکم او ټول پروگرام به په کې نوښته کړم

ما به لا ورسره خوبښوله، چې هوگر بیرته په پسخوندي او شرارتي خندني انداز خبرو ته چمتو شو...

“لنډا یا نیکي به درسره ملگري وکړي”

ما د موسېدلو ورسته په طائرانه نظریو ځل لنډا او بیا نیکي ته په دې نیت وکتلو، چې گوره دوئی څه رد عمل ښکاره کوي؟ لاکن د دواړو له خوا هیڅ قسم ریسپانس نه راغلو مخې ته – بلکې د هوگر دا خبره دواړو لکه چې په ځانونو بده هم گڼلې وه، ځکه خو چپ غوندي وې.. ما هوگر ته په شرارتي موسکا کې وئیل...

“خبر دی.. زه به بې د ملگري درسره ملگری شم، هغسې هم یوازې یم”
دا خبره چې مې کوله، نو لنډا یو وار په برگو راته کتلو ورسته په موسکا کې وائي...

“No problem, I will join you”

که څه هم هغې ټوکې کولې، او زه هم په غلط فهمۍ کې نه وم مبتلا شوی د هغې په داسې خبرې... خو خبر نه یم، چې بیا تر څو پورې په دې محفل کې ناست وم، نو د ځینو ټوکو او شوخیانو سره گڼلې خبرو پرته شین سترگې لنډا په سترگو سترگو کې گوره چې څله خبرې راسره شروع کړې وې؟ هرڅه هرڅه، خو زه په دې خبر وم، چې په انگرېزانو کې دوستي او ملگرتیا د مشرقي معاشري په رنگه په یوه معنا کې نه اخیستل کېږي.. نو ځکه دې وخت زما او د لنډا سترگو، گوره چې په یو بل کې کوم تړون موندلو... مینه او که دوستي.. یا هسې تائم پاسي؟

“شوقه! لارې زموږ له کاره ووتې”

دا خبره سهار د نهو بجو خواته چې موږ د چایو په مېز راغونډ شوي و، جمعه خان کاکړ په خدا ځکه وکړه، چې زه دې وخت د جان هوگر، لنډا او نیکي سره

په خبرو اخته وم - خبره يې ډېره غټه او بامعنا کړې وه، نو ځکه مې د ملگري
 جمعه په خوا مخ واپړولو ...

"ياره ! داسې خبره هم نه ده ... مسافران دي او بيا يې زړه راسره غواړي هم"
 ما چې څنگه خبره کوله، نو په سُرْت چاغې نيکي پوښتنه وکړه ...

"د اړوسۍ ژبه ده چې تاسو يې وایاست ؟"

يو وار مې لا زړه ته راغلو، چې ورته ووايم، چې "هو" لاکن د دنده پښتون مې
 سرراپورته کړو او ورته وئيل مې ...

"يه ... دا پښتو او افغاني ژبه ده"

زما په دې ځواب لنډه وائى ...

"يس يس افغانستان ... ډز ډز .. سيول وار"

که څه هم دې دا خبره په خدا کې وکړه، خو داسې راباندې ولگېده لکه ټک
 چې يې راباندې کړى وي ... خو و مې زغمله - ځکه چې ښځه وه او راباندې
 اوس لږه لږه گرانه هم ... ولې چې خپل ښائيست يې د شنو سترگو په اشارو کې
 راباندې لوگى کولو له نيت سره سره فرېنډ فرېنډ هم راته وئيل شروع کړي و ..

رضا محمد ترين چې له ډېره وخته چپ ناست و او سترگې يې په دغو انگلسۍ
 پېغلو کې داسې کرارې کړې وې، چې يوې بلې خواته يې نه کتلو ... هم اوس يو
 بل سگرېټ ته تيلۍ پورې کولو ورسته د خپلې سينې څخه د يو گڼي لوگي
 خرؤسکه رايستله او په موسېدلې انداز کې وائى ...

"درځئ چې د سمندر غاړې ته ځو ... اوس خو خپله پښتو راڅخه هېرېږي"

او بيا له موږ سره دغه انگرېزان ملگري هم د ريسټ هاؤس څخه دباندې ووتو ...

مگر زموږ مخه د سمندر د غاړې په لور وه او د هغوى قدمونه د نيگامبو د گڼې
 آبادۍ په خوا ...

که څه هم د بلې مياشتې په درې تاريخه به دلته د دوؤ درو شپو دپاره له بنکاک
 څخه بيرته راتلو، خو له دې خوا، دا زموږ آخيري ورځ وه - نو ځکه موږ
 غوښتلو چې د دې بيچ پرته د نيگامبو ټولې کوڅې هم کچ کړو او نور نور

زړخو شيانې د خپلو دېغ شوؤ زړونو د سکون دپاره لوگۍ کړو - يوې بلې خواته
آواره گردي کولو په وخت چې کله مې يو داسې تور ځوان ته پام شو، چې د ناريل
د بېخې نرۍ او دنگې غوندي ونې و رک سرته ورختلی ؤ .. نو مې نابېره له ځلې
څخه ووتۀ ، چې گنې...

"وئ خوائيه ! د ناريل په داسې نرۍ ونو ، چې دا خلگ خبرې .. نو ماتېږي څله نه
؟"

رضا چې زما و څنگ ته روان ؤ ، زما په دې خبرې اول و خندلو او بيا يې وئيل ...
"دا نو اوس کله خلگ ؤ ... خو ، ټول د ونو مېږې دي او د مېږو يا چرْمشکيانو په
زور ونې کله هم نه ماتېږي"

دا خبره څه وه ، چې موږ ټولو تر دې پورې پرې خندلو او په خدا خدا مو له دې
ټوکې سره تړلې نورې نورې خبرې د سري لنکنو په باب تر خپلو زير بحث
راويستې -

دلته چې زموږ له چا سره هم خبره شوې وه ، هريو په انگرېزۍ يا خو پوهېدو او
يا يې بڼه په خوند وئيلی شوی - او بله د خوند خبره دا هم ، چې موږ هم د هغوی
په رنگه تر دې پره په لوڅو پښو وگرځېدو - هم ځکه چې چا به هم راته کتلو ، نو نه
يوازې به يې تر دې پره راته کتلو ، بلکې د څېرې له تاثره به يې له ورايه راته داسې
و برېښېده ... لکه هغه چې زموږ په دغه حرکت باندې دېر خوشحاله وي - او د
خپلو په نظر به يې راته کتلو - د ماښام دوډۍ که څه هم موږ د شپې د لس نيمو
بجو خواته وخوړله ، خو خاص خبره په دې دوډۍ کې دا وه - چې يو خو ، خواړه
جمعه خان او رضا ترين د نصيب ترين په کومک تيار کړي ؤ .. او بل جان هوگر ،
نيکي او لنډا زموږ خصوصي مېلمانۀ هم ؤ - رضا او نيکي چې څنگ په څنگ
ناست ؤ ، د گپو پرته يې غوڅي په خپلو کې بيا بيا داسې سره لگولو هم ، ، لکه
جوړه چې له پخوا راهسې پاڅه او خواړه دوستان يا مائينه او مېړه وي سره -
خو غم دا ؤ ، چې له دې پرته يې هم په خبرو باندې يو بل سم نه شو پوهی کولی -
ولې چې نيکي په خپل حلق کې په گرانې انگلسۍ کې ژغېدله او رضا ترين د

گلابي انگرېزي سره په پښتو هم ورته گډ و - دلته يو وخت چې موږ ټولو د رضا په گپو خندلو، نو رضا په خپله مخصوصه خدا کې و وئيل ...
 " يه ملگرو! تاسو ولې زما او د دې په تعلق او مينه سوځئ؟ "
 نصيب ترين، چې له ډېري خدا يې لاس په خپته نيولی و .. ورته واي ...
 " دا دې خدائي ستا نصيب کړي ... انډيا ته به ورسره ولاړ نه شې "
 رضا چې د خپلې خڅه يې څنگه ... هو، ځم ورسره ... ځم ورسره غوندې تورې و وتو، نو گوره چې لاس يې د نيکې په غلط ځای و لکېدو او که په اوږه يې د رضا لاس اچول خوښ نه شو، چې يو دم سنجيده شوه او د رضا څنگ يې پرېښولو ..
 ولاړه شوه او د جان هوگر سره کين لاس ته په خلاسې چوکۍ باندې کښېنسته -
 بيا رضا که هر څومره د هغې توجه خپل ځان په خوا اړولو هڅه کوله، خو نيکي هيڅ ريسپانس نه ورکولو ...
 " آخر مې سره ياره راڅخه خفه کړه "

رضا که څه هم دا خبره په خدا وکړه، خو نصيب ترين په سنجيدگۍ کې ورته و وئيلو ...

" رضا بس يې کړه .. داسې نه چې دا خلک زموږ په حقله بد تاثر واخلي "
 له دې واقعي پسته محفل سنجيده غوندې شو - د ډوډۍ خوړلو ورسته د جان هوگر په خوښه د باندې لان ته ووتو .. او بيا د شپې دولس بجې څنگه بجاو شوي؟
 ... په دې گرسره نه شولو پوهی -

د ۲۷ مې جنوري سهار څلور نيمې بجې مامون وژغولو .. د چائې څښلو او ضروري تياري کولو ورسته بيا څلور واړه ملگري پاؤ کم شپږ بجې په تېکسي کې د ائيرپورټ په خوا روان و - دلته دوې گنټې انتظار کولو ورسته چې جهاز ته وختو ... د جهاز په دروازه کې دوو ولاړو ائير هوستېسانو د مسافرانو هرکلی په خپله ژبه کې داسې کولو ...

" Ayubowan Ayubowan "

او ډېر ژر بيا موږ تر اور يځو هم ښه بالا د تهاښي هېواد د خورو د ښار په لور مخه
 كړې وه... دا سفر په هره اړه خوندور ؤ - هو، سفر به ولې ښه او خوندور نه وای،
 چې يو ځل بيا د " د خورو د ښار " په لور روان وم - نو ځكه مې د گډو وډو
 خيالاتو په رڼا كې دا نظم، يو وخت په ډاډۍ كې نوبته كړو ...
 "ستا په لورې در روان يم"

زه هم ستا غوندي انسان يم

ژمی، دوبي

سپړلی، منی

په وجود محسو سومه

اوبه خيښمه

ډوډۍ، خورمه

او ساه گاني لوبومه،

خو، كه فرق شته ما او تا كې

نو، هم دومره

فقط دومره

چې، ته اوسې په خپل ځان كې

د شيشې غوندي مكان كې

او ما ستا د غم دروند پېټی

په اوږو باندي اخیستی

ستا په لورې در روان يم

(شوق / كولمبو خڅه د ښكار په لور په فضائي سفر كې / ۱۹۹۴ع)

هلتە لمر د شپې راخپري

تاثراتي لنډيز---

”چرته چې لمر د شپې راخپري ... نو حقه خبره ده ، چې هلتە به خلگ د ورځې د رڼاگانو څخه نه يوازې بې خبره وي .. بلکې د کار او زيار څخه به هم تنگ وي - هو ، دا د هغې پتيا بېچ خبرې دي ، چې ځان ته د شپې د ژوند کولو په اړه په درستې نړۍ کې ساری نه لري ... دلته د ښځو راج دی ... نران شته په کې ، مگر د ښځو ترواک دلاندې - دا بېله خبره ده ، چې ظلم بيرته هم نران ورباندې روا کوي او هغه هم د دغو ښځو په خپله خوښه - هم ځکه خو د نړۍ د هر هېواد څخه ډک ډک جهازونه ، که څه هم خالي کېږي په بنکاک کې ... خو مخه يې د سوارليانو د پتيا بېچ په لوروي ” (شوق)

د سلويار

څوک چې گوري راته
وايم ... دا به ته يې
څوک چې خاندې راته
وايم ... دا به ته يې
دا به ته يې
دا به ته يې
دا به ته يې
بس په دغه رنگه
زه په ”دا“ او ”دا“ کې

په لټون ستا د څېرې

د سلو یار شوم

(شوق / د کراچۍ څخه د بنکاک په لور په هوایي سفر کې / ۱۹۹۴ع)

هاغه څه وائی ... یار د یار د پاره خوري د غوايه غوښې " که څه هم زما خوښه نه وه، خو د یارانو د ضد مخې ته مې وسله اچولې وه - او په ۲۷مې جنوري، ۱۹۹۴ع ماڅپښین یوه بجه په ائیرلنکا کې د " د څورو ښار " یعنې بنکاک په ائیرپورټ باندې له ملګرو سره ګندلې کښته شوم .. انتري ویزا لګولو ورسته چې د ائیرپورټ څخه د باندې وتو، نو ملګري ډېر خوشحاله ؤ او هر یوه په خپل خپل طرز د ائیرپورټ د ښائیست پرته د دې ځای د خلکو او ښائیسته ځویونو ستائینې کولې ... او جمعه خان خولا داسې هم و وئیلو، چې ...

" چرته د کولمبو او نیګامبو غوماشې او چرته دا خواپاکي او ښائیست "

ده لا نور وئیلو، چې نصیب ترین ورته وئیلو ...

" زور خو دا خبره راکوي، چې بیرته به هم ورځو "

مګر رضا ترین چې دې وخت یې حریان حریان شاوخوا ته کتلو، خپله خبره داسې وکړه ...

" غم مه کوئ دا یو خو شپې او ورځې خو به ښې تېرې کړو "

او بیا چې په ټېکسي کې کښېنستو، نو مې یارانو ته وئیلو ...

" د پیسو سره به خیال کوؤ .. دلته پیسې ډېرې ګارېزې "

دا خبره چې مې کوله، نو ټېکسي د ائیرپورټ څخه مېن روډ ته راوتی ؤ -

د جی- پی - او ائیریا کېنډي ریست هائس داسې خو د اوسېدو وړ نه ؤ، خو شبه مې په کې تېره شوه - د شپې په ښار کې ډېر زیات ګرځېدلو او راګرځېدلو ... یو نیم ځای خوراک او څښاک کولو ورسته چې ریست هائس ته راغلو، نو په ځای د آرام کولو ... ښه تر ډېره ناست ؤ او د نورو ګپو پرته مو د سهار د پاره د تهائي هېواد د تاریخي او زوړ ښار چیانګ مائي ته د تلو پروګرام

چې څنگه حتمي کړو .. نو خپلو خپلو بسترو باندې د خوب کولو په نیت و غزېدو -

سهار ته چې مې سترگې خلاسې شوې ، نو اتهه بجې وې - د تیاري کولو او پیاله پیاله چائی څښلو ورسته د بنکاک په ښار کې د سپل کولو په نیت ورگډ شولو - که څه هم ماته د دې ځای چاپېر نابلده نه و ، خو بیا مې هم ښه ډېر خوند ورباندې اخیستلو - له یوه مارکېټه څخه بل مارکېټ ته چکر څه ... چې دغه رنگه موږ په بلا مارکېټونو باندې راوگرځېدو ...

د پرنسپالېسته او پاسته خلک دي دا تهائیان

نصیب ترین چې دا خبره څنگه وکړه ، نورضا د سگرېټ په کش کې واي ...

هو ... په خاص توگه دغه تهائي پېغلې دوکاندارانې ... چې هر کاروبار په ډېره خدا خوشحالی کوي

د هغه په هر کاروبار باندې ټولو د هغه په لور وروکتلو ، خو بیا هم یوه د هغه د دې خبرې نفی نه وکړه - ولې چې دلته که نر دی او که ښځه په ظاهره ډېر خوشحاله برېښي ... گواله غمه خلاص خلک او ټوؤرستانو ته احترام لري - نور داسې هېڅ بد نه شته په دې خلکو کې ... بس که یو ټورسټ یا مشاهده کونکی دغو خلکو ته گوته نیسي .. نو هغه ده ، د دوئی بې لگامه او ناروا عیاشي -

سترې شوی هم ډېر وم په دې سپل کې - خو د ټولو ملگرو په خوښه مو دا فېصله وکړو ، چې په ستریا وسا کولو کې د وخت ضائع کولو ځای به دا خبره بهتره وي ، چې د مایگر په تړن کې د چیانگ مائي په خواروان شو او درسته شپه په خوب کې تېره کړو ... او دغه رنگه مو وکړو - گوا قضا مایگر خواته په تړن کې کښېنستو او د خپل منزل په لور مې پېښه وکړه - داسې خو دا تړن څه خاص نه و ، خو د صفائي او پراخه پراخې له سوبه یې سړی متاثره کولی شو - او بل د تړن دا ډبه ، چې موږ څلور ملگري په کې ناست و ... د تهائي ښځو څخه دومره ډکه وه ، چې د نه غوښتلو پرته هم په درو بې خونده تهائي پېغلو سره په گپو کولو کې کښېوتو - او خبرې مې په خپلو کې سره ایله شوې - دا څه نوې او

خاص خبره نه وه - زه بڼه خبروم، چې دلته زیاتره پېغلې د سړیانو سره ملګرتیا دپاره مازې بهانې غواړي -

تر بنګاک خو دا د تېرېن سفر یو په لسه بڼه دی

ګوره چې نصیب ترین دا خبره په کومه حواله وکړه و خو رضا ترین چې د یو بې ډوله غوندې جوړې تهائې پېغلې سره جوخت ناست ؤ ، د نصیب ترین خبره داسې مخته تائید کړه ...

هو، داسې ماحول خو خوش بختو ته نصیب کېږي ... څنگه کاکړ صاحب .. صحیح وایم که غلط ؟

او کاکړ صاحب هم ورته وئیل ...

په خوند کې یې هیڅ شک نه شته ، مګر دې شوق ته ګوره چې په کومه یې روان کړي یو

چې خبره ترما پورې ورسېده، نو ورته وئیل ،،،

چیانګ مائي بنار مې لیدلې نه دی ، خو له خلګو مې اورېدلي دي چې دا ۷۰۰ کلن پخوانی جوړ شوی بنار دی (چې د ۱۱۰۰ کاله پخواني جوړ د بډها ټیمپلز پرته یې شنې درې د کتو وړ دي) بله دا، چې دا بنار د تهائې لېنډ دویم غټ بنار دی

تېرېن چې به کله په یو سټېشن ودرېدو، نو موږ به هم ورڅخه د څو منټو دپاره کښته شولو - دلته مې دا و سنجولو، چې سټېشن غټ ؤ و که ووړ ... هر ځای خوش رنگي د بنګاک په حال وه - بس که تر منځه یې توپېر ؤ، نو په لباس کې ... ګوا د بنګاک په چپه د تهائې لېنډ په منځنئو برخو کې پېنټونه او سکرتونه کم لیدل کېږي - د لارې د سټېشنانو نومونه مې ځکه په ډاډۍ کې نوبته نه کړو ، چې د اشارو په ژبه هغو درو پېغلو، چې درې واړه د چیانګ مائي اوسېدونکي وې سره سم نه پوهېدلو ... بس یو مې د صوبه "لامپانګ"، څه غټ غوندې رېلوې سټېشن ؤ، چې لامپانګ نومېدو د "لامپانګ" نامې بنار کې یو خواته جوړ ؤ .. او بل ، یو وخت موږ په "لامفون" نامي سټېشن باندې د لس منټه دپاره کوژ

شولو- او بيا چې څنگه څنگه ترېن د چيانگ مائي په لور مزل لنډولو، نو هغه درې واړه انجونې، چې د يوې نوم Nid ؤ... نورې نورې رانيږدې کېدې - که څه هم زما سر د هغوئ په مطلب خلاص ؤ، چې دا انجونې په موږ باندې ځانونه راناوان کول غواړي - خو، يارانو د خپلې د بازۍ پرته د لاسو بازۍ هم پټيل کړې وې او ناشوده دا، چې په دې ډبه کې ناست نورو مسافرانو په هيچا باندې هيڅ باک نه درلودلو - هر يو خپلې مخې ته آزاد ؤ، زه لا ښه وم، يو دوې گنتهې خوب مې هم وکړو - خو يارانو د دوؤ لمخې دپاره هم سترگې نه کړې پټې - ولې چې هاغه د جمعه خان خبره، چې...

"بيا چې کله کورو ته ورسېږو، نو ښه ډېر خوبونه به وکړو - دلته په خوب او خوراک باندې وخت نه دی ضائع کول په کار"

نه يوازې دا د جمعه خان نظر ؤ، بلکې ورسره نورو دوؤ ملگرو هم دغه رنگه وئيلو - لنډه دا، چې دا يادگار سفر، چې په ۷۵۱ کلوميټرانو باندې يې اړه لرله په خورلس گنتهيو کې سرته ورسېدو او اتهه بجې سهار مو د چيانگ مائي په غټ ښار کې قدمونه کښېښولو -

په هوټل کې د څلور گنتهيو د خوب او آرام ورسته، ماخپښين دوؤ بجو خواته په سټي ټوور باندې ووتو - لومړی موږ Wat Chiang Man ته ورغلو - چرته چې په کال ۱۲۹۲ کې جوړه شوې د بدها مجسمه نه يوازې د نمائش، بلکې د تهائيانو د عبادت دپاره بدل شوې وه - دا ځای بېخې پخوا د چيانگ مائي باچا Mengrat د استوگنې دپاره په استعمال کې راغلی ؤ - دلته د بدها له يو بُت سره په تختۍ باندې د هغه د بنيادي نظريې اصول په انگلسۍ کې داسې ليک

ؤ ...

(ترجمه) په دنيا کې (توبه نعوذوبالله) يو خدائي هم نه شته - بس د ښو او بدو کارونو صله انسان ته په خپل ژوند کې د سزا او جزا په صورتونو کې ورپه برخه کېږي

د دې ورسته موږ درې واړه ملگرې Wat Phra Sing او Wat.U. Mong ... چې دراصل يو نغم ؤ ، ته ورغلو - دلته هر ځای د بدها پخوانۍ مجسمې پرته وي ... يوه نيمه مجسمه ، چې عمر يې تر زرو کالو هم څه زيات ؤ . د کتو وړ ځکه وي ، چې دغو بتونو په کړو وړو کې بدها ته څه څه تهائي وزمه بڼه ورکړل شوې وه او داسې يې ښکاره کړې ؤ ، لکه هغه چې د نيپال په لومبيني نامي ځای کې نه بلکې هم په دغه تهائي سيمه کې پېدا شوی وي - او د دې ځای د تهائيانو خيال هم څه دغه رنگه ؤ - هو ، لکه د ځينو ماهرينو د رايو له مخه د باميان له جوړ شوي غټ بت سره د بدها استوگنه ترې - گوا دا خبره مې مزغو ته بيا بيا سوال کېده ، چې د بدها منونکې د بدها په اړه صحيح معلومات نه لري او که له خپلو يې خپلې سيمې سره يې منسوب کول د هغه سره د زيات عقيدت ښوونه کوي ؟ په Wat Suan Dok نامي ټېمپل وزمه ځای کې جمعه خان کاکړ د ۵۰۰ کلنې پخوانۍ له Bronze څخه جوړې مجسمې سره په څنگ کې ولاړ وئيل يې ... "خدائي ته وگورئ ... درځئ چې څو ، داسې نه ... چې د بدها په مذهب ته ور وا نه وړو"

نصيب ترين هم ورسره خبره خوږه کړه ...
 "موږ څو څه د بدها زيارت ته نه يو راغلي ، چې له يوه بت څخه يې بل بت ته درېږو"

آخر د صلاح مشورې ورسته مې ټکټونه وکړو او د Doi Suthep Tour په وېگن کې کښېنستو ... هلته يې هم لومړی د بدها زيارت راباندې وکړو او بيا يې سم دستي قامي لرغونې آثار د نمائش و ځای ته يوړو - دلته د تهائي خلکو تاريخي او ډېر پخواني رقم رقم د استعمال شيان د ښوولو دپاره ايښې ؤ - له دې پرته دلته د لاسې جوړو شيانو پرته د "لانا" lanna تهائي آرټ نادرې نمونې په دې وجه د کتو وړ وي ، چې په هرڅه کې يې د مذهب رنگ له ورايه برېښېدو - د چيانگ مائي په يونيورسټي ائيريا کې Tribble Resaerch Centre د کتو وړ او په زړه پورې ځای ځکه ؤ ، چې دلته د تهائي قبائلي علاکو

ځينې رواجي او په استعمال کې راتلونکې څېزونه د نمائش دپاره بدل شوي و. -
 غرض دا، چې تهائي لېنډه که څه هم د چيني او انډين ژواکونو تر اثر دلاندي
 روزل شوی ښکاري، خو بيا يې هم د لباس، استوگنې او د ژوند کولو طور
 طريقې په هره علاقه کې څه څه بدلې بڼې لري. او بله مې دا خبره هم وسنجوله
 چې تهائي خلک د خپل مذهبي جنون پرته د کلتور او ژواک ساتلو په اړه هم
 ساري نه لري. او هيچا ته اجازه نه ورکوي، چې هغه دي د دوئی په جامو، د
 ژوند کولو په طريقو او يا د بدها په شان کې گستاخي وکړي... دلته د ښځې او
 نر ترمنځه د ملگرتيا په حقله د دواړو خوښې ته اهميت ورکول کېږي -

The Rose of North يعني د چيانگ مائي زاړه طرز جوړ بازارونه د ماښام
 خواته د سېل او خوند وړ ځکه دي، چې هر لور هر اړخيزه رنگينياڼې خورې
 ورې وي. د زړه هر رقم ارمان که څوک وغواړي دلته په آسانه پوره کولی شي -
 خو څه څه حياء او شرم هم شته... داسې حال هم نه وي لکه په ښکاک يا پتيا بيج
 کې د سپين سترگې ترهانده وي - کېدلی شي چې دا خبره له دې سوبه وي، چې
 چيانگ مائي د تاريخي ښار پرته په مذهبي اړه مقدس هم گڼل کېږي - خو بيا
 هم ځای په ځای په کې ترټاک اوښتې ځايونه هم څه کم نه دي، چې ټوؤرستان
 په کې له ځانونو څخه د يو څو لمحو دپاره داسې وځي، چې راستنېده يې که څه
 هم ژر وي، خو د يادونو په اړه ورسره ټول عمر تړلي وي - د تودو ماښامونه او
 د تهائي پېغلو د سوداگانو کاروبار شايد چې د تهائي هېواد په معاشي
 سوکالۍ کې د يوې لويې انډستري مثال لري - او دغه انډستري تهائي هېواد د
 مخته وتو هېوادونو سره په څنګ کې که نه هم دروي، خو ورپسې روان يې
 ضرور ساتي - ولې چې دلته د ټوؤرستانو جېبونه که لږ ډېر د تاريخي ځايونو په
 کتو سپکېږي، نو د ښځو د لاسه پوره پوره خالي کېږي هم - څنګه څنګه چې
 ماښام د ماڅستن په لور ور روان و، نو د بازارونو رش کمېدو او د
 ډيسکوگانو، بارونو او کلبونو په لور د خلکو سېلاب ورماتېدو لگيا و - هرڅه

هرڅه... خو زه چې په دې هېواد کې له کوم شي څخه زيات متاثره کېدم ، نو هغه
 د تهايانو خوږه ژبه او بل ته د احترام په نظر کتل -

په دې بله ورځ ماڅيگر ۵ بجې چې د ۱۱۰۰ کلنې د بډها د زړې مجسمې په نوم
 ورجار شوي ښار څخه وتلو د پاره بس ته ختو ، نو زړه مې نه غوښتو ، چې دومره
 ژر ورڅخه لاړ شم - لاکن يو خو د موږ سره ورځې کمې وې او بل ياران هم په ضد
 ؤ... بس په هائي وې نمبر ۱۰۶ يعنې د لومړي غټ ستاپ لامفون په خواروان شو
 - د لمر تر پټېدو پورې سترگې د روډ دواړو خواؤ په قدرتي جوړ غراو سمه او
 وړو غټو کلو ته په کتو بوخت وې... خو بيا چې مو څنگه سترگې پټولې ، نو بس
 د لامفون په يوه هوټل باندې ودرېدو - دلته زمونږ د بس سوارليان چې په
 کې زياتره ټوؤرستان ؤ ، په دې هوټل کې چې څه پاڅه ؤ ورباندې مات شولو...
 خو ، مونږ دلته په وريزو او سبزيانو خوړلو باندې د خپلو لوږه مړه کره - له دې
 ځايه بنکاک ۵۶۰ کلو ميټره په واټن باندې ؤ -

مخته له لامپانگ نامي ځای څخه بس په هائي وې نمبر ۱ باندې د بنکاک په
 لور مخه وکړه - خوب په بس کې د دې هوار روډ له سوبه ښه کېدو - لاکن څنگه
 چې په کار ؤ ، هغسې نه شو کېدلی - گوا حال دا ؤ ، چې نه وينس وم او نه ويده -
 آخر چې سهار شو ، نو ۶ بجې خواته مونږ د بنکاک په يوې بس اډې چې Ekmai
 Bus Stop نومېدو باندې له بس څخه کوژ شولو.. نو له خوبه تيار ځنگېدلو او
 سترگې مو نه خلاسېدې ، خو د پروگرام په سمه موډ پتاييا بس سټېنډ ته ځان و
 رسولو او ټکټ کولو ورسته بس ته چې څنگه وختو ، نو بيا دومره هم نه شولو
 خبرو چې بس څه وخت له اډې څخه مخته روان شوی ؤ ؟ مونږ ټول ملگري په
 خپلو سيټونو داسې په خوند ويده شوي ؤ ، چې يو وخت چا ونبورولم ، چې...
 " مسټر مسټر... کښته شه... پتاييا بيچ سټي راغله "

سترگې چې مې څنگه خلاسې کړې، نو د سهار نهه بجې وې - تېکسي مې کرایه کړو او په نیمه گنټهه کې J.P Inn نامي هوټل ته ورسېدو، چې د سپکند بیچ روډ او 7 - Soi په کونج کې جوړ و ته ورغلو -

د ښه ډېر خوب کولو ورسته څلور واړه ملگرو د نیږدې سمندر غاړې، چې ورته پتایا بیچ وئیل کېږي.. په لور مخه وکړو - دا د شنه سمندر صفا غاړه له یوه سره تر بله سره پورې د بېلابېلو هېوادونو د ټوؤرستانو څخه ډکه وه ... هر لور سرې، شنې، ژېړې او د لرگیانو څخه جوړ سایه وانونه ولاړ برېښي - موږ د یوه سایه وان دلاندې کښېنسټو او د شاوخوا د ښایسته مخلوق په ننداره شولو - "اوس مې نو زړه ایله ځای ته راغلو... گنې د ښکاک څخه چې په دې خوا راروان و، نو ډېر خفه وم.. ما وئیل، چې گوره دا شوق مې بیا کوم ځنگل ته بوځی؟" د رضا ترین، چې دې وخت په اوږده چوکې کې غزېدلې و، د دې خبرې په ځواب کې ما ورته وئیل، چې...

"بې غمه شه.. پتایا بیچ څه معمولي ځای نه دی - د دې ځای روڼه شپه په دُنیا کې مشهوره ده"

ما به لا مخته خبره وړله، چې نصیب ترین منځ ته راوړلوېدو او وائي ...

"هون ... څه ښه وشو، چې خوبونه مې په ایدوانس کې ورته کړي دي"

او دې وخت زموږ د مخه یوه د پاڅه عمر ښځه گوره چې د فرانس وه او که روسی تېره شوه - زموږ توجه یې ځکه د ځان په لور واړوله، ولې چې تیان یې ښکاره او په خپټه راځنېدلو - جمعه خان د هغې په لور کتلو ورسته وائي...

"توبه توبه ... څه لوڅ لغړ خلگ دي... د حياء د نوم شئی لا نه شته په کې"

او بیا په دې ټاپک ښې ډېرې خبرې منځ ته راغلې - بیا چې موږ د ماڅیگري تک ژېړ لمر د سمندر اوبوته و سپارکو، نو پورته شولو او د علي بابا رېسټورینټ پو لور مې د ډوډې خوړلو دپاره مخه وکړه -

دَجِي - پي ان هوتل سره ورته په غټ مېدان کې جوړ ستال وزمه "بارونه" چې تش انجونو په کې کار او روزگار کولو، که دکتو وړ و، نو د بيچ رود چې ورته فرستې روډ هم وائي خوش رنگيانې او تود ژوند په خپل خپل ځای ممعناوې درلودلې - له يوه بار څخه تر بله باره پورې ... د "Go Go" څخه تر "ډيسکو" پورې ... غرض دا چې ښه ډېر په کې وگرځېدو راوگرځېدو -

"دلته خو بې د غټې دهندې لکه چې بل هيڅ کار نه کېږي" د جمعه خان دا خبره بې معنا نه وه، ځکه خو نصيب ترين ورته وئيل ...
 "د تهائيانو دا بې غېرته او د بې حيايۍ انداز مې نه شو خوښ.. او بيا حريان په دې يم، چې باشعوره ځوانان لا هم په کې اخته دي"
 ما په طنزیه موسکا کې وئيل، چې ...
 "دغه خو وجه ده، چې په دې ملک کې امن دی"

او مخته رضا ترين هم زما خبره داسې په پسخوندي انداز مخته کش کړه ...
 "هو، ولې چې خلگ يې په عياشۍ کې بوخت ساتلي دي ... ځوانان د سوچ او فکر کولو موقع لانه لري"

دغه رنگه موږ د ليدو کتو پرته په تهائي خلگو کې د خپل خپل نقطه نظر په سمه شپې خواته سترې او خوبولي غوندې د خپل هوتل په لور روان شولو -

په دې بله ورځ، گوا د فروري په دويمه نېټه کال ۱۹۹۴ع چې په لانچ کې کورال آئي لېنډ ته ورسېدو، نو ملگري ډېر خوشحاله و، چې په جامو کې نه ځائيدو او هر يوه د دې واړه او دې ښايسته ټاپو په باب د خپلو رايو اظهار په ډېرو درنو ټکو کولو - يوه وئيل ...

"د دې جزيرې شين گشتي په هر څه ارزي - کشکې داسې ټاپو زموږ په هېواد کې هم وای"
 دويم وئيل ...

“دومره زيات انگرېزان...؟ ماته خو داسې ښکاري ، لکه موږ چې دې وخت په تېر
تهائې لېنډ کې نه.. بلکې د انگرېزانو په يو هېواد کې يو”
او سم دستي دريم ملگرې د خپلې خوښې اظهار څه داسې وکړو...
“واه... دومره رنگيني خو ما په ژوند کې چرته نه وه ليدلې ، لکه دا دلته چې يې
وينم”

او زه چې ځکه وم ، چې دلته زه په کال ۱۹۹۲ع کې هم راغلی وم او بل دا ، تر
لومړي ځل په دې ورځ خلک يو په لسه زيات هم ؤ.. ځکه ورته حيرت وړی وم او
ورته په کتو باندې بوخت وم - زما درې سره ملگرې په خپل خپل ځای صحيح ؤ
- ولې چې سرو او سپينو ښځو ، چې Bikini او Bra يعنې دوې ګوتې ښکړانو
او بېخي مختصرو سينه پوشونو کې اورو نه وړه ولو او د بدنونو نمائش يې ډېر
په هنري انداز کولو او د دې شنه ټاپو په ښائست کې يې له خپلې خوا
ښکلاګانې ورکولې - دلته په دې ورځ د لمېدو او سنبات کولو پرته د بېچ
مساج معاملي هم څه زياتې ښکاره کېدې - د واټر سکوتر چلولو او د واټر بوت
سره په رسۍ تړلو پېراشوت کې د سمندر بالا الوتلو ورسته موږ هم لمېدو ته
ملاوې وتړلې او بيا رک تر ماڅيګره پورې د دې ټاپو د غاړې په ژېړبخون رېګ
باندې غزېدلې پراته ؤ - بيرته چې د پتاييا سټي په لور په کوم لانچ کې راتلو ، نو
لانچ يې اندازې زيات د ټوؤرستانو څخه ډک هم ؤ -
بيا هغه رنگه شپه وه او موږ ، چې تر نيمې شپې پورې د ښار په روډونو او کوڅو
کې ګرځېدو -

“قيامت که راتلو ، نو پټيل به يې له دې ځايه کېږي”
د نصيب ترين دا خبره مې په زړه ځکه ولګېده ، چې دلته په هر محفل ، هر سټېج
او هره شو کې د ښځو کردار که په ظاهره خونده ور ښکاره کېدو - خو د ښځې
توب څخه د ستر او حياء خادر پورته کولو سوب هم ؤ - داسې ولې کېږي او
دلته ښځې ته د ښځې په نظر ځله نه کتل کېږي ؟ د دې پوښتنې په ځواب کې
دغه لوستي او د شرم تر وياړي توپ شوې ښځې وائي.. چې هغوی د نرانو ، که څه

هم هغه پلاروي، که مېړه يا ورور... په خوبه خو دا هر څه کوي او ټوؤرستانو ته سکون ورپه گوته کولو کې هغوئ نه د هغوئ د نرانو خواش مخې ته بدل شوی دی - ولې چې د دې بنځو په سپکاوي کې د هغوئ و نرانو ته ښې ډېرې پیسې په لاس ورځي - که داسې نه وکړي، نو نران یې له کورونو باسي او یا په هغوئ باندې ظلمونه روا کوي - ښځې په کورونو کې تر هغه وخته پوري احترام لري چې ځواني یې نه یوازې ملگرې، بلکې دهنده یې ښه روانه وي - په داسې کورنیو کې چې څه وخت یوه ښځه زړه شي، نو هغه یا له کوره وشرلی شي او یا په کور کې د مینځو په رنگه کارونه ورڅخه اخیستل کېږي - هو، دا هغه خبرې دي چې حقیقت بلل کېږي.. ولې چې دلته اکثره خبرات ټولونکې ښځې په عمر زړې وي - دلته مې ځان سره وئیلو، چې جار شم تر اسلام چې ښځې یې په نرانو باندې د ستر او حیاء له لارې درنې کړي دي - زما د زړه دغې وینا زما سترگې په دې باندې و پارولې چې هر نر تهائې ته د کرکې په نظر وگورم - وایم، چې ایله به مې وس نه ورباندې رسېدو، گنې ښه به ورسره جوړ شوی وم - په دې باب زما د ملگرو هم دغه رنگه احساسات او جذبات ؤ - ځکه خو موږ هرې مېلې یا دما مې ته په کتو نه یوازې د حېرت گوته په غاښ ؤ، بلکې د زړونو تاؤ مو ورباندې په پسخوندي خبرو او غندلو سرولو هم -

نن زموږ دلته ورستی ورځ وه، سبا ته به د خېره کولمبو په لور بیرته ورنگ ؤ - که څه هم طبیعتونه مې خراب ؤ، خو اراده مې دا کړې وه، چې ښه ډېر به گرځو او داسې یو ځای به نه پرېږدو، چې د کتو وړ وي - داسې نه، چې ورسته ارمانونه پسې کوؤ - نو ځکه اول سهار بیا په ټېکسي کې ناست د پتایا پارک په لورې روان ؤ - په دې ښار کې چې مخته روان ؤ، نو د دې ځای د خواپاکۍ سوال مې له ډېرو ورځو په مزغو کې بیا بیا سر پورته کولو... خو ځواب مې هغه وخت لاس ته کړو، چې د هر هوټل، دوکان او کور مخته مې له کچرو څخه ډک ډک تور تور پلاستیکان تر سترگو شولو، چې د میونسپلټۍ په یو ټرک کې ناستو ورکرانو

ټولولو او ټرک ته يې ور اچولو - خو عجب خبره دا وه، چې د ځينو پلاستېک کڅوړو چې سرونه يې خلاص و، کې زياتره د شرابو خالي بوتلان او کنډوم رنګه ګډ وډ څېزونه له لرې ښکاره کېدو - نو ځکه خو د داسې کڅوړو په ليدو رضا ترين په مخصوصه خدا کې و وئيل ...

“ لا ګوره چې څومره کنډومز به په ګټرانو کې بهول شوي و؟ ”

د هغه د دې سوال په ځواب کې به لا موږ نورې نورې خبرې ځواب کولې، چې پتایا پارک ته ورسېدو .. په دې پارک کې په شنو شنو غټو سوئمنګ پولونو کې د بې شمېره سرو او سپينو خلګو بې باکې لمبېدو له موږ څخه هم هر څه داسې هېر کړو - چې په نه ساعت کې يې موږ هم د خپل خپل وټس په سمه برخې وګرځېدو او لمبېدو ته مو ملاوې وټرلې -

“ څه مې وګټو او څه مې وبائيلو؟ ”

احساس يې راته هغه وخت وشو، چې ورڅخه وتو - لنډا دا، چې په دغه ورځ موږ د پتایا سټي او ورسره منسوب زياتره مشهوره ځايونه له يو سره تر بله ... داسې وکچلو، چې په بدنونو کې مې سپک نه شو پاته - ګوا د Jamthien Beach له خوش رنګه ځايونو څخه واخلي بيا رک تر Nong Nooch Tropical Garden پورې پياده وګرځېدو - څه وخت چې د هوټل په لور روان و، نو لمر هم پټ شوی و - او مخته، د څه آرام کولو ورسته د دې ځای د شپې په رڼاګانو کې د تېرې شپې په شان يو ځل بيا برخه ګرځېدلو هڅې کولو ته چمتو شوي و -

د فروري ۱۹۹۴ع په دريمه نېټه، په ائيرلنډ کې ناست يو وار موږ بيا وکولمېو ته مخه کړې ده - ولې چې کراچۍ ته زموږ د بيرته غبرګېدو ټکټان په شپږ تاريخه له کولمبو ائيرپورټ څخه و -

“ اوووف خدائيه ! درې شپې به د غوماشو سره په جنګ څنګه تېرومه؟ ”

که څه هم له ځان سره وټونېدمه ، خو دې فکر مې په سر کې درېد را په برخه کړو - داسې حال تش زما نه ؤ ، بلکې هر ملگری په خپل سیت کې په پټه خله ناست گوره چې څه څه سوچونه یې وهلو - او بل زما و - آدمز پیک ته د تلو نیمگړی ارمان هم نه شو پورا کېدلی - ولې چې د تلو پاره ښې ډېرې شپې ورته په کارېدلې - تر کولمبو پورې د جهاز دا سفر په داسې گډو وډو فکرونو کې راباندې تېر شو - او یوځل بیا موږ څلور واړه ملگري د مامون بنگالي په الپائن نامي ریست هاؤس کې په ماتو زړونو استوگنه کوله - که د رضا ترین ټوکې نه وای ، نو که نور نه ... د غوماشو په خوړلو به مې پاکستان ته ملېریا تېې خامخا راوړي وای - او بل ریست هاؤس ته مخامخ د جوړو وړو کورونو ځینې تورې پېغلې زموږ په بیرته راتگ څه څه په ځانو باندې هم غلطې شوې وې - ځکه خو یې د کتلو او خندلو راخندلو پرته د مستیانو ښې ډېرې ښودنې هم کولې - لاکن زموږ له خوا دا حال ؤ ، چې نه مو د هغوی و ښورېدلو زړونو ته د عمرونو گروم اچولی شو او نه موږ سره دومره وخت - بس وخت ته مو دیکه ورکوله - گواورځ په کولمبو ښار کې او ماڅیگریان د نیگامبو په سمندري غاړو تېرول اوس زموږ معمول جوړ شوی ؤ -

داسې وړې پېښې خو ډېرې راسره وشوې ، خو دا یوه پېښه د بیانولو وړ ځکه گڼم ، چې په زړه کې مې نوښته شوی ده - یوه ورځ قضا ماڅپښین خواته ، چې د کولمبو څخه په بس کې د نیگامبو او بیا پېدل خپل ریست هاؤس ته ورسېدو ، نو څه گورو چې د ریست هاؤس مخې ته دُنیا راجمه شوې وه - خدائی حق دی چې په لیدو یې وینه راوچه کړه او قسم قسم ویرې او وسوسې په زړه کې راماتې شوې - او بیا چې ریست هاؤس ته ننوتو ، نو پولیس چې په گېټ کې ولاړ ؤ دننه تلو څخه وگرځولو - مخته موږ هم هیڅ خبره نه وکړه او په جمه خلگو کې ودرېدو او تماشه مې کوله - یو رنگ مې په څېره تلو او بل راتلو ... ما وئیل ، کېدای شي ، چې پوليسان په موږ پسې راغلې وي - او بیا مې زړه ته تسلي په دې خبره ورکوله ، چې موږ دا یو د باندې ولاړ یو ... که داسې څه خبره وای ، نو له

مور سره به يې سپينه کړې وه - د ټپوس کولو ورسته پته ولگېده، چې د پوليس سړي د هغو بنگاليانو پسې راغلي دي، چې دلته د خپل هېواد څخه په غلا باندې په سمندري لاره راغلي و - زړه مې لا سم په ځای شوی نه و، چې پنځه د پوليس سړي د ريست هاؤس د باندې په خندنښو خپرو را وختو - او بل ورسره هيڅوک هم نه و... نو د دې مطلب دا و، چې د دې هېواد دغو محافظان هم لکه د پاکستاني پوليس عسکرو له هغوی سره خبره خلاصولو دپاره ورته راغلي و - که داسې خبره نه وه، نو هغه بنگاليان به کله هم د ريست هاؤس د باندې په آزاده نه ګرځېدلو -

په شپږمه فرورۍ کال ۱۹۹۴ع چې سهار اته بجې په جهاز کې کښېنستو... جهاز لا الوتې نه و، چې ما دا وړوکی غوندې نظم چې براهه شپه مې لا د زړه په تختۍ نوبته کړې و... په خپلې ډاټري باندې داسې واړولو
 "د آدم پل"

ما غوښتل، چې ښکلم به
 د آدم د قدم پل زه
 او يو دوي سلائي خاوره
 به په سترگو لگوم
 چې په ژوند مې د جنت بار
 څه پرې مات شي
 او زړه ښاد شي
 خو، چې څنگه ور روان شوم
 نو، د خپل روميې قدمه
 رګ تر پله د آدمه
 ځای په ځای باندې لېوانو
 په جوته د انسانانو
 دومره دومره وډارلم

چې په حای د سجدې ما
پل ته پورته کړو لاسونه
او په خپلو پلو راستون شوم
(شوق / نیگامبو ... کولمبو / ۱۹۹۴ع)

څه وجه ده ، چې له کوره وځمه ، نو په خوشحالیانو او بیا چې د کور په لور
راځمه نو هم خفه نه یم ؟
دا هغه سوال ؤ ، چې ما په ډاډۍ کې د نظم ورسته نوښته کړو او ډاډۍ مې بنده
ځکه کړه ، چې د ډېر سوچ کولو پرته مې هم ځواب په گوتو نه راغلو ... خوبیا چې
کورته ورسېدم ، نو نور نور د دې خبرې د ځواب پسې پرېښانه شوم - ولې چې د
دباندي وتو او د بیا وزر کولو تمې او خواشې مې په زړه کې سرراپورته کړی ؤ
- بس نه یم خبر ... چې څله او داسې به تر کومه راسره کېږي او تر څو به کړېږم ...
گوا کله د غم په سرو سکروټو او کله د خوشحالی په بېباکو کېفیتونو کې ؟

خوب مې لیدو --- خو ، ویده نه وم
تاثراتي لنډیز ---

منم --- چې چرته ښځې خپل مخته آزادي پرېښول شي . هلته په نړیناؤ باندې
ژوند بار (په معاشي توگه) کم شوی دی ... خو دغې آزادي د کور تقدس او د
خوشحالی کورنۍ تصور د مخه وړی هم دی - گوا ، نر نه دی نر پاته شوی او
ښځه ښځه نه ... ولې چې دواړه په خپلو کې اول خو د رښتې ساتلو ته تیار نه دي
او که تیار دي هم ... نو تړون یې په داسې نازک سپینسي شوی دی ، چې شلېده
یې گرسره وخت نه غواړي - او چې چرته د ښځې د ژوند اختیار د سړیانو په
لاس کې دی - هلته نه یوازې ښځې ته په درنه سترگه کتل شوې دي ، بلکې
سړیانو هم قدر موندلی دی ... دلته زما د خبرې څخه مراد دا ، چې نن که څه هم

مسلمانانو د ژوند په لوبه کې (د تعمیر او ترقۍ په اړه) ماته خوړلی ده - خو
کورونه یې د جنت څخه کم نه دي... او هیڅ شک نه شته، چې په دې اړه کرېږت
اسلام ته ځي (شوق)

وسوسه

ما یې زړه ته لاره وکړه
هم یې سترگو کې مېښته شوم
خو، چې څنګ ته یې ورتلمه
لا به نور نور ورڅکېد مه
چې ناڅاپه مې وریام شو،
نو خولې شولې راماتې ...
پښې مې ځای په ځای شوې شلې
په وجود کې مات رامات شوم
اوله ډاره د مرګي زه
په هیڅ هم نه پوهېد مه
چې، په کومه و تېښتمه
شاته بند د خونې ورؤ
دواړه اړخ مې د پوالونه
او همت مې کوی نه شو
د ټیوپا په لورې ځکه
چې یې ځلې کې کو کېدلې
د غاښو په ځای سکروټې
اوله پوزي یې اورو نه
غورځول اژدها غوندي

(شوق / تهیم :- پتایا بیچ - تهائي لېنډ ... ۱۹۹۴ع / نظم :- پښین ۱۹۹۵ع)

ته ما دوست جوړوي

راسره نږدې ناستې تورسري ، چې د ډېره وخته يې سوچ را په کې بند ؤ ... او په وار وار يې د وړو سترگو تر کونجونو راته کتلو ، په بلنه خولې راباندې ځکه نه شوې را ايله ، چې دلته دوستانې جوړول د انجونو مشغله نه ، بلکې کاروبار هم گڼل کېږي - ما د هغې انجلۍ د خواست په ځواب کې څه وئيلو د مخه سر تر پايه ورته وکتلو - انجلۍ چې جينز پېنټ او سره شرت کې بده نه ښکاره کېده - ورته په پسخوندي انداز و موسېدم او په لغازي ډول مې ورته وئيل ...

تهائي او دوستي ؟ ناممکن ناممکن ...

لا به مې نور څه ورته وئيل ، چې هغې زما په سترگو کې سترگې داسې را واچولې ، لکه زما په پسخوند چې خشم ورغلی وي - که څه هم ماته د خپلې غلطۍ احساس شوی ؤ ، او اوس به مې بخښنه ورڅخه غوښتله ، چې هغې لاس راوغزولو او په نره يې راته وئيل ...

"No Money , only friendship"

زه چې د دې په لومړۍ غوښتنه باندې لاست شوی وم ، لاس په لاس کې ورکړو او بې واره مې د خلې څخه ووتو ...
واه ... دانو اوس خبره شوه

داسې مې ځکه ورته وئيل ، چې زما په ذهن کې د هغې د جسم په اړه هيڅ داسې طلب نه ؤ ... ځکه خو مې د هسې يو دوست په نيت دوستۍ ته اوږه کښېښوله - او بيا په دې لکي بار کې د څه ناستې ورسته ورسره د ډيسکو په خوا د پتيا سټي په فرسټ روډ ، چې بيچ روډ هم ورته وئيل کېږي باندې روان وم - دې وخت د گهرۍ سټنې د شپې دولس بجو څخه اوښتې وې -

ما خوب نه ليدو ، بلکې دا هر څه د سترگو وړاندې ؤ - د کرسمس د رنگارنگ پروگرامونو ليدو او د زاړه کال د نوې کولو په شوق کې زه نن سهار د تهائي اټېر وېز انټرنېشنل په جهاز TG - 58 کې د کراچۍ څخه د تهائي هېواد د حورو

ښار ته رسېدلی. وم ... اوبيا د یو څو ورځو تېرولو دپاره ښځ له ائیرپورټ څخه دلته پتایا سټی ته - ولې چې زما اصل منزل مقصود سنگاپور او له سنگاپور څخه د اندونیشیا یوه نیمه نوموړې جزیره (تاپو) لیدل هم ؤ - لکن سنگاپور ته د ډائریکټ فلائیټ سروس نه درلودلو له سوبه VIA بنگاک ورته تگ ممکن ؤ - نو ځکه له دواړو خواؤ څخه زما ټکټان .. په هم دغه تهائې هېواد باندې تېرېدو راتېرېدو دپاره کنفرم شوې ؤ - نن گوا په ۲۴م دسمبر ۱۹۹۴ع شپه د نه غوښتلو پرته هم زه د "ابن"، چې کرسچن وه او له برما څخه یې تعلق درلودلو او ډېر پخوا له خپلې مور او پنځه کلنې لور سره دلته راغلې وه ... په انسانیت وزمه دوستۍ کښېوتم - هغه انجلۍ څه، د باد مسته څپه وه، چې زه او زما هرڅه یې دمخه کړي ؤ - د گربس ډیسکو څخه د راوتلو په وخت موږ دا عهد کړی ؤ، چې زموږ تر منځه به دوستي له هر رقم غلط سوچ او غرض څخه خلاسه وي - گوا هغه به ما سړی نه گڼی او نه به زه دا ښځه ... په هم دې خو مې ورسره په نره د ساتلو هڅه کوله -

"سبا سهار به نهه بجې راځم او تا به له ځان سره کور ته بوځم - ولې، زه غواړم، چې زموږ د کرسمس په خوشحالیانو کې ته گډون وکړې - زما مور او وږه لور به ستا په لیدو ډېره خوشحاله شي"

او بیا "ابن" د خپلې Yah نامي خوندکۍ، چې د چیانگ مائی اوسېدونکې وه سره د هغې په موټر سائکل یو خواته مخه وکړه - زه هم خوبولی غوندې د K. Inn په خوا روان شوم - په لاره کې مې سوچ کولو، چې چرته مېره خويې مې نه دی، چې په کور کې یې د موجودگۍ ذکر په خله نه راځي - او بیا گوره، چې خله کرسمس په خوشحالیانو کې زما گډون ضروري گڼي؟ چرته د مېره د لیدو بار خو راباندې نه ماتوي؟ هرڅه هرڅه، خو زه له دې سره په بې غرضه دوستۍ کولو شرمنده ځکه نه وم، چې زموږ تر منځه داسې هاسې غرضونه نه ؤ - ولې چې زه خپلې پښتو نیولې وم او دا خپل کست ... مگر وېرېدم بیا هم ورڅخه -

دَ کَرسَمس پِه ورځ دَ سهار تر نهه بجو پورې دَ کپې - کپې - ان پِه وره لابي کپې دَ
 اپن چي اصل نوم يې "يوپا کيوسري کران" ؤ ، دَ تريخ انتظار ورسته راولاړ شوم
 او دې هوټل ته مخامخ .. دَ روډ بلې ځي ته جوړ الفردوس ريستوزېنت ته وره غلم
 - بار والا ته مې دَ چائيو آرډر ورکړو او سترگې مې دباندې په ښکاره روډ دَ اپن
 لاره څارلو کپې بوختې کړې - يو وخت اشرف الدين لالا چي پښتون ؤ او دَ دې
 هوټل مالک هم ... دَ چائيو تړې خپله را اخيستي وه - چي تړې يې په مېز ايږدله ،
 نو يې په پښتو کپې راته وئيلو ...

"پښتون راته برېښي ... پښتون يې ؟"

ما وئيل ...

"هو ، پښتون يم"

دومره ورته وئيلو ورسته مې دَ هغه له خوا راغزولې لاس کپې لاس ورکولو پِه
 وخت به مې لا دا پوښتنه ورڅخه کوله چي ... څنگه يې دا اندازه ولگوله چي زه
 پښتون يم ؟ خو زما له پوښتنې يې دَ مخه خبره داسې خلاسه کړه ، چي ...
 "ستا دَ مخ کاسې ، سترگو او پِه خاص توگه چي مې دا ستا برېتونو ته پام شو ،
 نو ما وئيل ... چي دا ځوان پښتون دی"

بيا يې دَ نامه پوښتنه وکړه ... او ما چي څنگه خپل نوم ورته وښائيلو ، نو ده څه
 سوچ کولو ورسته وئيلو ، چي ...

"دا نوم راته څه اورېدلې شانتې ښکاري ... ته چرته هغه افضل شوق خونه يې
 چي ، شلېلی امېل نامي کتاب يې ليکلی دی ؟"

ډېر حريان شوم او ورته وئيل مې ...

"هو .. هو ، زه هغه افضل شوق يم ... لاکن ..."

زما دَ "لاکن" تورې ورسته اشرف الدين خبرې ته نه پرېښولم او راته وئيل يې ...
 چي "ستا کتاب" ... دا تورې له ځلې رايستلو ورسته يې وئيل "يو منټ" او بيا
 ولاړ شو

اوس به لا ما دَ چائيو کوب خلی ته وړلو، چې څه گورم ... ابن دَ روډ په هغه بله
 ځی باندې ولاړه ... ماته گوري او خاندې ... ما ورته په لاس اشاره و راتلو وکړه
 او دا را روانه شوه - په تور شرت او جینز سکرټ کې په خلاسو ویښتو ډېر
 ښکلې ښکاره کېده، چې څنگه را ورسېده، نو وائي ...
 "سوري سوري و خنډېدم"

او لاس را کولو ورسته په مخامخ چوکۍ کې کښېنسته - موږ خبرې کولې، چې
 اشرف الدين لالا بیرته راغلو او راته وائي ...
 "دا گوره ستا کتاب، چې څه موده مخکې زما ملگرې نسیم الرحمان له
 پاکستان څخه رالېږلی ؤ"
 داسې وئیلو ورسته یې ابن ته وکتلو او موسکني غوندې شو ...
 "دا څوک ده؟"

ما وئیل ...
 "هسې دوست"
 دومره خبره چې مې کوله، نو دائي له ابن سره په تهائي ژبه کې اخته شو - گوره
 چې څه یې وئیلو او هغې څه؟ خو بیا چې یې زما کتاب ورته ورکولو، نو دائي
 ماته وائي ...

"دا ماته تهائي انجلۍ نه ښکاري، ولې چې ژبه یې سمه نه ده"
 اوس ابن د کتاب پانې اړولې را اړولې او اشرف الدين لالا، چې زما په څنگ
 کې په چوکۍ کښېنستو راته خپله کیسه پئیل کړه او واي ...
 "بېخي پخوا زما پلار دلته راغلی ؤ - اوس موږ د دې هېواد ځای خلک یو .. دا
 گوره زما شناختي کارډ ... او موږ دلته ډېر غټ کاروبار لرو - زما کشر ورور چې
 زما د تهائي مور څخه دی امیر سید نومېږي ... دې وخت د پتایا سټي میږدی -
 زما پښتو سوچه ځکه پاتې ده، چې ما په پاکستان کې د خپل پلار د وروڼو
 (اکاگانو) سره ډېر وخت تېر کړی دی - د امیر سید هم لږه لږه پښتو زده ده -
 مگر زما زوئی کریم او لور ... هغه گوره چې په کاؤنټر باندې باندې ولاړ دي ... او

ښه ډېره پښتو يې په دې زده ده، چې زه يې په کال کې يو يا دوه ځله پاکستان ته
خان سره حتماً وړم

ده به لا نور څه وئيل، چې اېن و منځ ته راولويده او وئيل يې ...
"ناوخته شو درځه چې ځو"

ما ورته وئيل ...

"لږ صبر وکړه ... لاږ به شو"

او اشرف الدين لالا ته مې وئيل ...

"ښه، نو خبره دې کوله"

دائي و موسېدو او د اېن په لور يې ورکتلو ورسته وئيل ...

"د دې تازيله ده ... ورسره لاړ شه .. ما او تا به بيا خبرې کوؤ او بيا زه غواړم،
چې نن د ما ځپگري د چائيو بندوبست درته په کور کې وکړم امير سيد سره به
دی هم ليدل کتل وشي"

د هغه د تکراري ضد د مخې مې وعده ورسره کولو ورسته له اشرف الدينه څخه
اجازه اخيستله - او بيا زه او اېن د ريسټورينټ څخه دباندې ووتو -

يو وخت تېکسي د يو وړوکي هټ وزمه کور مخې ته تم شو او موږ دواړه
راکښته شولو - يوه وړوکي ماشومه انجلۍ، چې د دې کور مخته ولاړه وه ...
زموږ په ليدو په منډه منډه راغله ... اېن په ډېره مينه په غوزۍ کې واخيسته او
څپ کولو ورسته يې راته وئيل ...

"دا زما لور ده"

ما يې په سر لاس تېر کړو او بيا هټ وزمه واړه کور ته روسره دننه شولم ... يو
وړې خونې، چې مخته يې وړه شان برانډه په لړکيانو جوړه وه ته وره غلو - دلته
خورا ډېرې ښځې هم وې، څوک ناستې، څوک ولاړې ... خو زموږ په ورتگ
يوې بلې خواته و وېښل شوې او موږ څو قدمه مخته تېر شولو - يوه زړه ښځه،
چې اېن ورته ماما يعنې مور وئيله راولاړه شوه ... څه مخته راغله او زما په سر
يې لاس داسې تېر کړو .. لکه زه چې د هغې زوئۍ يا زوم وم او راته په خپله ژبه

کې ګډه شوه - په ژبه يې نه پوهېدم، خو په سترگو کې يې څرکېدونکو او ښکو ټول حالونه راته تېر کړو ... او بيا اېن په خپلې مورکې باندې غوزۍ واچوله او په اوږه يې د ماشومې غوندې سر په اوږه ورته کښېښولو او څه وخت ورسته چې يې سر پورته کړو او خواړه واړه ويښتان يې د څېرې څخه په يوه جټهکه چې لري کړو .. نو څه گورم سترگې يې د اوښکو څخه ډکې وې - مگر زما د زړه ساتلو دپاره يې په شونډو مصنوعي خندا راويستله او راته وائي ...

“ته کښېښه ... ولې ولاړې يې؟”

زه کښېښستم، خو ټولو ښځو داسې راته کتلو، لکه زه چې د اېن د کورنۍ غړی وم - غرض دا چې د کرسمس کېک، چې په تهائي ژبه کې ورباندې خود لکه چې “هېپي کرسمس” ليک و، زما مخې ته په واړه مېز باندې کښېښول شو .. او اېن راته وائي ...

“پليز کات يې کړه”

ما چې په خپل ژوند کې په داسې موقعو باندې کېک نه و کات کړی، د اېن د زړه ساتلو دپاره مې چاره راپورته کړه او چې کېک ته مې ور وړله، نو د اېن لاس هم راوړسېدو او دواړو په ګډه کات کړو - ښځو دې وخت په ګډه، گوره چې کومې سندرې وئيلې او دلته اېن د کيک اول پيس په غاب کې کښېښولو ورسته ماته وړاندې کړو - او زه دغه رنگه تر ډېره وخته پورې په ښځو کې ناست تماشه جوړ شوی وم - يو وخت چې له دې محفله را ولاړېدم، نو د اېن لور ته مې څو نوټونه په لاس کښېښولو او د اېن سره دباندې راووتم - موري يې هم تر دروازې پورې راغله - اېن تر نيرېدې سړک پورې راسره راغله - ماته يې ټپکسي ونيولو او خپله د کرسمس خوشحاليانې لمانځلو دپاره د کور په خوا روانه شوه - اوس چې زه په ټپکسي کې د ښار په لور راروان وم، نو زړه راته وئيل، چې .. چرته اېن (يوپا) د زړه ساتنې په ثواب کې خو مې د دغه وړه کورنۍ په زاوال کې نه واچوله؟ چې زما په ورتگ يې د کرسمس د خوشحاليانو په ځای د خندلو ... وژړلو؟

دا هغه سوالیه خبره وه ، چې زه یې د ځواب په لټون کې په لومړي ځل د انسانیت په اړه له یو داسې امتحاني کشمکش سره مخامخ کړی وم، چې ما داسې سنجو لکه دا زموږ یعنې د انسانانو ترمنځه چې د بېلابېلو اصنافو په نامه د کرکو وېش چې نه یوازې ناروا کار بلکې غیر انساني المیه هم وي - ولې ، چرته یو غریز پښتون او هغه هم نر... او چرته د تهائي یا برما د سیمې بازاری کس... او هغه هم بښه؟ چې ترمنځه یې د انسانیت په نوم ملګرتیا تردې هانده دوام مومي ، چې یو بل ته د کور د مقدسه غړې وئیلو په وخت عار نه محسوسوي هو، زه له یو داسې ریښتوني حقیقت سره په روحاني توګه مخامخ شوی وم، چې په ژوند کې په اول ځل... ما ځان ته انسان په نره وئیلی ؤ -

ماڅیګر د خپل قول په سمه زه د اشرف الدین لالا سره د ده وخت کور ته وره غلم - په دې بنگله غوندي جوړ غټ او بنایسته کور ، چې ورسره جوخت یې یو غټ د بوږنو او پسونو فارم هم درلودلو، کې یوې خواته د چادرو د بام دلاندې کټونه داسې برېښېدلو ، لکه جوړه چې پښتني حجره وي ... دلته کښېنستلو په وخت مې ورڅخه وکړه...

"پښتانه لکه چې درته راځي؟"

لالا وئیل ...

"هو، زما د کلي خلګ بېخي زیات ماته راځي"

دومره وئیلو ورسته خپله مخته وائي...

"موږ که هر څو اوس تهائيان یو، خو خپله پښتو او پښتانه مې نه دي هېر کړي او هڅه دا کوم ، چې زما په کور کې دي پښتو هرکله ژوندی وي"

"بېشکه ... پښتون ، خو پېژندلی کېږي په پښتو باندې"

ما هم ورسره د خپلې شپړینې ژبې په حق کې داسې و وئیلو او بیا موږ تردې موضوع دلاندې خورا ډېرې خبرې وکړې -

لنډه دا، چې د چائيو څيښلو په وخت مو تر خپلو د ځينو نورو گپو شپو وهلو ورسته، چې را ولاړېدم، نو اشرف الدين لالا راته وائي ...
 "لږ صبر وکړه، چې په يک تاره باندې درته پښتني لاره واوړوم او بيا يې نوکر ته ژغ وکړو ...
 "هلکه.. هغه زما يک تاره راواخله"

اوس د يک تاريخ په تاريخي ده گوټې وهلې، نو سترگې يې پټې وې... لکه جوړه چې چا په زړه باندې وينستلې وي.. او بيا څه وخت ورسته چې په گاډۍ کې کښېنمستو، نو دائي وائي...

"درځه چې د امير سيد سره دي پېژندگلۍ وکړم"
 او گاډۍ يې په کوڅو کې يوې بلې خواته سمه کړه... چې کله په يو گېټ ننوتو، نو يې وئيل ...

"دا د امير سيد بنگله ده... او ورسره گېراج، چې په کې تر دوه درځنه زياتې گاډيانې ولاړې وې، د عالي شاني بنگلې مخې ته ولاړ نوکر ته يې ژغ وکړو... او په تهائي ژبه کې يې د امير سيد پوښتنه ورڅخه وکړه، بيا ده بيرته گاډۍ راوگرځوله او وائي...

"امير سيد دباندې وتی دی... خبر بله ورځ به ورته راشو"
 او بيا يې لاره کې راته وئيلو، چې ...
 "امير سيد د دې ښار په مړو خلکو کې يو دی،،، تېرو ورځو کې يې په ۲۰ مليون باتهو باندې يوه محکه خرڅه کړې وه"

چې د کې - کې - ان هوټل مخته يې کښته کولم، نو راته وائي...
 "هر کار يا لاندې چې وي... نو حکم کوه.. دلته زموږ هوټل دی"
 او بيا مخته تېر شو -

شپه د پخوا په شاني په گرځېدو راگرځېدو راباندې تېره شوه او ډيسکو ټيک ته هم وره غلم - لکن په ډيسکو مئينه اپن هلته هم نه وه راغلې...
 "خبر... سبا نهو بجو ته خوراخي"

زړه ته مې په دې خبره تسلي ورکړه او د خپل هوټل په خوا روان شوم - د هوټل په کاؤنټر باندې چې مې د خونې چاپې اخیستله، نو په کارنټر ولاړ ځوان راته وئیل ...

“ ما بنام خواته یوه انجلۍ ستا پوښتنې ته راغلې وه ”

ما ورڅخه پوښتنه وکړه، چې څنگه انجلۍ وه .. مگر زړه ته یې د خبرې کړه وړه نه راتلو او ملامت هم نه ؤ .. ولې دلته خو په درځنو انجونې ځي راځي - دا خوښه راته پته وه، چې د اپن سپوا بله څوک کېدای شي ؟ او بیا په خپله خونې کې په پلنګ باندې وغزېدم - سترګې مې پټې کړې - مگر خوب نه راتلو - که به مې هر څو کوشش وکړو او یو اړخ بل اړخ به اوښتم ... خو خوب لکه راڅخه مرور شوی چې وي ... ګر سره نږدې نه راتلو - کله یو سوچ او کله بل سوچ او بیا چې یو وخت مې په بډها کې سوچ بند شو - نو دا سوال به مې مزغو ته راغلو - ګوا یو خواته د دې تهائیانو د بډها سره د عقیدې درلودلو دا حال ؤ ، چې په شان کې یې ګستاخي نه یوازې اخلاقي ، بلکه قانوني جرم ګڼل کېږي - او بل خواته د ده وړې او غټې مجسمې په بارونو، کلبونو او پبونو کې څه ... وایم، چې په هغه هالونو کې هم پرتې دي ، چې چرته د ښځو له سرونو څخه د حیاء پروڼې اخیستل کېږي ... داسې څله کېږي ؟

د دې سوال په ځواب کې به مې کله ذهن او زړه وئیلو، چې کېدلی شي ، دا خلګ و بډها ته د هغه د دې نظریې ثبوت ورکول غواړي ، چې ګوندې بس دغه ژوند دی او دلته چې څه کوې ، ، نو هغه به رېبې ؤ ولې چې دلته دغه یو کاروبار خوښول کېږي - شرافت، غېرت ، همت او انسانیت دلته خپلې معناوې بائیللې او تقاضې بدلې کړې دي - نر په هر حال کې په دلالي حیثیت خوښ دی او ښځه په هر قیمت د خپل مخالف سیکس د خوا هشاتو تنده ماتولو په کار کې سکون محسوسوي -

که داسې خبره هم نه ده، نو بیا څله له بډها سره د عقیدت پرته، د بډها د مجسمو په وړاندې بې حیائی ته جوګه شوي دي ؟ او بیا د حېرت خبره لا دا هم ده ، چې

تهائي قانون او انتظاميه چې تووړستانو څخه د بدها د احترام توقع کوي ، مگر په داسې لړلې حال چپ دي ... هو ، شايد په دې چې ... که دوئی پابندي لگوي ، نو خو معيشت يې متاثره کېږي - غرض دا ، چې په دا رنگه گډوډ سوچونو کې يو وخت خوب په خپله غېږه کې اخيستی وم - بيا مخته نه وم خبر ... چې زه خپل جنت وزمه کور کې پروت وم او که د اژدها په خلې کې ؟

سهار نهه بجې خواته زه او ابن په ټېکسي کې ناست د پتایا پارک په لور روان ؤ - د ابن سترگې داسې سرې غونډې راته برېښېدې لکه جوړه چې يې ډېر ژرلې وي - مگر مانه غوښتلو ، چې په پرهارونو يې مالگې وډوړوم - بيا څه وخت ورسته د ليدلي کتلي پارک غټ سوئمنگ پولونه ؤ او موږ - چې نه يوازې لمبېدو ، بلکې ورسره ورته سمندري غاړې باندې ښه تر ډېره په ژېړ او صفا رېگ باندې کښېنستو هم - بس يوه خبره چې ماته به يې زور را کولو .. او يا له پښتو څخه اړولو باندې بيا بيا مجبوره کولم ... نو هغه ؤ ، د ابن بدني کره وړه ، چې په سوئمنگ کاسټيوم کې يې د کتونکې ايمان خطا کولو .. چې به مې څنگه سترگې ورباندې کرارې کړې ... نو دې به وځنډلو .. هم ځکه به يې زه نور نور په غلط فهمۍ کې مبتلا کړم - لکن همت مې بيا هم د وئيلو ورته نه شو کولی - ولې ، چې پښتو راته د لارې ځنډ وه - بس دننه دننه به سوځېدمه - که څه هم له خپلې خوا هغې په خپله مخصوصه لهجه کې د انگرېزي دا تورې زما تر غوږو بيا بيا تېرولو ... يعني وئيل به يې ...

”مي لائي يو ... يو لائي مي آرات ؟“

غرض دا ، چې ماڅيگر خواته موږ له دې پارک څخه بيرته د پتایا سټي په لور راغلو- او دلته د څه گرځېدو ورسته چې کله د لانچونو پلټ فارم په لور روان ؤ ، نو د دې پلټ فارم سره ورته .. گوا د روډ خواته جوړ د بدها د واړه مندر ، چې په کې بدها په ښکاره پروت ؤ او مخته يې څو قسمه نرينه شرمناک نوسونو په ليدو وچ و درېدم ... حريان شوم ، چې دا نرينه بلاگيان له بدها سره څه اړه لري ؟

پوښتنه مې له اېن څخه ځکه نه شوه کولی ، چې دې خپله زما توجه په هغې خوا اړولولې وه ... شوق يې په خپلې سم نه ورتلو ، وئيل يې ...
 "سو سو ... لوگ لوگ"

او بيا هغه وخت زما د حېرت انتها نه وه ، چې يو وخت د بډها و مجسمې ته ولاړې دوې پېغلې له سلام کولو ورسته شاته ورڅخه څو قدمه راغلې او د بېل بېل ډول جوړو (نوسونو) مخې ته ودرېدې ... لاسونه يې ورته جوړه ونيولو او په ډېر احترام ورته تر ډېره سرونه ځنولې و -

لنډه دا ، چې زه په دې هر څه ليدو په سوچونو کې ورک ، چې کله پلېټ فارم باندې مخته روان وم . نو مې همت وکړو او له اېن څخه مې پوښتنه وکړه ...
 "دا ما څه وليدو او هغه هم د بډها مخته پراته ؟

دې يو ځل و خندلو او بيا يې له شرمه مخ په لاسونو کې پټ کړو او څو لمخې ورسته چې په خپل حال کې راغله ، نوراته وائي ...

"دلته ځينې تهائيان دا يقين لري چې د بډها له دې نوس څخه انسان او انسانيت زېږېدنه کړې ده - ځکه خو يې د بډها مخته ږدي او پوجا يې کوي"

په عقلي دليل خو يې خبره بده نه وه کړې ، لاکن د بډها په اړه څه ؟ ولې چې د بډها تر زېږېدو د مخه خو هم انسانان و ... هو ، دا کېدلی شي چې دا خلک د دې عضو احسان من ځکه وي ، چې د دې له برکته خو يې معاشي سوکالۍ موندلې

ده -

وخت مخ په وړاندې روان ؤ .. او آخیر ۳۰م دسبر ۱۹۹۴ع هم راغلو - دا ورځ زما او د اېن دپاره د خفگان ځکه وه ، چې زه سبا يعنې په ۳۱م دسبر ۱۹۹۴ع سنگاپور ته روان وم - او دغه وجه وه ، چې د اول سهاره بيا د اشرف الدين لالا په ريستورينټ کې ناست ؤ او گپې مې لگولې - يو وخت چې په بله تلو دپاره را ولاړ شولو ، نو د جېب څخه مې د ۵۰۰ باته نوټ راويستلو او اېن ته مې

وراندې کړو ... داسې خو اېن دا نوټ واخيستو .. مگر په لاسو کې يې د مروړلو پسته راباندې په ډېره غصه وغورځولو او Finish Finish چې دې Finith Finith وئيلو ورسته په تېزو قدمونو له ريستورينټ څخه ووتله - يو څو قدمه خولا زه هم ورپسې وره غلم او نارې مې ورپسې وکړې ... خو هغه وه، چې تر شا يې نه راته کتلو -

د اېن په تلو د نن ټول پروگرامونه سره ګډه وډ شولو - نه پوهېدم چې څه وکړم ... د دې خفګان راباندې دومره وغمېدو، چې ځان راته ظالم او دهغې د پاکې رېښتې مجرم ښکاره کېدو - ولې چې ما يې په مينه باندې ټوکه کړې وه او قيمت مې ورته ټاکلی ؤ - او بيا مې دا هم يقين شو، چې راځي به خامخا .. مگر د درستې ورځې د انتظار کولو پرته هم نه راغله - مطلب دا، چې د شپې هم ... او په داسې رنگه تريخ انتظار کې مې سترګې سره وره غلې وې، چې يو وخت د خونې دروازه په زوره زوره چا په لغتو ووينستله .. سپک راپورته شوم او يو دم مې له خلې ووتو " يا الله خبر " په سامولې انداز مې ګهړۍ ته وکتلو - د شپې څلور بجې وې - زړه مې له ويرې او وسوسې د حلق ژبه ښکلول شروع کړو .. خو آخبر پښتون وم ، ، ، همت او غېرت مې سره يو ځای کړو او دروازه مې خلاسه کړه - دا څه ؟ حق حريان پاته شوم ... ولې چې اېن مخته ولاړه وه او وره غوندې په پلاستېک کې بنده ګلدسته يې لاس کې وه او ... سوري سوري وئيلو کې يې ګلدسته راوړاندې کړه - ما ځان ورباندې تللو دپاره تندي تريو کړو او بيرته غبرګ شو او په خپل پلنگ پرېوتم هو، شايد دا مې غوښتلو چې پخلا مې کړي - لاکن هغه په دروازه کې ولاړه وه ... آخرتر کومه ؟ سر مې راپورته کړو او ورباندې ژغ مې وکړو ورباندې ... او بيا دا لومړی ځل ؤ، چې هغې زما په خونې کې قدم ايښی ؤ - او هغه هم په داسې پاک نيت ... چې نه زه د ځان په رنگه وم او نه هغه د ځان بس دغه يوه خبره به يې بيا بيا په ماته ګوډه انگلسۍ کې کوله چې ..

”ما له تا سره دوستي ځکه وکړه، چې ستا بڼه زما و هغه مېړه ته شوې ده، چې له تېرو درو کلونو څخه يې هيڅ درک نه شته .. خبره نه يم چې مړ شوی دی او که ورک؟“

او بيا زما گڼ تصويرونه يې په پرس کې اچولو په وخت په وار وار دا خواست راته کولو ... چې زه دې هغې ته هر کله د يو بڼه دوست په حيثيت خطونه ليکم - او بيا چې يو دوې گنټهې ورسته زه په ټپکسي کې کښېنستم، نو د هغې سترگې له اوبڼکو څخه ډکې وې - وخت تېرېده لري ... خو يادونه په زړه پاتې شي او په خاص توگه د داسې بې غرضه دوستانو، لکه اېن (يوپا) چې په تهائي لېنډ غوندي ځای کې هم د پاکې او صفا دوستۍ په تقاضو پوره پوره ووتله - نو ځکه خو مې دا نظم د هغې د ياد د تاثر دلاندې په بنکاک کې خپلې ډائري ته وسپارلو ...

اورونه“

دا چې
ستا په نامه گله !
زه سار په اسوېلي باسم،
نو خو، پوهی شه
چې په ما کې
ستا د مينې بل اورونه
لا هغه رنگه بلېږي
لا هغه رنگه تاوېږي

(شوق / بنکاک .. تهائي لېنډ / ۱۹۹۴ع)

له ښکلا څخه تر ښکلا پورې تاثراتي لنډيز ---

” اسلام او کفر .. د ښکاره تقاضو په اړه تر اوسه لا په انډونيشيا کې د يوه بل په ضد .. که ښکاره نه پټ په پټه خپل خپل منونکي روزي - گوا د زرگونو ټاپوگانو په دې هېواد کې ، چې چرته مسلمانان په زيات شمېر مېشته دي ، هلته د ژوند کاروبار نه يوازې سوړ ، بلکې پټ هم تر سره کېږي - بيا چې چرته د هندوانو ، عيسايانو يا سپکولر خلکو اکثريت دی .. هلته ژوند نه يوازې د ژوند په رنگه دی بلکې د سېلانيانو د تفريح دپاره زړه خوښونې هم لري - مخته به گورو ، چې کوم تهذيب او مذهبي نظريه د انډونيشيا ټاپوگان په خپل اثر کې اخلي ؟ هو ، که څه هم ښکاري داسې لکه اسلام چې خومره په تېزۍ دا ټاپوگان په خپل اثر کې اخيستي ؤ .. هم هغسې په تېزۍ ورڅخه خدائي په امانۍ هم وائي ... لگيا دي ” (شوق)

” اوف کولی نه شم ”
څه دي و خورم په سترگو
څه دي چور کړمه په حُسن
څه دي خپل کړم په نازونو
څه دي يوړم په خبرو ...
بس که پاته دي نور څه لا ،
زما په دې خالي وجود کې
نو هغه دي ستا غمونه
او يا هغه حسرتونه
ارمانونه او يادونه

چې هم ستا په ذکر فکر
 ما په ځان ځان کې دننه
 په مزه چيچي او خوري ، خو
 زه خوار اوف کولی نه شم
 داسې نه ، چې ستر خالق دي
 زما په آه باندې ونيسي
 (شوق)

په پتایا ستي کې د زړه بائیللو ورسته ، زه د بنکاک ائیرپورټ څخه په تهائي
 ائیر وېز انټرنېشنل کې دولس بجې غرمه ناست سنگاپور ته ژر تر ژره رسېدو په
 تمه ځکه وم ، چې د خپل جوړ کړل شوي پروګرام په سمه ما د نورو خلکو سره په
 ګډه زوړ کال نوی کول غوښتو - ګوانن ۳۱م دسبر و - د راتلونکې شپې په یو
 منټ بالا دولس بجې به کال ۱۹۹۵ع نوی کېدو - څنگه چې جهاز آسمان خواته
 پورته شو ، نو ګوره چې زه څله به غمه غوندې شوم ؟ که څه هم د تقدیر په حواله
 زما د رسېدو امکان په سل کې سل نه و او بیا څه وخت چې جهاز د سنگاپور په
 ائیرپورټ کښته شو او انټري کولو ورسته زه یو وار بیا د نوؤ ولولو سره ملګری
 د ائیرپورټ د رنگینې دنیا څخه د باندې راووتم - په ټېکسي کې کښېنستم او
 ډرائیور ته مې وویل ، چې د آرچرډ روډ په شاوخوا کې مې یو ښه او ارزانه
 هوټل ته بوځه - ټېکسي مخته روان شو - تر ډېره پورې په ټېکسي کې چپه چپیا
 وه - یو وخت چې خوب وځنګولم ، نو ځان بېدار ساتلو دپاره مې په ټېکسي
 ډرائیور باندې ژغ وکړو ...

“ په سنگاپور کې ډېره ګراني ده ”

ده وویل ...

“ هو ، د سړي و س نه په رسېږي ”

او بیا یې مخته خپله وئیلو ...

"زما په خیال چې ته د مخه هم راغلی یې، چې په آرچرډ روډ خبرې؟"
 "ته درست پوهی شوی یې.. دا زما دویم ځل دی چې سنگاپور ته راځم"
 بیا مې خبره مخته داسې کش کړه ...
 "تا ته پته ده، چې د نیو ائیر خوشحالیانې د آرچرډ روډ په کومه علاقه یا ځای
 کې ښه لمانځل کېږي؟"
 ده وئیل ...
 "نیو ائیر... ته لکه چې نیو ائیر لمانځلو ته راغلی یې؟"
 ما به لا اوس ورته "هو" کولو، چې ده زما د اولې خبرې په ځواب کې خبرو ته
 داسې اوږه ورکړه ...
 "داسې خو د دې آرچرډ روډ په پراخو فټ پاتھونو باندې زیات رش وي، خو د
 غټو هوټلانو په لانونو او هالونو کې یې د لمانځلو خوند بیا جلا وي - لکه
 آرچرډ هوټل، د ائناستي هوټل، ماندرین هوټل او دغه رنگه نور نور"
 او بیا یې ګاډی بل روډ ته ګرځولو په وخت وئیلو ...
 "هوټلان دلته ډېر ګران دي... ولې تاسو ګیسټ هائوس کې نه اوسېږئ؟ چې
 پړسکونه هم وي او ارزانه هم"
 ده به خبره مخته وړله، چې ما ورسره خوبه کړه او ورته وئیل مې ...
 "مګر د آرچرډ روډ شاوخوا کې دې وي او بس..."
 "او کې... او کې"
 د ده له خپلې څخه دومره راته ووتلو ...
 پوهی شوم، چې دا ډرائیور زیاتې خبرې نه خوبوي.. نو ځکه ما هم بله خبره
 ورسره نه وکړه ...
 "انسان هم بلا شئ دی، چې د لاسه یې کېږي.. نو د سر په مخکې جنتونه جوړوي
 او چې سستی یې ونیسي، نو د لاس خیرې لا هم نه شي صفا کولی"

دا خبرې مې ايله مزغو ته نه راغلي ، ، بلکې دې وخت د روډ دواړو اړخونو ته ولاړ دنگو دنگو بلدنگانو ، چې شیشه او د قيمتي کانو ټاټيلونه په کې بېخي زيات په کار راوړل شوي و ته په کتو زړه د سنگاپور په ستاينې مجبوره کړم - يو وخت ټپکسي د لکي گيست هاؤس ، چې په يوه پراخه کوڅه کې جوړ و مخته ودرېدو - په گېټ کې ولاړ يو ځوان ترگاډۍ پورې راغلو او د گاډۍ دروازه خلاصولو سم دستي ورسته وائي ...
 "خونه دي په کار ده ؟"

ما به لا اوس هو ورتنه کولو ، چې ډرائيور په خپله ژبه کې ورسره گډ شو .. خود لکه چې د کرایې پوښتنه يې ورڅخه کوله .. هم ځکه خو د هغه ځوان د ځواب ورسته ډرائيور راته وائي ...
 " دا گيست هاؤس ښه دی او کرایه يې هم زياته نه ده ، ، ، بس فقط ۳۰ ډالره سنگاپورين "

که څه هم دا رقم پاکستاني شپږ سوه روپۍ جوړېدې ، خو ورسره و مې منلو ځکه چې د براهه شپې بې خوبۍ زه دې وخت سر لگولو ته په هر قيمت مجبوره کړی وم -

د گيست هاؤس دا وړه خونه څه خاص نه وه ، لاکن دې وخت مې خپله وه .. نو ځکه ښه بې غمه په پلنگ و غزېدم او بيا دومره د ځان جهانې بې خبره وېده شوی وم ، چې کله مې سترگې بيرته راخلاصې شوې ، نو د ما ځستن پاؤ کم لس بجې وې - که مې خېټه خالي نه وای ، نو دا هم کېدلې شو ، چې کال په خوب کې راباندې نوی شوی وای - ژر مې غسل وکړو .. جامې مې بدلې کړې او دباندې راووتم .. خو د گيست هاؤس څخه د وتو له مخه مې په لابي کې د واړه کاؤنټر شاته ناستې زړې ښځې څخه د آرچر روډ پوښتنه وکړه ، نو د مور په شان يې په ډېره مينه راته وئيل ...

" داسې وکړه ، چې دباندې ووتې ، نو راسته لاس ته به روان شې - بيا چې په چپه لاس په اوله کوڅه وگرځې ، نو ښځه به آرچر روډ ته ورسېږي

ما هم دغه رنگه وکړو- په کوڅه کې د راسته لاس په خوا ورسم شوم - که څه هم دا پراخه کوڅه ويجاړه نه وه .. ښه ډېر سړي او ښځې په کې گرځېدلې - خو ما ته د خپلې ايکړۍ احساس په سر کې نرۍ درد را اچولی ؤ - ما وئيل ..
 "کشکې په دې موقعه يو ملگری راسره وای .. که په خوږو يارانو کې يو هم نه .. بس خو "يوپا" يعنې "ابن" راسره وای ، نو نن به مې په نيو ائير خوندونه اخيستی وای - په داسې ارمان زه د چپه لاس په کوڅه وگرځېدم - دا کوڅه د خلکو د رش په اړه کوڅه نه ... بلکې سم بازار ؤ ، چې نېغه د رڼاگانو په لور وتلې وه - څنگه څنگه چې مخته تلم ، گډې وډې رڼاگانې واضح کېدې - بيا ښه مخته چې دا کوڅه د جل بل او بېخي خوش رنگه آرچرډ روډ ته ورگډه شوه ، نو لومړی نظر مې د روډ په هغه بل اړخ جوړ عالي شان هوټل ماندرين باندې ولگېدو ...
 هوټل څه ، يو محل ؤ ، چې په سرو او شو ، او ژېړو رڼاگانو کې کوکېدو او ورسره جوخت يو بلډنگ ، گوره چې دا د دې هوټل برخه ؤ او که ځانته بېل ، چې ورباندې ليک ؤ ... "هېپي نيو ائير سپريموني پروگرام" - نه يوازې دا ، بلکې روډ له يوه سره تر بل سره پورې کوکېدو لگيا ؤ - دلته آرچرډ هوټل ؤ ، که ډائناسټي هوټل ، لکي پلازه وه ، که پلازه سنگاپوره ، يا بيا دنگ دنگ آرچرډ ټاورز ، هر يو ځان ځانته د کتو او حېرت وړ ؤ - هر څه هرڅه ، مگر د سنگاپور پېغلو ، چې زياتره په لانگ سکرټونو کې ليدل کېدې ، د دې روډ ښائست لاور نور زيات کړی ؤ - خبر ، يو ځای مې د خپتې لوږه په برگر خوړلو باندې ماته کړه او بيا مخته تېر شوم -

د شپې يولس بجې خواته مې تر ډيسکو هال پورې ځان ورسولو - په دې ښائسته او غټ هال کې د ما بېن گړدي ډيسکو سټېج شاوخوا واړه مېزونه او چوکيانې لگېدلې وې او ښځې نران ، چې جوړه جوړه ؤ ورباندې ناست ؤ - د خوند خبره دا وه ، چې د هر چا په سر باندې د کاغدانو جوړه رنگينه خولۍ چې اوږده شو که يې دراودله پرته وه - زه چې څنگه په يوې چوکۍ باندې کښېنستم ، نو زما په سر باندې هم خولۍ کښېنوله - د هوا او گېس څخه ډکې

پوځنې، چې نه يوازې د بالا چټه څخه راځنډلې، بلکې په هر مېز باندې هم دوه درې درځنه په سپنسيانو تړل شوي وې - پوځنې په هوا کې ولاړې وې - او مخامخ په سټېج باندې په درځنو انجونې، چې پخوانۍ چيني او سنگاپورين رواجي رنگينې جامې يې په تن وې. د شاپېريانو غوندې په خوږو رقصونو وړاندې کولو کې اخته وې - د ډيسکو زياتره سپيکران چپ و - بس يو نيم ژغېدو - نه خو زه يوازې د خپلې ايکړۍ احساس تنگولم، بلکې په وار وار د ډيسکو د رواياتو په سمون انجونو هم زما د ايکړوالي غم خوړلو پوره پوره هڅې کولې - مگر زه وم، چې د دې پرته هم د چا په تندي خال نه شوم - خو ترکومه؟ آخريوه جگه نرۍ سنگاپورين پېغله، چې د جامو او بڼکاره کړو وړو په اړه بڼه هم لگېده، داسې راڅرمه شوه، چې که به مې هرڅو ورته د ولاړېدلو ورته وئيلو. خو د غومره رانېږدې کېدله - خود، لکه چې دې هم ملگری نه درلودلو - اوس که يې زړه ما ته تخنېدو او که نه، خو د هال د نورو خلکو مخته يې خپله ايکړې، (چې دلته په داسې موقعو د يو انجلۍ دپاره د بې عزتۍ سوب وي) پټولو دپاره له ماسره ناسته وه - پرله پسې يې هڅه کوله چې زما توجه د ځان په خوا واړوي -

خير، دولس بجو ته لا يو منټ پاته ؤ، چې سټېج د ډانسرو څخه خالي شو او بيا څو لمحې ورسته د بام له خوا يوه ځانگو کرار کرار په کوژېدو شوه - ځانگو څه وه، تياره گلدسته وه - دا غټه او اوږده گلدسته چې کله د سټېج تر فرشه پورې راوړسېده - نو د سپکندو ستنې هم دولس بجو څخه اوښتې وې - گلدسته وټورېده او د اسرافيل تر شپېلۍ په زوره، مگر په اوږېدو خوږه نغمه د هال په غټو سپيکرانو کې داسې خوره شوه، چې ايله مې د غوږونو پر دې و نه شلېدلې - او گلدسته هم په سټېج باندې پانې پانې شوه - اوس په گلونو کې پټه حوره، چې په سر باندې يې تاج پروت ؤ او گڼې جامې يې په تن وې - په سټېج ولاړه موسېدله او بيا چې څنگه دې انجلۍ د شېمپېن بوتل خلاص کړو، نو د هېبې

نيو ائير تکراري آوازونه راپورته کېدل پئيل شول - او دلته په مېزونو به خلگو ډکې پوکنې، چې له رنگينو کاغدانو څخه ډکې وې په ستنو چاؤدلي او هلته د ډيسکو غټ سپيکران هم داسې خلاص شو، لکه جوړه چې قيامت راغلی وي - اوس درست هال د خلگو په غورځېدلو راغورځېدلو ځنگېدو - نه يوازې دا، بلکې په درست هال کې جوړه جوړه بنځې او نران د مستي څخه په گډا اخته و - زما مخته ناسته انجلۍ هم څه کمه نه وه مسته، چې اوس يې د سترگو د غال او د خلې د خبرو سره لاسونه هم زما په لور په وار وار راغزېدلو - مگر زه وم، چې د دننه مستۍ مې تر پايه دباندې نه راويسته.. بس د مستانو په مستۍ مې خوند اخيستلو - او دا مې گڼلو، چې د مغرب په رنگ لړلي سنگاپورين د خوشحالي اظهار څنگه کوي؟ او ما دا و سنجولو، چې دا خلگ هم په هېڅ يوه معنا د اروپايانو او امريکنو څخه کم په دې نه دي، چې درسته شپه يې په سر اخيستې وه -

د نوي کال ۱۹۹۵ع په لومړۍ ورځ ماضيگر خواته د گيست هائوس څخه دباندې و - وتم او په تېکسي کې نېغ ميلر ستریت ته وره غلم - هلته مې د "گرې لاین توورز" دفتر څخه د "توري بيچ" د سپل دپاره د سبا سهار د نهه بجو په "فېري تريب" کې نوم نوبته کړو او په ۳۲۵ سنگاپورين ډالرانو مې ټکټ ترلاسه کړو - توري بيچ، چې په انډونيشيا کې د "باتام" په وړو جزيرو کې د يوه واره زرغونه ټاپو ساحلي برخه ده، په دې سپل چې په دوو ورځو شپو يې اړه لرله چې د هوټل پرته، خوراک څيښاک او د سپل ټول خرڅونه په پورته ذکر شوې کمپنۍ باندې په يوه ټکټ کې تاوان و - ټکټ جېب ته اچولو ورسته مې د سنگا پور د بې ساري پلازو، بازارونو او روډونو په خوا مخه وکړه - ځای ځای پياده او يا چرته په بسونو او تېکسيانو کې - غرض دا، چې ايمرالد هل روډ، پېراډائز شاپنگ سنټر هم په بنائيت څه کم نه و - دلته د اليکټرانکس سامان پرته بيوټي تهراپي او مېک اپ سنټرانو زياتوب دا خبره مزغو ته را واچوله، د دې

واړه او ښائسته هېواد د ښځو د ښائست رازونه په دې ذکر شوي سپنټرانو کې مستوره دي - او بیا د بیچ روډ ګولډن مائل ټاور او پلازه هوټل نامي ودانیانو که د حېرت ګوته په غاښ کې وم، نو هیندرسن روډ ، تھامس روډ او ساؤت برج روډ هم ځان ځان ته ښکلاګانې او ځانګړې خوش رنگیانې درلودلې - مګر د اینسن روډ دغه ماښام زما ځکه نه هېرېږي، چې د انټرنېشنل پلازه دننه او شاوخوا راغونډ عالم ته په کتو او خوندونو په زړه اخیستلو د سوبه ځان له حاله وتی وم او څه چې مې د سنگاپور د شپې ژوند په حقله اورېدلې ؤ، نو تر هغه هم څو واړه زیات په بوګس سټریټ کې ما په خپلو سترګو ولیدو - دلته په هر دویم قدم مستي وه ، خواني او د زړونو راګېرولو دپاره خوش رنگه او خوش ذائقه تلکې د ډیسکوګانو، بارونو، کلبونو او ځینو نورو نومونو سره ګنډلې درول شوې دي - دلته څه وخت تېرولو ورسته په ټېکسی کې د ګیسټ هاؤس په خوا روان شوم - په لاره کې زما د یوې پوښتنې په ځواب کې تعلیم یافته ټېکسي ډرائیور وئیلو...

سنگاپور، چې تش په ۲۸۲ مربع کلومیټرانو باندې قریباً په ۳۳ لکھو مېښته خلګو پورې اړه لرونکی ووړ ملک او ښار دی ، ته د رڼاګانو او د رنگونو ښار وئیلو پرته د ګڼو ثقافتونو ښار ځکه وئیل کېږي، چې دلته د چینیانو پرته، مسلمانانو، چې سلطان ماجت سره په عرب نامي سټریټ کې مېښته دي ، هم د دې ښار پخواني ځای خلګ دي - او انډین، چې دلته په برطانیه دور حکومت کې د برصغیر څخه د مزدورۍ په غرض راوړل شوي ؤ، هم په ګڼ شمېر په سرنګون روډ ، ګوا لټل انډیا کې اوسېږي - او بیا ریفلس نامي ځایونه او ودانیانې ځکه ډېرې دي، چې سر سټېمفورډ ریفلس هغه لومړی انسان ؤ، چې دا خطه یې د نیا ته په ګوته کړې وه - او د سنگاپور دریاب له خوا یې پېښه راکړې وه ... چرته چې د ټانګ کانګ ودانۍ پرته ، د دنیا لومړی دنګ او هسک هوټل ویسټین سټېمفورډ هم د کتو وړ دی -

سهار نهه بجې د ټوؤرستانو فېري (کشتۍ يا لانچ) د سنگاپور فنگر پئير نامي ساحلي پلېټ فارم څخه يو خواته په سمندر کې مخه وکړه - دې وخت په کشتۍ کې له ما څخه سېوا ۱۳ بنځې او سړي، چې د بېلابېلو هېوادونو سره يې اړه لرله هم ناست و - لکه څنگه چې د دوئی په ما کار نه درلودلو، نو دغه رنگه ما هم د سمندر د څپو نندارې کولو سره سره د ډائري په پاڼو څه داسې هم نوښته کولو ...

دا منم چې د نړۍ ځينې هېوادونو خلکو له موږ څخه د ژوند لوبه په هره معنا او هر ډگر کې گټلې ده، خو ناشوده دا، چې سمندرونه يې هم زموږ تر يو ازيني سمندر او سمندري ساحل له اوبو صفا، شنه او مست دي - بد بوی هم نه ورڅخه ولاړېږي لکه زموږ د کراچي سره په ځنډه موجود سمندر څخه چې راځي ... چرته زموږ او د دوئی د سمندري مخلوقاتو تر منځه خو هم ...

دا فقره مې گوره چې څله مخته پوره نه کړه - ډائري مې بنده کړه او د مايوسي د دې احساس غم غلطولو دپاره مې سگريټ ته تيلۍ بله کړه .. بيا مې تر ډېره پورې د خلې څخه د لوگيانو سبيني لوڅرکې وتلې .. زما خيال دا و، چې دا سمندري منزل به تر ډېره پورې وي - خو هغه وخت زه ډېر حريان شوم، چې فېري په پاؤ بالا لس بجې خواته د يو تگې شني جزيرې (ټاپو) توړي بيچ په صفا او غرنيزه غره باندې ودرېدو او ژغ وشو ...

موږ خپل منزل ته ورسېدو

چې د کشتۍ څخه و بلې وړې کشتۍ ته ورکښته شولو، نو زړه ته مې دا خبره راغله، چې چرته دا ساحلي برخه چې د توړي بيچ په نامه پېژندل کېږي - د سنگاپور د ښار سره نښتې جزيره څو نه ده؟ بيا مې خپله وئيل، چې يه که داسې خبره واي، نو په فېري کې به يې څله دلته راوړلو -

د گري لائن سور سپين ستگر د قميص په جېب برسېره رانښتې د انډونيشيا د ايميگرېشن بوت څخه د گائيد په مرسته مخته تېرېدو سم دستي د نورو ملگرو سره په سپين بيمو گوامني بس کې کښېنستم او دا بيمو مخته روان

شو - موږ لا خو په سیتونو کې سم کښېنستې نه ؤ، چې مني بس څه نیم درځن هتو نو، چې شاوخوا ورباندې وړو کې دېوالونه راجاروتې ؤ څخه مخ ته ودرېدو - دې هتو نو د شنو گڼو ونو او چمنیانو په منځ کې کټ مټ د زیارت، چوتېریا مري د یو کلی ننداره وړاندې کوله - که مخامخ یې روږ په هغه بله ځی باندې د لرگي له درو او بانسونو څخه جوړ واړه واړه هتو نه نه ښکاره کېدلی... نو ما به یقیناً دا گڼلی وی، چې په دې زرغون ټاپو باندې دې وخت له موږ څخه پرته، که نور ژوندي سرې شته، نو هغه به ځناورن وي - هو، که څه هم داسې خبره نه وه، ولې چې موږ د اسلامي نړۍ ترټولو غټ هېواد انډونیشیا په ۱۷۵۸ ټاپوگانو کې دې وخت د "توري بیچ" په نامه پېژندل شوې زرغون ټاپو په محکمه باندې د زرگونو ټوؤرستانو او ښو ډېرو ځای خلگو، سره د سپل په غرض مېنسته ؤ - خبر، خپلو خپلو خونو ته تلو د مخه گائیډ موږ ته وئیل..

"په پنځلس منټو کې به دننه دننه تاسو ټول په دې پراخ چمنی، گوا غولې کې راغونډېږئ... ولې چې بیا به دباندې په سپل وځو" د ټوؤرستانو څخه ډک "بیمو"، چې څنگه مخته روان شو، نو گائیډ چې د ډرائیور سره په سیت کې ناست ؤ، مخ را اړولو ورسته وئیلو...

"هېواد انډونیشیا چې په زرگونو ټاپوگانو باندې اړه لري، کې کم او زیات ۱۹ کروړه انسانان مېنسته دي - په کوم کې چې ۲۵ فیصده په بالي او جاوا کې اوسېږي... مطلب، دلته داسې واړه ټاپوگان هم شته، چې انسانان یا خو نه شته ورباندې او یا بیا بېخې لږ دي - دغه ټاپو چې دې وخت یې موږ د "توري" نامي سمندري غاړې ته روان یو کې تر ځای خلگو د نورو هېوادونو څخه راغلې سېلانیان زیات لیدل کېږي - چې یو خو دلته لکه تاسو چې یې خپله خپل چاپیریال کې هم وینئ.. د قدرتي نندارو سره سره شنبزه زیاته ده او بل دې ټاپو ته د سنگاپور له خوا د بېلو بېلو هېوادونو د ټوؤرستانو راتگ آسانه او وړیا هم پرېوځي"

دا خبره سرته رسولو ورسته گائيد زموږ پام د روډ دواړو څنډو ته اړولو په وخت وئيل ...

تاسو ته به هم كېدى شي ، چې په لومړۍ كتنه كې دا ښكاره هټونه او وړې د لرگيانو او بانسونو جوړې ودانيانې د كلو كوډلې ښكاره شوې وي ... مگر رښتيا خبره دا ده ، چې دا هر څه حكومت د ټوؤرستانو د استوگنې دپاره په داسې ډيزائن ځكه جوړې كړې دي ، چې دلته ټوؤرستان د آرام سره سره ځانونه د ځنگل او دې ځنگلي كلي وال چاپېر برخه وگڼي - هم دغه وجه ده ، چې د نورو ټاپوگانو په سر دا ټاپو ورځ په ورځ د نړۍ د ټوؤرستانو پام د خپلو ښائستونو او زړخوښيانو په لور اړوي -

بیمو ، چې يو ځای د ښي لاس په خوا راگرځېدلو ، نو په دې گاډۍ كې ناستو ملگرو كې يو ځوان د گائيد څخه د دې ټاپو د شپې د ژوند په حقله چې پوښتنه وكړه ، نو گائيد د هغه په داسې پوښتنه يو وار وموسېدو او بيا يې داسې وئيلو ته ملا وتړله ..

منم چې دلته د بالي په ډول د شپې ژوند تود نه دی ، خو بيا هم د ټوؤرستانو د سېل او خوند اخیستلو دپاره لږ ډېر بارونه ، اوپن ائير ريستورنټس ، سره د خواږه ژوند له احساسه پرته يوه ژواکې شو هم اهتمام كړې ده - دلته تر نيمې شپې پورې د ټوؤرستانو دپاره خواږه وېښي - خو هر څه په يوه دائره كې - ولې چې دلته كليوال ماحول دی ...

او بيا يې خبره مخته داسې كښ كړه ..

او د بالي په ټاپو كې مسلمانان د نه برابر دي ... ولې چې هلته ۹۲ فيصده هندوان او سېږي - دا به هم ووايم ، چې د بالي څخه پرته سماترا ، جاوا ، كالي مانتين ، سلواسي او ايريان جايا نامي مشهوره ټاپوگان ، نه يوازې د زياتې آبادۍ په سوب غټ دي .. بلكې كمرشل ښارونه او غټ بازارونه هم لري

د ايريان جايا ټاپو په ذكر لا يو وار زړه راته وئيل ... چې د گائيد څخه پوښتنه وكړم - گوا چرته دا هغه ټاپو خونه دی ، چې تر اوسه ورباندې په ځينې ځنگلي

برخو کې زیاتره خلگ ځناور وزمه دي او په غارو کې اوسېږي او جامې هم نه اغوندي او د دې ځای خلگ ، که څه هغه بنځې دي او که نران په خپل خپل سر څو څو ودونه کوي - پرته له انساني غوښو خوړلو ، دا خلگ د دښمن سر په دې پرېکوي او ځان سره یې ټول عمر خوندي ساتي ، چې د هغوئ د عقیدې له کبله د دښمن روح بیا د دوئی په واک کې د همېش دپاره ورځي - خو د دې معلوماتو کنفرمېشن مې د گائید څخه ځکه نه وکړو ، چې ما وئیل .. چې چرته د ده دا خبره شکمنه نه شي ، چې وئيلي یې و ، چې ...

“گوندې د سهېلي لمرختیځې اېشیا په دې هېواد کې اسلام بېخي په لږه موده کې خور شوی دی”

لنډه دا ، چې څنگه مې دا سوچونه سرته رسولو ، نو بيمو يعنې وېگن يا مني بس د توري بيچ هغه ريسارټ ته ورسېدو ، چې خلگ ورباندې ستړيا وسا کولو سره سم د قدرتي نندارو څخه خوندونه هم اخلي - او د لرې لرې ځايونو څخه ورته راځي -

د سمندر دا زرغونه او غرنيزه غاړه ، چې په معنوي او فکري توگه ارومرو د پښتني گودر په رنگه وه - د نورو سمندرونو د پراخو او هوارو غاړو څخه يو دم سترگو ته بدله او خوندوره ځکه ايسېدله ، ولې چې دلته د سمندر له اوبو سره جوختې ۱۵۲ چيني او انډونيشين طرز وړې وړې ودانيانو چې دروازې او براندې يې د سمندر په خوا راخلاسېږي .. نه يوازې د ستاينې وړ وې ، بلکې د ساحل بنائيسټ يې هم سېوا کړی و - د گائيد له قوله ، دلته يوازې د NTUC کلب ممبران اوسېدو ته راځي او يا بيا د مينې په رښتو کې ترلې Couples ... هو ، خبره وه هم دغه رنگه ، ولې چې د هرې ودانۍ په برانډه کې يا د دغو ودانيانو مخته جوړ غټو سوئمنگ پولونو شاوخوا ته جوړه جوړه خلگ ليدل کېدو - او بل .. که يوې خواته د غرو زرغونې څوکې په اوبو کې دننه او دباندې ډېرې بنائيسټه ښکاره کېدې - نو په ژېړبخون او خواپاکې رېگ برسېره د شنو اوبو بنائيسټ ، هغو خلگو لا نور نور زيات کړی و ، چې يو بل خواته گرځېدو او

يا په رنگينو ټوکرانو باندې پراته ؤ - ځای په ځای د لرگیانو او خاشو جوړ
 گېږدي سایه وانونه او د ځینو درختو لاندې په رسیانو هوډل شوې ځانگوگانو
 لا بېلې سترگو ته بڼې ښکاره کېدې - هرڅه هرڅه ، خو ما دا خبره هم وسنجوله ،
 چې د نورو سمندري غاړو په ډول دلته نه چا په چا پسې منډې وهلې او نه څوک
 په مستیانو کې بوخت ؤ - د دې مطلب دا ؤ ، چې دلته خلگ ستړیا و ساکولو ته
 راځي او بس - او بیا رښتیا خبره دا وه ، چې زما یوازېنې حبشیت تش ماته بد
 ایسېدو ، نه چې هاغه د تهائی لېنډ په رنگه نورو خلگو .. په تېره انجونو ته ...
 ځکه خو مې جوړه جوړه خلگو ته د حسرت په نظر کتلو او د یکرې احساس
 راباندې غمېدلو - لکن هاڅه وائي ، چې (بنده حریانه .. خدائی مهربانه) گوا ،
 کله چې د اوږو څخه د یوه سایه وان په خوا را روان شوم ، نو زما له اړخه
 تېرېدونکې فېرنګۍ ژغ راباندې وکړو ...
 "هېلو مستر"

او ما چې ځواب وربیا کړو ، نو هغې ځان رانیږدې کړو او وئیل یې ...
 "بخښنه غواړم ... هغسې هم دواړه د یوه سایه وان په لور روان یو .. نو غواړم چې
 ستا سره څه خبرې وکړم"

"هو ، ولې نه ... ولې نه ... یقیناً"
 او بیا مې سر تر پایه ورته وکتلو - دا سره سپینه ښځه ، چې د سر په ژېړو وېښتو
 کې یې څه څه سپین وېښته هم راشنه شوي ؤ .. او په عمر تر ما غټه ښکاره
 کېدله ... خو بیا هم په ښکاره کړو وړو زړه خوشحالونکې او خوږې خصلت درنه
 موندله - گوره چې څه یې په زړه وره غلو ، چې په اوږو راټال د کڅوړې غوندې
 خړېخون پرس څخه یې یو کتاب وزمه شئ راویستو او راته وائي ...
 "البم دی ... یو نظریې وگوره"

په تگ تگ کې چې مې څنگه هغه البم پرانستلو ، نو دا وائي ...
 "په دې کې چې د کومو ماشومانو تصویرونه دي ... دا هغه څوک دي ، چې خپل
 مخه او شا ته هیڅوک نه لري"

” ښه ښه لاکن ...

ما به لا خبره مخته کښوله چې هغې بیا وار لاس ته کړو ...

” دا ماشومان زموږ په فلاټي څانګه کې روزل کېږي ”

” چرته او څنګه ؟ ”

ما پوښتنه وکړه ...

دې فرنگۍ په مخ را ایله و ښتانه په لاس شاته واړولو او سترګې یې په سترګو کې داسې راته واچولې ، لکه ما چې په خپل اصل مطلب پوهی کوي او بیا وائي ...

” دا ګوره ... ډېرو خلکو د خپل وټ په سمه ډونېشنز (عطیې) را کړي دي ”

او بیا یې د چنډې کاپۍ رامخه کړه ... خو ما بیا ورڅخه پوښتنه وکړه ...

” تازما د دې خبرې ځواب نه کړو را ، چې ته د کوم ځای څخه راغلې یې ؟ ”

دا چې اوس له ما سره په څنګ څنګ د بې سته ګرل فرېنډ غونډې را روانه وه ... د موسېدو ورسته وائي ...

” د هرې خبرې ځواب به درکوم .. راخته چې دلته د دې سایه وان دلاندې په چوکيانو کېښو ”

موږ دواړه د سایه وان دلاندې پرتو چوکيانو باندې کېښېمستو - زه څه غونډې جګ کېښېستم ، خو دا څه په خپلې اوږدې ساحلي چوکۍ باندې و غزېدله او راته وائي ...

” زه د انگلېنډ څخه راغلې يم ”

” انگلېنډ ... ؟ ”

داسې مې انگلېنډ په مزغو کې ځکه سوال شو ، چې ما خو دا اورېدلي ؤ ، چې انگلېنډ خو ، يو فلاټي مملکت دی او هلته د ملک هر غړی په حکمت تاوان وي - ګواکه څوک روزګار نه شي کولی يا يو څوک د معزورۍ له سوبه بله سهارا نه لري .. نو حکومت وظيفه ورکوي - ځکه خو مې بیا په ډېر لغزي انداز ورته و وئيل ...

”پوهی نه شوم ... مطلب راته بنائیه“

”چنده ...“

دې به لا مخته څه وئیل، چې وار مې د مخه کړو ...

”مطلب دې د ډالرانو څخه دی هان؟“

”هو... هو، یقیناً“

دې چې څنگه دا تورې له خلې په نره را ویستلو، نو زما له خلې ورته وټو ...
”مگر“

د مگر مخته مې خبره ځکه له خلې څخه نه راووتله، چې د ډالرانو هیلې یې په خوږې موسکا کې زما زړه ته منگولې راواچولې ... گوره، چې هېناتائز یې کړم که څه غم و، چې د نه غوښتلو پرته هم زما لاس خپل جیب په خوا راټول شو ...

او بیا مې ښه په یاد دي، چې کله یې ډالرونه زما د لاسه اخیستلو، نو په سترگو کې یې نورې نورې نابنکاره خبرې هم داسې په ښځینه هنر وکړې، چې د یو څو لمحو دپاره زه له ځان ورک شانتې شوم - لنډه دا، چې اوس زه یوازې نه وم - ځکه خو مې پښې په یو ځای نه تم کېدې ... کله یو خوا او کله بل خوا .. رک تر ماښامه پورې په دې سمندري غاړه ورسره گنډلې گرځېدم -

که یوازې وای نو د شپې د دې ځای ثقافتې شو به ما تر پنځه یا لس منټه زیاته نه وای کتلې - بس خو خبره دا وه، چې یوازې نه وم .. ځکه تر پایه مې وکتله - د انډونیشیا د خلکو د ژوند ژواک او په کلیوالو جامو کې د انجونو او ځوانانو رواجې رقصونه .. که څه هم سارې سارې غوندې و، خو د سترگو وړاندې ښه ایسېدو ... او بیا چې د دې شو کتلو ورسته په بېمو (مني بس) کې ناست د هټونو په خوا راتلو، په لاره کې دا خبره مزغو ته راغله، چې دا سوشل ورکړه چې نوم یې سارا و .. چې نن سهار له سنگاپور راتله، نو یوازې نه وه .. ولې چې په فېري کې چپ له ما ټول جوړه جوړه و - اوس ځله راڅرمه شوې ده؟ چرته ... هو، یو دم ډول ډول وسوسو په سر واخیستم - که به مې زړه ته هر څو تسلیانې ورکړې، خو د مزغو څخه مې یوه نابلده ویره نه وتله - ما نو څه کولی شو .. بله

چاره هم نه وه، گوا زړه مې هغه وخت بیرته په ځای شو، د رښتیا په مېدان مې خپلو ټولو واهمونو ته ماته ورکړه -

د سهار نارۍ کولو ورسته د بېمو (مني بس) په ځای، گائید د درو بگیانو، چې دلته ورته ډوکرز وائي سره راغله - زموږ د پوښتنو په ځواب که ده ووئیل ...
 "د دې ټاپو سېل نور نور خوندور کولو دپاره ټوورنگ کمپنۍ د دې بگیانو انتظام کړی دی"

دا ډوکرز نامي بگیانې زموږ د بگیانو په ډول ځکه نه وې، چې یو خویې اړېې د رېږو وې او بل وړې هم - خو په اړېو برسېره یې د لرگیانو جوړه باډۍ تیاره خونه ښکاره کېده .. چې یو آس یې مخته تړلی ؤ - گوا څلور کسان په کې په کراره کښېنستی شو - دا بگیانې چې په بېلو لارو د دې زرغون ټاپو و یوه واړه کلې ته ورسېدې، نو د دې کلې چاپېر راته عجیبه ځکه نه ایسېدو، چې زیاتره کورونه د لرگیانو او بانسونو څخه داسې جوړ شوي ؤ، لکه زموږ د کلو کوډلې - او هرې کوډلې مخته چرګان، هېلیانې، بوزې او مېژې ګرځېدلې - بس که زموږ او د دوئی په منځ کې څه توپیر ؤ، نو هغه د جامو ؤ. او بس - ولې چې نزان او ښځې یې زیاتره په لنډ غونډې لنگونو کې ښکاره کېدو - د نرانو قميصونه سپین یا ژېړ ؤ او د ښځو زیاتره شنه او گلداره ... بل که د نرانو خولیانې په سروې، نو ښځو یې د سمالونه په سرونو پېچلې ؤ - سارا، چې دې وخت زما له څنگه ناسته وه .. تر ډېره پورې پټه خله د خپل چاپېر نندارې کوله - او ما هم کار ځکه نه پرې لرلو، ولې چې په ډائری کې مې د دې کلې خاص خاص خبرې نوښته کولې - زه لا په ډائری لیکلو اخته وم، چې د سارا په زړه کې د ډالرو لالچ سر راپورته کړو او مخامخ ناست سپین سرې فېرنګې ته ګډه شوه - گوا هغه پرونی - برغزو یې ورته کوله - خو عجب ده، چې د قابو کولو دامونه یې هم هغسې ؤ .. په کومو چې یې زه تردې دمه اسیر کړی وم - یو وخت داسې هم راغلو، چې د دې په دام کښېوتې سپین سرې فېرنګې د ما څخه د چوکۍ بدلولو خواست وکړو او بیا دغه بابک

چې زما په خالي چوکې باندې له سارا سره اوږه په اوږه کښېنستو، نو که څه هم دواړه پلار او لور ښکاره کېدو - خو د سارا حرکتونو او د سارا دلچسپيانو داسې څرگندولو، لکه جوړه چې د مودو مودو تېرې سره يو ځای شوي وي - او بيا چې بابک له خپلې بټوې څخه ډالران ورته وايستلو، نو د سارا څېره او سترگې د کتو وړ وې - ولې چې د تازه گل غوندې غوړېدلې - زما دغه شک اخير په يقين هغه وخت بدل شو، چې د ما څېښين خواته يې موږ د سمندر په هغه غاړه، له چرته څخه چې به په فېري کې سنگاپور ته تلو.. بيرته کښته کولو... نو زما د مخه هغه تازه جوړ Couple لاس په لاس کښته شو - ما لا د سارا توجه د ځان په خوا را اړولو د پاره تر لاسه ونيوله، خو دې لاس کش کړو او په موسکا يې آخر هم راته وويل...

“ما او تابه وخت تېر کړو.. خوشحاله اوسه”

دلته د غرمې دودۍ خوړلو ورسته، چې په فېري کې د سنگاپور په خوا روان شولو، نو د خپل پخواني يار جان هوگر.. هغه وينا، چې ده تېر کال په نيگامبو کې راته کړې وه.. زما زړه ومنله، گوا...

“انگرېزه ښځه وفا نه کوي.. تش دوستي کوي او هغه هم د ډالرانو د ورڼولو دپاره”

د ۳مې جنورۍ ۱۹۹۵ع شپه مې په هغه پخواني لکي گيست هائوس سنگاپور کې په خواږه خوب تېره کړه او په دې دويمه ورځ بيا زه وم او د مونکي گاډ جنت روډونه او دنګې دنګې شاپنګ پلازې.. چې په کې په گرځېدو او ليدو کتو مې د سترې احساس لاهم مزغوته نه راغلو - د لوي سکاتس روډ، فارايست پلازه او سکاتس شاپنګ سپنټر، چې څو اړخيزه دلچسپيانې يې درلودلې.. تر پښو ايستلو ورسته ما څېښين خواته د دې ښار د سمندر و هغې ښايسته غاړې ته وره غلم، له کومه ځايه چې لانچونه او کپبل کارونه تر سپنټوزا سېل ځای ته ځي راځي - هلته دننه دې سپنټوزا ته ځکه نه وره غلم، چې درې کاله پخوا لا ورته وره غلې وم - د گرځېدو او کتو راکتو جنون مې دې ځای ته رسېدلی وم چې

ماخستن زه د چائينا ټاؤن د بنکلاگانو او رنگارنگ رڼاگانو څخه په ټپکسي کې د خپل گيست هاؤس سره جوخت آرچرد روډ کې تېرېدم، نو د فېشن شو بورډ په ليدو د ټيکسي څخه کوږ شوم او نېغ د ماندرين هوټل په دې فېشن شو هال کې ورننوتم - ټکټ په لاس کې د انگريزي U په طرز جوړ بنائيسته او جل بل سټېچ په خوا مې مخه وکړه - د دوکانچې شاوخوا په کرسيانو کې خورا ډېر نران او سړي ناست و او هغو بنائيسته سنگاپورين حورو ته يې کتلو، چې په عجيبه او سترگې خوشحاليونکو جامو کې يې د خپل بنائيسټ او د بدن ښودنې کولې - دا مېله زما دپاره نوې په دې وه، چې مخکې مې داسې شونډه وه ليدلې - چې څنگه له ما ډل له پردې څخه رابنکاره شوه، نو شاوخوا ناستو خلگو به ورباندې د کېمرو سپينې رڼاگانې د برېښنا غونډې غورځولې - او ما خپله کېمره ځکه نه را ايستله، چې زما کېمره د خلگو د غټو او قيمتي کېمرو د مخه هيڅ وه - تر دېره پورې په ښکلو خپرو سترگې خوږولو ورسته خوږولی خوږولی د گيست هاؤس په خوروان شوم -

دوې ورځې او شپې نورې دلته تېرولو ورسته، په شپږمه جنوري ۱۹۹۵ع د ماخپښين دوې بجې په جهاز کې کښېنستم او بيرته په هغه پخواني لور ورغبرگ شوم - خوشحاله ځکه وم، چې د تهائيانو د کرانگ تهپپ يعنې د حورو ښار ته روان وم - او تر لسم تاريخه پورې د هغه هېواد د ساحلونو څخه د خوند او مزې اخيستلو دپاره خورا ډېرې ورځې شپې راسره وې - او داسې مې سنجولو لکه زه چې به ډېر زيات وخت د ساحلونو په ژېړرېگ باندې په سن باتهونو کولو کې تېروم او هغه ملگری، چې په هره معنا يې ماسره صفا او پاکه دوستي کړې وه سره بلا ډېرې خبرې هم کوم او دې حل به ور څخه د هغې د ژوند څه ناپېښې هم اورم، چې ماته نور نور د دې خلگو د روڼيو او فطري خاصو او خاميانو اندازه ولگېږي -

خو، دَ خدائی لکه چې نه وه خوښه - له بنگاک څخه یو، ځل بیا چې څنگه پتایا ته ورسېدم، نو په خپلو هغو زړو لارو ورچپ شوم، چې ما ورباندې د خپل ښه بخت له رویه فرېخته موندلې وه... هو، دَ یو داسې دوست په ځېټ، چې ما یې په حقله په ډاټرۍ کې خورا صفتونه کړي دي او دا مې څرگندولو هڅه هم کړې ده... چې په مردارو او سخوډم اوبو کې هم د نرګس د ګل په شان ښائېسته ګلونه د ژوند د زلفو زینت جوړېدلې شي - هم ځکه خو مې یو بار.. بل بار او دغه رنگه هر هغه ځای و لټولو، چې دا د نرګس ګل په کې خپل رنگونه وېښلي و - خو هیچرته چې مې هم نه کړه پېدا، نو مې د هغې تر خوندکۍ Yah پورې ځان و رسولو - او په ساهکېدلې انداز کې مې ورڅخه پوښتنه وکړه ...

“یوپا چرته ده...؟ زه یې نن شپه په لټون پسې سترې شوم”
د یوپا دې خوندکۍ په موسکا او په ډېرو یار ځواب راکړو، چې ستا د تک په دویمه شپه هغې د یو جرمن چې دې ورته ایلامني وئیلو... ځوان سره دوستي وکړه - مخته بیا ما له Yah څخه پوښتنه په دې نه وکړه، چې آخر پښتون وم... خپله لاره مې په مات زړه مخ مخته له دې سوچ سره وهل شروع کړه...
“څه چې خدائی کوي... ښه کوي”

او بیا دا پاته نورې ورځې شپې څنگه تېرې شوې؟ دا دَ یو داسې سوال و، چې هر شپه به یې د محرمیانو په غېږ کې ساتلم او هر سهار به یې زه د نوؤ هیلو سره ملګری د یو نامعلومه سمت په لور ګامونه اوچتولو ته پارولم - او هم دغسې له ما سره اکثره کېږي او زه نه یم خبر، چې دا زه څه لټوم؟.. دا خبره کېدی شي، چې زما تر مرګه پورې سر ته ونه رسېږي... خو تر خپل وښه پورې لګیا یم، چې د روح تنده څه نا څه ماته کړم... هو، که څه هم رښتیا خبره دا ده، چې سرابونو غولولۍ مسافر یم... او مسلسل غولېږم... لکه زما دا نظم
“سرابونو غولولۍ مسافر”

څوک چې ستا تپوس له ما وکړي لالیه!
زه د سوچ په تونده اسپه باندې کښېنم

او ګودر ګودر د ژوند ولټومه
 خو هيچرته چې تانه ووينم ، راشم
 او خولې د تندي وچې په دُسمال کړم
 بيا څوکه غوندي په ماتو ګوډو تورو
 وهغه سړي ته زه داسې گويان شم
 " ما په سترگو د خبرې نه ده ليدلې
 ها جنۍ چې زه يې تل خبرې اورم
 د دفتر د ټپلي فون په رسيور کې
 نو زما په دې ځواب هغه مټوسکي شي
 ځله کړه کړي او پسخوند کې راته وائي
 " شوقه ياره ! واقعي چې ته شاعري يې
 سرابونو غولولې مسافري يې
 (شوق/ بنکاک څخه د کراچۍ په لور په هوائي سفر کې / ۱۹۹۵ع)

د سېلانی په خیر... خپل ځاني سفري تاثر...
 "يو داسې سوال ، چې زه يې ځواب ته رسول غواړم... هغه شايد چې ما د ژوند تر
 ورستۍ لمحې پورې وکړوي راوکړوي ، ځکه چې زه خوبونه رښتيا کول
 غواړم... هغه خوبونه چې زه يې په وينو سترگو وینم ... هو ، د يو داسې انسان ...
 ښکلې انسان خوبونه ، چې زه يې د رحمان د اشرفيت او افضليت په دعوي کې
 اغيزل شوي هغه هنداره کې د ليدلو متمني يم ، چې ابليس ته ځکه په وياړ ښودل
 شوی وه ، چې هغه يانې دغه لعین ابليس په کې خپل ځان د شېطان په بڼه نه
 يوازې وويني بلکې خپل ځان د دغه اشرف المخلوقات په مقابل کې وړوکی هم
 و سنجوي - هو .. د دې غښتلي انسان په زد ، چې نن د خپلو ځناوري روڼو په
 سوب په هر مېدان کې د شېطان و لمسيانو ته نه يوازې ماته ورکوي ، بلکې په
 غېر ارادي توګه غواړي هم ، چې اوس ابليس ورته د خپل شېطاني فطرت په

سمون جوړه هغه هنداره بنکاره کړي ... چې په کې هره بنکاره کېدونکې خبره
بنکروره برېښي ټ — (افضل شوق)

ټ ما چې کله او چرته هم د ځان پېژندگلوي د خپل هېواد په نامه کړې ده ، نو ماته د
کرکې به نظر کتل شوې دي ... بیا که مې هر څو ځان ورته سپینولو د باره د پستو
او بنائیسټو خبرو څخه کار اخیستی دی — لکن د انسان په څیر منل شوی نه یم
— ولې چې تر ما د مخه زما اکثره هېوادوالو په دباندي نړۍ کې د خپل کردار
څنګه څنګه ښودنې کړې دي .. هغه ، که څه هم د هغوئ په وختي ګټه ، خو د قام
او هېواد په تاوان تمامې شوې دي — نو ځکه چې اوس له ما څخه هم څوکم
پوښتنه کوي .. نو زه بیرته په هاغه کس باندې خبره پرېږدم ، ټ ګوا وایه ! ستا په
خیال زه څوک او د کوم هېواد غړی کېدلی شم ؟ ټ مخته بیا د ده خوښه ، ما څوک
او څه ګڼي ؟ ټ — (افضل شوق)

ټ هر څو که زه له خپلې پښتني سیمې څخه زړه ماتې وتی یا تبستېدلی یم ... نو زه
بې پښتو شوی ځکه نه یم ، چې د پښتني خمیر درلودلو له سوبه مې نه یوازې د
یو سیال پښتون په حېث د هر مثبت نړییز او آفاقي ژوند څخه ساهګانې
مستعار کولو له هڅې سره سره د مینې ، سوکالۍ انساني روئېې او سوچونه
خپلولو هلې ځلې هم کړي دي او بیا مې په خپل ذات کې رانغاړل شوې دي هر
اړخیزه کلیوال او غریز پښتون ته په فکري توګه نه یوازې سوال کړي دي ،
بلکې دغه سوال مې د هغوئ د سترګو د خلاصولو له یوازيني ځواب سره په دې
منطقي دلیل ځواب کړي هم ځکه دي ، چې زما د دغې بې سواده او ساده ... لکن
همتګري پښتون قام د بقاء ژوند تش او تش د نړۍ په سر له آفاقي ادراکي شعور
خپلولو سره سم د وخت له ستونزو سره په عقلي ځغل کې دی ... نه چې د هغوئ د
متو په زور کې ټ — (افضل شوق)

ژوند

بند کړه کتاب... که معنا غواړې د ژوند
په توکل سفر ته ملا و تړه
شه مخامخ د موسمونو سره
کائنات و خپره په خپلو سترگو
او په رنگونو کې ځان ورنګوه
بیا مې یقین دی ، چې د غرو لمنې
ساحل ، ګودراو د اوبو شنې چینې
غټې ، وړې او زرغونې جزیرې
سوئمنگ پولونه ، او پارکونه به ستا
دا مضطربه روح کړي تری دومره
چې دي د وچ حلق تر دُرشله زړګۍ
داسې په منډه ، په ټوپونو راشي
لکه ژوندون چې وي فقط یو تنده
او ته د تېرو آرزوګانو کاروان
چې مزلونه لنډوي همپشه
خو ، تر مرامه نه رسېږي کله
(شوق / د کراچۍ څخه د کوټې په لور په سفر کې / ۱۹۹۴ع)

اختتام

Get More e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com - ebooks library

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library